ΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

avti

Περίοδος Β΄
Τεύχος 818
Παρασκευή
28 Μαΐου 2004
Τιμή: 4 Ευρώ

Όλα τα παιδιά στην εκδρομή για τις Βρυξέλλες

Καστελίνα: Δεν ξέρω τι να ψηφίσω

Ν: Το κόμμα της ρευστότητας

: Το χρήμα πολλοί εμίσησαν, τη δόξα ουδείς

ΠΑΣΟΚ του Γιωργάκη στα μεγαλεία του!

ας χρήσιμος και επιστήθιος φίλος
υ Γιωργάκη

πλομισθίες Νομαρχών και Δημάρχων

α κληρονομιά του ΠΑΣΟΚ:
χωροταξία στην ανυποληψία

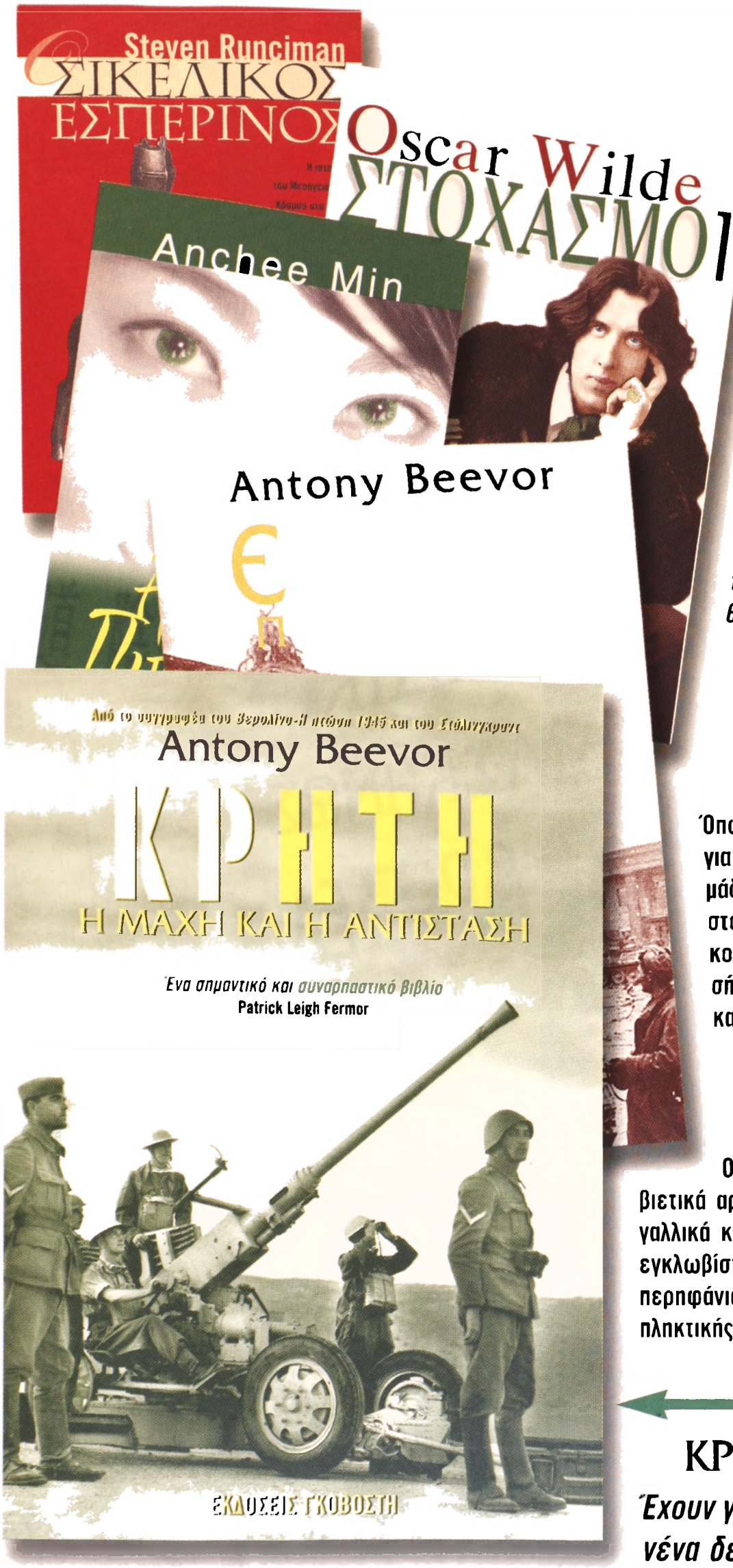
Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης
ι οι φρούδες ελπίδες

εταλλαγμένα; Όχι, ευχαριστώ!

16 ΦΕΒ. 2005

ISSN 1108-9822

Steven Runcima

Ο ΣΙΚΕΛΙΚΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟ

Η Ιστορία του Μεσογειακού Κόσμο στα τέλη του 13ου Αιών

Στις 30 Μαρτίου 1282, την ώρα που οι καμπάνες του Παλέρμο κ λούσαν τους πιστούς στον Εσπερινό, οι Σικελοί πολίτες κατέσφ ξαν τη φρουρά και την Κυβέρνηση του Βασιλιά τους. Ο Runcima θεωρεί το περιστατικό αυτό σαν το αποκορύφωμα της γλαφυρή όπως πάντα διήγησής του, που καλύπτει όλη τη Μεσόγειο του 13ο αιώνα και τονίζει το σημαντικό ρόλο που το επεισόδιο αυτό έπαιξ στην Ιστορία του Βυζαντίου.

Oscar Wilde

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

[...] *Όχι, τα συναισθήματα δε θα μας κάνουν πολίτες του κόσμου, όπως δε θα μπορούσε να μας κάνει πολίτες του κόσμου η απληστία για το κέρδος. Μόνο καλλιεργώντας τη συνήθεια της διανοητικής κριτικής θα μπορέσουμε να υπερβούμε τις φυλετικές προκαταλήψεις.* [...]

Από το «Ο κριτικός ως καλλιτέχνης

Anchee Min

ΑΓΡΙΑ ΠΙΠΕΡΟΡΙΖΑ

Όπως και στα τρία προηγούμενα βιβλία της, η Anchee Min μιλά και πάλι για τις δραματικές εμπειρίες της από την Πολιτιστική Επανάσταση που σημάδεψαν τα νιάτα της. Σε τούτο το βιβλίο, ένα λεπτό και δυνατό μυθιστόρημα, μάς διηγείται μια συγκινητική ιστορία που βρίσκεται πολύ πιο κοντά σε αυτές τις τραγικές εμπειρίες από οτιδήποτε έχει γράψει μέχρι σήμερα, παρουσιάζοντας με ειλικρίνεια και δεξιοτεχνία τις ψυχολογικές και σεξουαλικές διαστροφές εκείνης της εποχής.

Antony Beevor

ΒΕΡΟΛΙΝΟ *Η ΠΤΩΣΗ 1945*

Ο Antony Beevor, χρησιμοποιώντας καινούργιο υλικό από τα πρώην σοβιετικά αρχεία, καθώς επίσης και από τα αντίστοιχα αμερικανικά, βρετανικά, γαλλικά και σουηδικά, έχει αναπαραστήσει τις εμπειρίες όλων εκείνων που εγκλωβίστηκαν στον εφιάλτη της τελικής πτώσης του Τρίτου Ράιχ. Μια ιστορία περηφάνιας, ηλιθιότητας, φανατισμού, εκδίκησης και αγριότητας, αλλά και εκπληκτικής υπομονής, αυτοθυσίας και επιβίωσης κάτω από αντίξοες συνθήκες.

Antony Beevor

ΚΡΗΤΗ *Η ΜΑΧΗ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ*

Έχουν γραφτεί άριστα βιβλία για τη μάχη της Κρήτης, αλλά κανένα δε θεωρώ τόσο ζωντανό, ξεκάθαρο και συναρπαστικό όσο το «Κρήτη: Η Μάχη και η Αντίσταση» του Antony Beevor. Το αλάθητο αισθητήριο για το όλο κλίμα και την αίσθηση της συρράξεως, η διορατικότητά και η αντίληψή του κάνουν αυτά τα γεγονότα να μοιάζουν λες και έγιναν την προηγούμενη εβδομάδα.

Patrick Leigh Fermor, ***Daily Telegraph***

από το 1926 ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΚΟΒΟΣΤΗ
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 21 / 106 81 ΑΘΗΝΑ / ΤΗΛ.: 210 3815433 - 210 3822251 / FAX: 210 3816661 / e-mail: cotsos@govostis.gr
www.govostis.gr

Περίοδος Β' • Έτος 31ο • Τεύχος 818
Παρασκευή 28 Μαΐου 2004
Τιμή τεύχους: 4 ευρώ
ΑΝΤΙ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα
Τηλ. 210 7232713 - 210 7232819
Fax: 210 7226107
ANTI ON-LINE: http://www.anti.gr
e-mail: chpapou@otenet.gr
ΕΚΔΟΤΗΣ: Χρήστος Γ. Παπουτσάκης
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Παναγιώτης Τσάρας
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Νεφέλη Παπουτσάκη
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Τασία Ρούμπου
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.
Λεύκης 134, Κρυονέρι, τηλ. 210 6297600
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:
Ετήσια συνδρομή: 26 τεύχη, Εξάμηνη: 13 τεύχη
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 39 ευρώ, Ετήσια 78 ευρώ,
Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 200 ευρώ
Φοιτητική ετήσια: 70 ευρώ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:
Εξαμ.: 74 ευρώ, Ετήσια: 148 ευρώ,
ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:
Εξαμ. 80 δολ. ΗΠΑ, Ετήσια 160 δολ. ΗΠΑ
ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης
Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα
ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: 6 ευρώ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία
της Αθήνας: Περιοδικό ΑΝΤΙ,
για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:
Κέντρο του Βιβλίου - Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.
Λασσάνη 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310 237463

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- **ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ**: Η ώρα της Ευρώπης 4
- Κώστας Κουφογιώργος: Γελοιογραφία 5
- **ΑΝΤΗΝΩΡ**: Μια άλλη Ευρώπη είναι εφικτή 6
- **ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ**: 8
- **Εφημερολόγια** από την Εφήμερη (Όλγα Ι. Φωτακοπούλου) 12
- Πάνος Καζάκος: Αλλαγή χωρίς αλλαγές; 14
- Λουτσάνα Καστελίνα: Συνέντευξη στον Δημήτρη Δεληολάνη 16
- Γ. Παπασπυρόπουλος: Μετά την κατάρρευση της συνεργασίας: Ένα νέο ταξίδι για την Αριστερά; 18
- Χ.Γ.Π.: ΣΥΝ: Το κόμμα της ρευστότητας 20
- Νίκος Χουντής: Αριστερή ευρωπαϊκή επιλογή στις ευρωεκλογές του Ιουνίου 23
- Μάνος Στεφανίδης: Για τον ΣΥΝ και την Ευρώπη 24
- Χ.Γ.Π.: Σε τόνο προσωπικό 25
- Α. Πολιτικός: Κυβέρνηση Καραμανλή: Το χρήμα πολλοί εμίσησαν, την δόξα ουδείς 26
- Αγαθή Κριστίν: Ο επιχειρηματίας Θ. Νάνος είναι μόνον ένας παλιός φίλος της οικογένειας Παπανδρέου; 28
- Ν.Θ. Αναστασάτος: Μεταλλαγμένα; Όχι, ευχαριστώ! 30
- Ράνια Κλουτσινιώτη: Η ελληνική χωροταξία στην ανυποληψία: Μια πρόσθετη κληρονομιά του ΠΑΣΟΚ 32
- Ο.Φ.: Η Φώφη δεν είναι μόνη 36
- Μανόλης Καρέλλης: Δεν μπορώ σημαίνει δεν θέλω 37
- Στρατής Μοσχονήσιος: Μέση Ανατολή: Το συλλογικό έγκλημα συνεχίζεται μέχρι τέλους 38
- Μάνος Σταυρουλάκης: Ιράκ και νεοσυντηρητικές ακροβασίες 42
- Σάββας Παύλου: Ο Πάπας απελευθερώνει τα χωριά της Κύπρου 44
- Γιάννης Στρατής: Κρατάμε ζωντανό το πνεύμα της Αντίστασης 45
- **ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ** 48
- **Αρχίσαν τα ματς** από τον Νίκο Πρωινό 50
- **ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ** 51
- Βάσια Καρκαγιάννη-Καραμπελιά: Η Αιγαιίς της Μαίρης Σχοινά 55
- Δημήτρης Χαρίτος: Μουρ εναντίον Μπους, σημειώσατε ένα 56
- Δημήτρης Χαρίτος: *Τροία*: Ε, όχι και «εμπνευσμένη» από τον Όμηρο! 57
- Ειρήνη Μουντράκη: Εντελώς Αξιοπρεπές! 58
- Γρηγόρης Ιωαννίδης: Φρίελ όπως Τσέχωφ 59
- Δημήτρης Φιλιππίδης: Ζεστό σπίτι χρώματος σωμόν 60
- Αλέκος Τζιόλας: Eurovision: Ο καθρέφτης της ιδεολογίας μας 61
- **ΒΙΒΛΙΟ** 62

Σκίτσο εξωφύλλου: Τάσος Αναστασίου

Η ΩΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η ΑΝΑΛΓΗΣΙΑ των Αμερικανών και των «συμμάχων» τους περισσεύει στο Ιράκ, όπου, μετά την παρανομία της εισβολής και της κατοχής, έχουμε τώρα τις αποκαλύψεις για τα εξευτελιστικά βασανιστήρια και τις δολοφονίες κρατουμένων, ή για φονικές επιθέσεις εναντίον αμάχων με δεκάδες νεκρούς –άνδρες, γυναίκες και παιδιά– κάθε φορά. Πληροφορίες που παραπέμπουν σε ναζιστικές μεθόδους και συμπεριφορές και επιβεβαιώνουν απλώς αυτά που όλοι γνώριζαν από την έναρξη του «πολέμου κατά της διεθνούς τρομοκρατίας», αλλά για λόγους σκοπιμότητας διέψευδε πεισματικά η κυβέρνηση του Τζορτζ Μπους, συνεπικουρούμενη από την προπαγάνδα που ασκούσαν ελεγχόμενα μέσα ενημέρωσης.

Η ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ που επικαλείται όμως ο Μπους ως «κίνδυνο κατά της ανθρωπότητας», υπήρξε απλώς μια βολική δικαιολογία για την ανάληψη της γνωστής «σταυροφορίας», όπως την αποκάλεσε ο ίδιος, πραγματικός στόχος της οποίας είναι ωστόσο η επιβολή, με κάθε μέσο και με κάθε κόστος, της αμερικανικής κυριαρχίας στον κόσμο, χάριν της οποίας μάλιστα προβάλλει τη δική του τρομοκρατία, την οποία χρησιμοποιεί, χωρίς καμία διάκριση, εναντίον λαών και κρατών, εναντίον εχθρών αλλά και φίλων, εναντίον ενόπλων αλλά και αμάχων. Μια τρομοκρατία όπως την βλέπουμε στο Άμπου Γράιμπ, στο Ραμάντι, στη Φαλούτζα, στη Νατζάφ, στη Μοσούλη και στην ίδια την Βαγδάτη.

Η ΒΙΑ και ο τρόμος που ασκεί ο Μπους στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής –και μέσα από αυτή σε ολόκληρο τον πλανήτη– βρίσκουν ταυτόχρονα έδαφος και στην Παλαιστίνη, όπου ο ισραηλινός στρατός, με διαταγές του «χασάπη» Σαρόν, αφανίζει απροκάλυπτα και απροσχημάτιστα τους Παλαιστινίους, πραγματοποιώντας καθημερινά επιθέσεις, σε μια φανερή προσπάθεια να τους καταστήσει αδύναμους για οποιαδήποτε αντίσταση ή να τους εξοντώσει.

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ σε όλα αυτά είναι ότι τόσο ο Σαρόν, όσο κυρίως ο Μπους, δεν αντιμετωπίζουν καμία σοβαρή αντίδραση από τη διεθνή κοινότητα και ιδιαίτερα από την ευρωπαϊκή, η οποία, σε κραυγαλέες μόνο περιπτώσεις, περιορίζεται σε κάποιες χλιαρές διαμαρτυρίες, ποτέ όμως σε ουσιαστική καταγγελία ή καταδίκη γεγονότων που παραβιάζουν κατάφωρα τους διεθνείς νόμους και κανόνες, προσβάλλοντας ταυτόχρονα τη νοημοσύνη και το αίσθημα ηθικής και δικαίου των πολιτών όλου του πλανήτη.

Η ΚΥΝΙΚΟΤΗΤΑ του Μπους φτάνει μέχρι του σημείου να μεθοδεύει τις ημέρες αυτές τη συνέχιση της κατοχής και παραμονής των αμερικανικών δυνάμεων στο Ιράκ, επιδιώκοντας –με τη συνεργασία του «φίλου» του Τόνι Μπλερ– την κάλυψη της ενέργειας αυτής με βολικές αποφάσεις που προσπαθεί να επιβάλει στο Συμβούλιο Ασφαλείας, ενώ ταυτόχρονα προτίθεται να ασκήσει πιέσεις για τη συμμετοχή και του ΝΑΤΟ. Παρ' όλα αυτά, μέχρι τώρα, με εξαίρεση κάποια δείγματα επιφύλαξης εκ μέρους της Γαλλίας, καμία φωνή διαμαρτυρίας δεν έχει ακουστεί από την πλευρά των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα συμφέροντα της οποίας είναι απόλυτα βέβαιο ότι θα θιγούν άμεσα από μια τέτοια σύμπραξη, καθώς οι Αμερικανοί, κατά την πάγια τακτική τους, όχι μόνο φροντίζουν να παίρνουν πάντα περισσότερα από όσα δίνουν, αλλά και είναι γνωστό ότι σε κάθε ευκαιρία τορπιλίζουν οποιαδήποτε προσπάθεια για χειραφέτηση της Ευρώπης και κυρίως για την ευρωπαϊκή ενοποίηση.

ΣΕ 15 ΜΕΡΕΣ θα έχουμε εκλογές για το ευρωκοινοβούλιο και όλα τα παραπάνω αποκτούν ιδιαίτερη σημασία, καθώς μας αφορούν όλους άμεσα. Ωστόσο μέχρι τη στιγμή αυτή δεν ακούστηκε καμία συζήτηση, όχι μόνο γι' αυτά τα ζωτικής σημασίας ζητήματα, αλλά και για τα άλλα, τα καθημερινά, εκείνα που αφορούν στην πορεία της Ευρώπης και τον ρόλο της στην εξέλιξη της ζωής μας. Αντίθετα βλέπουμε τα κόμματα, μικρά και μεγάλα, να αντιμετωπίζουν το θέμα χαζοχαρούμενα, να αναλώνουν χρόνο για την εξεύρεση εντυπωσιακών ονομάτων, στο πλαίσιο του μεταξύ τους ανταγωνισμού, να «τακτοποιούν» ημετέρους, ή να ψάχνουν πώς θα απαλλαγούν από ενοχλητικά στελέχη. Και ας πούμε ότι η ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ είναι λιγότερο ή περισσότερο ενταγμένα στη νέα τάξη της παγκοσμιοποίησης και του νεοφιλελευθερισμού. Αλλά η Αριστερά; Και το μεν ΚΚΕ έχει τη γνωστή και πάγια διαμορφωμένη θέση του, με την οποία βολεύεται. Ο ΣΥΝ όμως, έχοντας βγει από ένα πρόωρο και γι' αυτό οδυνηρό διαζύγιο, προσπαθεί ακόμα να βρει ένα μόντους βιβέντι που θα διασφαλίσει κάποια ισορροπία ανάμεσα στις απόψεις που ταλανίζουν τις διάφορες ομάδες και τάσεις.

ΞΟΥΤ!
ΤΙ ΕΙΣΑΙ ΕΣΥ;
Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΣΟΥ...
ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ

Μια άλλη Ευρώπη είναι εφικτή

ΥΠΑΡΧΕΙ η Ευρώπη της ειρήνης, που εναντιώνεται στη βία του Μπους στο Ιράκ ή του Σαρόν στην Παλαιστίνη... Όπως υπάρχει η Ευρώπη της συναλλαγής, που γέρνει προς τον συμβιβασμό με την Ουάσιγκτον... Υπάρχουν τα σοσιαλιστικά, και γενικότερα αριστερά, κόμματα της κοινοτικής Ευρώπης, που φαίνεται ότι πάνε –εν όψει των ευρωεκλογών της 13ης Ιουνίου– καλά... Όπως υπάρχουν τα κόμματα της δεξιάς (λέγε με Forza Italia του Μπερλουσκόνι ή το γαλλικό UMO) που πέφτουν πολύ χαμηλά.

ΚΑΙ ΜΕ τα δικά μας (ελληνικά) κόμματα τι γίνεται; Με βάση μια πρώτη πανευρωπαϊκή σφυγμομέτρηση που οργάνωσε το ινστιτούτο EOS Gallup Belgium, το ΠΑΣΟΚ (αν και «σοσιαλιστικό», στον βαθμό που ο πρόεδρός του δέχεται την «ταξινόμηση» αυτή...) φαίνεται να πέφτει χαμηλά. Έτσι, στην πρόθεση ψήφου, η Νέα Δημοκρατία φέρεται να συγκεντρώνει το 49% των ερωτηθέντων, το ΠΑΣΟΚ 32%, το ΚΚΕ 6% και ο Συνασπισμός 4%. [Η σφυγμομέτρηση έγινε τηλεφωνικά, πριν από δυο εβδομάδες περίπου, με δείγμα 500 ατόμων στην Ελλάδα.]

ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΥΡΩΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ, ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ, ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ...

ΟΡΙΣΜΕΝΟΙ παρατηρητές υποστηρίζουν ότι η ευρωπαϊκή κάλπη της 13ης Ιουνίου θεωρείται, τόσο από τη ΝΔ, όσο και από το ΠΑΣΟΚ ως *«υστερόγραφο των εθνικών εκλογών»*. Οι γενικεύσεις συνήθως δεν ευτυχούν, πλην πολλά στοιχεία επιβεβαιώνουν ότι η «συνάφεια» μεταξύ 7ης Μαρτίου και 13ης Ιουνίου είναι άμεση. Η Νέα Δημοκρατία πηγαίνει στις ευρωεκλογές με κεντρικό σύνθημα *«Δίπλα στον πολίτη»* και με βασικό άξονα της εκστρατείας την προβολή του κυβερνητικού έργου τις πρώτες εκατό ημέρες διακυβέρνησης. Όσο για το ΠΑΣΟΚ, φαίνεται ότι το ζητούμενο (μετά την ήττα των βουλευτικών εκλογών) είναι η *«ανανέωση του κόμματος»*, έστω και αν αυτό σήμαινε εξοβελισμό, από το ευρωψηφοδέλτιο, όλων των νυν ευρωβουλευτών του ΠΑΣΟΚ ή οποιωνδήποτε άλλων προβεβλημένων κομματικών στελεχών... Η επιλογή αυτή του Γ.Α. Παπανδρέου (καθόλου «συμμετοχική»...) προκάλεσε, όπως αναμενόταν, σειρά εσωκομματικών αντιδράσεων, αλλά και επικριτικών σχολίων από φίλιες στήλες: *«Το ΠΑΣΟΚ* –σημειώνει ο Ι.Κ. Πρετεντέρης, στο *Βήμα*– *προς το παρόν αλλάζει πρόσωπα. Χρήσιμο, αλλά ανεπαρκές. Δεν υπεραμύνεται της πολιτικής του, δεν αναδεικνύει τα πεπραγμένα του, δεν μάχεται για τη φυσιογνωμία του, δεν δίνει το στίγμα του προγράμματός του, δεν διατυπώνει πειστικό λόγο εξουσίας. Δεν έχει τόσο πρόβλημα προσώπων, όσο προσώπου»*.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ευρωπαϊκός, σε σύγκριση με άλλα κόμματα, εμφανίζεται, φυσικά, ο Συνασπισμός, ο οποίος πιστεύει ότι μια δυναμική, ανανεωτική αριστερά μπορεί, μέσα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ και το νέο Κόμμα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς, να παίξει αποφασιστικό ρόλο και να αρθρώσει έναν ελκυστικό λόγο για μια Ευρώπη των λαών και όχι των κρατών, για μια Ευρώπη κοινωνική, δημοκρατική και πολυπολιτισμική. Όσο για το ΚΚΕ, έκρινε πως, μεσούσης της προεκλογικής εκστρατείας, είναι προτιμότερο να μην επαναλάβει τα συνθήματά του περί ηρωικής εξόδου από την... Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά να αρκεσθεί στην μετριοπαθή δήλωση ότι, επιτέλους, η Ευρώπη δεν είναι μονόδρομος! [Όπως είναι γνωστό, ακόμα και η Αλβανία, της άλλοτε «λαμπρής απομόνωσης», ζητεί σήμε-

ΕΤΟΙΜΑΣΤΗΚΑΝ ΑΚΟΜΗ ΔΥΟ ΤΟΜΟΙ ΤΟΥ ΑΝΤΙ (2002)

Είναι έτοιμοι και διατίθενται από τα γραφεία του περιοδικού
(Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21)
δυο ακόμα τόμοι του ΑΝΤΙ που συμπεριλαμβάνουν τα τεύχη
754 έως και 766 (ο 56ος)
και 767 έως και 778 (ο 57ος).
Θα βρείτε επίσης τους τόμους των προηγουμένων ετών

ρα να ενταχθεί στην Ευρώπη των «25», ίσως γιατί οι σημερινοί ιθύνοντές της, αλλά και ο λαός της, πιστεύουν ότι «μια άλλη Ευρώπη είναι εφικτή».]

Ο ΜΠΟΥΣ ΣΧΕΔΙΑΖΕΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΙΡΑΚ, ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΡΟΦΕΡΕΙ «ΑΜΠΟΥ ΓΡΑΪΜΠ»

ΤΕΛΙΚΑ, ο Τζορτζ Μπους έκρινε πως είναι καιρός το Ιράκ να καταστεί *«κράτος ανεξάρτητο και δημοκρατικό»*... Εξ ου και το σχέδιο που κατέθεσε στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ. Πώς, όμως, ένα κράτος γίνεται ανεξάρτητο, όταν οι εισβολείς δεν ορίζουν ημερομηνία αποχώρησής τους και δεν διευκρινίζουν *«ποιος θα ελέγχει τις ένοπλες δυνάμεις και το πετρέλαιο της χώρας»*;

ΓΙΑ ΤΟ σχέδιο διατύπωσαν επιφυλάξεις τρία μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας (Γαλλία, Ρωσία, Κίνα), συν Γερμανία. Και οι τέσσερις αυτές χώρες ζήτησαν να πληροφορηθούν *«ποιος θα διαχειρίζεται»*, επί παραδείγματι, τα πετρελαϊκά έσοδα ή *«ποιος θα έχει την ευθύνη»* για θέματα ασφαλείας ή *«πόσο πραγματική»* θα είναι η μεταβίβαση της εξουσίας στους Ιρακινούς... Οι Ρώσοι, πάντως, καλού-κακού, έσπευσαν να διαμηνύσουν στον Μπους ότι θα εξετάσουν το αμερικανικό σχέδιο και θα αποφανθούν επ' αυτού *«μόνο μετά τον σχηματισμό μιας μεταβατικής ιρακινής κυβέρνησης»*, η οποία πρέπει να θεωρείται «νόμιμη» και από την ιρακινή κοινωνία και από τις γειτονικές χώρες.

Ο ΜΠΟΥΣ ΚΑΤΑΝΟΕΙ ότι τα πράγματα δεν θα είναι εύκολα, ούτε γι' αυτόν, ούτε για τους στενούς συνεργάτες του, Τσένι, Ράμσφελντ, Ράις, Πάουελ και Γούλφοβιτς. Μετρά τις μέρες που τον χωρίζουν από τις προεδρικές εκλογές (μόλις 158) και σημειώνει –έμπλεος ανησυχίας– την πτωτική πορεία της δημοτικότητάς του, η οποία, αυτή τη στιγμή βρίσκεται στο 42%, με το 61% των Αμερικανών να του προσάπτει *«λαθεμένη πολιτική στο Ιράκ»*. Ο Μπους, μιλώντας, την περασμένη Δευτέρα, στο στρατιωτικό κολέγιο της Πενσιλβάνια, μίλησε για *«πολύ σκληρότερες μέρες που είναι ίσως μπροστά μας...»*. Στο μεταξύ, αμερικανοί εκλογολόγοι πιστεύουν ότι και αν ακόμη επιβιώσει ο Μπους εκλογικά, θα χάσει τον έλεγχο

του Γεωργοπάλη

της Γερουσίας και θα υποχρεωθεί ν' αλλάξει τους στενούς συνεργάτες του.

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, η δήλωση του Μπους ότι θα γκρεμίσει τη φυλακή του Άμπου Γράιμπ, δεν φαίνεται να συγκίνησε, ιδιαίτερα, τους Ιρακινούς, οι οποίοι, όπως είναι φυσικό, περισσότερο ενδιαφέρονται για το πότε θα φύγουν οι ξένοι εισβολείς και λιγότερο για την κατεδάφιση μιας φυλακής. [Άλλωστε, η φυλακή, κατά δήλωση του αμερικανού προέδρου, πρόκειται να ξανακτισθεί, για να... εκσυγχρονισθεί!] Η φυλακή του Άμπου Γράιμπ έχει συνδεθεί, όπως είναι γνωστό, με μια προσπάθεια *«ταπείνωσης του ανθρώπινου όντος»*, με βασανιστές άνδρες ή γυναίκες του αμερικανικού στρατού κατοχής. Και, όμως, ο Μπους δεν μπόρεσε να απομνημονεύσει το όνομα της φυλακής, με αποτέλεσμα να προφέρει το όνομά της –και τις τρεις φορές που το ανέφερε– λανθασμένα. Θα πείτε: Μπροστά στη φρίκη που σηματοδότησε η φυλακή αυτή, ποια σημασία μπορεί να έχουν τα *«σαρδάμ»* ενός όχι και τόσο ευφυούς προέδρου... Και, όμως, εγκυρότατοι σχολιαστές αισθάνθηκαν την ανάγκη να τονίσουν ότι, ακριβώς γι' αυτό, ακριβώς επειδή η φυλακή του Άμπου Γράιμπ συμβόλιζε την απανθρωπιά, το αντιανθρώπινο, την «επέλαση των Νεάντερταλ», ο Μπους είχε υποχρέωση να μάθει το ακριβές όνομα του κολαστηρίου αυτού.

Β. ΚΟΣΤΟΥΝΙΤΣΑ: ΚΑΠΟΙΟΙ ΠΡΟΩΘΟΥΝ ΝΕΑ ΜΟΝΟΕΘΝΙΚΑ ΚΡΑΤΗ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ...

ΑΙΣΘΗΣΗ προκάλεσε η δήλωση του πρωθυπουργού της Σερβίας Βόισλαβ Κοστούνιτσα (στο 10ο Φόρουμ της Θεσσαλονίκης), ότι είναι βαθιά αντιευρωπαϊκή η προσπάθεια να στηθούν νέα σύνορα και *«νέα αυστηρά μονοεθνικά κράτη στα Βαλκάνια»*. Ο Κοστούνιτσα αναφερόταν στο επικείμενο δημοψήφισμα και στο ενδεχόμενο οι Μαυροβούνιοι να γυρίσουν την πλάτη στο Βελιγράδι. Για τον Βόισλαβ Κοστούνιτσα το ζητούμενο είναι ο εξευρωπαϊσμός της περιοχής και η «περαιτέρω βαλκανοποίηση της». Τη δήλωση Κοστούνιτσα, ορισμένοι αναλυτές συσχέτιζαν με την προσπάθεια Άγγλων και Αμερικανών να δημιουργήσουν *«νέο μονοεθνικό κράτος»* και στην Κύπρο – προσπάθεια την οποία θα φορτώσουν, τελικά, στο «Όχι» των Ελληνοκυπρίων...

ΑΝΤΗΝΩΡ

αντί ΘΕΣΕΙΣ

PASOKIES

• Χάσαμε την Καραμάνου STOP. Από το ευρωψηφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ. Και μαζί μ' αυτήν τον Κουναλάκη και τον Μπίστη. Αισχότατον αίσχος!

• Όχι πως τα νέα ταλέντα που εμφάνισε συλλαβίζοντας στο Ζάππειο ο George δεν θα μας διασκεδάσουν, αλλά ο παλιός είν' αλλιώς.

• Μέχρι και φαν κλαμπ είχαμε φτιάξει στη γειτονιά μου για τους τρεις τους. Γέλιο χωρίς εισιτήριο.

• Δεν είναι και μικρό πράγμα στις δύσκολες μέρες που διανύουμε.

• Κι ούτε Πρωτόπαπα και Κουλούρη καθημερινά στα κανάλια! Βλέπω σύντομα να γίνομαι πελάτης του Στεφανή.

• Όμως ευτυχώς υπάρχει ο Ανδρουλάκης. Καλά να 'ναι το παλληκάρι, κάνει ό,τι μπορεί. Πότε με τους τεμενάδες του στον Κόκκαλη και πότε με όσα λέει για το τσιγάρο και τα συναφή.

• Άξιος, πανάξιος ο μισθός του.

• Είδατε το άλλο παλληκάρι που παραιτήθηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ ενώ τα ολυμπιακά έργα βρίσκονταν στην κόψη του ξυραφιού; Ανταμείφθηκε με εκλόγιμη θέση στο ψηφοδέλτιο. Το ΠΑΣΟΚ πάντα εκτιμούσε τους αγωνιστές.

• Όπως αυτόν με το χουντικό παρελθόν (να 'ταν ο μόνος!) στην Πάτρα, που παραμένει υπεύθυνος για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και ταλαιπωρεί όσους πιστεύουν, οι αφελείς, ότι έχουμε δημοκρατία.

Ο ΦΙΛΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΛΙΑ

Μπορεί τα μέλη, οι οπαδοί και οι φίλοι του ΠΑΣΟΚ να μην έμειναν τελείως ικανοποιημένοι από το ξενέρωτο ευρωψηφοδέλτιο που παρουσίασε, αφού το... κλώσησε επί αρκετό καιρό, ο αρχηγός του κόμματος. Μπορεί άλλοι να χαμογέλασαν ειρωνικά, άλλοι να το σχολίασαν απλώς αρνητικά και άλλοι να θύμωσαν με τα καμώματα του Γιωργάκη, ο οποίος αγνόησε τους πάντες και τα πάντα στο κόμμα, περιλαμβανομένης και της δικής του εξαγγελίας

περί «συμμετοχικής δημοκρατίας», για να προωθήσει καθαρά δικούς του ανθρώπους, με βάση τα προσωπικά του κριτήρια.

Παρ' όλα αυτά, βρέθηκε και κάποιος να πει ένα καλό λόγο για το ΠΑΣΟΚικό ευρωψηφοδέλτιο και να φτιάξει το κέφι του Γιωργάκη, ο οποίος, αγνοώντας την πραγματικότητα, επιμένει ότι *«το ΠΑΣΟΚ προχωρεί δυναμικά»* κ.λπ. κ.λπ. Ποιος ήταν ο αναπάντεχος «φίλος»; Μα, ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, ο οποίος βρήκε το ψηφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ καλύτερο από το *«άνευρο»*, όπως το χαρακτήρισε, που παρουσίασε ο Πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής για λογαριασμό της ΝΔ.

Βέβαια ο επίτιμος ήθελε, με τον τρόπο αυτό, να δώσει ένα ακόμα «μάθημα» στον πρόεδρο της ΝΔ, με αφορμή και την πανηγυρική επιστροφή του Αντώνη Σαμαρά στους κόλπους του κόμματος.

Και βέβαια δεν είναι η πρώτη φορά που ο Μητσοτάκης μεταχειρίζεται αυτό το κόλπο – πολλές φορές στο παρελθόν είχε κατηγορηθεί ότι έκανε πλάτες στην κυβέρνηση Σημίτη. Λες και τώρα; Οπότε, ποιος τον πιάνει τον Γιωργάκη...

Τ.Κ.Δ.

ΦΛΕΒΑ ΝΕΡΟΥ ΣΤΟΝ ΥΠΟΝΟΜΟ!

Δεν πιστεύαμε στα μάτια μας όταν είδαμε να «σκάει» μπροστά στα πόδια μας και να διοχετεύεται σε υπόνομο της οδού Μικράς Ασίας στους Αμπελόκηπους, μεγάλη ποσότητα ολοκάθαρου νερού από πιθανή «φλέβα» που βρέθηκε στο χώρο που χτίζεται το πάρκινγκ απέναντι από το Νοσοκομείο Παίδων Αγία Σοφία.

Το συγκεκριμένο... «πάρκο» πάρκινγκ έχει απασχολήσει επανειλημμένα κατοίκους και περιβαλλοντικές οργανώσεις, τα δύο τελευταία χρόνια τουλάχιστον.

Για να κατασκευαστεί χρειάστηκε να κοπούν δέντρα και να εξαφανιστεί ένα μικρό πάρκο. Στη θέση του χτίζεται ένα πολυόροφο πάρκινγκ, μέρος της αλυσίδας POLIS PARK, με κατασκευάστριες εταιρείες τις J&P ΑΒΑΧ, ΑΕΓΕΚ, ΑΚΤΩΡ, ΒΙΟΤΕΡ και ΤΕΡΝΑ Α.Ε και με φορέα υλοποίησης το ΥΠΕΧΩΔΕ.

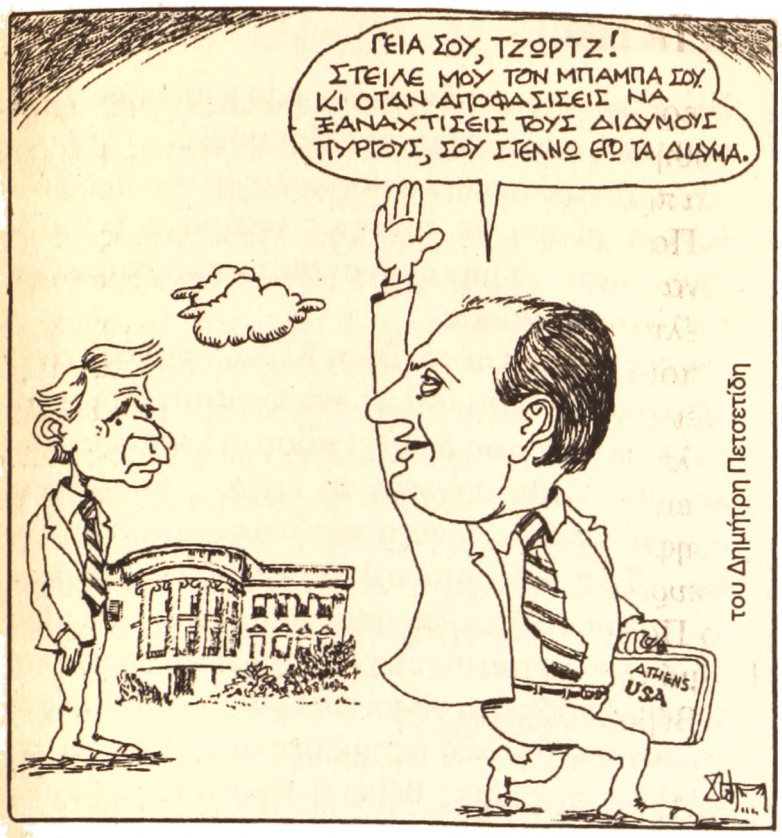
Θεωρητικά, εκεί θα αποκατασταθεί το πράσινο, αλλά, όπως σημειώνουν και σε διαμαρτυρία τους οι κάτοικοι της περιοχής, «θα αναζητά κανείς το πράσινο, πιθανόν σε γλάστρες».

Επίσης θεωρητικά, από τη στιγμή που κατά τη διάρκεια των εργασιών βρέθηκε νερό, θα έπρεπε αυτές οι εργασίες να σταματήσουν. Αντ' αυτού όμως το «εύρημα» είναι μυστικό και το νερό «εγκιβωτίζεται» και διοχετεύεται με αντλία σε διπλανό υπόνομο. Στην προσπάθειά τους να «βγάλουν άκρη» τι νερό είναι αυτό που διοχετεύεται στον υπόνομο, κάτοικοι της περιοχής απευθύνθηκαν σε υδρογεωλόγους. Οι υδρογεωλόγοι εικάζουν ότι πρόκειται για «φλέβα» που περνά από το άλσος του Γουδιού και καταλήγει λίγα μέτρα πιο κάτω από το πάρκινγκ, στην πλατεία του Αγίου Θωμά. Εκεί βρίσκεται και γεώτρηση από την οποία υδροδοτείται και ο Εθνικός Κήπος. Στην περίπτωση αυτή ο Εθνικός Κήπος ήδη θα πρέπει να έχει πρόβλημα.

Αλλά και αυτό να μη συμβαίνει, δεν είναι σύνηθες φαινόμενο (sic), τόσο μεγάλες ποσότητες νερού, που ενδεχομένως μπορούν να αξιοποιηθούν, να καταλήγουν τελικά στον υπόνομο... Πού να έρθει και λειψυδρία!

ΦΛΟγα

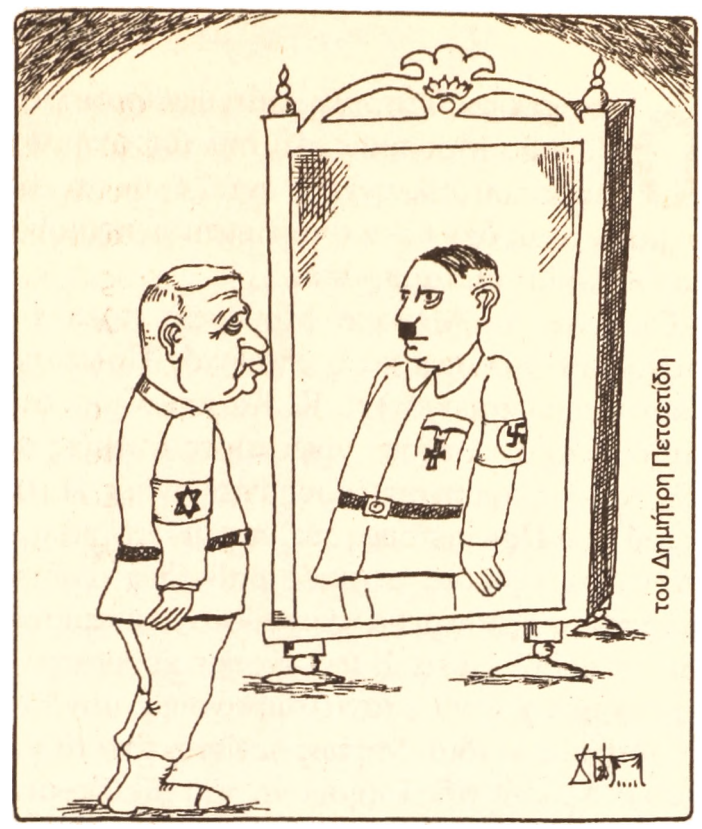
αντί ΘΕΣΕΙΣ

ΑΝΩΤΕΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Το δελτίο τύπου που έστειλε το ΠΑΣΟΚ σχετικά με το ευρωψηφοδέλτιο τελείωνε ως εξής: «Σημειώνεται ότι η επικεφαλής του ευρωψηφοδελτίου του ΠΑΣΟΚ είναι 33 ετών ενώ ο μέσος όρος ηλικίας των υποψηφίων φτάνει μόλις τα 39 έτη». Η λογιστική υπηρεσία του *Αντί* σε συνεργασία με τα ληξιαρχεία του κράτους και μετά από κοπιώδεις πράξεις αριθμητικής –προστέθηκαν και διαιρέθηκαν οι ηλικίες των 24 υποψηφίων– κατέληξαν ότι ο μέσος όρος είναι 45 έτη! Σιγά τα λάχανα, θα μου πείτε. Όπως λέει κι ο φίλος μου ο Γιάννης, έτσι είναι το ΠΑΣΟΚ: διπλό κόμμα, διπλός προϋπολογισμός, διπλά βιβλία, διπλές ηλικίες. Εξάλλου ο Γιωργάκης διετέλεσε υπουργός Εξωτερικών κι όχι Οικονομίας. Άρα τα μαθηματικά του δεν είναι και τα καλύτερα...

Τζιμ Μπούκης

ΕΡΑΝΟΣ

Ωχ, ωχ, τι ήταν αυτό που πέταξε ο εκ Λαμίας υφυπουργός Υγείας κ. Αθ. Γιαννόπουλος; Πρότεινε τη δημιουργία ειδικού λογαριασμού με σκοπό την κατάργηση των παράνομων δοσοληψιών. Με λίγα λόγια, να θεσμοθετηθεί επίσημα το «φακελάκι», προκειμένου να μην διακινδυνεύουν να χάσουν την υπόληψή τους οι γιατροί και να πάψουν οι ασθενείς να αναρωτιούνται αν πρέπει να το προσφέρουν ως ένδειξη ευγνωμοσύνης. Έτσι θα μπορούν οι ασθενείς να καταθέτουν όποιο ποσό επιθυμούν σε τραπεζικό λογαριασμό. Α, ρε αθάνατη Φρειδερίκη! Ξαναγυρνάμε στην εποχή όπου η άνασσα είχε προνοήσει για ταμείο ενίσχυσης των άπορων κορασίδων.(Άραγε στο ειδικό αυτό ταμείο θα μπορούμε να καταθέτουμε και κανένα τενεκέ λάδι;)

ΣΩ.ΛΕ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ

Ερε πολιτικό παιχνίδι που γίνεται με τα αθηναϊκά πεζοδρόμια! Κάθε διετία τα ξηλώνουν, τα ξεστρώνουν, τα ξαναστρώνουν, έτσι ώστε να παράγεται έργο ορατό και ενοχλητικά «χειροπιαστό» από τον κάθε πολίτη και να δικαιολογούνται οι δαπάνες. «Πολλές δαπάνες». Πόσοι εξάλλου δεν έχουμε στραβοπατήσει και γκρεμοτσακιστεί απ' τα αναχώματα, τις τρύπες, ή το ανώμαλο έδαφός τους; Η Ντόρα λοιπόν καταστρέφει τα πεζοδρόμια του Αβραμόπουλου, τα οποία συντήρησαν ολόκληρο κόμμα, το ΚΕΠ ντε, και στρώνει τα δικά της. Ομολογουμένως καλύτερα και ανθεκτικότερα. Λέτε πάντως να προμηνύει η κίνηση αυτή κάνα νέο κόμμα;

Μικρή λεπτομέρεια που αφορά το Υπουργείο Συγκοινωνιών και το ΥΠΕΧΩΔΕ: Την μόλις στρωμένη με νέο ασφαλτοτάπητα Χαριλάου Τρικούπη την (ξανα)διατρυπά το αθάνατο ελληνικό φωταέριο και βέβαια παρενοχλεί βάναυσα τα νέα πεζοδρόμια της Ντόρας. Παράλληλα γίνεται πανικός με τον λεωφορειόδρομο που επιτρέπει μόνο μια λωρίδα κυκλοφορίας στα ΙΧ, λωρίδα η οποία ούτως ή άλλως είναι σκαμμένη. Αν υπολογίσετε και τα παρκαρισμένα στα πεζοδρόμια αυτοκίνητα, καταλαβαίνετε την ποιότητα του συγκεκριμένου αστικού τοπίου. Δεν βαριέστε πάντως! Έργα να γίνονται και να παράγεται πολιτικό μήνυμα. Εξάλλου λεφτά υπάρχουν. Στην οργάνωση τα χαλάμε λίγο.

Στέφανος Προτεστάκις

PASOKIES

- Ο Στάγκος βέβαια, της κρατικής τηλεόρασης, που δε λέει να το κουνήσει από την πολυθρόνα του, δεν έχει καμία τύχη.
- Και πολλούς επαίνους ο George για την επαγγελματική σταδιοδρομία της ευρωομάδας που επέλεξε.
- Ο ίδιος όμως και το σύνολο των υπουργών του ΠΑΣΟΚ πόσα ένσημα έχουν; Όλα μαζί να τα βάλεις, μια σύνταξη σωστή δε βγάζουν. Εκτός κι αν υπαχθούν στις ειδικές περιπτώσεις των γενικώς αναξιοπαθούντων.
- Λέμε τώρα.
- Η πασοκιά του Τσοβόλα να κλείσει το μαγαζί χωρίς να ρωτήσει κανένα δεν έπιασε, κι έτσι οι εναπομείναντες συνεχίζουν.
- Το ζήτημα είναι αν θα τους δώσει τα αρχεία του κόμματος και τα κλειδιά των γραφείων!
- Ίδωμεν.
- Από την άλλη ο ΣΥΝ σε μια αλά ΠΑΣΟΚ κίνηση τούς πήρε τη Φραγκιαδάκη. Τότε γιατί φώναζαν –και με το δίκιο τους– για το παιχνίδι με τη Δαμανάκη, που στο κάτω-κάτω της γραφής πόντους τούς έδωσε η φυγή της;

ΣΑΜΑΡΑΣ

Δεν έτυχε της επιδοκιμασίας Μητσοτάκη και Ντόρας η επιστροφή Σαμαρά στη Ρηγίλλης. Άραγε ποιες θα είναι οι αντιδράσεις του επιτίμου στην περίπτωση που ο Σαμαράς κριθεί σκόπιμο να αφήσει την ευρωβουλή για να αναλάβει υπουργείο στο μέλλον;

αντί ΘΕΣΕΙΣ

PASOKIES

• Μεγάλη σχολή αυτό το ΠΑΣΟΚ, στο οποίο θήτευσαν αρκετοί του ΣΥΝ.

• Και μια και η κουβέντα για τον ΣΥΝ, αφού τα έκανε μπάχαλο με τον ΣΥΡΙΖΑ στο βωμό του μικροκομματισμού, γιατί δεν έκανε την υπέρβαση της πεπατημένης και δεν προέκρινε άτομα όπως ο Σταθάκης κι ο Στεφανίδης; Λίγοι τους έπεφταν;

• Ως πότε νομίζει ο θλιβερός μηχανισμός του ότι θα έχει άλλοθι από άτομα καταξιωμένα και ανιδιοτελή;

• Η ενότητα της Αριστεράς πάντως –κι όχι της κεντροαριστεράς– δε θα υπηρετηθεί με τέτοιες πρακτικές και κυρίως λογικές.

• Εκτός κι αν άλλες είναι οι στοχεύσεις της ηγετικής ομάδας.

• Κοντός ψαλμός αλληλούια.

• Πρέπει όμως να απογαλακτισθούν κάποτε. Οριστικά και αμετάκλητα. Διαφορετικά έρχεται βροχή, έρχεται μπόρα, που τραγουδούσε κι ο πασόκος Σαββόπουλος όταν δεν είχε ζαβλακωθεί ακόμα από τη λάμψη του πράσινου ήλιου.

Ν. Μολ.

ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗΣ

Δεν μπορεί να χωνέψει ακόμη ο Γ. Καρατζαφέρης ότι δεν είναι πλέον βουλευτής. Για να κρατήσει εαυτόν σε αγωνιστική εγρήγορση απευθύνεται καθημερινά στο κοινό του μιλώντας όρθιος έμπροσθεν ενός βήματος με μικρόφωνο!

Σως

ΤΟ ΝΕΟ ΜΑΥΣΩΛΕΙΟ

Ο υπουργός κ. Τατούλης κάτι ψυθίρισε για το Μέγαρο Μουσικής, ότι δηλαδή ανήκει σε όλους του Έλληνες· φαντάζομαι ότι αυτό σημαίνει πως δεν είναι αποκλειστική περιουσία του κ. Χρήστου Λαμπράκη.

Όμως με το Μέγαρο Μουσικής πρέπει να ασχοληθεί προσωπικά ο υπουργός Πολιτισμού (και Πρωθυπουργός) κ. Κ. Καραμανλής. Διότι αυτά τα χρόνια έχουν γίνει τόσες ανομίες από όλους τους προηγουμένους υπουργούς Πολιτισμού (και Πρωθυπουργούς) που μόνον κάποιος που έχει εξουσία μερικές βαθμίδες ανώτερη από τον κ. Τατούλη θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τα προβλήματα. Εμείς έχουμε κουραστεί να γράφουμε και να επαναλαμβάνουμε μονότονα τα ίδια και τα ίδια. Μήπως δεν έτυχε να τα γνωρίζει; Ας μας ειδοποιήσει να του στείλουμε τα σχετικά δημοσιεύματα, στα οποία περιλαμβάνονται και τα ψεύδη που ο ίδιος ο κ. Χρ. Λαμπράκης είχε δηλώσει σε γραπτή συνέντευξη που είχε παραχωρήσει στο *Αντί*.

Υπενθυμίζουμε μόνον δυο-τρεις πρόσφατες ανομίες με τις οποίες δεν έχει ασχοληθεί ούτε η πολεοδομία ούτε ουδείς άλλος. (Ποιος τολμά άλλωστε να τα βάλει με τον κ. Χρ. Λαμπράκη;) Έχουμε και λέμε λοιπόν:

• Ο χώρος του μνημείου Βενιζέλου έχει βανδαλιστεί προκειμένου να προχωρήσουν έργα που αφορούν το Μέγαρο Μουσικής.

• Έχει αλλοιωθεί η μορφολογία του περιβάλλοντος χώρου με τεχνητές υπερυψώσεις «λόφου», ώστε να μην φαίνονται τα παράνομα ύψη του νέου Μεγάρου.

• Να πούμε και το άλλο; Καλά, αυτό δεν είναι παρανομία, είναι απλώς ένα ψεματάκι του κυρίου Χρήστου, που δείχνει πόσο χοντρά μας δουλεύουν: Όταν άρχισαν τα έργα, ξεπατώθηκαν κάποια από τα δέντρα της λεωφόρου Βασ. Σοφίας. Τότε έγινε μια πολυδιαφημισμένη εκστρατεία με κανάλια κ.λπ. όπου μας έδειξαν ότι αυτά τα δέντρα μεταφυτεύθηκαν σε ειδικό σημείο και τα ίδια επρόκειτο να μεταφερθούν όταν το έργο τελειώσει (δηλαδή τις ημέρες αυτές) και να φυτευθούν στις ίδιες θέσεις! Περνούσα προχθές και είδα κάτι ωραία φρέσκα φιντανάκια που υψώνονταν στις θέσεις των παλαιών εκείνων δέντρων. Ψεματάκι, θα μου πείτε. Βεβαίως. Αλλά ψεματάκι-ψεματάκι στο τέλος δεν καταλάβαμε πώς το «γκαράζ 700 αυτοκινήτων» μετατράπηκε στο μαυσωλείο των χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων το οποίο στέρησε από την πρωτεύουσα μερικές δεκάδες κτηρίων για πολιτιστικές παρεμβάσεις. Αυτά έχουν ειπωθεί από επίσημα χείλη. Να επανέλθουμε;

Χ.Ν.

ΑΒΥΣΣΟΣ

Ξέρετε τι με φτιάχνει περισσότερο απ' όλα; Η Δαμανάκη όταν λέει με πάθος *«εμείς στο ΠΑΣΟΚ πιστεύουμε...»*. Ξέρετε ποια Δαμανάκη βέβαια. Η παλαιά πρόεδρος του ΣΥΝ και η θρυλική εκφωνήτρια του Πολυτεχνείου. Άλλες εποχές, θα μου πείτε. Όμως η ιστορία είναι η πιο αμείλικτη θεά: Εκεί Πολυτεχνείο, εδώ ΠΑΣΟΚ και πιο πέρα άβυσσος... **Μ.Σ.**

του Χρ. Παπανίκου

BUSH MUSCLE

Οντως έχει περιέλθει σε δύσκολη θέση ο Πρόεδρος Μπους. Δεν είναι αρκετή η επίδειξη της στρατιωτικής πυγμής των ΗΠΑ στο Ιράκ και επιστρατεύθηκε για το λόγο αυτό έως και η σύζυγος Μπους: Για να επιδείξει η κυρία Λόρα τα «ποντίκια» της σε τηλεοπτική συνέντευξη, μπας και φοβηθούν οι Ιρακινοί και συνετισθούν επιτέλους! (Πάντως σε μας θα στείλουν τον πατέρα Μπους. Καλού κακού ας έχει κάνει πρώτα μερικές ασκήσεις με βάρη, για να αισθανόμαστε κάπως ασφαλείς τις ημέρες των Αγώνων.) **Σως**

ΔΙΑΨΕΥΣΕΙΣ

Διαβάσαμε στον τύπο ότι ο καθηγητής κ. Γιάννης Κολιόπουλος διέψευσε ότι ανήκει στο ΠΑΣΟΚ, το οποίο μάλιστα αποκήρυξε μετά βδελυγμίας. Μα εμείς τον γνωρίζουμε χρόνια τώρα. Ο γιατρός ήταν κάποτε στο ΚΚΕ εσ. μετά προσχώρησε στο ΠΑΣΟΚ, ανεδείχθη, έγινε καθηγητής, έφτασε ο άνθρωπος ψηλά. Και τώρα που κατακρημνίστηκε το ΠΑΣΟΚ, του γύρισε την πλάτη· πρέπει και να προσχώρησε στη ΝΔ μάλλον.

Τέτοιους άνδρες βγάζει ο τόπος μας, περήφανη Ελλάδα!

Χ.Ν.

SOS «ΕΙΔΗΣΗ» 24/5/04

Οι διαπιστεύσεις φυσικών προσώπων στην Ολυμπιάδα 2004, καθώς και οι ενδιάμεσες διαπιστεύσεις (έως την διεξαγωγή) γίνονται ψηφιακά και εκδίδονται από τις ΗΠΑ (εκεί είναι η έδρα της εταιρείας που έχει αναλάβει την έκδοση των διαπιστεύσεων).

Το διαβάσαμε στον τύπο και το παραθέτουμε άνευ σχολίων. Τρεις κουβέντες, αλλά εδώ κρύβεται όλο το ζουμί για την μεγάλη πανανθρώπινη, φιλειρηνική γιορτή –που θα 'λεγε και ο Βενιζέλος ο Βου–, που ονομάζεται «Ολυμπιακοί Αγώνες». Εγώ πάντως τους ονομάζω η «χαρά του ασφαλίτη» και το «πανηγύρι της υπερδύναμης».

Σία Τσαχπίνογλου

ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΣ!

Μακάριοι οι αφελείς που πιστεύουνε τον Μακαριώτατο. Εμείς πάντως σας τα είπαμε εγκαίρως. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης **δεν** θα υποχωρήσει, γιατί δεν κάνει μικροπολιτική, ούτε και χωράνε τακτικισμοί στους Ιερούς Κανόνες. Αντίθετα ο Αρχιεπίσκοπος έκανε στροφή 180 μοιρών (σαν να πήγε δηλαδή Κωνσταντινούπολη μέσω... Ζακύνθου). Συνέβαλε σ' αυτό και η αποτελεσματική Μαριέτα Γιαννάκου, μια γυναίκα σε μια θάλασσα, και δη φουρτουνιασμένη, από ράσα. Τώρα ο Μακαριώτατος θα στρέψει αλλού τις ηγετικές του φιλοδοξίες. Πού; Θα το μάθουμε οσονούπω από τον προσφιλή του παντελονάρχη, τον μπούλη επικοινωνιολόγο του ντε!

Μάλλον Στεφ.

του Χρ. Παπανίκου

ΦΟΥΝΤΕΣ!

Φτάνει, λέει, στον Πειραιά την άλλη εβδομάδα ένα καράβι με 1.000.000 δενδρύλλια, που θα φυτευτούν άρον-άρον στα ολυμπιακά έργα για να γεμίσουμε πράσινο μέσα στο κατακαλόκαιρο. Αλλέως πώς το «καράβι απ' την Περσία, πιάστηκε στην Κορινθία, γεμάτο ήταν δενδρύλλια, για πάρκα και αλσύλλια».

Πάντως προμηνύονται δουλειές με φούντες και «άσπρες» μέρες για τους εισαγωγείς καλλωπιστικών φυτών και όλους όσους καταπιάνονται με δουλειές του ποδαριού. «Μαύρη» Ολυμπιάδα!

Μάλλον Στεφ.

«ΑΧΤΥΠΗΤΗ ΠΑΡΕΑ»

Πάνω στον νεανικό της ενθουσιασμό η πρώτη κυρία του ευρωψηφοδελτίου του ΠΑΣΟΚ κ. Μαίρη Ματσούκα παραδέχθηκε ότι «την ιστορία την γράφουν οι παρέες». Και ευτυχείς λοιπόν όσοι στην καίρια στιγμή συντάσσονται με τις

«σωστές» παρέες. Εδώ που τα λέμε, ο Γιώργος φρόντισε να αποκαταστήσει τα δικά του «παιδιά» καθιστώντας την αναμέτρηση του Ιουνίου σε οικογενειακή υπόθεση! Να δούμε κατά πόσο συμφωνούν με αυτές τις επιλογές και οι ψηφοφόροι.

Σως

Ο ΕΠΟΜΕΝΟΣ

Απόλαυση ο Ευάγγελος Βενιζέλος στη συνέντευξη που έδωσε πρόσφατα στην Όλγα Τρέμη. Θα έχετε καταλάβει, φαντάζομαι, διορατικοί αναγνώστες του *Αντί*, πως ο Ευάγγελος, ο πιο προικισμένος εγγονός του Ελευθερίου –όπως απέδειξαν πρόσφατες ιστορικές έρευνες– προετοιμάζεται οσονούπω για «γιωργάκης» στη θέση του Γιωργάκη.

Δήλωσε λοιπόν ο απίστευτος αυτός ανήρ από τηλοψίας: *«Με την παραίτησή του δύο μήνες πριν από τις εκλογές τι άλλο ήθελε να δηλώσει ο κ. Σημίτης, παρά την ανάληψη της προσωπικής του ευθύνης;»*. Έμεινα κάγκελο ακούγοντας αυτή την καταπληκτικής ωμότητας και αντισυντροφικότητας άποψη, η οποία καταδεικνύει βέβαια ότι στον αγγελικό κόσμο του ΠΑΣΟΚ αλληλοτρώγονται όπως στη ζούγκλα τα θηρία και ότι οι ύαινες καταβροχθίζονται τελευταίες. Εκτός όμως από την επισήμανση, την πλήρη πολιτικών συμπαραδηλώσεων της *«ανάληψης της ευθύνης»* του λαοπρόβλητου, καταλληλότερου, αδιαφιλονίκητου, καραεκσυγχρονιστή κ.λπ. πρώην Πρωθυπουργού, ο μέλλων πρόεδρος και πρωθυπουργός εν αναμονή έκανε και κυρίως είπε και άλλα θαυμαστά και αποκαλυπτικά. Όταν φερ' ειπείν η Τρέμη τού ζητάει να σχολιάσει το ότι έρευνα δημοσκόπησης τον φέρει με 29% ως επόμενο αρχηγό του ΠΑΣΟΚ, ο ίδιος ντροπαλά και αισχυντηλά απαντά «ουδέν σχόλιον». Ε λοιπόν, μάγκες, τοιούτος έξεστιν ημίν αρχιερεύς. Και βεβαίως να τον χαίρεται ολάκερο το Πασοκιστάν.

Στ.Πρ.

Η ΜΠΑΝΑΝΙΑ

Το ξέραμε από καιρό, τώρα όμως επιβεβαιώθηκε και επίσημα από τον υφυπουργό Οικονομικών Α. Ρεγκούζα, ο οποίος, απαντώντας σε σχετική ερώτηση του βουλευτή του ΣΥΝ Αλέκου Αλαβάνου, διευκρίνισε ότι σύντομα, αν δεν έχει αρχίσει ήδη, θα εφαρμοσθεί μια συμφωνία που υπογράφηκε τον περασμένο μήνα από την ελληνική κυβέρνηση και η οποία επιτρέπει σε αμερικανούς τελωνειακούς υπαλλήλους να εγκατασταθούν σε ελληνικά λιμάνια, προκειμένου να ελέγχουν πλοία που αναχωρούν για τις ΗΠΑ.

Μια δικαιολογία που πρόβαλε μάλιστα ο υφυπουργός ήταν ότι το ίδιο γίνεται και με λιμάνια επτά χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γαλλία, Βρετανία, Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία, Βέλγιο και Ολλανδία).

Όλη η Ευρώπη δηλαδή μια μπανανία, ή, όπως σχολίασε ο ίδιος ο Αλ. Αλαβάνος, μια Ευρώπη τμήμα της αμερικανικής αυτοκρατορίας. Έτσι, για να ξέρουμε τι σημαίνει ισότιμος σύμμαχος και αξιόπιστος εταίρος... **ΤΚΔ**

Εφημερολόγια

Πέμπτη 13 Μαΐου

• «Ευτυχές τέλος», κατά τον πρόεδρο του ΣΕΒ, έλαβαν οι διαπραγματεύσεις για τη νέα Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας. Οι διαπραγματεύσεις για την «προίκα» κράτησαν πολύ, αλλά κατέληξαν σε 13,1% αυξήσεις στους χαμηλόμισθους. Κορόιδα μας πιάσανε...

• Στο Ισραήλ ανενόχλητοι ασχολούνται με την εκκαθάριση του παλαιστινιακού προβλήματος. Ένοπλοι Παλαιστίνοι ανατίναξαν τεθωρακισμένο όχημα στο οποίο επέβαιναν πέντε ισραηλινοί στρατιώτες. Η ισραηλινή κυβέρνηση βρήκε την «εύκολη» λύση και ενέκρινε σε αντίποινα σχέδιο που προβλέπει την κατεδάφιση όλων των κτηρίων που βρίσκονται κατά μήκος της οδικής αρτηρίας στα περίχωρα της Ράφα, όπου έγινε και ανατίναξη, για να διευκολύνουν έτσι την κίνηση των στρατευμάτων τους. «Θεωρητικώς» στο σχέδιο, αντέδρασε και ο ΟΗΕ.

Παρασκευή 14 Μαΐου

• Ξεπέρασε τα 41 δολάρια το βαρέλι το πετρέλαιο σήμερα στη Νέα Υόρκη, σημειώνοντας ρεκόρ εικοσιενός ετών. Και στην Ε.Ε. αρχίζουν να μην αισθάνονται και πολύ καλά τελευταία.

Σάββατο 15 Μαΐου

• «Το Γκουαντανάμο είναι πραγματικό αίσχος για τη χώρα μου. Γενικότερα, η λογική των προληπτικών πολέμων και της αλλαγής καθεστώτων δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τα πραγματικά προβλήματα ασφάλειας του 21ου αιώνα». Τάδε έφη Ρόμπερτ Μακναμάρα, πρώην υπουργός Άμυνας της Αυτοκρατορίας, ο οποίος παραιτήθηκε το 1967 για το αδιέξοδο του πολέμου στο Βιετνάμ. Έχει και καλύτερο όμως. Μιλώντας στο Παγκόσμιο Φόρουμ των Πολιτισμών της Βαρκελώνης, είπε ακόμα ότι «ως Αμερικανός» αισθάνεται «ειλικρινά ντροπή για όσα έχουμε διαπράξει εκεί κάτω [σ.σ. στο Ιράκ]. Δεν υπάρχει απολύτως καμιά δικαιολογία και δεν αρκεί η συγγνώμη που ζήτησε η κυβέρνησή μας».

Κυριακή 16 Μαΐου

• «Το άγος της Δύσης» σκέπτομαι ότι είναι πολύ πετυχημένος τίτλος για όσα γίνονται στο Ιράκ. Τον βλέπω στη σημερινή *Καθημερινή*, όπου σημειώνεται επίσης –σχετικά με αυτό το σκηνικό ανέμελης αγριότητας, όπως περίπου το παρουσιάζουν οι δράστες– ότι οι πολίτες των χωρών της Δύσης αδυνατούν να αντιληφθούν «ποιοι μηχανισμοί στις ΗΠΑ μετατρέπουν σε βασανιστές ανθρώπους της διπλανής πόρτας».

• Ιδού και το άγος, ένα από τα πολλά, των Αγώνων (των Ολυμπιακών εννοείται): διαβάζω στον τύπο ότι οι ελληνικές αρχές ασφαλείας εκφράζουν «φόβους ότι η εμπορία λευκής σαρκός στην Ελλάδα θα σημειώσει έξαρση κατά την περίοδο των ολυμπιακών αγώνων». Συγκεκριμένα εικάζουν ότι οι ιερόδουλες θα έρθουν ως κανονικές τουρίστριες και τα κυκλώματα θα τις διοχετεύσουν καταλλήλως προς όλους εκείνους που πιστεύουν σε ανώτερες ιδέες όπως είναι «το μεγάλο το ωραίο και το ιδανικό».

Δευτέρα 17 Μαΐου

• Με τον πρέποντα τρόπο, δηλαδή με διαδηλώσεις και με συνθήματα «δεν θέλουμε στη χώρα μας τον Μπλερ που ευθύνεται για τους βασανισμούς και τις σφαγές στο Ιράκ», υποδέχθηκαν τον Τόνι στην Τουρκία.

• «Υπάρχουν δικασταί εις τας Αθήνας»: Το Συμβούλιο της Επικρατείας κλείνει 75 έτη λειτουργίας και πολλοί θεωρούν ότι η φράση του Ελευθερίου Βενιζέλου χαρακτηρίζει την πληθώρα των αποφάσεών του και το χρίζει «εγγυητή της νομιμότητας στη δημόσια διοίκηση και ύπατη αρχή προστασίας του πολίτη έναντι της κρατικής εξουσίας», όπως ανέφερε ο υπουργός Δικαιοσύνης. Πιο «πρόχειρες» στο νου μου έχω τις πρόσφατες αποφάσεις του ΣτΕ, που μπλόκαραν δημόσια έργα, προς όφελος του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής των πολιτών.

• Στις ΗΠΑ έφτασε σήμερα ο Πρωθυπουργός Καραμανλής, για να έχει σειρά επαφών με αξιωματούχους αλλά και με τον πλανητάρχη Μπους. Αν και υπάρχει ατζέντα θεμάτων, το ταξίδι είναι μάλλον εφ' όλης της ύλης.

• Ο Εζεντίν Σαλίμ ήταν μέχρι σήμερα επικεφαλής του Προσωρινού Συμβουλίου του Ιράκ. Δολοφονήθηκε σε επίθεση με παγιδευμένο αυτοκίνητο στη Βαγδάτη. Τις «συνεργασίες» πολλοί αγάπησαν, τους «συνεργάτες» ουδείς.

Τρίτη 18 Μαΐου

• Το ρόλο που διαδραμάτισε η ΔΕΚΑ Α.Ε., ως πιθανό εργαλείο για τη στήριξη του Γενικού Δείκτη του Χρηματιστηρίου Αθηνών, μεσούσης της προεκλογικής περιόδου του 2000, ερευνά από σήμερα η Εισαγγελία Αθηνών, μετά από παρέμβαση του προϊσταμένου της Δημ. Παπαγγελόπουλο. Η εισαγγελέας Αικ. Πιστόλη άσκησε ποινική δίωξη κατά παντός υπευθύνου για τα αδικήματα της απιστίας σε βάρος του δημοσίου σε βαθμό κακουργήματος.

Τετάρτη 19 Μαΐου

• Ένα σκάνδαλο με πλαστά τιμολόγια ύψους 40 δισ. –με την πιθανότητα το ποσό να είναι πολύ μεγαλύτερο– «έσκασε» σήμερα: Τεχνικές κατασκευαστικές εταιρείες που μετέχουν σε δημόσια έργα, Νομικά Πρόσωπα, ξενοδοχειακά συγκροτήματα και διαφημιστικές εταιρείες φαίνεται, κατ' αρχήν, να είναι αναμεμειγμένες. Να δούμε και το μέγεθος του κρατήρα που τελικά θα δημιουργηθεί, ειδικά από τις πιθανές δοσοληψίες με δημόσιους οργανισμούς.

• Η στήλη λατρεύει τις αυτοκριτικές! «Το δις εξαμαρτείν ουκ ανδρός σοφού» φαίνεται πως είχε κατά νου ο πρώην πρόεδρος της ΝΔ Μ. Έβερτ, όταν σήμερα στο Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο δήλωσε: «Ντροπή. Προμηθευτές και εργολάβοι ελέγχουν τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα. Όταν άνοιγα τον 98,4, δεν φανταζόμουν το χάος που θα επακολουθούσε. Αν με ρωτούσαν τι θα έκανα σήμερα, θα έλεγα ότι δεν θα ξανάκανα το "έγκλημα"».

Πέμπτη 20 Μαΐου

• Τελικά, όπως συνέβαινε πάντα με τις κρίσεις στην Ορθοδοξία, οι πρωτοβουλίες της πολιτικής ηγεσίας οδήγησαν στην εκτόνωση της διαμάχης μεταξύ Πατριαρχείου και Εκκλησίας της Ελλάδος.

• Καλή η «δημιουργική λογιστική», που πρωτολανσάρισε το «εκσυγχρονιστικό» δίδυμο Σημίτη-Χριστοδουλάκη, αλλά δημιουργεί «ορφανά χρέη». Στο δρόμο της ανακάλυψής τους δε, φέρεται να είναι ο υπουργός Αλογοσκούφης. Και χωρίς αυτά όμως, ήδη το δημόσιο χρέος διαμορφώνεται απειλητικά πάνω από τον ετήσιο στόχο των 183 δισ. ευρώ. Φανταστείτε να αναγνωριστούν και από «οικογένεια».

Παρασκευή 21 Μαΐου

• Αρχίζω να αμφιβάλλω για τα καλά πια για την ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων, μετά τη σημερινή «υπόσχεση» του πλανητάρχη Μπους στον Πρωθυπουργό Καραμανλή ότι θα μας στείλει τον μπαμπά του ως επικεφαλής της αμερικανικής αποστολής. Όσο να το κάνεις, είναι μια «πρόκληση».

Σάββατο 22 Μαΐου

• Όλοι σχολιάζουν το αποτέλεσμα της συνάντησης του Πρωθυπουργού Καραμανλή με τον πλανητάρχη Μπους. Ο ίδιος ο Πρωθυπουργός χαρακτήρισε «ψήφο εμπιστοσύνης» την προγραμματισμένη επίσκεψη του μπαμπά και πρώην πλανητάρχη Μπους

στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια των Αγώνων. Το «περιβάλλον» του Πρωθυπουργού θεώρησε απλά και γενικόλογα ότι «ήταν μια καλή επίσκεψη». Έτσι, τα άλλα και σοβαρότερα που σίγουρα συζητήθηκαν, έμειναν σε δεύτερο πλάνο.

Κυριακή 23 Μαΐου

• Διαβάζω στον τύπο για τρία κύματα αποκρατικοποιήσεων «νέας γενιάς», που αναμένεται να έρθουν κατά πάνω μας λίαν συντόμως. Ας αποχαιρετίσουμε λοιπόν λιμάνια, αεροδρόμια, μεταφορές και ενέργεια, που ιδιωτικοποιούνται.

Δευτέρα 24 Μαΐου

• Ο όρος «νησιωτικότητα» που χρησιμοποίησε ο υπουργός Εξωτερικών Μολυβιάτης μού «χτύπησε» ιδιαίτερα. Αναφερόμενος στις εργασίες του Συμβουλίου Υπουργών Εξωτερικών με αντικείμενο τη Διακυβερνητική, τόνισε ότι η Ελλάδα έχει καταθέσει προτάσεις για αναγνώριση της «νησιωτικότητάς» της. Τι κάνει ο διπλωμάτης για να εξασφαλίσει πρόσθετα κονδύλια...

• Το «ουράνιο τόξο» –έτσι ονόμασαν οι Ισραηλινοί τις εκκαθαρίσεις στη Ράφα– έλαβε τέλος σήμερα αφήνοντας πίσω του 42 νεκρούς και πολλά κατεδαφισμένα σπίτια.

• Σκέφτομαι ότι από τις 30 Μαρτίου του 1889 μέχρι σήμερα έχουν περάσει 115 χρόνια. Τόσα χρειάστηκαν ώστε να γίνει πραγματικότητα η ζεύξη Ρίου-Αντιρρίου: από τη στιγμή που πρωτοαναφέρθηκε στη Βουλή σχετικά ο Χαρίλαος Τρικούπης μέχρι σήμερα που ολοκληρώθηκε ουσιαστικά το έργο. Φοβερές ταχύτητες υλοποίησης οραμάτων (έχουν πάψει να υπάρχουν κι αυτά). Εξάλλου τι είναι 115 χρόνια μπροστά στην αιωνιότητα!

Τρίτη 25 Μαΐου

• Δύο «κύματα» απασχολούν σήμερα τους πολίτες. Το κύμα «ψύχους» (απότομη πτώση της θερμοκρασίας κατά 10 βαθμούς) και το κύμα ακρίβειας. Το μεν πρώτο αναμένεται να είναι 24ωρης διάρκειας. Το δεύτερο όμως είναι αυτό που κάνει την κυβέρνηση «να ανησυχεί». Πετρέλαιο και Ολυμπιακοί Αγώνες είναι οι βασικές αιτίες της απειλής, δηλαδή των πληθωριστικών πιέσεων.

Τετάρτη 26 Μαΐου

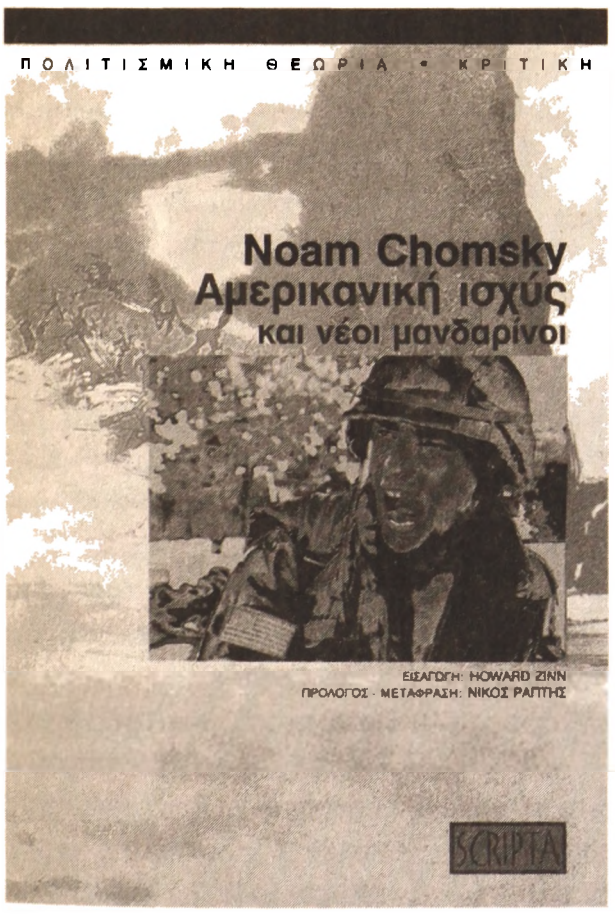
• Μια είδηση μου έκανε εξαιρετική εντύπωση σήμερα. Διαβάζω στον ηλεκτρονικό τύπο ότι «η ρύπανση φέρνει την Αλβανία στα πρόθυρα "ανθρωπιστικής καταστροφής"»! Δεν ξέρω πώς, αλλά αφελώς πίστευα μέχρι σήμερα ότι εκεί δεν θα πρέπει να είχαν τέτοιου είδους προβλήματα. Όμως τα Τίρανα θεωρούνται η τρίτη πιο μολυσμένη πόλη του κόσμου μετά το Νέο Δελχί και το Πεκίνο. Οι θάνατοι από διαταραχές σχετικές με τη ρύπανση έχουν αυξηθεί κατά 20% μόνο τα τελευταία δύο χρόνια.

• Εν αναμονή του τριημέρου του Αγίου Πνεύματος, να ευχηθώ καλή φώτιση στους πολιτικούς αρχηγούς για τα ευρωdebate· και ιδιαίτερη φώτιση φαντάζεστε σε ποιον, που είναι και ο πιο αδύνατος και στο προηγούμενο πήγε με «σκονάκι»!

Εφημερη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ SCRIPTA

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ-ΚΡΙΤΙΚΗ • ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ-ΚΡΙΤΙΚΗ • ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ-ΚΡΙΤΙΚΗ • ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ-ΚΡΙΤΙΚΗ

NOAM CHOMSKY

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΙΣΧΥΣ
ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΜΑΝΔΑΡΙΝΟΙ

Πρόκειται για γνήσια προσέγγιση που συνδυάζει μια οξυδερκή, βασισμένη σε γεγονότα, κριτική της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής με μια έντονη αίσθηση ηθικής οργής κατά της παραπλάνησης και της υποκρισίας που χρησιμοποιείται για την υπεράσπιση αυτής της πολιτικής στο εσωτερικό μέτωπο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ SCRIPTA

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 10 • ΑΘΗΝΑ 106 80 • ΤΗΛ.: 210 3616 528 • FAX: 210 3616 529
email: scripta@hellasnet.gr • www.scripta.gr

Αλλαγή χωρίς αλλαγές;
ή περί του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και φρούδων ελπίδων

του Πάνου Καζάκου

Η πρόσφατη έκθεση της Επιτροπής για την ελληνική οικονομία και το δράμα της «δημοσιονομικής απογραφής», που ανέδειξε σε όλη τους την έκταση τις λαθροχειρίες της κυβέρνησης Κ. Σημίτη για την περίοδο 1999-2004, επανέφερε και στην ελληνική δημόσια συζήτηση το ζήτημα του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ). Η δημοσιονομική πολιτική «εκτροχιάσθηκε», βεβαιώνει η Επιτροπή, και, προσθέτουμε, ωραιοποιήθηκε όσο δεν έπαιρνε άλλο.

Συνολικά, η κυβέρνηση της περιόδου εκείνης δεν πήρε στα σοβαρά ούτε το ΣΣΑ ούτε όσα συζητούνται για τις μεταρρυθμίσεις στις διάφορες ευρωπαϊκές διαδικασίες. Και δεν κατάφερε να νοικοκυρέψει τα δημόσια οικονομικά, παρά την εύνοια των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και των αφειδώς εισερχομένων κοινοτικών πόρων. Προτίμησε αντί του νοικοκυρέματος τη λαϊκιστική χαλαρότητα και τη συγκάλυψή της με τη «δημιουργική λογιστική». Για να μην ξεχνιώμαστε: Τον Δεκέμβριο 2002 για πρώτη φορά αναγκάσθηκε να προσαρμόσει επίσημα τα στοιχεία στην πραγματικότητα μετά από παρέμβαση των κοινοτικών. Ενώ το δημόσιο χρέος θα έπρεπε να είχε μειωθεί στο 98 % ΑΕΠ, βρέθηκε το 2001 στο 107% του ΑΕΠ. Σήμερα το έργο επαναλαμβάνεται.

Όμως πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι πρόκειται για ένα θέμα που απασχολεί τις περισσότερες πρωτεύουσες της ΕΕ, εν μέρει για τους ίδιους λόγους: Ότι με ή χωρίς λαθροχειρίες των πολιτικών που κυβερνούν, τουλάχιστον έξι χώρες παραβίασαν τους στόχους του Συμφώνου εκτοξεύοντας τα ελλείμματα στα ύψη.

Υπενθυμίζω ότι το ΣΣΑ εξέφρασε αρχικά την κοινή πεποίθηση (και του πρώην υπουργού Ν. Χριστοδουλάκη) ότι έπρεπε να τεθουν υπό έλεγχο οι δημόσιες οικονομίες των κρατών μελών, για να αποκαταστεθεί η σταθερότητα και για να ενισχυθεί μακροχρόνια ο δυναμισμός της ευρωπαϊκής οικονομίας.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟΝ «ΤΕΧΝΙΚΟ»

Η συζήτηση για το Σύμφωνο έχει «τεχνικές» και πολιτικο-οικονομικές πτυχές. Οι τεχνικές πτυχές, τις οποίες ανέδειξε η κριτική, συνοψίζονται ως εξής:

- Το ΣΣΑ προκαλεί ύφεση ή πάντως φρενάρει την ευρωπαϊκή οικονομία·
- οι συγκεκριμένοι στόχοι του (μεσοχρόνια πλεονασματικοί προϋπολογισμοί) είναι αυθαίρετοι και άκαμπτοι·
- η έμφαση πρέπει να μετατεθεί στη μείωση του χρέους ή στη συγκράτηση ορισμένων κατηγοριών κρατικών δαπανών.

Μπορούμε να δεχθούμε ότι ορισμένες τουλάχιστον ιδέες για τεχνικές βελτιώσεις του Συμφώνου αξίζει τον κόπο να συζητηθούν, αρκεί να μη λειτουργήσουν ως άλλοθι για μια πολιτική που επαναφέρει αποτυχημένες πολιτικές. Π.χ. κατά τον υπολογισμό του υπερβολικού ελλείμματος θα μπορούσε να μη λαμβάνονται υπόψιν οι δαπάνες για επενδύσεις ή ορισμένες δαπάνες (παιδεία κ.ά.) που είναι κρίσιμες για το μέλλον.

Όμως η συνολική θεώρηση των πραγμάτων δείχνει ότι υπάρχει ένα βαθύτερο πολι-

---

Ο Πάνος Καζάκος είναι Καθηγητής Διεθνών Οικονομικών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

τικό-οικονομικό πρόβλημα, που πολλές παρεμβασεις, όπως του Γιάννη Στουρνάρα (*Τα Νέα*, 8-9.5.04), συγκαλύπτουν, υποσχόμενες τρόπον τινα «αλλαγή χωρίς αλλαγές».

Υπενθυμίζω κατ' αρχάς ότι το ΣΣΑ προέκυψε από την αποτυχία επεκτατικών δημοσιονομικών πολιτικών. Επίσης, το ΣΣΑ δεν ήταν μόνον ένα μέσο για τη συλλογική αυτοπειθάρχηση των κυβερνήσεων στη δημοσιονομική τους πολιτική (*όχι ελλείμματα*), αλλά, έμμεσα, και μια μέθοδος για να προχωρήσουν σε δραστικές μεταρρυμίσεις στην οικονομική και κοινωνική τους πολιτική: Από την ώρα που δεν θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν απλόχερα και αδιαφορώντας για το μέλλον δαπάνες, φόρους και δανεισμό, θα ήταν υποχρεωμένες να εφαρμόσουν τολμηρές μεταρρυθμίσεις. Οι τελευταίες με τη σειρά τους θα έκαναν τις οικονομίες πιο ευέλικτες, ώστε να ανταπεξέλθουν στον διεθνή ανταγωνισμό και στις απαιτήσεις της τεχνολογικής εξέλιξης, και θα μείωναν το κόστος της κρατικής αναποτελεσματικότητας και τις πηγές αβεβαιοτήτων για το μέλλον. Ο κατάλογος είναι γνωστός και επαναλαμβάνεται τελετουργικά κάθε χρόνο κατά τη «διαδικασία της Λισαβώνας».

Για τον λόγο αυτό δεν καθιερώθηκαν μόνον οι «περιορισμοί» του ΣΣΑ, αλλά και ποικίλες μορφές συνεργασίας μεταξύ των κυβερνήσεων για την προώθηση των αναγκαίων αλλαγών. Η πεποίθηση ήταν ότι περισσότερη συνεργασία συνεπάγεται περισσότερες ή ταχύτερες και συνεπέστερες μεταρρυθμίσεις.

ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Οι προσδοκίες δεν εκπληρώθηκαν. Στην πραγματικότητα οι μεταρρυθμίσεις σε πολλές χώρες πρόσκρουσαν σε εσωτερικές αντιστάσεις – σε οργανωμένα συμφέροντα και σε μια αρνητική ακόμη κοινή γνώμη, στην οποία λίγοι εξηγούν πειστικά τι γίνεται. Μεταρρυθμίσεις δεν έγιναν ούτε την εποχή που η συγκυρία ήταν ευνοϊκή. Τώρα βέβαια τα πράγματα έχουν δυσκολέψει: Σε συνθήκες επίμονα υψηλής ανεργίας ποιος θέλει να ακούσει για μεταρρυθμίσεις;

Έτσι εκ των πραγμάτων οι κυβερνήσεις καταλήγουν σήμερα σε μια ήπια πολιτική περιορισμένων και συχνά νοθευμένων αλλαγών στα ασφαλιστικά συστήματα, στις κρατικές επιχειρήσεις, στη γραφειοκρατική παρεμβολή κ.α. και αύξησης των δαπανών (ή των ελλειμμάτων). Παραβιάζουν δηλαδή ό,τι έχουν συμφωνήσει.

Έχει σημασία να ξέρουμε γιατί συμβαίνει αυτό. Και η απάντηση είναι ότι οι μεταρρυθμίσεις που συχνά-πυκνά οι πολιτικοί εξήγγειλλαν για να πετύχουν «την πιο ανταγωνιστική οικονομία στον κόσμο» απλά δεν πραγματοποιήθηκαν έγκαιρα ή δεν έγιναν στην κλίμακα και ποιότητα που οι ίδιες οι κυβερνήσεις τυπικά αναγνώριζαν ως αναγκαίες.

Η ελληνική περίπτωση είναι ιδιαίτερα δύσκολη, γιατί συνδυάζει:

- κίβδηλη δημοσιονομική εξυγίανση (δηλαδή συγκάλυψη της κατάστασης)·
- μεταρρυθμιστική υστέρηση·
- χπειλούμενη ανταγωνιστικότητα· και, φυσικά,
- αυξανόμενα χρέη.

Αυτός είναι ο οικονομικός απολογισμός της κυβέρνησης Κ. Σημίτη 1999-2004, όπως επιβεβαίωσε η πρόσφατη έκθεση της Επιτροπής (19.5.04). Συνοδεύθηκε από ένα διαχεόμενο κλίμα λεηλασίας ή έστω σπατάλης των πόρων του έθνους και κακοδιαχείρισης. Ας το ονομάσουμε «σύνδρομο Καλατράβα».

Η δημοσιονομική χαλάρωση δεν θα λύσει τα προβλήματα ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, ούτε τις αγκυλώσεις του κρατικοκεντρικού προσανατολισμού της. Συνεπώς οι προσδοκίες που επενδύονται σε μια αλλαγή του ΣΣΑ (συνοπτικά και σε απλά ελληνικά: *αφήστε μας να δαπανήσουμε περισσότερα*) είναι και ανώφελες και ανεδαφικές, μολονότι ηχούν γλυκά στο πλαίσιο μιας διαδεδομένης πλέον ψευδοπροοδευτικής ρητορικής.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

ANNIE BÉLIS
Ιστορικός - Μουσικός

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Μετάφραση: Σταύρος Βλοντάκης, φιλόλογος - συγγραφέας
Με 360 σελίδες και 19 εικόνες, 1 χάρτη και 1 σχέδιο

Στη σειρά των εκδόσεών μας ΛΑΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ προστίθεται και το έργο της Annie Bélis *Η καθημερινή ζωή των Μουσικών στην Αρχαιότητα.*

Στον αιώνα του Περικλή για να μη θεωρείται αμαθής ο Αθηναίος πολίτης έπρεπε να τραγουδά και να παίζει λύρα. Οι μουσικοί χωρίζονταν σε πλανόδιους και στους δεξιοτέχνες που έπαιζαν για τις ανώτερες τάξεις της κοινωνίας.

Για πρώτη φορά περιγράφονται παραστατικότατα η ζωή των μουσικών, ο χειρισμός των μουσικών οργάνων, οι κατασκευαστές τους, οι τεχνικές του τραγουδιού, η μουσική εκπαίδευση, οι μουσικοί διαγωνισμοί, οι μουσικές τελετές της εποχής, οι αυλητές των τριήρων, το μουσικό προλεταριάτο... Ένα έργο που για πρώτη φορά κυκλοφορεί στην ελληνική βιβλιογραφία.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑ

Προσφορά στον Πολιτισμό και στην Παιδεία
Ιπποκράτους 8 Αθήνα Τηλ.: 210.36.27.318
www.papadimasbooks.gr • e-mail: papadimas@atp.gr

Λουτσάνα Καστελίνα:
«Δεν ξέρω τι να ψηφίσω στις ευρωεκλογές»

«Δεν ξέρω τι να ψηφίσω στις ευρωεκλογές»: Εντυπωσιακή ομολογία εκ μέρους της Λουτσάνα Καστελίνα, πρώην βουλευτή, ευρωβουλευτή, προέδρου της επιτροπής Πολιτισμού της Ευρωβουλής και, προπαντός, ιδρυτικού στελέχους της «αιρετικής» κομμουνιστικής ομάδας Μανιφέστο, που διαγράφηκε από το Ιταλικό ΚΚ το 1969.
Αυτός ο αρχαίος αριστερισμός (η ίδια προτιμά να τον αποκαλεί «κριτικό κομμουνισμό») χαρακτηρίζει έως σήμερα την Καστελίνα. Τόσο που δυσανασχετεί ακόμη και για τη μετεξέλιξη του Κόμματος της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης του Φάουστο Μπερτινότι, ό,τι αριστερότερο, με άλλα λόγια, έχει να προσφέρει η ιταλική πολιτική. Στις αρχές Μαΐου πράγματι ο Μπερτινότι φιλοξένησε στη Ρώμη το ιδρυτικό συνέδριο του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς, που περιλαμβάνει τον δικό μας Συνασπισμό της Ριζοσπαστικής Αριστεράς και άλλα 14 κομμουνιστικά και αριστερά κόμματα της γηραιάς ηπείρου. Στην ιδρυτική διακήρυξη του νέου ευρωπαϊκού κόμματος γίνεται ρητή και σαφέστατη καταδίκη του Σταλινισμού, πράγμα που ερμηνεύτηκε στην Ιταλία ως όψιμη «αποκομμουνιστοποίηση» της άκρας αριστεράς, με πολλά χρόνια καθυστέρηση σε σχέση με την ανάλογη διαδικασία που ακολούθησε το Ιταλικό ΚΚ το 1991, όταν μετατράπηκε σε Δημοκρατικό Κόμμα της Αριστεράς.
Η Καστελίνα όμως δεν συμφωνεί με αυτή την ερμηνεία: «Πρώτα απ' όλα δεν αντιπροσωπεύουν τίποτα το καινούργιο, αφού τα κόμματα αυτά ήδη είχαν συγκροτήσει κοινή κοινοβουλευτική ομάδα στην ευρωβουλή. Ύστερα, διαφωνώ με αυτή την καταδίκη του Σταλινισμού που περιλαμβάνεται μάλιστα και στο καταστατικό. Ο Σταλινισμός υπήρξε μια θλιβερή περίοδος του κομμουνιστικού κινήματος που αφορά το παρελθόν, δεν βλέπω το λόγο γιατί πρέπει ακόμη να μας απασχολεί»...

Τη συνέντευξη πήρε ο Δημήτρης Δεληολάνης

• *...Μήπως όμως θέλησαν να κόψουν τους δεσμούς τους με ένα αυταρχικό πρότυπο που έκανε μεγάλη ζημιά στην ευρωπαϊκή αριστερά;*

—Δεν νομίζω ότι αυτός είναι ο σωστός δρόμος. Κάθε επαναστατική διαδικασία μπορεί να οδηγήσει σε εκφυλισμό, λάθη, εγκλήματα. Μήπως δεν συνέβη το ίδιο με τη Γαλλική Επανάσταση; Αυτό μειώνει την ιστορική σημασία της; Υποπτεύομαι ότι πίσω από την καταδίκη του Σταλινισμού κρύβεται μια προσπάθεια να υποβαθμιστεί η ιστορική σημασία της Οκτωβριανής Επανάστασης, άρα και η αναζήτηση ενός νέου προτύπου κοινωνίας. Την περασμένη Κυριακή η εφημερίδα της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης *Liberazione* φιλοξένησε δυο παρεμβάσεις πάνω σ' αυτό το θέμα: η μια ήταν άρθρο του

πρώην χριστιανοδημοκράτη Προέδρου της Δημοκρατίας Φραντσέσκο Κοσίγκα και η άλλη άρθρο του γραμματέα του Κομμουνιστικής Επανίδρυσης Φάουστο Μπερτινότι. Θα διαπιστώσετε λοιπόν ότι ο Κοσίγκα υπερασπίζεται τις κατακτήσεις της Ρωσικής Επανάστασης, ακόμη και την εσπευσμένη και συχνά βίαιη ανοικοδόμηση της σταλινικής περιόδου, ενώ ο κομμουνιστής Μπερτινότι κρατά μια πολύ πιο κριτική στάση. Ιδού λοιπόν πού φτάσαμε: οι δεξιοί να διεκδικούν την αξία της ιστορίας μας με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα απ' ό,τι εμείς οι ίδιοι.

• *Σε τι οφείλεται αυτό;*

—Στο ότι ακόμη βιώνουμε τα επακόλουθα μιας ιστορικής ήττας του εργατικού κινήματος στη Δύση.

• *Αναφέρεστε στη διάλυση της ΕΣΣΔ;*

—Όχι, καθόλου. Η διάλυση της ΕΣΣΔ ελάχιστο ρόλο έπαιξε στα συμβάντα του εργατικού κινήματος στη δυτική

Ευρώπη και στην Αμερική. Στην Ιταλία το εργατικό κίνημα ηττήθηκε το 1981 με την πορεία των 40 χιλιάδων υπαλλήλων της Φίατ. Κατέβηκαν μαζικά στους δρόμους εναντίον της κατάληψης του εργοστασίου Μιραφιόρι που είχαν κάνει οι εργάτες. Από εκεί ξεκίνησε αυτή η νεοφιλελεύθερη επίθεση εναντίον του κοινωνικού κράτους και των κατακτήσεων των εργαζομένων που ακόμη βιώνουμε.

• *Η κατάρρευση των καθεστώτων «υπαρκτού κομμουνισμού» δεν βοήθησε στη νεοφιλελεύθερη επίθεση;*

—Όχι. Ήταν ένα πρόβλημα που εδώ στην Ιταλία είχε ήδη αντιμετωπιστεί και λυθεί ήδη από τη λήξη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, όταν ο Παλμίρο Τολιάτι εξήγγειλε τον ιταλικό δρόμο προς τον σοσιαλισμό. Ήταν μια ριζική διαφοροποίηση απέναντι στο σταλινικό πρότυπο και απέναντι στις υποδείξεις που έρχονταν από το σοβιετικό μπλοκ.

• *Ο Τολιάτι όμως συνεργάστηκε με τον Στάλιν...*

—Ο Τολιάτι και το Ιταλικό ΚΚ ήταν κάτι το εντελώς διαφορετικό σε σχέση με τα σοβιετικά πρότυπα. Τους λογαριασμούς μας με αυτούς τους ξεκαθαρίσαμε ήδη το 1945. Δεν νομίζω ότι υπάρχουν ακόμη εκκρεμότητες. Γι' αυτό και δεν θεωρώ την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού σημαντικό στοιχείο στο συσχετισμό δυνάμεων στις χώρες της Δύσης.

• *Τι πρέπει να κρατήσουμε και τι να αποβάλουμε από αυτή την αμφιλεγόμενη κομμουνιστική παράδοση;*

—Να κρατήσουμε αυτή την ιδεώδη ώθηση προς ένα νέο κοινωνικό πρότυπο. Αυτό δεν πρέπει να χαθεί. Είναι η βάση πάνω στην οποία γεννηθήκαμε ως Μανιφέστο πριν από πολλές δεκαετίες και παραμένει ακόμη επίκαιρη.

• *Δεν φαίνεται όμως να συγκινεί ακόμη όπως συγκινούσε κάποτε...*

—Αντιθέτως, έχουμε στα τελευταία χρόνια την ανάπτυξη μεγάλων λαϊκών κινημάτων εναντίον της παγκοσμιοποίησης και εναντίον του πολέμου. Είναι κινήματα με έντονη αντικαπιταλιστική διάθεση. Βεβαίως δεν βρήκαν εκπροσώπηση σε πολιτικό επίπεδο, αλλά σίγουρα αποτελούν μια βάση από την οποία μπορεί να ξεκινήσει η αντικαπιταλιστική [σ.σ. «ανταγωνιστική» στην ιταλική ορολογία] αριστερά.

• *Έχουμε και την πλειοψηφική αριστερά, εκείνη που εκπροσωπείται από το Δημοκρατικό Κόμμα της Αριστεράς. Αν κρατάτε κριτική στάση απέναντι στον Μπερτινότι, φαντάζομαι τι θα σκέφτεστε για τον γραμματέα αυτού του κόμματος Πιέρο Φασίνο...*

—Είναι ένα κόμμα που κινδυνεύει να χάσει την ψυχή του. Ταλαντεύεται συνεχώς ανάμεσα σε κεντρώες και ρεφορμιστικές θέσεις και δεν καταφέρνει να είναι ούτε κεντρώο, ούτε ρεφορμιστικό. Φτάνει να δει κανείς όλη αυτή τη συζήτηση που διεξάγεται σε σχέση με τον πόλεμο στο Ιράκ: να φύγουν οι ιταλοί στρατιώτες, να μην φύγουν, να αναλάβει ο ΟΗΕ, να μην αναλάβει. Χάος και σύγχυση, που επιδεινώνεται από το γεγονός ότι το ΔΚΑ ακολούθησε τις υποδείξεις του Πρόντι και θα κατέβει στις ευρωεκλογές σε ενιαίο ψηφοδέλτιο μαζί με τους κεντροαριστερούς Σοσιαλιστές και με τους Καθολικούς της Μαργαρίτας. Είναι το περίφημο *«τρίκυκλο»*, όπως το βάφτισαν οι ιταλοί δημοσιογράφοι. Δεν νομίζω να υπάρχει κάποια κοινή αντίληψη σε οτιδήποτε ανάμεσα στα τρία αυτά κόμματα του *«τρίκυκλου»* πέρα από τον στόχο, που συμμερίζομαι πλήρως, να ανατρέψουμε τον Μπερλουσκόνι. Προτιμώ να συνομιλώ με την εσωκομματική αντιπολίτευση του ΔΚΑ, κυριότερος εκπρόσωπος της οποίας είναι ο Τζοβάνι Μπερλινγκουέρ. Το ειδικό βάρος όμως του αριστερού ρεύματος του ΔΚΑ είναι περιορισμένο.

• *Η εφημερίδα* Μανιφέστο *είχε προτείνει τη διάσπαση του ΔΚΑ, ώστε η αριστερή πτέρυγα να ενωθεί με τα υπόλοιπα κομμάτια της αριστεράς και η δεξιά πτέρυγα να κάνει ένα ενιαίο κόμμα μαζί με τους υπόλοιπους της Ελιάς. Ένα κεντροαριστερό κι ένα αριστερό κόμμα που να συμμαχήσουν στις εκλογές.*

—Ναι, αλλά αυτή η υπόθεση τελικά ναυάγησε, διότι όλοι φοβούνται τον κίνδυνο του κατακερματισμού. Ήδη σήμερα έχουμε το ΔΚΑ, την Επανίδρυση του Μπετινότι, το Κόμμα των Ιταλών Κομμουνιστών των Κοσούτα και Ντιλιμπέρτο, τους Πράσινους. Η ιταλική πολιτική ακολουθεί άλλους δρόμους και άλλες λογικές. Τώρα το ζητούμενο είναι να νικήσουμε τον Μπερλουσκόνι, να γίνουμε κυβέρνηση και να κάνουμε τα απαραίτητα πέντε πράγματα που πρέπει να γίνουν. Σε αντίθεση με ο,τι συνέβη το 1998, όταν προκάλεσε την πτώση της κυβέρνησης Πρόντι, ο Μπερτινότι τώρα φαίνεται να κατάλαβε το λάθος του και είναι έτοιμος γι' αυτή τη συνεργασία.

• *Η κυβέρνηση του Μάσιμο Ντ' Αλέμα, η πρώτη που ανέλαβε ένας «μετακομμουνιστής», ήταν πλήρης αποτυχία;*

—Σίγουρα ήταν απογοητευτική. Δεν είμαι βέβαιη ότι μπορούσε να κάνει και πολλά πράγματα, αλλά σίγουρα προτίμησε να δώσει εξετάσεις νομιμοφροσύνης προς την Ουάσιγκτον· να διαβεβαιώσει εντός κι εκτός Ιταλίας ότι τίποτα δεν άλλαξε.

• *Η εμμονή του Μπερλουσκόνι να κατακεραυνώνει τους «κομμουνιστές» αντιπάλους του δυσκόλεψε την ιταλική αριστερά να ξεκαθαρίσει με μεγαλύτερη ηρεμία τους λογαριασμούς με το παρελθόν της;*

—Νομίζω ότι οι αριστεροί έπρεπε να αντιμετωπίσουν αυτά τα αντικομμουνιστικά κηρύγματα του Μπερλουσκόνι με το ίδιο μειδίαμα με το οποίο αντιμετωπίζουν τα ανέκδοτά του. Ο Μπερλουσκόνι όμως ενισχύθηκε σε αυτή την εκστρατεία του από όλους εκείνους που θεωρούν την ιστορία του κομμουνισμού ως ιστορία γεμάτη ήττες και λάθη. Λες και ο 20ός αιώνας δεν άφησε πίσω του παρά μόνο συντρίμμια. Βλέπεις έτσι ανθρώπους σοβαρούς, που εκτιμώ, όπως ο δήμαρχος της Ρώμης Βάλτερ Βελτρόνι, να αναγκάζονται να αποκηρύξουν την ιστορία τους μέσα στις τάξεις του Ιταλικού ΚΚ, λέγοντας ότι δεν υπήρξαν ποτέ κομμουνιστές, ότι ήταν μεν στελέχη του κόμματος, αλλά θαύμαζαν τον Τζον Κένεντυ. Δεν είναι αυτή η σωστή αντιμετώπιση: ο αιώνας που πέρασε δεν μας άφησε μόνο χαλάσματα, μας άφησε και θεμελιώδεις κατακτήσεις.

• *Τελικά τι θα ψηφίσετε;*

—Το μόνο σίγουρο είναι ότι δεν θα ψηφίσω το *«τρίκυκλο»*.

Μετά την κατάρρευση της συνεργασίας: Ένα νέο ταξίδι για την Αριστερά;

του Γιώργου Παπασπυρόπουλου

Η κουλτούρα των συνεργασιών στην αριστερά ήταν ούτως ή άλλως ισχνή. Το πείραμα του ΣΥΡΙΖΑ την απίσχνανε ακόμη περισσότερο. Και μάλιστα ενώ διέθετε τη στήριξη και τον ενθουσιασμό της μεγάλης πλειοψηφίας των παραμενόντων στην αριστερά, και διεισδυτικότητα στο μονολιθικό ΚΚΕ. Τι συμβαίνει τελικά και οι ηγεσίες της αριστεράς αποδεικνύονται κατώτερες των απαιτήσεων της κοινωνίας; Πέραν των προθέσεων της εκάστοτε νομενκλατούρας, γιατί η συναίνεση στη βάση της κοινωνικής αριστεράς δεν καταφέρνει να διαπεράσει ως την κορυφή τα σχήματα και τις ηγεσίες της;

Η ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΩΣ ΙΔΕΟΛΟΓΗΜΑ – Ο ΜΙΚΡΟΜΕΓΑΛΙΣΜΟΣ ΩΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η επιδίωξη της συναίνεσης πάση θυσία φαίνεται ότι απέκοψε την αριστερά από την ριζοσπαστική βάση της. Κι ενώ γεννήθηκε σαν προσπάθεια απεγκλωβισμού από τον δογματισμό (σταλινισμό) και σαν τρόπος ανανέωσης της σκέψης και της δράσης της, ώθησε την αριστερά στο άλλο άκρο. Αντικατέστησε κάθε είδους ιδεολογική αναζήτηση με τον λεγόμενο ρεαλισμό, βυθίστηκε σε έναν άνευ προηγουμένου πραγματισμό που θα ζήλευε και το πολιτικό κέντρο, την ώρα που το ζητούμενο δεν ήταν να απεκδυθεί την ιδεολογία της αλλά να βρει τη σωστή αναλογία ρήξεων και ρεφορμισμού, τα επιδέξια μέσα πολιτικής δηλαδή για κατάργηση της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο. Να ανοίξει π.χ. διαύλους επικοινωνίας με τα κάθε λογής κοινωνικά κινήματα που απαιτούν ανθρώπινο πρόσωπο από τον καπιταλισμό και να τα εντάξει στην οπτική της για σοσιαλισμό με ανθρώπινο πρόσωπο. Να τοποθετηθεί στο ζήτημα της αντίθεσης μεταξύ ανασφάλειας στον ιδιωτικό τομέα και μονιμότητας στον δημόσιο, που κόβει την κοινωνία στα δύο. Να αξιολογήσει την οικολογική κρίση όχι επικουρικά στο πρόγραμμά της αλλά κυριαρχικά, όπως της αξίζει, και να επαναπροσδιορίσει αποφασιστικά τις προτεραιότητές της.

Αντί για τα παραπάνω, η αριστερά κατατρύχεται από αγωνία για μεγάλες συμμαχίες στην κοινωνία προς μια ασαφή πρόοδο και καταλήγει συνέχεια να παγιδεύεται από τις ίδιες της τις επιδιώξεις. Πάσχει από μικρομεγαλισμό, αφού μη μπορώντας να μεταφράσει το βαρύ ιστορικό της φορτίο αγώνων και θυσιών σε σημερινούς όρους άσκησης πολιτικής, μιλάει για όλα και δεν λέει τελικά τίποτα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΟΧΙ ΣΑΝ ΑΓΩΝΑΣ ΑΛΛΑ ΣΑΝ ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

Στην προσπάθειά της να είναι αυτή που συναινεί πάντα, το αποτέλεσμα ήταν να χάσει η ίδια η αριστερά την οπτική της και να παγιδευτεί στην πάλη για μια απλώς ανθρωπινότερη καθημερινότητα, και στο πολιτικό ατόπημα ότι παντού και πάντοτε μια οποιαδήποτε λύση ή συμφωνία είναι καλύτερη από καθόλου συμφωνία, αφήνοντας στην άκρη το πληγωμένο αλλά ισχυρό σοσιαλιστικό της όραμα. Έχασε την ριζοσπαστικότητά της, έπαψε να αμφισβητεί την ουσία του κρατούντος οικονομικού συστήματος, εξιδανίκευσε την κοινοβουλευτική δημοκρατία και την αλλοτριωτική του δύναμη και υποτάχτηκε στη λειτουργία των ΜΜΕ ως δεδομένης δικτατορίας του λόγου και της εικόνας. Δουλεύει απλά κι αυτή σαν λόμπυ αλληλοϋποστήριξης μέσα στη διαμορφωμένη πραγματικότητα, την οποία δεν αμφισβητεί ούτε με καταστασιακές δράσεις ούτε καν με ανατρεπτικές προτάσεις.

Δικαιώθηκαν έτσι κι ανασυντάχθηκαν τα δογματικά της υπόλοιπα και τα προς διάλυση σχήματά τους, που αντιδρώντας στο καινούργιο, μπετονάρίστηκαν στο αποτυχημένο αλλά υπαρκτό –έστω σαν ανάμνηση– παλιό, σε μια παλαιοημερολογίτικη, σχεδόν μυστικιστική παρουσία-απουσία.

Ταυτόχρονα εμφανίστηκε η ακροδεξιά σαν υπερασπιστής των αδικημένων της κοινωνίας συνδυάζοντας τον εθνικισμό (υπεράσπιση του καταπιεσμένου έθνους από τους ισχυρούς του κόσμου) με το λαϊκισμό (υπεράσπιση της καταπιεσμένης κοινωνίας από τους ισχυρούς του έθνους), ωθώντας έτσι και το αντίστοιχα δογματικό μέρος της αριστεράς σε εθνικιστικές θέσεις.

ΣΤΟ ΒΑΛΤΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΑΘΩΣΠΡΕΠΙΣΜΟΥ

Η αριστερά προσάραξε για τα καλά στα ύφαλα της συναίνεσης. Επιδιώκοντάς την πάση θυσία, σχεδόν από ενοχή γι' αυτά που δεν έκανε παλιά επί σταλινισμού (ή δεν πρόλαβε να κάνει), έχασε το στίγμα και την πορεία της στον κοινωνικό χάρτη. Αδυνατεί να ξεκινήσει το νέο της ταξίδι αν δεν απαλλαγεί, πρώτα ιδεολογικά, από τα συναινετικά της αποστήματα που την καθηλώνουν σε μια ρηχή ενασχόληση με βελτιώσεις της καθημερινότητας συνεργαζόμενη με οποιονδήποτε ψελλίσει τη λέξη δικαιώματα. Με την προσήλωση στη συναίνεση, αφοπλίστηκε ιδεολογικά και ξέχασε τον

εαυτό της, ξέχασε σιγά-σιγά ότι ειδικά αυτή οφείλει να προτείνει όραμα δίκαιης κοινωνίας (προσοχή εδώ: και όχι νεφελωδώς «δικαιότερης», που οδηγεί στη σοσιαλδημοκρατία, τη συνδιαχείριση του συστήματος, τον Ντ'Αλέμα, τον Γιόσκα Φίσερ και τους Σημίτη-Μπλερ) και να εντάξει ολόκληρη την κοινωνική της δράση στην υπηρεσία του. Κι όχι να συρρικνωθεί σε κόμμα του καπιταλισμού με ανθρώπινο πρόσωπο.

Χωρίς πλοηγό-όραμα και με τρύπες-συναίνεσης στο σκαρί του, το πλήρωμα του πλοίου της αριστεράς κατατρύχεται από φιλονικίες και έριδες και άγονες εκκλήσεις ενότητας-συναίνεσης, λες και ενωμένοι οι τυφλοί μπορούν να βρουν καλύτερα το δρόμο απ' ό,τι ο καθένας μόνος του.

Δεν αρκεί η συναίνεση φαίνεται, χρειάζεται και κάποιος σκοπός· και μάλιστα πρώτα έρχεται ο σκοπός κι ύστερα η προσπάθεια συναίνεσης γύρω του, κι όχι να θυσιάζεται και ο ίδιος ο σκοπός χάριν της συναίνεσης!

Η συναίνεση για την συναίνεση αποδείχθηκε ο βάλτος της αριστεράς.

ΟΙ ΑΡΙΣΤΕΡΟΙ ΠΡΟΣΕΡΧΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΧΩΡΙΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Ποια είναι η σωστή σειρά των πραγμάτων εντέλει; Υπάρχει κοινή λογική στην αριστερά ή έχει δίκιο η Παπαρήγα που λέει ότι την επαύριο κάθε ενωτικής προσπάθειας στην αριστερά έχουμε διασπάσεις και διάλυση; Οπότε κι η καλύτερη μέθοδος είναι να κυριαρχήσει μία συνιστώσα της αριστεράς και μόνο τότε θα υπάρξει ενότητα (όπως παλιά).

Αν ενωθούν π.χ. οι κομμουνιστές (ή νεοκομμουνιστές, αν προτιμάτε) μεταξύ τους χάρις στη σαφή ιδεολογική τους συνάφεια, το ίδιο οι σοσιαλιστές, οι κεντροαριστεροί κ.λπ., σε ομογενή σύνολα, για να μην κρύβεται ο ένας πίσω από τον άλλο και ο αρχηγός πίσω απ' όλους, και χωρίς καθημερινή «πάλη των τάσεων» δουν ποιοι πραγματικά είναι και τι πρεσβεύουν, δεν θα είναι μετά πιο εύκολο να μιλήσουν μεταξύ τους για συνασπισμούς, ενότητες, μέτωπα κ.λπ.;

Πρώτα δεν απαιτείται καθαρή ταυτότητα στο τραπέζι κι έπειτα συνεργασία μεταξύ των συγγενών ταυτοτήτων; Αλλά, για να γίνει αυτό, πρέπει να υπάρχει ταυτότητα.

Τι θα σήμαινε αυτό για τον ΣΥΝ π.χ.; Ότι οι τάσεις, πριν καταρρακώσουν εντελώς τα νεύρα του κόσμου με τις καρεκλομαχίες τους, οφείλουν να συγκροτηθούν πραγματικά ιδεολογικά, να αποσαφηνίσουν την πολιτική τους ταυτότητα και σκοπό, κι ύστερα να αποφασίσουν με ποιους θα παν και ποιους θ' αφήσουν, αν η καλύτερη συνεργασία με άλλες τάσεις και σχήματα μπορεί να γίνει στα πλαίσια του υπάρχοντος ΣΥΝ (δεν είναι και ταμπού), στα πλαίσια του ΣΥΡΙΖΑ, του ΕΚΦ ή οποιουδήποτε άλλου τωρινού ή μελλοντικού σχήματος, και όχι όπως γινόταν μέχρι τώρα, δηλαδή στα πλαίσια του «3%»! Το τελευταίο κακώς κυκλοφορεί σαν σχήμα συνεργασίας, είναι απλά ένας κωδικός κρατικής επιχορήγησης κόμματος.

Ο ΜΕΣΟΛΑΒΗΤΙΣΜΟΣ ΩΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ

Ίσως η αιτία είναι ότι τα πράγματα έγιναν εξ αρχής ανάποδα και υπό πίεση. Αποχώρησε το μισό ΚΚΕ από τον τότε ΣΥΝ και βρέθηκαν κομμάτια αριστεράς, ανομοιογενή και με ιστορικό έλλειψης συγχρωτισμού, αιφνιδιαστικά και πριν καλά-καλά το καταλάβουν, μέσα σε ένα σχήμα που έπρεπε επειγόντως από ομόσπονδη αριστερά να γίνει με το ζόρι κόμμα και μάλιστα αντίπαλο δέος που να αντέξει την επερχόμενη κόντρα κυριαρχίας στον χώρο της αριστεράς με το ΚΚΕ. Μα ό,τι γίνεται μόνο για τη σημερινή μάχη διαλύεται την επομένη (ξέρει η Παπαρήγα!).

Για να τα βρουν και να συγκατοικήσουν στο διαμέρισμα όπου υποχρεωτικά βρέθηκαν όλοι μαζί, άρχισαν τις ευγένειες και τα συγγνώμη και σύντομα ξέχασαν ποιος είναι τι και γιατί είναι ο ένας δίπλα στον άλλο. Με αποτέλεσμα να πάρουν φυσιολογικά την αρχηγία αυτοί που ήξεραν να βρίσκουν τις συμβιβαστικές λύσεις (δηλαδή τα σύμβολα και οι δικηγόροι...) και που δεν ήταν και υποχρεωτικό να διαθέτουν και αριστερό όραμα: *αρκούσαν σαν μεσολαβητές!*

Ο μεσολαβητισμός έγινε αυτός καθεαυτός η νέα ιδεολογία που ήρθε να καλύψει το κενό ιδεολογίας στον ΣΥΝ και μόλυνε το σώμα πρώτα και την ψυχή του αργότερα. Έστειλε τον κόσμο στον καναπέ του σπιτιού του και τους ικανούς στο άθλημα του μεσολαβητισμού στις στελεχιακές θέσεις του κόμματος και τον κρατικό μηχανισμό του ΠΑΣΟΚ, μέχρις ότου η κοινωνία, μετά από πολλές είναι αλήθεια προειδοποιήσεις, βαρέθηκε την απραξία και την αποϊδεολογικοποίηση και τράβηξε το χαλί κάτω από τα πόδια τους με τον εξής καταπληκτικό τρόπο: ρίχνοντας το ΠΑΣΟΚ!

Ο ΣΥΡΙΖΑ χρησίμευσε τελικά –εξαιτίας της κυριαρχίας των ίδιων ακριβώς φαινομένων και στη δική του ύπαρξη– σαν ο επιθανάτιος τελευταίος σπασμός του κάποτε ακμαίου μεσολαβητισμού ως υψίστης και απόλυτης ιδεολογίας της αριστεράς και ταυτόχρονως ως θανατηφόρου αυτοχειριασμού της.

Γιατί οι μάσκες έπεσαν και ο βασιλιάς ΣΥΝ (και κύριος φορέας αυτού του θανατηφόρου ιού) αποδείχθηκε γυμνός. Απλά μόλυνε τον ΣΥΡΙΖΑ, διέσπασε την ΚΕΔΑ, εξόργισε τον Γλέζο και όποιον αριστερό τόλμησε να ελπίσει ξανά.

Το πλοίο τώρα θα ελαφρύνει και ίσως μπορέσει να αποκολληθεί από τα ύφαλα και να αποπλεύσει ξανά. Στην περίπτωση αυτή καλό του ταξίδι!

Το κόμμα της ρευστότητας

Κούραση: Η λέξη που χαρακτηρίζει την κατάσταση στον ΣΥΝ, το κόμμα της Ανανεωτικής Αριστεράς. Ίσως κάποιος να αντιτάξει ότι δεν αφορά την ηγεσία, ούτε τη στάση των ενεργών μελών· σίγουρα όμως αφορά τη διάθεση πολλών από τους οπαδούς που χρόνια τώρα παρακολουθούν τις παλινδρομήσεις του κόμματος και καλούνται να ψηφίσουν ακόμα μια φορά, «για να μην χαθεί η ελπίδα».
Ο ΣΥΝ κατατρύχεται από εσωστρέφεια, που συνδυάζεται με εφησυχασμό για το 3,26% των βουλευτικών εκλογών, το *«ικανοποιητικό ποσοστό»* όπως το αποκάλεσαν σε σύσκεψη της ΚΠΕ. Μαζί και οι φραξιονισμοί, η έλλειψη πολιτικού σχεδιασμού μετά τα νέα μετεκλογικά δεδομένα, η χρόνια απουσία ιδεολογικής κατεύθυνσης και η άθλια κατάσταση στο οργανωτικό είναι μερικά από τα αρνητικά που χαρακτηρίζουν το κόμμα.

Το κύριο τμήμα των τάσεων της Ανανεωτικής Αριστεράς, με τα ονόματα που κατά εποχές ελάμβανε (ΚΚΕ Εσ., ΕΑΡ, «Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου», όπου προστέθηκε το «και της Οικολογίας και των Κοινωνικών Κινημάτων», για να αλλάξει πάλι για ένα τρίμηνο σε «Συνασπισμό της Ριζοσπαστικής Αριστεράς» ή «ΣΥ.ΡΙΖ.Α.»), βρίσκεται τώρα πια σε μια οριακή στιγμή. Τα επιχειρήματα των στελεχών της Κουμουνδούρου για να αναπνεύσει το κόμμα και να εμπνεύσουν τους οπαδούς, φαίνεται πως εξαντλούνται.

Βαδίζουμε προς τις ευρωεκλογές της 13ης Ιουνίου, με τον ΣΥΝ να προσπαθεί να αρθρώσει ένα προγραμματικό λόγο που δύσκολα θα περάσει στους αριστερούς ψηφοφόρους. Το κλίμα ευφορίας που είχε δημιουργηθεί πριν από τις βουλευτικές εκλογές της 7ης Μαρτίου διαλύθηκε την επομένη ημέρα. Οι «γκρίνιες» άρχισαν από το πρωί της επομένης, της Δευτέρας 8 Μαρτίου. Το «μεγάλο δίλημμα» ήταν: Φιλίνη ή Μπανιάς;

ΤΟ ΝΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΟΧΙ

Το κόμμα όμως έχει μάθει να ζει με τα διλήμματά του. Ακολούθησε το δημοψήφισμα στην Κύπρο. Ένα νέο δίλημμα δεν έχει μόνο θεωρητικό χαρακτήρα· το συγκεκριμένο εξελίχθηκε σε έντονη αντιπαράθεση μέσα στους κόλπους του κόμματος.

Ενώ κυκλοφορούσε η άποψη ότι *«ακολουθούμε την γραμμή του ΑΚΕΛ»*, ο πρόεδρος του ΣΥΝ, όταν πήγε στη συνάντηση των πολιτικών αρχηγών, ακολούθησε γραμμή υπεράσπισης του ΝΑΙ στο σχέδιο Ανάν. Παράλληλα πολλά στελέχη του ΣΥΝ συνυπέγραψαν κείμενο υπεράσπισης του ΝΑΙ μαζί με πολλούς άλλους που έρχονταν είτε από την κεντροαριστερά του ΠΑΣΟΚ είτε από χώρους αδιευκρίνιστης απόχρωσης. Ο γράφων δεν πιστεύει ότι ήταν σωστή η άποψη για τη στήριξη του ΝΑΙ. Και κυρίως ότι δεν έπρεπε να εμπλακούν τα στελέχη σ' αυτή τη συζήτηση με διακηρύξεις όπως εκείνο το κείμενο που συνυπογράφηκε με όσους συνυπογράφηκε. Στο τέλος, όταν μπλέκεις σε ιστορίες όπως αυτή, το μόνο που καταφέρνεις είναι να ενσπείρεις περισσότερη σύγχυση.

Οι οπαδοί έφτασαν να χωριστούν στα δύο: στους οπαδούς του ΝΑΙ και στους οπαδούς του ΟΧΙ. Να αιωρούνται υπαινιγμοί και να εκτοξεύονται χαρακτηρισμοί. Σπάνια η Αριστερά έχει φτάσει σε τέτοιας μορφής, υπόγειας είναι αλήθεια, αντιπαραθέσεις. Αντιπαραθέσεις που δεν άφησαν βεβαίως αλώβητα και τα άλλα κόμματα απ' όλο το πολιτικό φάσμα.

Όμως στον ΣΥΝ η αντιπαράθεση οξύνθηκε πέραν του δέοντος. Συγκρούστηκαν η «αντι-ιμπεριαλιστική» με την «διεθνιστική» τάση, αφήνοντας ρωγμές οι οποίες δεν πρόκειται σύντομα να γεφυρωθούν. Και οι δύο στάσεις είναι υπερβολικές. Στην πραγματικότητα έχουμε να κάνουμε με μια διαφοροποίηση ανάμεσα στην «αντι-ιμπεριαλιστική άμυνα» μιας πτέρυγας και στη «φιλειρηνική» στάση μιας άλλης. Πρέπει να γίνουν περισσότερο κατανοητά τα κίνητρα της κάθε πλευράς, για να κλείσει επιτέλους αυτή η ρωγμή.

ΜΙΑ ΜΑΚΡΙΑ ΠΟΡΕΙΑ

Αν παρακολουθήσουμε τη διαδρομή του «κόμματος της Ανανεωτικής Αριστεράς», θα καταγράψουμε μια σειρά από άστοχες πολιτικά ενέργειες που επαναλαμβάνονται με περιοδικότητα και σε κανονικούς ρυθμούς. Από την άλλη, η ρευστότητα σέρνει το κόμμα και το οδηγεί πότε εδώ, πότε εκεί.

Η ιστορία του ΣΥΝ και των σχημάτων που προηγήθηκαν είναι η ιστορία ενός κόμματος με χαμένες ευκαιρίες. Δεν θα τις αραδιάσω τώρα. Αλλά σκέπτομαι απλά πόσες ακόμα δυνατότητες πρωτοβουλιών ανοίγονται για την Αριστερά καθώς αυτή γυρίζει τις πλάτες της και επιστρέφει στα ίδια. Στην Ελλάδα που παρακολουθεί μελαγχολική τον Σάκη Ρουβά και που ταυτίζει το βηματισμό της με εκείνον του στεγάστρου Καλατράβα, υπάρχει μια δυναμική ατελείωτων παρεμβάσεων για την Αριστερά.

Αρχίσαμε το σημείωμα αυτό με τη λέ-

του Τάσου Αναστασίου

;η *κούραση*. Λάθος. Θα μπορούσαμε ν' ιρχίσουμε με κάποιο διαφορετικό ρηορικό σχήμα· που να δήλωνε αρχή και ;εκίνημα.

Γιατί η αριστερή οπτική πάντοτε προ'οεί και πάντοτε ξεκινά από τις ελλείβεις του συστήματος. Δεν είναι των βοεμένων και των εφησυχασμένων η ιπτική, δεν είναι η στάση του «δε βαμέσαι, το αφήνω για αύριο». Στη χώρα ιας, με το πλήθος των προβλημάτων .λλά και το πλήθος των δυνατοτήτων, είναι κρίμα –η λέξη *κρίμα* είναι λίγη– να παρακολουθείς τον ΣΥΝ να βυθίζεται σε «παρεϊσμό» και χαύνωση.

Η Αριστερά, μάθαμε, βλέπει τη ζωή σαν μια ατελείωτη αλυσίδα ερωτημάτων και προτάσεων. Όμως ο ΣΥΝ έχει πέσει σήμερα, ύστερα από μια επίσης ατελείωτη αλυσίδα σφαλμάτων και συνεχών αμφιταλαντεύσεων που χαρακτηρίστηκε ως *Δαμανακισμός*, σε ένα σύνολο από παρέες που αλληλοϋποβλέπονται και αλληλοαμφισβητούνται. Και γιατί παρακαλώ; Για ένα άδειο τουκάμισο, για τη διεκδίκηση μιας αμφίβολης στερεότητας καρέκλας, απ' όπου κάποια στελέχη θα εποπτεύουν και θα ασκούν προσωπικές πολιτικές και όχι κριτική στις όποιες εξουσίες.

Ο ΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΣΜΟΣ

Το μεγάλο ζήτημα που εκύκλωνε τον ΣΥΝ τα τελευταία χρόνια ήταν η αμφιημία που διαχεόταν παντού. Ο κόσμος αναρωτιόταν: *Γιατί να ακολουθήσω τον ΣΥΝ και να μην ψηφίσω απευθείας το ΠΑΣΟΚ;* Όλη αυτή η καχυποψία ήταν δικαιολογημένη, καθώς το κόμμα ανεχόταν τη στάση και τις συμπεριφορές μερικών στελεχών όπως ο Μπίστης, ο Κουναλάκης, η Δαμανάκη. Όλα τα περασμένα χρόνια κυκλοφορούσε ο ψίθυρος: *Μην τους προκαλείτε, θα φύγουν!* Καμιά φωνή δεν υψωνόταν, η κριτική ήταν ψιθυριστή. Ήταν αξιοπαρατήρητη η συνεχής παρουσία όλων αυτών –που δήλωναν συγχρόνως στον υποτιτλισμό «στελέχη του ΣΥΝ»– σε δημόσιες εκδηλώσεις (οι οποίες βεβαίως κανοναρχούνταν από τα παπαγαλάκια που κυκλοφορούν στα ΜΜΕ) και η αιδήμων σιωπή της Κουμουνδούρου που πίστευε ότι έτσι υπηρετείται η έννοια της Δημοκρατίας! Λες και η ανοιχτή κριτική και ο αντίλογος δεν είναι στοιχείο της Δημοκρατίας.

Συγχρόνως δεν είχαν φαίνεται αντιληφθεί το μέγεθος της απόστασης που χώριζε τους πολίτες από τα στελέχη του πρώην κυβερνητικού κόμματος, τα *«λαμόγια»* όπως πολύ προσφυώς τα χαρακτήρισε ο σύντροφός τους εν αμαρτίαις Γ. Κουρής. Έπρεπε να συντελεσθεί η κατατρακύλα του ΠΑΣΟΚ για να αντιληφθούν –και αν το αντιλήφθηκαν τελικά– πόσο επικίνδυνα είναι τα παιχνίδια με τους ανθρώπους της εξουσίας. Να καταγράψουμε ονόματα, ημερομηνίες, συμπεριφορές;

Το μόνο για το οποίο είναι βέβαιο ότι πρωτίστως ενδιαφέρονται οι εξουσίες είναι η διατήρηση και η συνέχισή τους. Αλίμονο σε όποιον σαγηνεύθηκε ή κολακεύτηκε από την εξουσία. Οι αριστεροί τουλάχιστον θα έπρεπε να το έχουν κατανοήσει. Οι εξουσίες ενδιαφέρονται να απορροφούν και να αφομοιώνουν. Κοινοτοπίες, θα πείτε. Και όμως υπάρχουν πολλοί, πάρα πολλοί, οι οποίοι πιστεύουν ότι –έξυπνοι αυτοί– θα «πάρουν από τα μέσα τα κάστρα». Εμείς δεν είμαστε τόσο αισιόδοξοι. Απλώς πιστεύουμε ότι η Αριστερά μπορεί να πορευτεί χωρίς να μπερδεύεται με την εξουσία· και να ασκεί την επιτιμητική της κριτική έξω από το ασφαλές στέγαστρο. Υπάρχουν τόσα πολλά που καθημερινά μας σκανδαλίζουν, που θα πρέπει εξαιτίας τους να σταθούμε σταθερά απέναντι στην εξουσία – για να μην καταντήσουμε κι εμείς όπως κάποιοι που παλιότερα τους προσφωνούσαμε «συντρόφους».

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΜΕΡΙΜΝΕΣ

Θα περίμενε κανείς από τις παρέες που συγκροτούν τον ΣΥΝ κάποιες στοιχειώδεις επεξεργασίες για να αντιμετωπίσουν υποτυπώδη προβλήματα, όπως η οργανωτική συγκρότηση του κόμματος, η λειτουργία και η οργάνωση της καθημερινής εφημερίδας –της οποίας στο κάτω-κάτω ο ΣΥΝ κατέχει το 51% των μετοχών–, η επεξεργασία μελετών από επιστημονικές ομάδες και εξειδικευμένες επιτροπές οι οποίες θα παρείχαν την πρώτη ύλη στην κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματος. Αντ' αυτού έχουν αφεθεί όλα στο φιλότιμο του καθενός από τα μέλη της κοινοβουλευτικής ομάδας.

Όμως ο ΣΥΝ έχει προσχωρήσει στο νέο στιλ πολιτικής: στο « επικοινωνιακό παιχνίδι», όπως λέγεται σήμερα η παρέλαση από τα τηλεοπτικά παράθυρα των πιο απίθανων και ανυπόληπτων εκπομπών. Εκεί το κάθε στέλεχος –είναι αλήθεια ότι όλα κι όλα είναι γύρω

• ΝΗΣΙΔΕΣ •

Εκδόσεις Νησίδες, 37003 Σκόπελος,
τηλ.: 2424-023277, 023283,
231-0263363, 6937745452

www.nissides.gr

Χρίστος Τσολάκης, *Τη γλώσσα μού έδωσαν ελληνική*
Τρίτος τόμος

- *Ο Νίτσε και η πολιτική. Ολοκληρωτισμός ή δημοκρατία;*
- *Το όραμα του υπερανθρώπου. Μία ερμηνεία του έργου του Νίτσε «Έτσι μίλησε ο Ζαρατούστρα»*
- **Τα έργα του Φρίντριχ Νίτσε σε καινούργιες μεταφράσεις του Ζήση Σαρίκα:**
  - *Χαραυγή*
  - *Έτσι μίλησε ο Ζαρατούστρα*
  - *Πέρα από το καλό και το κακό*
  - *Το λυκόφως των ειδώλων-Αντίχριστος*
- *Ίδε ο άνθρωπος (Ecce homo)*
  - *Η θέληση για δύναμη*
  - *Γενεαλογία της ηθικής*
  - *Η γέννηση της τραγωδίας*
  - *Κείμενα για την Ελλάδα*
- **Πετρ Κροπότκιν**, *Αναμνήσεις ενός επαναστάτη*
- **Ζιλ Λιποβετσκί**, *Η εποχή του κενού*
- **Πωλ Βιριλιό**, Αυτό που έρχεται
  - *Η πληροφορική βόμβα*
  - *Η διαδικασία της σιωπής*
  - *Καθαρός πόλεμος*
- **Ζαν Μπωντριγιάρ**, *Η καταναλωτική κοινωνία*
  - *Συνθήματα*
- **Μαρκ Φερό**, *Η ιστορία υπό επιτήρηση*
- **Κρίστοφερ Λας**, *Η κουλτούρα του ναρκισσισμού*

- **Νικόλαος Μουτσόπουλος**, *Άγνωστα βυζαντινά κάστρα της Μακεδονίας*

- **Άλντους Χάξλεϋ**, *Θαυμαστός καινούργιος κόσμος*
- **Φιόντορ Ντοστογιέφσκι**, *Ο σωσίας*
- **Άρθουρ Καίσλερ**, *Το μηδέν και το άπειρο*
- **Πιέρ-Πάολο Παζολίνι**, *Μυθοπλασία*
- **Τόμας Μπέρνχαρντ**, *Οι Φτηνοφαγάδες*
- **Φούλα Λαμπελέ**, *Το άλλο ανάστημα*
  - *Ίο* (διηγήματα)
  - *Διακοπή ταξιδιού* (διηγήματα)
- **Ζήσης Σαρίκας**, *Ψίχουλα* (μικρά πεζά)
  - *Μισές δουλειές*
- **Απόστολος Λυκεσάς**, *Διηγήσεις ευχαριστημένων ανθρώπων* (μικρά πεζά)
- **Στέφανος Μπαλής**, *Μαθηματικά και ποίηση*
  - *Λυρικά ουρανογραφήματα*
- **Χριστίνα Φλόκα**, *Η φαρμακογνωσία του Οδυσσέα Ελύτη*
  - *Εγώ, ο Αμάραντος (Τα βότανα στο δημοτικό τραγούδι)*
- **Τα μυθιστορήματα του Αργύρη Παυλιώτη**
  - *Ολέθριος δεσμός*
  - *Ο φόνος θέλει τέχνη*
  - *Το δίχτυ*

- **Χάννα Άρεντ**, *Άνθρωποι σε ζοφερούς καιρούς (Λούξεμπουργκ, Μπένγιαμιν, Μπρεχτ)*

- **Κώστας Τομανάς**, *Χρονικό της Θεσσαλονίκης*
- **Τσβετάν Τόντοροφ**, *Απέναντι στο ακραίο*
- **Νταίηβιντ Ρήσμαν**, *Το μοναχικό πλήθος*
- **Εύα Φοργκάς**, Μπάουχαους: *Ιδέες και πραγματικότητα*

στα δέκα– προσπαθεί να αναπτύξει τις «θέσεις του κόμματος», που ούτε θέσεις είναι, ούτε τον ΣΥΝ εκφράζουν – τον ΣΥΝ δηλαδή που νομίζουν ότι ψηφίζουν τα μέλη και οι οπαδοί.

Ενδεχομένως βέβαια κάποιοι να αναρωτιούνται μήπως και οι σκέψεις που διατυπώνονται εδώ δεν είναι μια επανάληψη της τιποτολογίας για την οποία κατηγορείται ο ΣΥΝ. Θα έπρεπε να πούμε ονόματα, να αναφερθούμε σε συγκεκριμένες περιπτώσεις; Όλοι όσοι είχαμε την τύχη ή την ατυχία να συναντήσουμε συγκεκριμένα στελέχη του κόμματος, πού τους συναντήσαμε; Είτε στην παρουσίαση ενός βιβλίου κάποιου γνωστού δημοσιογράφου ή πολιτικού από τον οποιοδήποτε πολιτικό χώρο, είτε σε μια επείγουσα συγκέντρωση «διανοουμένων» ή επαγγελματιών πριν από τις εκλογές του σωματείου –αν και αυτές οι συναντήσεις γίνονται όλο και πιο αραιά, αφού τις αποφάσεις συνεργασιών τις παίρνουν άλλοι– και σε άλλο επίπεδο, σε συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας μπροστά στη Βουλή.

Τι συμβαίνει σ' αυτές τις συναντήσεις; Ακούμε κάθε τόσο τα σκωπτικά σχόλια όσων παρέστησαν. Το πολιτικό αποτέλεσμα; Μήπως μπορεί κάποιος από όσους διαβάζουν αυτές τις αράδες να μας το θυμίσει;

Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ

Σε δεκαπέντε ημέρες, τόσο σύντομα, θα οδηγηθούμε και πάλι στην κάλπη. Ο καθένας από μας θα κουβαλήσει εκεί μαζί του τις αγωνίες του αλλά και την προσωπική του ιστορία. Παρακολουθούμε τις διάφορες «συνιστώσες» του τέως ΣΥΡΙΖΑ να καλούν ώστε να πέσουν οι τόνοι. Φαίνεται ότι όλοι επιθυμούν να ξεχαστούν οι αντιπαραθέσεις και να πάμε στις ευρωεκλογές σαν να μην έχει συμβεί τίποτα. Φοβάμαι ότι είναι η τακτική της στρουθοκαμήλου. Δεν είναι η ορθή τακτική. Γιατί η αποσιώπηση δεν είναι πάντοτε η σωστή διέξοδος. Έτσι κι αλλιώς τα καρφιά πετάχτηκαν. Διαβάσαμε στην *Αυγή* λ.χ. διατυπώσεις από τις διάφορες «συνιστώσες» όπως: «*Η υπόθεση του ΣΥΡΙΖΑ* [τώρα έγινε υπόθεση ο ΣΥΡΙΖΑ] *πολύτιμη εμπειρία και πολύ ενδιαφέρον εγχείρημα*», «*εγγενείς αντιφάσεις του εγχειρήματος*», «*διάλυση ουσιαστικά του ΣΥΡΙΖΑ, εξέλιξη αναμενόμενη σύμφωνα με εκτιμήσεις*» κ.λπ., κ.λπ.

Ας σκεφθούμε καλά και ας συνειδητοποιήσουμε ότι ναι μεν η ελπίδα πεθαίνει τελευταία, αλλά κάποτε θα τελειώσει κι αυτή η ελπίδα.

Η ανάγκη για τη συγκρότηση του «τρίτου πόλου» παραμένει σταθερή και μακροχρόνια στρατηγική προς την οποία θα πρέπει κάθε αριστερός να εργάζεται. Γιατί είναι αδύνατο η Αριστερά να επηρεάσει τις εξελίξεις του σήμερα και του αύριο όσο παραμένει διχασμένη. Η συγκρότηση ενός τέτοιου πόλου θα απαντήσει και στην κρίση εκπροσώπησης που αντιμετωπίζουν χρόνια τώρα οι ψηφοφόροι του ΠΑΣΟΚ, καθώς ανακαλύπτουν πλέον το φιλελεύθερο πρόσωπο της παράταξης στην οποία είχαν εναποθέσει τα σοσιαλιστικά οράματά τους.

Ο τρίτος πόλος είναι ένα αίτημα για μια Αριστερά πραγματικά ριζοσπαστική, η οποία, μέσα από τους δημοκρατικούς θεσμούς, την κοινωνική δικαιοσύνη και την κοινωνία των πολιτών, θα επιδιώκει τη συγκρότηση μιας εναλλακτικής ευρωπαϊκής προοπτικής, ενός αληθινού εκσυγχρονισμού για όσους μάχονται κατά της σημερινής επανόδου της Δεξιάς και, πριν απ' αυτήν, κατά της παλινόρθωσης του φιλελευθερισμού της Σημιτικής περιόδου. Οι νέοι ψηφοφόροι αλλά και το σύνολο των πολιτών έχουν προχωρήσει σε θέσεις πολύ πιο ριζοσπαστικές απ' όσο πιστεύουν στην Κουμουνδούρου.

Αλλά υπάρχει κάτι γενικότερο που πρέπει να μας αφορά όλους: Πρέπει πέρα από το κυνήγι της επικαιρότητας να σκεφτούμε με όρους στρατηγικούς. Οι Αμερικάνοι θα παραμένουν παγιδευμένοι στο Ιράκ, το Κυπριακό θα συνεχίσει να εκκρεμεί, η ΝΔ θα προχωρά μπουσουλώντας και το ΠΑΣΟΚ οδηγείται στο άγνωστο. Έχει βεβαίως σημασία το πώς θα εξελιχθούν όλα αυτά στο επόμενο εξάμηνο. Όμως η επιστροφή της Αριστεράς στο πολιτικό παιχνίδι είναι το βασικό ζητούμενο που τελικά επείγει. Διότι το πρόβλημα είναι πολύ σοβαρότερο από το μοίρασμα μιας καρέκλας και τη σειρά προτεραιότητας σε μια φαντασιακή ιεραρχία.

Χ.Γ.Π.

Αριστερή ευρωπαϊκή επιλογή στις ευρωεκλογές του Ιουνίου

του Νίκου Χουντή Ευρωβουλευτή του ΣΥΝ

Σε λίγες ημέρες θα στηθούν και πάλι κάλπες. Αυτή τη φορά για την εκλογή των νέων ελλήνων ευρωβουλευτών. Οι ευρωεκλογές του Ιουνίου έχουν τη δική τους πολιτική σημασία και τα δικά τους χαρακτηριστικά. Θα διεξαχθούν στις 25 χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα διαμορφωθούν οι πολιτικοί συσχετισμοί τον πιο δημοκρατικό θεσμό της Ένωσης. Ταυτόχρονα θα ώσουν σοβαρά πολιτικά μηνύματα για το πώς βλέπουν οι υρωπαίοι πολίτες τη σημερινή ενοποιητική πορεία και πώς α ήθελαν το περιεχόμενο και την προοπτική της.

Σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση κυριαρχούν οι νεοφιλεύθερες πολιτικές, με συνέπεια να αποδομείται το κοινωνικό κράτος και να υπονομεύονται τα κοινωνικά δικαιώματα αι οι κατακτήσεις των εργαζομένων.

Στο όνομα της λεγόμενης παγκόσμιας αντιτρομοκρατικής κστρατείας περιορίζονται τα δημοκρατικά δικαιώματα των ολιτών με χαρακτηριστικό πρόσφατο παράδειγμα την παάδοση με απόφαση της Κομισιόν στις αμερικανικές υπηρείες των προσωπικών δεδομένων αυτών που ταξιδεύουν αεοπορικώς από την Ευρώπη στις ΗΠΑ.

Γενικότερα η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι δεμένη με ισχυρά εσμά στο άρμα του ευρωατλαντισμού και του ΝΑΤΟ και την υποστήριξη των αυτοκρατορικών σχεδίων της κυβέρνης Μπους.

Απέναντι σ' αυτή την πορεία υπάρχει η φιλειρηνική, σχεδόν αθολική αντίδραση των ευρωπαίων πολιτών ενάντια στη υμμετοχή των χωρών τους στις στρατιωτικές επεμβάσεις. Υπάρχουν οι κοινωνικοί αγώνες και τα κινήματα κατά της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης που διεκδικούν μια Ευρώη της δημοκρατίας, της κοινωνικής συνοχής και της αλληλεγύης. Μια Ευρώπη που θα σέβεται και θα διευρύνει τις δημοατικές ελευθερίες και τα δικαιώματα των μεταναστών.

Οι ευρωεκλογές του Ιουνίου είναι λοιπόν μια ευκαιρία για ους λαούς της Ευρώπης να εκφράσουν και στο πολιτικό επίεδο την αντίθεσή τους στις κυρίαρχες πολιτικές στη σημερινή εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ήδη οι ισπανοί ψηφοφόροι στις πρόσφατες βουλευτικές κλογές τιμώρησαν τον πρώην πρωθυπουργό τους Αθνάρ για ην «πρόθυμη» στάση του στην αμερικανοβρετανική εισβολή αι κατοχή του Ιράκ. Απέδειξαν ότι οι αντιπολεμικές κινητοτοιήσεις και οι κοινωνικοί αγώνες έχουν και πολιτικά αποτεέσματα.

Χωρίς να παραγνωρίζουμε ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χει περιορισμένες αρμοδιότητες, ο έλεγχος που ασκεί στις τολιτικές που αποφασίζονται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και

του Δημήτρη Πετσετίδη

εφαρμόζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κομισιόν) και οι θέσεις του για τα προβλήματα των ευρωπαίων πολιτών δεν στερούνται πολιτικής ουσίας.

Οι έλληνες ψηφοφόροι χωρίς τα ασφυκτικά δικομματικά κυβερνητικά διλήμματα, χωρίς τις ταχυδακτυλουργίες των καλπονοθευτικών εκλογικών νόμων μπορούν με την ψήφο τους να συμβάλουν στην αλλαγή των συσχετισμών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορούν να στείλουν πολιτικά μηνύματα και για την Ευρώπη και για την Ελλάδα.

Έχουν τη δυνατότητα να στηρίξουν αριστερή ευρωπαϊκή επιλογή υποστηρίζοντας το ευρωψηφοδέλτιο του Συνασπισμού της Αριστεράς των Κινημάτων και της Οικολογίας.

Ο ΣΥΝ και αυτή την πενταετία επέδειξε θετική αγωνιστική στάση και θέσεις στο Ευρωκοινοβούλιο. Έχει με σαφήνεια τοποθετηθεί με τις δυνάμεις που αγωνίζονται για να αποκρουστούν οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές που εφαρμόζονται με συναίνεση από συντηρητικές και σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις και πολιτικές δυνάμεις. Συμμετείχε από την πρώτη στιγμή στο κίνημα κατά της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης και συνδιαμόρφωσε με άλλες πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις το Ευρωπαϊκό και το Ελληνικό Κοινωνικό Φόρουμ.

Σ' αυτές τις ευρωεκλογές συμμετέχει με την πολιτική ομπρέλα του νεοϊδρυθέντος Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς, για τη διαμόρφωση του οποίου έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο.

Απέναντι στις προσαρμογές της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ, ειδικά όταν είναι στην κυβέρνηση, σε ό,τι νεοφιλελεύθερο προκύπτει από την Ευρωπαϊκή Ένωση, και στην εύκολη καταγγελτική στάση του ΚΚΕ που αρνείται με κάθε τρόπο τη συνεργασία με τις άλλες αριστερές δυνάμεις της Ευρώπης, η ψήφος στον ΣΥΝ αποτελεί επιλογή αντίστασης, αμφισβήτησης, αλλά και δυνατότητας για εναλλακτική στρατηγική.

Η ενίσχυση του Συνασπισμού θα δώσει δύναμη στην υπόθεση της συνεργασίας των αριστερών δυνάμεων της Ευρώπης, στην συμπόρευσή τους με τα κινήματα, θα κάνει πιο εφικτή την Ευρώπη της δημοκρατίας, της κοινωνικής συνοχής, της οικολογικής προστασίας και της ειρήνης.

Για τον ΣΥΝ και την Ευρώπη

του Μάνου Στεφανίδη

Ο υπογραφόμενος είναι υποψήφιος στο ευρωψηφοδέλτιο του ΣΥΝ για τις εκλογές του Ιουνίου, αποδεχόμενος την ούτως ή άλλως πολύ τιμητική πρόσκληση του Προέδρου του κόμματος. Με δεδομένες τις κατά καιρούς διαφωνίες του, ιδού οι λόγοι που τον οδήγησαν σ' αυτή τη συμβολική έκθεση, η οποία τίθεται στην υπηρεσία του κόμματος, καταγγέλλοντας συνάμα την όποια κομματική γραφειοκρατία ή αγκύλωση.

Ο ΣΥΝ πέρασε πρόσφατα μιαν εσωτερική κρίση με την υπόθεση της Κύπρου. Η επίσημη γραμμή του κόμματος βρέθηκε κατά την εκτίμησή μου σε καταφανή αναντιστοιχία με το λαϊκό αίσθημα· όμως η θέση της ηγεσίας επέμεινε ότι το εθνικά ωφέλιμο συχνά έχει κόστος και δυσαρεστεί τη μάζα. Η άποψή μου πάλι συνίσταται με δύο λόγια στο ότι η όλη ακολουθηθείσα διαδικασία ως προς το σχέδιο Ανάν, ένα ανεφάρμοστο υβρίδιο κατά τη διατύπωση του ίδιου του Ν. Κωνσταντόπουλου, θα οδηγούσε σε αδιέξοδο· όπως και οδήγησε.

Δεν είμαι πολιτικός για να γνωρίζω τους μυστικούς χειρισμούς ή τα διαπραγματευτικά δούναι και λαβείν. Αναγνωρίζω πάντως ότι στην συγκεκριμένη συγκυρία η θέση της Κύπρου είναι δυσχερής και ότι εισήλθε στην Ε.Ε. με μειωμένη την αξιοπιστία της. Ας όψονται όμως οι πολιτικές ηγεσίες που οδήγησαν εκεί τα πράγματα. Ως ελεύθερος πολίτης και υποστηρικτής της Αριστεράς δεν θα κουραστώ να επαναλαμβάνω ότι οι δύο κοινότητες μπορούν να βρουν τρόπους δημιουργικής συμβίωσης εκτός πατρονίας των υπαλληλοποιημένων του ΟΗΕ και της βούλησης της υπερδύναμης. Κι ίσως εδώ που φτάσαμε ως τώρα, όπου φαίνεται στασιμότητα ή αδιέξοδο, μπορεί να προκύψουν αύριο εξελίξεις και εντός της Ε.Ε. αλλά και στις ΗΠΑ (ιδιαίτερα μετά τις εκλογές του Νοέμβρη).

Θεώρησα απαραίτητη αυτή την εισαγωγή, γιατί το Κυπριακό αποτελεί το «αγκάθι» διαφωνίας μου με πολλούς συντρόφους που υποστηρίζουν ότι χάθηκε η τελευταία ευκαιρία για την Κύπρο και ότι στο μέλλον οι συνθήκες θα είναι ακόμη δυσχερέστερες. Όπερ έδει δείξαι. Κι έτσι όμως να έχουν τα πράγματα και να είναι όντως στη γωνία της διεθνούς απομόνωσης η κυπριακή ηγεσία, η μάχη μπορεί και πρέπει να δοθεί στους ευρωπαϊκούς θεσμούς, εφόσον ποτέ δεν τελειώνει η ιστορία και δεν ολοκληρώνεται η δράση της. Άρα χρειαζόμαστε έναν ισχυρό ΣΥΝ στο Ευρωκοινοβούλιο, για να επαναδιαπραγματευτούμε με όρους Αριστεράς την –επισφαλή– ευρωπαϊκή μας ταυτότητα. Και εν πάση περιπτώσει οι διαφωνίες πρέπει να αντιμετωπίζονται εντός κι όχι σαν ανέξοδη «γκρίνια» εκτός.

Βρίσκομαι λοιπόν στο ψηφοδέλτιο του ΣΥΝ με όλες τις ενστάσεις, διαφωνίες ή και πικρίες, επειδή πιστεύω ότι οφείλουμε να διεκδικήσουμε πάλι τη χαμένη μας συλλογικότητα και να υπερασπιστούμε τις διαφορές μας, υπερασπιζόμενοι το κόμμα που μας συνέχει όλα αυτά τα χρόνια. Εκτός κι αν οι μόνοι «αρμόδιοι» για να μιλούν εξ ονόματός του, είναι οι εκπρόσωποι αυτής της ιδιότυπης νομενκλατούρας που έχει αναλάβει με σχεδόν επαγγελματικό ζήλο την επικοινωνιακή πολιτική του ΣΥΝ, χωρίς ωστόσο θεαματικά αποτελέσματα όπως όλοι γνωρίζουμε. Το δίλημμα λοιπόν τίθεται ως εξής: Αφήνουμε τον ΣΥΝ να βουλιάζει στη διαχειριστική του κρίση ή υπερασπιζόμαστε το κόμμα που υπηρετεί, η αλήθεια να λέγεται, την πιο ξεκάθαρα δημοκρατική άποψη και στην ελληνική και την ευρωπαϊκή βουλή;

Ασχέτως προσώπων, ο ΣΥΝ όλα αυτά τα χρόνια επέδειξε και συνέπεια και πολιτική πυγμή. Σ' αυτή δε τη φάση πρέπει να μετεξελιχθεί, να ανανεωθεί, για ν' ανταποκρθεί στις νέες συνθήκες. Η φυγομαχία είναι είτε αδιανόητος πολιτικός σνομπισμός είτε ρηχός βερμπαλισμός χωρίς κόστος. Μένουμε λοιπόν στον ΣΥΝ προσπαθώντας ν' αλλάξουμε ό,τι πρέπει ν' αλλαχθεί. Παράλληλα προσωπικά αναγνωρίζω την απόλυτα θετική παρουσία του ΣΥΝ στα έδρανα των Βρυξελλών αλλά και την άκρως αισιόδοξη προοπτική της Ευρωπαϊκής Αριστεράς, που μόλις συγκροτήθηκε και στην οποία είχαμε πρωταγωνιστικό ρόλο χάρις στον Ν. Κωνσταντόπουλο.

Απ' την άλλη με καταθλίβει η εκλογική κι όχι η κοινωνική λογική που κυριαρχεί στα ηγετικά στελέχη του κόμματος, και η ανυπαρξία πολιτικής ιδεολογίας και θέσεων σε θέματα πιο σύνθετα, όπως είναι ο πολιτισμός, η κρίση του αριστερού μοντέλου, η μανιχαϊστική αντιμετώπιση της παγκοσμιοποίησης, η αδυναμία επικοινωνίας με τους νέους, και τέλος η «απορία» μας σχετικά με τον μαρξισμό και τις μετανεωτερικές του αναγνώσεις· μ' άλλα λόγια το πασιφανές έλλειμμα θεωρίας σήμερα. Επειδή όμως για όλα αυτά θεωρώ και τον εαυτό μου υπεύθυνο, αλλά και όλους όσους χαρήκαμε κάποτε τη δημιουργική τρέλα του Κ.Κ. «Εσωτερικού», βρίσκομαι συμβολικά στις ευρωλίστες του κόμματος. Πιο απλά, είχα να επιλέξω: τα διαμαρτυρόμενα γκρουπούσκουλα, τη βολική ιδιώτευση και την αφ' υψηλού κριτική, ή τη δράση μέσα στο κόμμα με όλες μου τις διαφωνίες και τις ενστάσεις. Επέλεξα το τρίτο. Μήπως και η θλίψη από την αποτυχία των ευκαιριακών συμμαχιών, η μελαγχολία από τον αντιαισθητικό διαγκωνισμό προσώπων, την καρεκλολαγνία και την «θεσμοθετημένη» ασυνεννοησία της Αριστεράς, μας οδηγήσουν σε μιαν αληθινή κοινωνική συναίνεση και διεκδικήσουμε πάλι μια νέα επαναστατική προοπτική σύμφωνη προς τις συνθήκες της νέας εποχής.

Σε τόνο προσωπικό

Αφιερωμένο στον φίλο μου Γιάννη Μπουτάρη
και εκ δευτέρου στον Νίκο Σηφουνάκη

Ο άνθρωπος είναι θεσμός. Ποια είναι τα πρόσωπα που εκπροσωπούν τους θεσμούς στη χώρα μας; Από τα πολιτικά πρόσωπα είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, η Πρόεδρος της Βουλής, ο Πρωθυπουργός, ο Πρόεδρος του κόμματος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Τους θεσμούς δεν τους κοροϊδεύουμε και τα πρόσωπα που εκπροσωπούν τους θεσμούς τα σεβόμαστε. Μπορούμε να λοιδορούμε ες αεί τον Χρήστο Πάχτα λ.χ., αλλά δεν επιτρέπεται να αναφερθούμε άκομψα για τα προαναφερθέντα πρόσωπα.

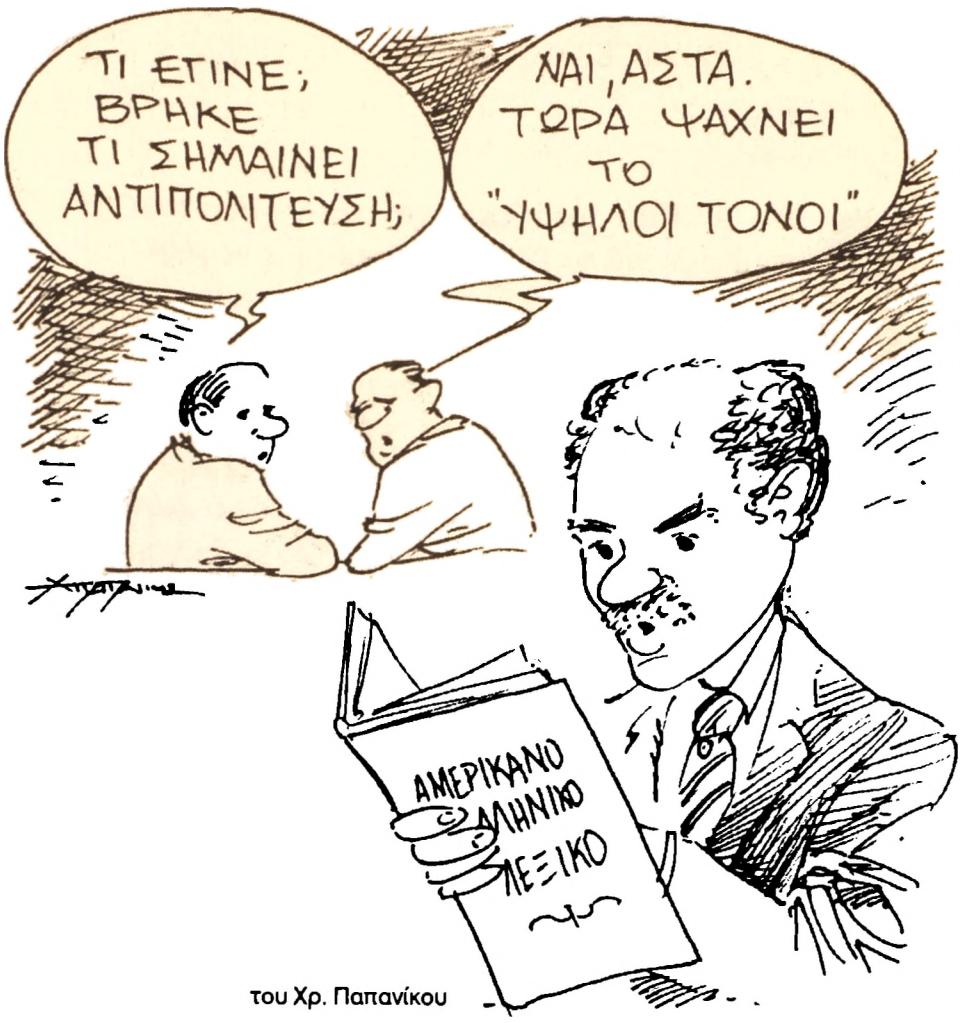
Πολλοί παραπονέθηκαν στο περιοδικό ότι δεν είναι σωστό να αναφέρουμε συνέχεια τον Πρόεδρο του κόμματος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ως Γιωργάκη· το σωστό είναι να γράφουμε Γεώργιο ή Γιώργο.

Κι όμως, ο Πρόεδρος του κόμματος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης καλώς προσφωνείται Γιωργάκης· δεν είναι απλώς αφελής ο άνθρωπος όπως τόσον καιρό επιμένουμε. Ο άνθρωπος είναι, όπως λέμε στην Κρήτη, *κουζουλός* – που στην περίπτωση εξειδικεύεται σκέτα σε: *ψώνιο*.

Για το ΠΑΣΟΚ δεν τρέφω ιδιαίτερα φιλικά αισθήματα: αιτία οι τόσες πολλές αμαρτίες του και οι διαψεύσεις που προκάλεσε. Αλλά έχει οπαδούς με αγνά αισθήματα, έχει και στελέχη έξυπνα, μερικά από τα οποία είναι και έντιμα. Αλλά όπως παρατηρώ τώρα την κατατρακύλα του κόμματος, με πιάνει ένα περίεργο αίσθημα. Ψυχοπονώ τους φίλους μου που η μοίρα τούς έριξε να ψηφίζουν ΠΑΣΟΚ και οικτίρω εκείνους που έχουν τόσο θερμά εκφραστεί για τον Γιωργάκη τους τελευταίους τρεις-τέσσερεις μήνες. Έξυπνοι άνθρωποι αυτοί, πώς παρασύρθηκαν και ξοδεύτηκαν σε τέτοιους επαίνους; Οι πολλοί δεν συγχωρούνται. Τον ήξεραν καλά. Είχαν συναναστραφεί μαζί του στις κομματικές φιέστες και τις συναντήσεις.

Επιπλέον πιστεύω ότι κάποτε πρέπει να λογοδοτήσει ο Κ. Σημίτης που τον όρισε Υπουργό Εξωτερικών. Καλά, σ' αυτόν τον άνθρωπο είχαν εμπιστευθεί το ευαίσθητο Υπουργείο των Εξωτερικών; Δεν είναι τώρα ο λόγος για τους κύκλους του ξεϊμπέκικου που έφερε μπροστά στον φίλο του τον Ισμαήλ Τζεμ. Μιλώ για τους χειρισμούς των εθνικών θεμάτων.

Αλλά εκτός του καθηγητή Κ. Σημίτη οικτίρω και λυπάμαι και μερικούς άλλους ανθρώπους. Προσπερνώ τώρα τον Γιάννη Μπουτάρη ή τον Νίκο Σηφουνάκη. Άραγε όλοι εκείνοι των οποίων οι ρήσεις είναι καταγεγραμμένες και νωπές στη μνήμη μας –διότι πρόκειται περί μικρής χρονικής αποστάσεως– τι λένε σήμερα; Δεν ντρέπονται λιγάκι; Έγραψαν τροχθές λ.χ. οι εφημερίδες ότι ο κ. Βενιζέλος «υπαινικτικά» αποστασιοποιήθηκε από τον Γιωργάκη. Ή ότι άλλοι σιωτούν. Καλά, δεν βλέπουν τα χάλια του παιδιού;

του Χρ. Παπανίκου

Γράφονται αυτές οι αράδες σήμερα, Κυριακή 23 Μαΐου, αφού ο «Πρόεδρος του Κινήματος» ανακοίνωσε το ευρωψηφοδέλτιο· δεν μπορώ να το πιστέψω. Τόση ηλιθιότητα έχει πλακώσει στο ΠΑΣΟΚ;

Και εμείς, οι εκτός ΠΑΣΟΚ, τι φταίμε; Γιατί θα πρέπει να προσέχουμε τις λέξεις μας όταν μιλούμε για τον αρχηγό του; Επειδή είναι θεσμός; Αφήστε μας ήσυχους.

Στις 23 Ιανουαρίου κυκλοφορούσε το τχ. 806 του *Αντί* και το γλεντήσαμε αρκούντως με τα συνθήματα του Γιωργάκη της πρώτης εβδομάδας. Σας τα θυμίζω. Είναι αυτούσια, ακριβώς μεταγραμμένα. Ιδού μερικά δείγματα:

Ξεκινάμε, ξεκινάμε από τη Θράκη που αγαπάμε.
Καλημέρα από το Λαύριο, για ένα καλύτερο αύριο.
Το Λαύριο μπορεί, οι Έλληνες μπορούν, η Ελλάδα μπορεί.
Ήμουν εδώ, είμαι εδώ και θα είμαι εδώ. – Και άλλα.

Αναρωτιόμαστε: Όταν τα άκουσαν αυτά τα συνθήματα οι άνθρωποι του ΠΑΣΟΚ πώς αντέδρασαν; Καλά, δεν κατάλαβαν τίποτε, όπως όλοι μας δεν καταλάβαμε, αλλά δεν αναρωτήθηκαν ποιος ηλίθιος μπορεί να εκστομίζει αυτές τις ανοησίες; Αντ' αυτού πήγαν στην κάλπη και σε μια πάνδημη τελετή τον ανακήρυξαν αρχηγό «που θα είναι και αύριο εδώ».

Πού να φανταστούν βέβαια οι άνθρωποι τι τους περίμενε. Ας τον λούζονται τώρα.

Χ.Γ.Π.

Το χρήμα πολλοί εμίσησαν, τη δόξα ουδείς

του Α. Πολιτικού

Οταν οι Καίσαρες εισέρχονταν στη Ρώμη για το θρίαμβο, ύστερα από μια νικηφόρα εκστρατεία, είχαν δίπλα τους και έναν δούλο που τους έλεγε συνεχώς στο αφτί: «*Η δόξα είναι εφήμερη, η δόξα είναι εφήμερη*». Στη συνέχεια, μόλις ο νέος αυτοκράτορας αναλάμβανε τα καθήκοντά του, το πρώτο που έκανε ήταν να απομακρύνει από κοντά του τους συμβούλους του προηγουμένου και να θανατώσει πολλούς απ' αυτούς.

Τι σχέση έχουν αυτά τα ιστορικά παραδείγματα με τη σημερινή νεοελληνική πραγματικότητα; Μεγάλη, όπως θα αντιληφθείτε στη συνέχεια. Καταρχήν, επειδή, όπως φαίνεται, αρκετοί από τους νέους υπουργούς όχι μόνον δεν έχουν μελετήσει αρχαία ιστορία, αλλά ούτε καν την ιστορία της Νεότερης Ελλάδας. Αν το είχαν κάνει, θα είχαν αντιληφθεί ασφαλώς ότι την αλαζονεία που απέκτησαν οι ίδιοι μέσα σε δύο μόνο μήνες, το ΠΑΣΟΚ χρειάστηκε 20 χρόνια για να την αποκτήσει.

Πόσο κακή είναι η εικόνα της νέας κυβέρνησης; – στο θέμα αυτό αρκεί ένα και μόνο παράδειγμα: Η θύελλα αντιδράσεων από νεοεκλεγέντες βουλευτές της ΝΔ, που προκλήθηκε την περασμένη εβδομάδα κατά τη διάρκεια ενός σεμιναρίου επιμόρφωσης για τα κοινοβουλευτικά πράγματα στο «Ινστιτούτο Καραμανλής» από τον Ιωάννη Βαρβιτσιώτη. Κανονικά οι νεοεκλεγέντες βουλευτές θα έπρεπε να είχαν ξεσηκωθεί από το όνομα του εισηγητή και μόνον. Αν είναι δυνατόν να διδάσκει κοινοβουλευτική ηθική ο κατεξοχήν εκπρόσωπος του παλαιοκομματισμού μετά τον Επίτιμο! Οι νεοεκλεγέντες «τα πήραν στο κρανίο», όταν ο κ. Βαρβιτσιώτης τούς επέκρινε για αλαζονεία, επειδή κάποιοι τόλμησαν να καταλάβουν τα πρώτα έδρανα, λόγω του «*άγχους τους για την επανεκλογή*» όπως ανέφερε.

«*Δεν έχουμε άγχος*», απάντησε ο Γιάννης Ιωαννίδης, για να προσθέσει ο Γιώργος Βασιλείου: «*Εμείς έχουμε δουλειά, ακόμη και αν φύγουμε από εδώ*». «*Τι είμαστε, παιδάκια, και το λέτε αυτό;*» ρώτησε ο Άρης Σταθάκης, ενώ ο προπονητής του μπάσκετ Γιάννης Ιωαννίδης έδωσε με μια φράση το στίγμα της νέας κυβέρνησης αναφορικά με την αλαζονεία: «*Οι βουλευτές καταλήγουν σαν τα παιδιά των φαναριών και ζητιανεύουν για να προωθήσουν ένα θέμα της περιφέρειάς τους*». Και έφερε σαν παράδειγμα την περίπτωση βουλευτή της επαρχίας ο οποίος «*δεν μπορούσε να μιλήσει στο τηλέφωνο με γενικό γραμματέα υπουργείου, αφού η ιδιαιτέρα του γενικού ήθελε να αξιολογήσει εάν το θέμα ήταν σοβαρό*».

Ήταν τόση η αγανάκτηση των βουλευτών, που ο γραμματέας του κόμματος Β. Μεϊμαράκης έδιωξε τα τηλεοπτικά συνεργεία από την αίθουσα, για να μην ακουστούν και τα υπόλοιπα· αν και μάλλον θα επικροτούσε από μέσα του, επειδή η αλαζονεία που επιδεικνύουν αρκετοί υπουργοί είναι το κύριο θέμα της γκρίνιας της Ρηγίλλης προς το Μαξίμου.

Επί κυβερνήσεων Σημίτη και ΠΑΣΟΚ το πλέον εύκολο πράγμα στο πολιτικό ρεπορτάζ ήταν να βρεις κάποιο στέλεχος της ΝΔ να σου κάνει δηλώσεις επί παντός του επιστητού – ή για να υποσχεθεί επίσης τα πάντα, στην περίπτωση της κομματικής πελατείας. Σήμερα το πλέον δύσκολο στην Αθήνα είναι να πετύχεις κάποιον υπουργό της ΝΔ στο τηλέφωνο. Έχουν παραδώσει όλοι τους τα «κινητά» στην ιδιαιτέρα, η οποία σου απαντά με άνεση κάθε φορά: «*Ο κ. υπουργός δεν μπορεί, βρίσκεται σε σύσκεψη στο Μαξίμου*». Πέρα από τον κίνδυνο να εξοντώσουν τον Πρωθυπουργό στις «συσκέψεις», οι υπουργοί δεν έχουν να καταγράψουν και πολλά στο ενεργητικό τους στους τρεις μήνες που πέρασαν από τις εκλογές. Εκτός φυσικά των τηλεοπτικών επιδόσεων ορισμένων. Άλλωστε οι μόνοι στους οποίους καταδέχονται να μιλήσουν οι υπουργοί είναι οι κ.κ. Ευαγγελάτος και Χατζηνικολάου, επειδή πέραν του Καραμανλή τρέμουν και την ΤΥ.

Αλλά η αλαζονεία είναι ένα μόνο από τα θέματα που δημιουργούν κακή εικόνα για την κυβέρνηση της ΝΔ, και σε κάθε περίπτωση όχι το σοβαρότερο. Το μεγάλο ζητούμενο είναι ακόμα η αποδόμηση του «πράσινου κράτους», η κατάργηση του «συστήματος ΠΑΣΟΚ», την οποία επαγγέλθηκε προεκλογικά ο σημερινός Πρωθυπουργός. Κανείς δεν πρέπει να ξεχνά στην κυβέρνηση ότι στις περασμένες εκλογές το ΠΑΣΟΚ ηττήθηκε κατά κράτος κυρίως επειδή ο κόσμος κουράστηκε από τη διαπλοκή, το «σύστημα ΠΑΣΟΚ».

Η δικαιολογία που έδιναν μέχρι πρόσφατα γι' αυτήν την απροθυμία της κυβέρνησης ορισμένοι ηγετικοί κύκλοι της είναι γνωστή: «*Περιμένετε μέχρι τον Οκτώβριο, να τελειώσουν πρώτα οι Ολυμπιακοί Αγώνες*». Και προέβαλαν ως κύριο επιχείρημα την ανάγκη να λειτουργήσει ο κρατικός μηχανισμός αδιατάρακτος μέχρι τους Αγώνες. Αισθανόμενος προφανώς την ανάγκη να δώσει τη δική του ερμηνεία, ο Πρωθυπουργός δήλωσε τη Δευτέρα σε ομιλία του προς τους υποψήφιους ευρωβουλευτές: «*Σε αυτή τη διαδρομή βαδίζουμε με την πεποίθηση ότι οι σύγχρονες προκλήσεις της κοινωνίας και της εποχής μας απαιτούν μεταρρυθμίσεις με κοινωνική συναίνεση, ενώ η σύγχρονη διακυβέρνηση στηρίζεται στην αξιοπρέπεια, το ήθος, τη ρεαλιστική προ-*

σέγγιση και στην αντιμετώπιση των μεγάλων καθημερινών προβλημάτων».

Κανείς δεν αντιλέγει, το αντίθετο μάλιστα, ότι ο ρεαλισμός του Κώστα Καραμανλή είναι το μεγάλο ατού της κυβέρνησής και η μοναδική εγγύηση ότι «η χώρα θα απαλλαγεί από τη διαφθορά». Κανείς δεν μπορεί να διαφωνήσει επίσης με την ανάγκη κοινωνικής συναίνεσης, προκειμένου να επιτευχθούν οι όποιες αλλαγές. Όμως η κυβέρνηση και ο Πρωθυπουργός έχουν ήδη εξασφαλίσει τη συναίνεση όχι μόνο με το εκλογικό αποτέλεσμα, αλλά και με τη δημοτικότητα που συνεχίζουν να απολαμβάνουν. Ωστόσο αυτό που θα κρίνει τελικά και την κυβέρνηση και τον Πρωθυπουργό είναι οι ρήξεις που θα κάνουν με το παρελθόν, το κουράγιο που θα δείξουν στις «ανατροπές».

Τα μεγάλα περιθώρια χρόνου που δίνουν στο Μαξίμου ως προς το θέμα αυτό, αιτιολογούνται μεταξύ των άλλων και από την καταφανή αδυναμία του ΠΑΣΟΚ και του Γ. Παπανδρέου να αρθρώσουν έναν πειστικό αντιπολιτευτικό λόγο. Αυτό όμως που δεν φαίνεται να έχουν αντιληφθεί είναι ότι το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί σήμερα να ανασυγκροτηθεί, επειδή συνεχίζει να στηρίζεται απόλυτα στο σύστημα της διαπλοκής, το οποίο με τη σειρά του περιμένει να δει τι θα γίνει τελικά. Το ζητούμενο δεν είναι η κυριαρχία της ΝΔ έναντι του ΠΑΣΟΚ, αλλά η εξυγίανση της χώρας. Ποιον θα ευνοήσει τελικά αυτό το χρονικό κενό;

Για παράδειγμα, δεν ενδιαφέρει κανέναν μικρομεσαίο εργολάβο ποιο είναι το όνομα του υπουργού που δίνει όλες τις δουλειές στο γνωστό τραστ των «14» μεγαλοεργολάβων (Μπόμπολας κ.λπ.) που λυμαίνεται ακόμα και σήμερα τις αναθέσεις. Αυτό που ενδιαφέρει όλους εκείνους που έχουν υποστεί την διαπλοκή είναι η κατάργηση του περιβόητου «μαθηματικού τύπου», του κόλπου δηλαδή που ανακάλυψε η διαπλοκή για να δώσει στον εαυτό της τα μεγάλα έργα. Ο «μαθηματικός τύπος» συνεχίζει να ισχύει και επι υπουργίας Γ. Σουφλιά στο ΥΠΕΧΩΔΕ.

«Αντιστέκεται το λόμπι των εργολάβων», γράφει για το θέμα αυτό η *Καθημερινή της Κυριακής*, αποκαλύπτοντας σειρά εργολαβιών που διεκδικούνται ακόμη και σήμερα από τους γνωστούς διαπλεκόμενους. Στη θέση της θα προτιμούσαμε τη διατύπωση: *«Συνεχίζει να βασιλεύει το λόμπι των εργολάβων»*. Είναι τυχαίο άραγε ότι οι κύριοι εκπρόσωποι αυτού του λόμπι, είναι επίσης μεγαλοεκδότες και μεγαλομέτοχοι καναλιών; Η γυναίκα του Καίσαρα δεν πρέπει μόνο να είναι τίμια, αλλά και να φαίνεται, θα υπενθυμίσουμε προς το παρόν.

Αλλά το ΥΠΕΧΩΔΕ δεν είναι το μοναδικό κακό παράδειγμα:

- Ποια μεγαλοσυμφέροντα συνεχίζουν, χάρις ακριβώς στην ανεκτικότητα της κυβέρνησης, να βυσσοδομούν για τη μεγάλη πίτα των επερχόμενων ιδιωτικοποιήσεων;
- Τι μέτρα έχουν ληφθεί ώστε μερικοί μεγάλοι οργανισμοί, όπως ο ΟΤΕ και η ΔΕΗ, να μην πέσουν πάλι στα χέρια αυτών που τους λεηλατούσαν μέχρι σήμερα, με το πρόσχημα των νέων ιδιωτικοποιήσεων μέσω του Χρηματιστηρίου;
- Γιατί αντί του νέου αίματος, σε μερικούς από τους οργανισμούς αυτούς που έχουν πολύ μεγάλη σημασία προτιμήθηκαν κάποιοι ασθμαίνοντες, της ηλικίας των «-ήντα»;
- Με τους διάφορους μεγαλόμισθους συμβούλους και «επιτρόπους» τι θα γίνει (π.χ. στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας με τις τεράστιες προμήθειες);
- Και με τις Τράπεζες; – τι γίνεται με τις Τράπεζες;

Όλοι κατανοούν την ανάγκη χρόνου που έχει η νέα κυβέρνηση και τις πιέσεις που ασκεί σε βάρος της ο διεθνής παράγοντας με αφορμή τους Ολυμπιακούς. Η προοπτική των Αγώνων εγκλωβίζει κυριολεκτικά τον Κ. Καραμανλή σε ηλεκτρική καρέκλα. Και είναι αλήθεια ότι όποιος κάθεται σε μια τέτοια καρέκλα πρέπει να κάνει προσεκτικές, όχι επικίνδυνες κινήσεις, για να μην παραπατήσει και πιέσει το μοχλό που διοχετεύει το ρεύμα. Και είναι επίσης προφανές ότι γι' αυτό ακριβώς το λόγο επέλεξε να είναι η κυβέρνησή του μια «κυβέρνηση ισορροπιών», μια κυβέρνηση «συναίνεσης» που θα καθησυχάζει τους αντιπάλους και θα περιορίζει τις επιδιώξεις της κομματικής βάσης και των «ασυμβίβαστων». Γι' αυτό το λόγο το Μαξίμου απαντά στην καθημερινή εσωκομματική γκρίνια με το επαναλαμβανόμενο «μοτίβο»: *«Περιμένετε μέχρι τους Ολυμπιακούς, μέχρι τον Οκτώβριο»*.

Ο αντίλογος είναι ότι μέχρι τότε το «σύστημα» ίσως να έχει σταθεροποιήσει πάλι τις θέσεις και τις σχέσεις του. Και να έχει διαφθείρει και άλλους.

Ο επιχειρηματίας Θ. Νάνος
είναι μόνον ένας παλιός φίλος της οικογενείας Παπανδρέου;

της Αγαθής Κριστίν

Σε μια αποφασιστική καμπή φαίνεται ότι εισέρχεται, επιτέλους, η δικαστική διερεύνηση της διαπλοκής: Με καθυστέρηση δεκαετίας η ελληνική δικαιοσύνη ζήτησε επισήμως το άνοιγμα των τραπεζικών λογαριασμών του επιχειρηματία Σωκράτη Κόκκαλη στη Γερμανία και την Ελβετία, για την κατηγορία της δωροδοκίας.

Η ενέργεια αυτή είναι δρόμος χωρίς επιστροφή και για τον Σ. Κόκκαλη και για τη δικαιοσύνη, επειδή από όσα αναμένεται να έρθουν στο φως όχι μόνο θα ανατραπούν πολλά σκηνικά στον ευρύτερο δημόσιο βίο, αλλά θα θεμελιωθούν και οι υπόλοιπες κατηγορίες σε βάρος του Σ. Κόκκαλη (όπως κατασκοπία και ξέπλυμα βρόμικου χρήματος). Η διερεύνηση των κατηγοριών αυτών παραμένει σε εκκρεμότητα.

Όσα θα αποκαλυφθούν με το άνοιγμα των λογαριασμών, τα περιέγραψε πρόσφατα σε ανώτερο δικαστικό λειτουργό, που επικοινώνησε μαζί του γι' αυτό το λόγο, γερμανός βουλευτής και μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής της Bundestag, η οποία διερεύνησε τα εγκλήματα της Στάζι στο εξωτερικό: *«Ξέρουμε ότι χρήματα από το λογαριασμό του Κόκκαλη πήγαν σε κόμματα, στο ΠΑΣΟΚ. Έχουμε λίστες με ονόματα, αλλά εμείς δεν γνωρίζουμε αυτά τα πρόσωπα. Μπορείτε όμως να τα ελέγξετε εσείς».*

ΕΞΑΓΟΡΑ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΜΑΥΛΙΣΜΟΣ

Όπως έχουμε επισημάνει επανειλημμένα, στο βούλευμα 13/10900 της Εξεταστικής Επιτροπής της γερμανικής Βουλής αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής, για την εξαγορά και τις δωροδοκίες με σκοπό την άλωση του ΟΤΕ από τον Κόκκαλη:

«Ο έλεγχος του λογαριασμού 709 του Σ. Κόκκαλη στη DHB [Γερμανική Εμπορική Τράπεζα] *από την UKPV* [Επιτροπή του Υπουργείου Εσωτερικών] *απέδειξε ότι κατά τα έτη 1986 έως 1991 εισέπραξε προμήθειες, χρήματα από υπερτιμολογήσεις και πριμ επιτυχίας ύψους 1,7 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων και 11 εκατομμυρίων αμερικανικών δολαρίων. Το μεγαλύτερο μέρος του συνολικού ποσού –δηλαδή 1,7 εκατομμύρια μάρκα και 10,7 εκατομμύρια δολάρια– διέρρευσε ακολούθως σε λογαριασμούς στην Ελβετία. Δεν προορίζονταν όλα αυτά τα χρήματα για τον ίδιο τον Κόκκαλη. Κατά ένα μέρος χρησιμοποιήθηκαν και ως μέσα φροντίδας της αγοράς, για να επηρεάσουν δηλαδή θετικά την προσκύρωση δημοσίων παραγγελιών στην Ελλάδα, επειδή η πεπαλαιωμένη επικοινωνιακή τεχνολογία της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας δεν θα ανταποκρινόταν στον συναγωνισμό κάτω από κανονικούς όρους αγοράς σε μία δυτική χώρα».*

Το ανωτέρω πόρισμα ολοκληρώθηκε και δημοσιεύτηκε στις 28/5/1998, αλλά για να φτάσει στα χέρια της ελληνικής δικαιοσύνης χρειάστηκαν τέσσερα ολόκληρα χρόνια (ανάκριση Παπαγγελόπουλου, Φεβρουάριος 2002). Στη συνέχεια χρειάστηκαν άλλα δύο χρόνια προκειμένου να περιπλανηθεί το εν λόγω έγγραφο, μαζί με πολλά παρόμοια, σε εισαγγελικά και ανακριτικά γραφεία, να υποβληθεί σε αλλεπάλληλες μεταφράσεις, ενστάσεις και αναιρέσεις, να γίνει αντικείμενο χλευασμού, εγκωμίων και περιφρόνησης και τελικά να υποβληθεί αυτή την εβδομάδα το αίτημα για άνοιγμα των λογαριασμών. Ποιος θυμάται όσα εξωφρενικά συνέβησαν στο παρασκήνιο εκείνης της Ολομέλειας του Συμβουλίου Εφετών του περασμένου καλοκαιριού, που έκρινε ότι δεν υφίσταται λόγος συνέχισης της ανάκρισης εναντίον του Σ. Κόκκαλη;

ΚΑΣΚΑΝΤΕΡ ΔΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΩΝ

Οι καθυστερήσεις δεν ήταν φυσικά άσκοπες. Κύριος στόχος του Σ. Κόκκαλη και των συνηγόρων υπεράσπισής του ήταν να τρέξει ο χρόνος παραγραφής, εφόσον δεν μπορούσαν να κάνουν διαφορετικά. Παράδειγμα η «καραμπινάτη» περίπτωση δωροδοκίας του μακαρίτη Θεοφάνη Τόμπρα, γενικού διοικητή του ΟΤΕ στη διάρκεια της πρώτης οκταετίας του ΠΑΣΟΚ: Ο Θ. Τόμπρας έλαβε πολλές εκατοντάδες χιλιάδες δολάρια ως ανταμοιβή των υπηρεσιών του, για να επιτρέψει δηλαδή στον Σ. Κόκκαλη να αλώσει τον ΟΤΕ.

Είναι βέβαιο ότι όταν υπάρξει απάντηση στο αίτημα για άνοιγμα των λογαριασμών και έρθουν στην Ελλάδα τα έγγραφα, οι συνήγοροι του Σ. Κόκκαλη θα θέσουν αίτημα παραγραφής (για δωροδοκία σε βαθμό πλημμελήματος η παραγραφή είναι 5 χρόνια, για κακούργημα 15). Ενδέχεται λοιπόν να απαλλαγεί γι' αυτή την πράξη ο Σ. Κόκκαλης, όχι επειδή δεν δωροδόκησε, αλλά επειδή κάποιοι δεν επιτέλεσαν το καθήκον τους και περιέφεραν τα έγγραφα από γραφείο σε γραφείο για πολλά χρόνια.

Ο ΛΟΥΒΑΡΗΣ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ

Πού πήγαν τα χρήματα για τη «φροντίδα» των ημετέρων, ποιοι εισέπραξαν τα αμαρτωλά εμβάσματα που είναι το αντικείμενο του αιτήματος για άνοιγμα των λογαριασμών του Σ. Κόκκαλη; Ποια είναι τα ονόματα που θα αποκαλυφθούν με το άνοιγμα των λογαριασμών; Ποιοι «λαδώθηκαν» από τον Σ. Κόκκαλη;

Όπως έχουμε γράψει κι άλλη φορά, στους αποδέκτες εμβασμάτων περιλαμβάνονται πολιτικοί, στελέχη του κρατικού μηχανισμού, μεγαλοεκδότες, δημοσιογράφοι κ.ά. Πρώτο

μως φιγουράρει στη σχετική λίστα ένα όνομα που αποκαλύτουμε σήμερα: Πρωταγωνιστεί σε ένα φαινόμενο της εποής, σε όσους υπηρέτησαν τον Κόκκαλη και έδωσαν γη και δωρ στη διαπλοκή, αλλά σήμερα, μετά την άνοδο Καραμανή στην εξουσία και την έναρξη του κατήφορου του Σ. Κόκαλη στα αζήτητα της επιχειρηματικής ζωής, παριστάνουν υς ανήξερους και προσφέρονται μάλιστα να συμβάλουν την κάθαρση.

Πρόκειται για τον επιχειρηματία Θεόδωρο Νάνο, αποδέτη εμβασμάτων από τον λογαριασμό με αριθμό 709 του Σ. όκκαλη στην Τράπεζα της Στάζι, την Deutsche Iandelsbank, όπως στην περίπτωση των 29.000 δολαρίων ου μεταβιβάσθηκαν στον λογαριασμό του με αριθμό 57357600 στην Dresdner Bank του Μονάχου στις 21/4/1987. ιεν έχει διευκρινιστεί ακόμα αν το ανωτέρω ποσό αποτελεί δωράκι» του Κόκκαλη προς το στέλεχος τότε του ΠΑΣΟΚ.

Ο κ. Θ. Νάνος, παιδικός φίλος του Νίκου Παπανδρέου και άνθρωπος της οικογένειας», υπήρξε κάποτε στενός συνερά της του Γεράσιμου Αρσένη αλλά και της Βάσως Παπανρέου, η οποία ως γνωστόν πρωταγωνίστησε τότε στην άλωη του ΟΤΕ από τον Κόκκαλη. Όταν όμως διαψεύστηκαν τα οσιαλιστικά οράματα του κ. Αρσένη, ο Θ. Νάνος ακολούησε κι αυτός την οδό της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και έγινε πιο στενός συνεργάτης του Σ. Κόκκαλη, ο άνθρωπος που ον γνώρισε στην οικογένεια Παπανδρέου και τον δικτύωσε τα κυκλώματα του ΠΑΣΟΚ. *«Ο Νάνος έβαλε τον Σωκράτη τα κόλπα»*, *«χωρίς αυτόν, ο Κόκκαλης δεν θα ήταν τίποτα»*, έγεται.

Λέγεται επίσης ότι τελευταία ο κ. Νάνος διαχώρισε την τύη του από εκείνη του Σ. Κόκκαλη, λόγω κυρίως της έντονης ιαφωνίας τους σχετικά με ένα πακέτο μετοχών του ομίλου, λλά και εξαιτίας κάποιων πρωτοβουλιών του πρώτου στον ΤΕ. Έκτοτε ο κ. Νάνος έγινε επίσης εκδότης εβδομαδιαίς οικονομικής εφημερίδας, στην οποία δημοσιεύει από καιού εις καιρόν και κάποιο «παραπολιτικό» εναντίον του Σ. όκκαλη, ως ένδειξη της απόλυτης συστράτευσής του πλέον ε το στρατόπεδο της διαφάνειας. Δρυός πεσούσης...

Εκείνο όμως που προκαλεί εντύπωση στην εν λόγω εφημείδα είναι ότι στους μόνιμους αρθογράφους της συμπεριλαμάνονται δυο ονόματα του δημόσιου βίου με διαφορετική ορεία, ένα που ενδεχομένως να παίξει σημαντικό ρόλο στο έλλον και ένα άλλο που έπαιξε τέτοιο ρόλο στο παρελθόν.) πρώτος είναι ο Νίκος Παπανδρέου, αδελφός του Προέρου του ΠΑΣΟΚ και παιδικός φίλος του κ. Νάνου. Ο άλλος ίναι ο κ. Β. Κόκκινος, πρώην πρόεδρος του Αρείου Πάγου αι του Ειδικού Δικαστηρίου που δίκασε και απάλλαξε τον ανδρέα Παπανδρέου για το σκάνδαλο Κοσκωτά. Πώς συνέονται όλα αυτά μεταξύ τους; Απευθυνθείτε στον... Αρχάγελο της Κάθαρσης. Κατά τα άλλα η «κοινωνική συναίνεση» αι η «πολιτική λήθη» λάμπουν σε όλο τους το μεγαλείο.

Είναι βέβαιο ότι όσο θα προχωρούν οι έρευνες της δικαιούνης, φαινόμενα όπως αυτό του κ. Θ. Νάνου θα πολλαπλαιάζονται. Και σύντομα θα ανακαλύψουμε και άλλους που ρωταγωνίστησαν στο σύστημα Κόκκαλη, στο «σύστημα ΙΑΣΟΚ» δηλαδή, που θα παριστάνουν τον ανήξερο και αντί της λεοντής της διαφθοράς θα ενδυθούν το λευκό ένδυμα της αγνότητας.

«Πληροφορίες για τον Dr. Winckler», τιτλοφορείται το κείμενο που υπογράφει ο Σ. Κόκκαλης και αναφέρει ότι δόθηκαν 500.000 δολάρια στην εταιρεία LIBERTA του υποδιοικητή του ΟΤΕ Θεοφάνη Τόμπρα. Το έγγραφο για τον Τόμπρα, που δημοσιεύουμε σήμερα, υπήρχε πάντοτε στα αρχεία της Αλεξαντερπλάτς και περίμενε να το ανακαλύψει κάποιος έλληνας ανακριτής, μαζί με τους επίμαχους λογαριασμούς, τέσσερα χρόνια μετά την πτώση του Τείχους. Η υπόθεση χρηματοδότησης του Τόμπρα έχει τώρα πια μόνον ιστορική σημασία (χρονολογείται από τις 22.4.1985) αλλά είναι ενδεικτική για τις μεθόδους που χρησιμοποίησε ο Σ. Κόκκαλης.

Αλλά ας σοβαρευτούμε. Ποιες είναι, με την ευκαιρία, οι πραγματικές σχέσεις του σημερινού Προέδρου του ΠΑΣΟΚ με τον κ. Νάνο; Ρωτάμε, επειδή όπως διαδίδουν οι κακές γλώσσες, όλες οι μυστικές συσκέψεις που προηγήθηκαν της απομάκρυνσης Σημίτη έλαβαν χώρα στο σπίτι του κ. Νάνου στην Εκάλη. Εκεί ακριβώς που την ίδια εποχή έσκασε και μια χειροβομβίδα, προκαλώντας αναταραχή στα κανάλια. Μήπως έχει και ο Γιώργος το Λούβαρή του;

Μεταλλαγμένα; Όχι, ευχαριστώ!

του δρ. Νικολάου Θ. Αναστασάτου

Η γενετική μηχανική και οι εφαρμογές της στη γεωργία και στη βιομηχανία τροφίμων δεν είναι ένα ζήτημα εντελώς νέο, ούτε όμως και πολύ παλιό. Την τελευταία εικοσαετία συχνές ήταν οι αναφορές τόσο στον τύπο, όσο και σε πολλά επιστημονικά περιοδικά. Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον της συζήτησης, πέρα από τις υπάρχουσες δυνατότητες, στρεφόταν στις πιθανές επιπτώσεις των εφαρμογών της. Όταν αναφερόμαστε στους Γενετικά Τροποποιημένους Οργανισμούς (Γ.Τ.Ο.) ουσιαστικά εννοούμε τη δυνατότητα να εξαγάγουμε γονίδια από τα κύτταρα ενός οργανισμού και να τα μεταφέρουμε σε έναν άλλον οργανισμό (-ους) για να παράξουμε γενετικά μεταλλαγμένους οργανισμούς με νέα χαρακτηριστικά και ιδιότητες. Δηλαδή οργανισμούς θεωρητικά ανθεκτικότερους στα αγροχημικά, στα διάφορα έντομα, σε βακτήρια και ιούς. Επίσης σε φυτικά προϊόντα που θα ωριμάζουν πιο αργά και σε ζώα που θα αναπτύσσονται σε μικρούς χρόνους, με προφανή οικονομικά πλεονεκτήματα.

Η επονομαζόμενη Ομάδα του Μαϊάμι, Καναδάς, ΗΠΑ, Αυστραλία, Χιλή, Αργεντινή και Ουρουγουάη, συστηματικά και για μεγάλο διάστημα προωθούν την ελεύθερη και χωρίς κανέναν περιορισμό χρήση, εισαγωγή και εξαγωγή των Γ.Τ.Ο. – οι ίδιες δηλαδή χώρες που πρωταγωνιστούν στη μη λήψη μέτρων για το φαινόμενο του θερμοκηπίου, την επέκταση των εργοστασίων πυρηνικής ενέργειας, την απαγόρευση της εμπορίας ειδών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση κ.λπ.

Οι «πλασιέ» των αμερικάνικων πολυεθνικών, με πρωταγωνιστικό τον ρόλο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, βρήκαν, μετά από κάποιες προσχηματικές(;) αντιρρήσεις(;), ανοικτή και την αγκάλη και των Βρυξελών, οι οποίες για άλλη μια φορά έδειξαν τα πραγματικά περιθώρια αντίστασής τους έναντι της «αυτοκρατορίας». Σε συστοίχιση με τα εν πολλοίς ελεγχόμενα και καθοδηγούμενα ΜΜΕ, προσπαθούν όχι απλά να καθησυχάσουν τους καταναλωτές για τις πιθανές επιπτώσεις των προϊόντων αυτών, αλλά και να τους πείσουν για τα τεράστια πλεονεκτήματα των μεταλλαγμένων!

Το 1989 για πρώτη φορά επίσημα καταγράφονται 37 νεκροί και μεγάλος αριθμός ασθενών στις ΗΠΑ (πολλοί τους εκτιμούν σε χιλιάδες), που οφείλονται σε Γ.Τ. βακτήρια τα οποία είχαν παραχθεί στην Ιαπωνία. Επρόκειτο για διατροφικό συμπλήρωμα αμινοξέος που δόθηκε σε ανυποψίαστους καταναλωτές! Οι τοξικές επιπτώσεις στον ανθρώπινο οργανισμό ήταν το πρώτο καμπανάκι που χτύπησε, χωρίς φυσικά να ιδρώσει το αφτί κανενός υπευθύνου. Την ίδια περίπου χρονική περίοδο στο παρά πέντε αποσύρθηκε σόγια στην οποία είχαν μεταφερθεί γονίδια από ένα φυτό του Αμαζονίου, για την πιθανότητα πρόκλησης σοβαρών αλλεργιών.

Ένα ζήτημα που απασχολεί την επιστημονική κοινότητα είναι η αύξηση της ανθεκτικότητας στα αντιβιοτικά, ασθενειών οι οποίες οφείλονται σε διάφορα βακτήρια και ιούς. Αιτία, η ύπαρξη αντιβιοτικών στους Γ.Τ.Ο. που βεβαίως θα βρίσκονται (ή βρίσκονται ήδη) στο πιάτο μας, τα οποία ακυρώνουν την οποιαδήποτε ιατρική αγωγή με παρόμοια αντιβιοτικά.

Φυσικά ανοιχτό παραμένει το ζήτημα με τις μεταλλάξεις στον ανθρώπινο οργανισμό από την κατανάλωση προϊόντων με Γ.Τ.Ο. Ίσως εργαστηριακά να μην έχει ακόμα καταδειχτεί, αλλά υπάρχει πλήθος ενδείξεων για ένα τέτοιο ενδεχόμενο και πολλοί επιστήμονες ήδη το έχουν επισημάνει. Είναι απλά θέμα χρόνου. Πόσα θύματα όμως θα υπάρξουν μέχρι τότε, θυσία στα κέρδη των πολυεθνικών; Να σημειώσουμε επίσης, ότι οι Γ.Τ.Ο. ακυρώνουν πολλά θρεπτικά συστατικά στα προϊόντα που βρίσκονται, όπως λ.χ. στη σόγια, πράγμα που έχει πιστοποιηθεί και επιστημονικά!

Αν για κάτι δεν υπάρχουν ερωτηματικά, αλλά βεβαιότητα, παρά τις αντίθετες επιχειρηματολογίες, είναι οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις οι οποίες δυνάμει θα προκαλέσουν απροσδιόριστες ανατροπές στη φύση. Οι «εραστές του θανάτου», όπως αποκαλούνται σε πολλά κείμενα οι υπέρμαχοι των Γ.Τ.Ο., προσπαθούν να αντιτάξουν στα παραπάνω, επιχειρήματα όπως ότι έχουν γίνει δοκιμαστικές καλλιέργειες χωρίς παρενέργειες στο φυσικό περιβάλλον. Μιλάμε όμως για έρευνες σε μικρή κλίμακα, περιορισμένο χρόνο, στεγανοποιημένες περιοχές, οι οποίες εμποδίζουν την περίπτωση διαφυγής, και κυρίως για ανυπαρξία στοιχείων ως προς τις επιπτώσεις στα ζώα και τα πτηνά που εκτρέφονται με προϊόντα τα οποία θα περιέχουν παρόμοιους οργανισμούς. Ας εξετάσουμε ορισμένα παραδείγματα για να κατανοήσουμε όλες τις διαστάσεις. Η διασπορά των επικίνδυνων γονιδίων έχει εντοπιστεί σε απόσταση μέχρι και 2000 μέτρα από καλλιέργειες με Γ.Τ.Ο., ενώ σήμερα συζητείται ως «απόσταση ασφαλείας» τα 100 μέτρα! Και μόνο με τη μεταφορά της γύρης μπορεί να έχουμε επιμόλυνση ακόμα και βιολογικών καλλιεργειών, εκτός από τις παραδοσιακές, χωρίς να υπάρχουν μέτρα προφύλαξης. Η χρήση των αγροχημικών θα αυξηθεί, γιατί απλά οι εταιρείες που προωθούν τους Γ.Τ.Ο. εμφανίζουν φυτά πολύ ανθεκτικά στα αγροχημικά. Ενώ δηλαδή παλιότερα ένας αγρότης ράντιζε με ζιζανιοκτόνα τα φυτά που είχαν πρόβλημα, τώρα θα χρειάζεται να ραντίζει όλα τα φυτά και με μεγάλες ποσότητες. Πάνω από 50% ζιζανιοκτόνων ισχυρότερων από τα συνηθισμένα χρειάζεται λ.χ. η Γ.Τ. σόγια της Mosanto. Μια τόσο γενικευμένη όμως χρήση μπορεί να προκαλέσει πολύ ανθεκτικά ζιζάνια. Έτσι θα κυριαρχήσουν νέα είδη σε βάρος άλλων και θα ανατραπούν φυσικά συστήματα αιώνων.

Οδηγούμαστε λοιπόν σε μια μονοπωλιακή κυριαρχία στην αγορά από μια χούφτα πολυεθνικές σε βάρος των αγροτών, αλλά και των καταναλωτών, οι οποίοι θα είναι εντελώς ανίσχυροι να αντιδράσουν. Οι σημαιοφόροι των μεταλλαγμένων έχουν ονοματεπώνυμο: Mosanto, Zeneca, Novartis, Aventis κ.ά. Η πολιτική τους, πέρα από τα πειράματα και την προετοιμασία της κοινής γνώμης για τη νέα εποχή, την προηγούμενη δεκαετία, ήταν να εξαγοράσουν μεγάλο αριθμό μικρών εταιρειών βιοτεχνολογίας, να ελέγξουν πληθώρα ερευνητικών προγραμμάτων σε πανεπιστήμια και ινστιτούτα, στρέφοντας την έρευνα εκεί που ήθελαν, για προφανείς λόγους. Οι μετοχές τους έχουν εκτοξευτεί στα ύψη, αφού καλλιεργήθηκαν, με συστηματικό τρόπο και με τις πλάτες των κυβερνήσεων των ΗΠΑ, προσδοκίες για υψηλά κέρδη. Έτσι μπήκαν στο απυρόβλητο, επειδή μια τυχόν κατάρρευσή τους θα προξενούσε τεράστια προβλήματα στην οικονομία της αυτοκρατορίας.

Όπως έχει επισημανθεί, το όλο σκηνικό έχει στηθεί όχι απλά για την ανάπτυξη των εταιρειών αυτών, αλλά για την πλήρη κυριαρχία τους παγκοσμίως, μέσω του ελέγχου σπόρων, ποικιλιών, αγροχημικών κ.λπ. Ο κίνδυνος για την εξαφάνιση των τοπικών ποικιλιών δεν είναι απλά πιθανός, αλλά προ των πυλών. Μια νέου τύπου φεουδαρχία με παγκόσμια χαρακτηριστικά μπορεί να επιβληθεί, αν δεν υπάρξει μαζική αντίδραση. Αν πριν δεκαετίες οι ελπίδες για την Πράσινη Επανάσταση διαψεύστηκαν, σήμερα η προοπτική της Μαύρης «Επανάστασης» μπορεί να αποτελέσει την ταφόπλακα για το αύριο του πλανήτη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση άνοιξε δυστυχώς την κερκόπορτα των μεταλλαγμένων, χωρίς τα περισσότερα κράτη μέλη να έχουν στοιχειώδεις μηχανισμούς ελέγχου στα εισαγόμενα φορτία αγροτικών προϊόντων και τυποποιημένων τροφίμων. Ειδικότερα στη χώρα μας κανείς δεν κάνει λόγο για το ποιος θα είναι αυτός που θα εντοπίζει τις περιπτώσεις ανάμιξης φυσικών προϊόντων με Γ.Τ.Ο., θα παρακολουθεί την ύπαρξη των τελευταίων στις ζωοτροφές (γιατί το κρέας δεν θα έχει τη σχετική σήμανση) και κυρίως τη βιομηχανία τροφίμων.

Οι καταναλωτές είναι ανήμποροι να αντιδράσουν ουσιαστικά, όντας χαμένοι σε δυσδιάκριτες επισημάνσεις και εν πλήρει συγχύσει για όλα όσα συμβαίνουν. Αγοράζοντας πλέον διάφορα τυποποιημένα τρόφιμα και αγροτικά προϊόντα από τα πολυκαταστήματα, είναι σαν να παίζουν ρώσικη ρουλέτα. Ως πότε όμως η τύχη θα είναι με το μέρος τους;

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

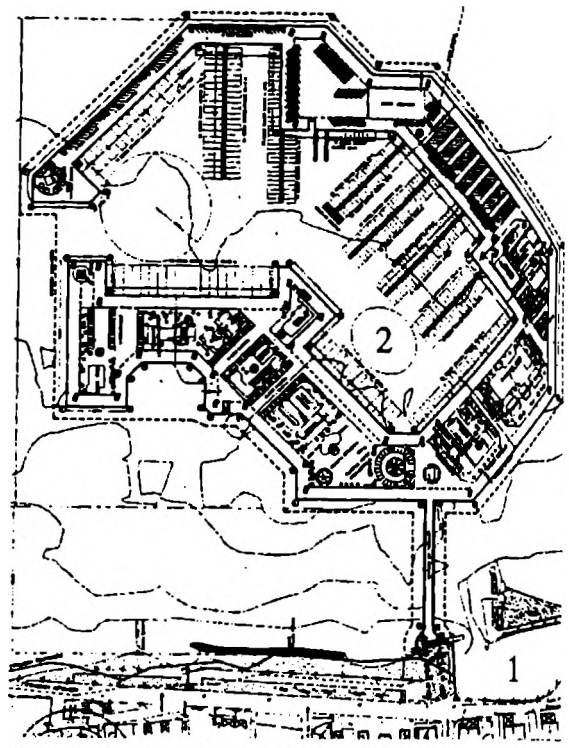
Στο διαδίκτυο υπάρχουν δυο πολύ ενδιαφέροντα και εκλαϊκευμένα κείμενα για τα μεταλλαγμένα, από την Οικολογική Κίνηση Θεσσαλονίκης και την Greenpeace, από τα οποία αντλήσαμε πολλές πληροφορίες, όπως και από την Οργάνωση «Φίλοι της Γης».

Η ελληνική χωροταξία στην ανυποληψία

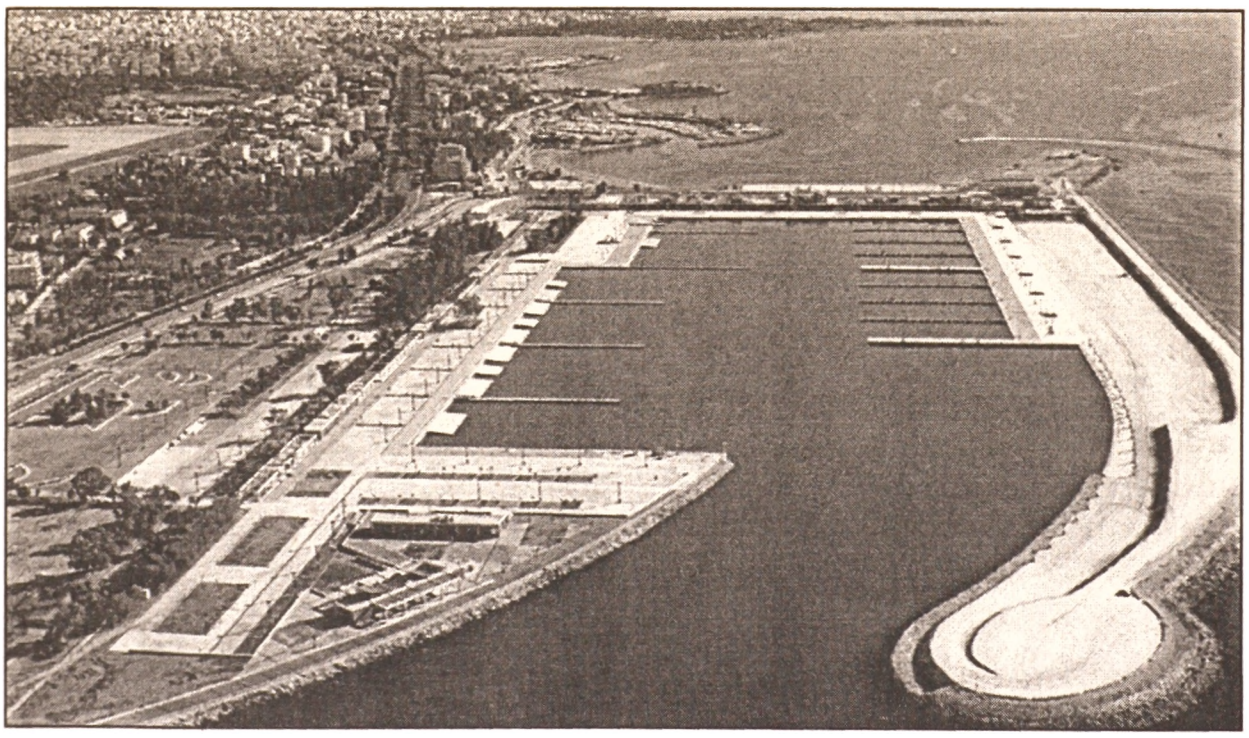
Μια πρόσθετη κληρονομιά του ΠΑΣΟΚ

της Ράνιας Κλουτσινιώτη

Τον Νοέμβριο του 1982 συνυπογράφαμε με τη Λίλα Λεοντίδου και την Τούλα Σιετή ένα κείμενο, που δημοσιεύτηκε στο *Αντί* και είχε τίτλο «Η ελληνική πολεοδομία στο σφυρί». Το άρθρο αμφισβητούσε, πιστεύω με στερεά επιχειρήματα, τόσο τα ευεργετικά αποτελέσματα που αναμενόταν να έχει η πολυδιαφημισμένη, από τον εμπνευστή της και Υπουργό Χωροταξίας Αντώνη Τρίτση, Επιχείρηση Πολεοδομική Ανασυγκρότηση, όσο και τον ιδεολογικό μανδύα με τον οποίο ο ίδιος επιχειρούσε να την προβάλει. Την εποχή εκείνη δεχτήκαμε μεγάλη επίθεση, γραπτά και προφορικά, κυρίως από δικούς μας, αριστερούς φίλους και συναδέλφους αρχιτέκτονες-πολεοδόμους, που είχαν πεισθεί ότι η Επιχείρηση εντασσόταν στις θετικές μεταρρυθμιστικές προτάσεις, αν όχι και στη σοσιαλιστική προοπτική, του νεαρού ακόμη ΠΑΣΟΚ και ότι ως εκ τούτου οφείλαμε να τη στηρίξουμε.

Νέα Μάκρη. Χωροθέτηση λιμένα σκαφών αναψυχής (ΦΕΚ 378Β, 25/2/04).
1. Το σημερινό λιμανάκι.
2. Το έργο όπως θα κατασκευασθεί.
Αρκεί να παρατηρήσει κανείς την αλλαγή κλίμακας, που επιφέρουν οι υπερμεγέθεις κατασκευές στις πόλεις και τα τοπία μας.

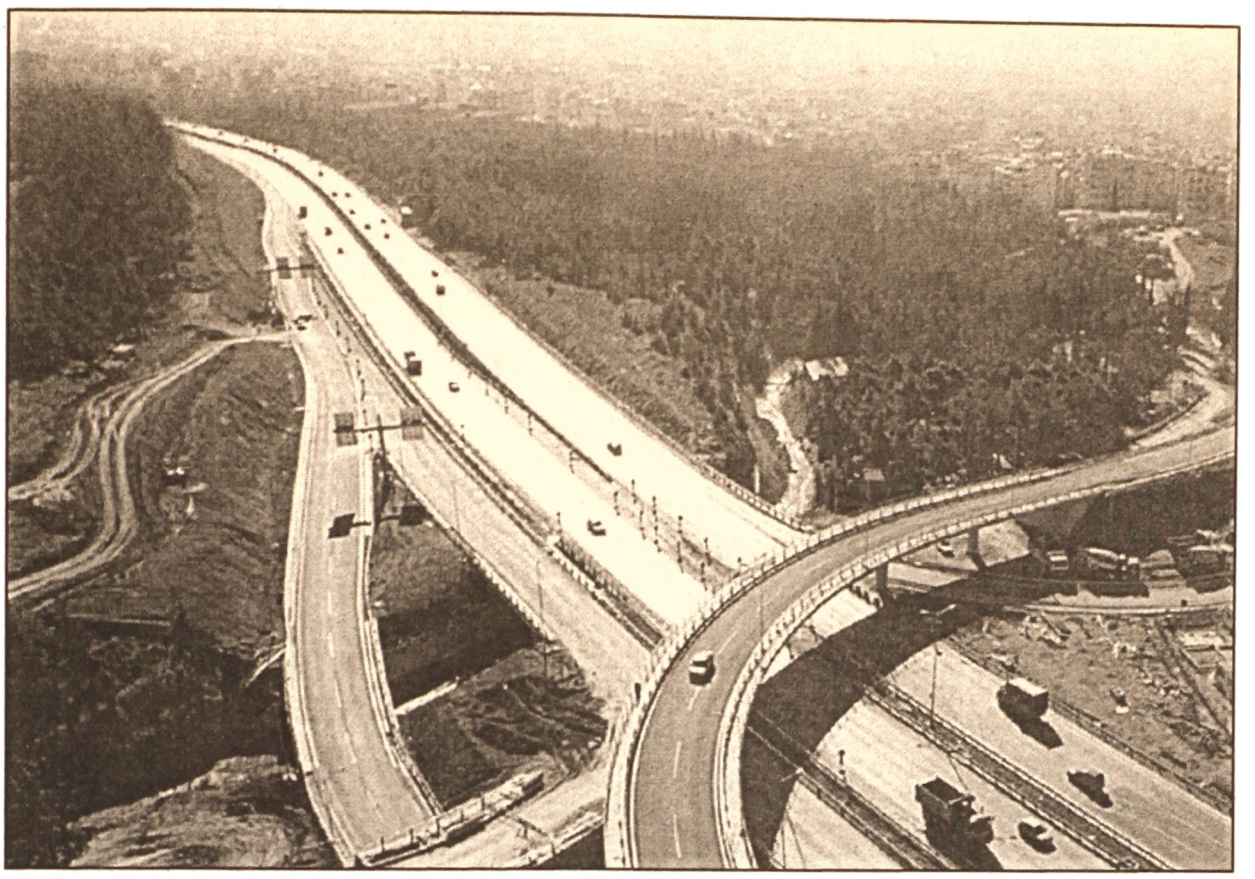
Σήμερα λοιπόν, είκοσι χρόνια αργότερα, δεν υπάρχει ούτε ένας που να ισχυρίζεται ότι είχε ιδιαιτέρως ευεργετικά αποτελέσματα *«η σταυροφορία για να κατανικηθεί το προγραμματισμένο* [σ.σ. εννοείται από τη δεξιά] *καθεστώς υποανάπτυξης της ελληνικής επαρχίας και η εκμετάλλευση του εργαζομένου των πόλεων»*, κατά τις ρητορικές διατυπώσεις της πομπώδους διακήρυξης με την οποία η Επιχείρηση δημοσιοποιήθηκε. Εκ των υστέρων, εκτιμώντας με αντικειμενική κρίση όσα έγιναν και όσα δεν έγιναν, φανερώνεται πλέον σε όλους ότι η αναμενόμενη αναβάθμιση της ποιότητας του χώρου στα αστικά κέντρα και τους οικισμούς της χώρας δεν επετεύχθη και ότι είναι πενιχρότατα τα σημάδια υπέρβασης της μίζερης πραγματικότητας, που άφησε στον αστικό χώρο η Επιχείρηση.

Υπενθυμίζω ότι παρ' όλα τα ηχηρά που ακούγονταν τότε, και για αρκετά χρόνια στη συνέχεια –και από σοβαρούς επιστήμονες ερευνητές–, το κάθε άλλο παρά ευεργετικό για τον ελληνικό χώρο αποτέλεσμα είχε ευεργετικότατα αποτελέσματα για το ίδιο το ΠΑΣΟΚ. Με την ένταξη εκτεταμένων περιοχών στο σχέδιο πόλεως, που επετεύχθη χάρις στην Επιχείρηση, και με την συνεπαγόμενη μεγάλης κλίμακας νομιμοποίηση αυθαιρέτων οικοδομών, όχι μόνον

διατηρήθηκε ικανοποιητικό ποσοστό ψηφοφόρων για το Κίνημα, αλλά ασφαλώς θα εξασφαλίστηκε και πρόσθετο. Το πόσο αποδοτική αποδείχθηκε αυτή η πολιτική, η οποία ασκήθηκε σε ευθεία συνάρτηση με τον θεμελιώδη στόχο της διατήρησης της εξουσίας με όλα τα μέσα, προκύπτει από το γεγονός ότι η συγκεκριμένη πρακτική συνεχίστηκε έως χθες, ένα μόλις μήνα πριν από την τελευταία εκλογική αναμέτρηση, παρ' όλο που τα περισσότερα κυβερνητικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ θα ντρεπόντουσαν για το κατάντημα των πολιτικών τους επιλογών, υποθέτω μη εξαιρουμένης και της Βάσως Παπανδρέου.

Την τελευταία δεκαετία, περίπου από το 1995 και εντεύθεν, εξελίσσεται μια νέα σημαντικής κλίμακας Επιχείρηση, δια της οποίας γίνεται προσπάθεια να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα του εξωαστικού χώρου (του μη αστικού χώρου δηλαδή), η οποία αποκαλείται Επιχείρηση Χωροταξική Ανασυγκρότηση. Δεν προτίθεμαι ασφαλώς να αναλώσω μελάνη για να υποστηρίξω τα απολύτως αυτονόητα, περί της αναγκαιότητας να υπάρχει θεσμοθετημένος δημοκρατικός χωροταξικός προγραμματισμός και σχεδιασμός σε όλα τα επίπεδα διοίκησης του χώρου και να διασφαλίζονται οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του. Αυτό άλλωστε επιτάσσουν και οι καιροί, που απαιτούν την κατάλληλη εξειδίκευση του Σχεδίου Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου, όπως αυτό υιοθετήθηκε στο Πότσνταμ τον Μάιο του '99, στην άτυπη συνάντηση των αρμοδίων για τη Χωροταξία Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα επιχειρήσω να καταγράψω τις ελληνικές ιδιοτυπίες, ιδιαίτερα τις σχετιζόμενες με τις ήδη υπάρχουσες αλλά και τις επερχόμενες χωρικές απειλές. Οφείλω πάντως να σημειώσω πως οι απειλές προέρχονται και από τον καταμερισμό των ρόλων ανά υποπεριοχή του ευρωπαϊκού εδάφους, ο οποίος εμπεριέχεται σ' αυτό το Σχέδιο, που επί το φιλικότερο αποκαλείται *ευρωχωροταξικό*.

Η νέα προσπάθεια, ενώ εμφανίζεται να έχει διαφορετικά εξωτερικά χαρακτηριστικά από την προηγούμενή της, κυρίως οφειλόμενα στην έλλειψη ηχηρών ρητορικών τυμπανοκρουσιών, παρουσιάζει εντούτοις σοβαρές εσωτερικές δομικές ομοιότητες με αυτήν, κυρίως σχετιζόμενες με την εξ αντικειμένου αδυναμία πραγματοποίησης των οραμάτων και των διακηρύξεων που την συνοδεύουν προγραμματικά. Διότι τα προβλήματα που έχουν εμφανιστεί και στα οποία οφείλονται απαντήσεις δεν προϋποθέτουν αναγκαστικά την «προστασία και αειφόρο ανάπτυξη του ελληνικού χώρου», όροι που η τήρησή τους αποτελεί τον στρατηγικό στόχο της χωροταξίας.

Την πρόσφατη Επιχείρηση έκαναν αναγκαία αφενός οι σημαντικές εμπλοκές, με τις συνεπαγόμενες χρονοβόρες διαδικασίες, που παρατηρήθηκαν στην εκταμίευση και την απορρόφηση σημαντικών κονδυλίων από τα τρία κοινοτικά πλαίσια στήριξης και αφετέρου το πλήθος των αιτήσεων για προεγκρίσεις χωροθέτησης δραστηριοτήτων και έργων μεγάλης κλίμακας, που κατατίθενται στις υπηρεσίες από διάφορους αξιόπιστους και αναξιόπιστους επενδυτές. Είναι φανερό ότι και οι δύο παράγοντες αποκτούν μεγάλη βαρύτητα στο καθημερινό πολιτικό και κοινωνικό σκηνικό, διότι οι βραδείς ρυθμοί διεκπεραίωσης των αιτημάτων λειτουργούν ως τροχοπέδη στην ικανοποίηση θεμιτών και αθέμιτων στόχων.

Σημειώνω πως η πρώτη ομάδα εμπλοκών αναφέρεται σε έργα και δραστηριότητες που προγραμματίζονται από τον δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Επειδή δεν υπήρχαν θεσμοθετημένα χωροταξικά σχέδια, που να τα περιλαμβάνουν ρητά, κανένα τους δεν μπορούσε να χρηματοδοτηθεί αυτομάτως. Απαιτείτο για ένα έκαστο η εκπόνηση και η υποβολή ειδικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η οποία θα αιτιολογούσε στα μάτια της Διεύθυνσης Περιφερειακής Ανάπτυξης της Επιτροπής την ανάγκη πραγματοποίησης του έργου και άρα θα υποστήριζε το αίτημα για τη χρηματοδότησή του.

Το ότι επρόκειτο και εξακολουθεί να πρόκειται μόνον για γραφειοκρατικού χαρακτήρα εμπλοκές, από τις οποίες δεν τίθενται κατά κανέναν τρόπο ζητήματα ουσίας, δεν χρήζει αμφιβολίας. Στη χώρα μας οι μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων εκπονούνται πάντοτε εκ των υστέρων, έχοντας μοναδική μέριμνα να αιτιολογήσουν όπως-όπως προειλημμένες αποφάσεις. Οι «συνήθεις» πρακτικές δεν επιτρέπουν να τεθεί ποτέ ερώτημα του τύπου «πρέπει να γίνει αυτό το έργο ή μήπως δεν πρέπει, γιατί η δημιουργία του ενδέχεται να προκαλέσει ανεπίστρεπτες επιπτώσεις στο περιβάλλον;». Όλα είναι στη σφαίρα του «τάχα μου», προσχηματικά. Ας μη νομιστεί όμως ότι, από την πλευρά της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενδιαφέρεται για την ουσία.

Απλά επιθυμεί να είναι τακτικά συμπληρωμένα τα κουτάκια στα τεχνικά δελτία των έργων τα οποία της υποβάλλονται για έγκριση χρηματοδότησης.

Η δεύτερη ομάδα περιπτώσεων σχετίζεται με ιδιωτικά συμφέροντα που πιστεύεται ότι απαιτούν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Διεθνείς μεσάζοντες αναλαμβάνουν –και ενίοτε διεκπεραιώνουν– να διερευνήσουν τις δυνατότητες για επενδύσεις από το χρηματιστηριακό κεφάλαιο στον τομέα κυρίως του τουρισμού (ξενοδοχειακά συγκροτήματα, τουριστικά χωριά, καζίνα, γήπεδα γκολφ κ.ά.), αλλά και της λεγόμενης υψηλής τεχνολογίας. Οι αιτιολογικές εκθέσεις που υποβάλλονται στις αρμόδιες υπηρεσίες, συνήθως περιέχουν προτάσεις για δημιουργία μονάδων με υπερβολικά μεγάλα μεγέθη για την κλίμακα του ελληνικού τοπίου, με την αιτιολογία πως οι μικρότερες δεν είναι οικονομικά συμφέρουσες. Άλλες φορές πάλι η προσδοκώμενη οικονομική βιωσιμότητα των μονάδων εγκαθιστά τις απαιτήσεις των επενδυτών σε τόπους και τοπία ιδιαιτέρου κάλλους και εύθραυστα, με τελικό αποτέλεσμα η προς χωροθέτηση δραστηριότητα να αντιστρατεύεται προγραμματικά το φυσικό και το πολιτιστικό περιβάλλον των επιλεγμένων περιοχών.

Πρέπει μάλιστα να ληφθεί υπόψιν ότι πρόκειται για προσπάθειες που κλώθονται εδώ και αρκετά χρόνια και δυσκολεύονται να φτάσουν σε αίσιο τέλος, δεδομένου ότι στις τοποθεσίες που έχουν προεπιλεγεί δεν προβλέπονται τέτοιου είδους χρήσεις, αφού δεν υπάρχουν εγκεκριμένα χωροταξικά σχέδια. Επομένως, για να γίνουν δεκτές, οι αιτήσεις για εγκρίσεις χωροθέτησης θα έπρεπε να συνοδεύονται από ουσιαστικές περιβαλλοντικές μελέτες, από τις οποίες όμως θα προέκυπταν μονάδες πολύ μικρότερης κλίμακας. Τελικώς οι υπερβολικές προγραμματικές απαιτήσεις των επενδυτών οδηγούσαν στη συστηματική απόρριψη των πολεοδομικών μελετών από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Για την υπέρβαση των παραπάνω δομικών αδυναμιών όφειλε επομένως να προετοιμαστεί το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο, δια του οποίου, μεταξύ άλλων, θα δίδεται η δυνατότητα λήψης ταχύρυθμων αποφάσεων. Αρκετά θεσμικά βήματα έχουν ήδη ολοκληρωθεί. Ο λεγόμενος νόμος Καποδίστρια, με τον οποίον ανασυγκροτήθηκε η πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση, από πέντε χιλιάδες διοικητικές μονάδες σε χίλιες, ψηφίστηκε το 1997 και αποτελεί συστατικό στοιχείο της Επιχείρησης. Ακολούθησε η ψήφιση του Νόμου για τη Χωροταξία το 1999, και το πρόγραμμα συνεχίστηκε με την έγκριση και τη δημοσίευση σε ΦΕΚ τον Οκτώβριο 2003 των Χωροταξικών Πλαισίων των Περιφερειών, όσο και του Γενικού Πλαισίου της Χώρας, το οποίο είχε κατατεθεί στην αρμόδια Κυβερνητική Επιτροπή το καλοκαίρι του 2003, αφού είχε πρώτα εγκριθεί από το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας.

Το τελευταίο βήμα των θεσμικών μεταρρυθμίσεων, που προβάλλεται ότι έχει *«ως στρατηγικό στόχο τη διαμόρφωση ενός αποκεντρωμένου και περιφερειακά συγκροτημένου μοντέλου χωρικής ανάπτυξης»*, άρχισε στην ουσία το 2003 και είναι σε εξέλιξη. Με ιδεολογικό εργαλείο την Τοπική Αυτοδιοίκηση και σύνθημα την αποκέντρωση, ανατέθηκε στους Δήμους να διεκπεραιώσουν το φιλόδοξο πρόγραμμα της χωρικής οργάνωσης των διευρυμένων διοικητικών περιοχών τους. Ο παράγοντας που επέτρεψε την συνταγματική αποκέντρωση κυβερνητικών αρμοδιοτήτων σε αυτούς ήταν η –πραγματική ή φαντασιακή– ενδυνάμωσή τους που είχε προηγηθεί.

Όπως ήταν αναμενόμενο, το όλο εγχείρημα εμφανίζει σοβαρές παρενέργειες. Κατ' αρχήν, δεν πρόκειται για πραγματική αποκέντρωση. Το ότι μεγάλωσαν πληθυσμιακά και εκτατικά οι Δήμοι δεν σημαίνει από μόνο του πολλά πράγματα. Οι νέοι Δήμοι δεν απέκτησαν συγχρόνως θεσμικούς συμπληρωματικούς πόρους, ώστε να μπορέσουν να στελεχωθούν με κατάλληλο επιστημονικό δυναμικό και να δημιουργήσουν την αναγκαία υλική και τεχνική υποδομή. Προκειμένου να αντεπεξέλθουν στις νέες αυξημένες ανάγκες, δανείστηκαν χρήματα με αποτέλεσμα σήμερα να είναι όλοι υπερχρεωμένοι. Μην έχοντας –και σε αδυναμία να αποκτήσουν– χρήματα, όποια ποσά τούς δίδονται, όσο μικρά και να είναι αυτά, τα διαχειρίζονται με τον χειρότερο τρόπο, διότι προσπαθούν να κλείσουν τρύπες.

Τα χρήματα των μελετών δεν θα ξέφευγαν από τον κανόνα. Η χρηματοδότηση για την εκπόνηση της μελέτης χωρικής οργάνωσης της διοικητικής περιοχής του Δήμου προβλέπεται από το

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον του Γ΄Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, μετά από αίτημα που υποβάλλεται από κάθε ενδιαφερόμενο ξεχωριστά. Γίνεται δημόσια πρόσκληση και εκδηλώνουν ενδιαφέρον να εκπονήσουν τη συγκεκριμένη μελέτη διάφορα γραφεία μελετών που διαθέτουν τα τυπικά προσόντα. Λόγω της πλήρους αποκέντρωσης, η οποία δεν υποστηρίζεται από τίποτα και από κανέναν, στις περισσότερες περιπτώσεις τα καθήκοντα της επιλογής του κατάλληλου γραφείου και στη συνέχεια της παρακολούθησης της μελέτης, ασκούνται από μηχανικούς γενικής χρήσεως, άσχετους με το γνωστικό αντικείμενο της χωροταξίας και επομένως δίχως επιστημονική επάρκεια.

Όμως με τη συστηματική έλλειψη επιστημονικού δυναμικού της ειδικότητας εκείνων που κατά τεκμήριο σπούδασαν να υπερασπίζονται την συνετή χρήση και την ήπια εκμετάλλευση του χώρου, οι ημινόμιμες ή και άνομες συναλλαγές γίνονται ευκολότερες. Κομματικοί φίλοι ή και μηχανικοί διαφόρων ειδικοτήτων αναλαμβάνουν να συνάψουν συμφωνίες για τη μεταφορά ποσοστού από τις αμοιβές των μελετών σε άλλες τσέπες ή και άλλες ανάγκες. Είναι, πιστεύω, σαφές ότι τέτοιου είδους συναλλαγή αποτελεί το πρώτο βήμα για την μετέπειτα συνέχιση της «συνεργασίας» μελετητών, δημάρχων και μεσολαβητών σε διάφορα επίπεδα, ακόμη και σε αυτό των συναλλαγών για τη μελλοντική χρήση του χώρου σε ζωτικές περιοχές του Δήμου.

Σε όλα τα προηγούμενα πρέπει να συνυπολογιστεί ότι τα θεσμοθετημένα πλέον περιφερειακά χωροταξικά αποτελούν προγράμματα και σχέδια στρατηγικής χωροταξίας και δεν περιέχουν εξειδικευμένες οδηγίες για τα υποκείμενα χωρικά επίπεδα. Επομένως το ότι «αποκεντρώθηκε» υπό αυτές τις προϋποθέσεις –δίχως πόρους και υποδομές, ούτε συντονισμό και κατευθύνσεις, έστω από τις Περιφερειακές Αρχές– η αρμοδιότητα της ανάθεσης και της εκπόνησης των μελετών στους Δήμους, μάλλον θα έχει αποτέλεσμα την περαιτέρω καταστροφή του χώρου.

Το πόσο στραμμένη είναι αυτή η Επιχείρηση στο να επιλύσει τοπικού χαρακτήρα ζητήματα και όχι στο να βελτιώσει τις συνθήκες προστασίας του χώρου, προκύπτει και από το γεγονός ότι δεν υφίσταται καμία προγραμματική πρόθεση για ιεράρχηση των επιλογών ανάλογα με τα προβλήματα –πολεοδομικού, κοινωνικού ή οικονομικού χαρακτήρα– που παρουσιάζει κάθε χώρος. Οι προς μελέτη περιοχές δηλαδή επιλέχθηκαν μεταξύ αυτών που υπέβαλαν αιτήσεις, εντελώς τυχαία στην καλλύτερη περίπτωση, ενώ στη χειρότερη επειδή οι δήμαρχοι ήταν δικά μας παιδιά. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι μελέτες των σημαντικών αστικών κέντρων της χώρας, που η άμεση περιφέρειά τους χρήζει εξ αντικειμένου ειδικής προστασίας, ενώ συγχρόνως οι υπηρεσίες τους είναι οι μόνες που διαθέτουν τις υποδομές να διεκπεραιώσουν τέτοιου είδους εγχείρημα, δεν είχαν χρηματοδοτηθεί έως πρόσφατα. Σημειώνω πως έχει δρομολογηθεί σημαντικό ποσοστό του προγράμματος.

Ας μην νομιστεί όμως ότι, μέχρι να έλθει σε πέρας αυτή η Επιχείρηση, μένουμε με σταυρωμένα τα χέρια. Με συμπληρωματικές νομοθετικές ρυθμίσεις της τελευταίας διετίας, μεταφέρθηκαν αρμοδιότητες από την Προεδρία της Δημοκρατίας στους εκάστοτε Υπουργούς, ανάλογα τους Χωροταξίας ή Ανάπτυξης, καθώς και τους Περιφερειάρχες, ώστε να διευκολύνονται διαδικασίες εγκριτικών αποφάσεων. Οι πολεοδομικές μελέτες δεν είναι πλέον προεδρικά διατάγματα, ενώ οι χωροθετήσεις σημαντικότατων αναπτύξεων εγκρίνονται μέσω μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, διότι αντιμετωπίζονται ως «έργα». Αρκετά χρονίζοντα αιτήματα έχουν ήδη ικανοποιηθεί, που δεν έχουμε δει ακόμη τα αποτελέσματά τους στο χώρο, αλλά θα τα συναντήσουμε μπροστά μας προσεχώς.

Τελειώνοντας θέλω να σημειώσω πως πάντοτε η προσπάθεια για εκ των προτέρων κριτική αποτίμηση δράσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη αποδεικνύεται επιεικέστερη, συγκρινόμενη με την πραγματικότητα όπως διαμορφώνεται στη συνέχεια. Ίσως το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα να αποτελεί η Ολυμπιάδα. Αρκετοί πολίτες της χώρας είχαν αρθρογραφήσει, υπογράψει κείμενα, λάβει μέρος σε συγκεντρώσεις ή οργάνωσει πορείες και ημερίδες εναντίον της τέλεσής της. Κανείς μας όμως δεν είχε προβλέψει, σε αντίθεση με την εκπεφρασμένη γνώμη του ποιητή ότι «πολλοί προβλέπουν», τις τόσης έκτασης καταστροφικές συνέπειες που θα είχε αυτή η ανάληψη στη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία.

Η Φώφη δεν είναι «μόνη»...

Θα αποπέμψει άραγε ο Γιωργάκης τη Φώφη Γεννηματά;, αναρωτιόμασταν στο τχ. 811 της 27ης Φεβρουαρίου, όταν αποκαλύπταμε τη φωτογραφική διάταξη του άρθρου 11 του Ν.3146/2003, με την οποία η Υπερνομάρχης επωφελείται και έχει δικαίωμα να εισπράξει «ειδική άδεια μετ' αποδοχών, για όλο το διάστημα που ασκεί (σ.σ. τα πολιτικά της) καθήκοντα», από τη δημόσια υπηρεσία στην οποία εργάζεται.

Το ερώτημά μας ήταν βεβαίως ρητορικό καθώς προεξοφλούσαμε ότι «μέσα στην προεκλογική βαβούρα τα στοιχεία αυτού του άρθρου ίσως λησμονηθούν και είναι βέβαιο ότι κάποιοι θα τα προσπεράσουν σκόπιμα».

Έτσι επανερχόμαστε σήμερα με την ενδιαφέρουσα συνέχεια: Η περίπτωση της Υπερνομάρχη Αθηνών δεν είναι η μοναδική. Υπάρχει και προηγούμενη σχετική διάταξη, η οποία σκανδαλωδώς εξακολουθεί να ευνοεί ορισμένους Δημάρχους, που πριν είχαν σχέση εργασίας με φορείς του Δημοσίου.

Πρόκειται για το άρθρο 298 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και χρονολογείται από το 1995. Μάλιστα η συγκεκριμένη διάταξη δύο φορές είχε επιχειρηθεί να καταργηθεί και δυο φορές ανεστάλη η κατάργηση. Η Βάσω Παπανδρέου είχε προτείνει τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ του μισθού ή των εξόδων παράστασης (όπως ονομάζεται η αμοιβή του Δημάρχου). Μάλιστα είχε δώσει και χρονική παράταση στους Δημάρχους και Νομάρχες προκειμένου να κάνουν τις επιλογές τους. Η παράταση αυτή εξέπνεε το 2003, πλην όμως μέχρι και σήμερα παραμένει ο διπλός μισθός, αυτός του Δημάρχου και αυτός της προηγούμενης εργασίας σε φορέα του Δημοσίου Τομέα.

Τι αναφέρει η παράγραφος 7 του άρθρου 298 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα;

«Στους δημάρχους όλων των δήμων, στους προέδρους των κοινοτήτων άνω των δύο χιλιάδων κατοίκων, καθώς και στους αντιδημάρχους δήμων άνω των ογδόντα χιλιάδων κατοίκων, που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός είχε οριοθετηθεί με το άρθρο 1 παρ. 6 του ν.1256/1982, χορηγείται από την υπηρεσία τους η παραπάνω ειδική άδεια του άρθρου αυτού για όλο τα διάστημα που ασκούν τα καθήκοντα τους».

Και ποια είναι η *«παραπάνω ειδική άδεια»*; Το περιγράφει η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου: *«η ειδική άδεια του άρθρου αυτού χορηγείται με πλήρεις αποδοχές και θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την υπαλληλική, εργασιακή και ασφαλιστική τους σχέση»*.

Η διάταξη αυτή αφορά αρκετούς Δημάρχους, όπως για παράδειγμα τον Πρόεδρο της ΚΕΔΚΕ (Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος), Πάρι Κουκουλόπουλο, αλλά και τον Δήμαρχο Ηρακλείου και μέλος του Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ, Γιάννη Κουράκη. Και οι δυο εργάζονταν στην ΔΕΗ.

Η σκανδαλώδης αυτή ρύθμιση υπήρξε η βάση για τον νόμο του 1999 που αφορά και τους Νομάρχες, αφού βάση του Συντάγματος περί ισότητας (!) και ισονομίας «διεκδίκησαν» ό,τι εισέπρατταν και οι Δήμαρχοι από το 1995. Για τους υπόλοιπους εργαζόμενους έλληνες πολίτες μπορεί να ισχύσει άραγε η ίδια συνταγματική ρύθμιση, ώστε να παίρνουν άδεια μετ' αποδοχών από μια υπηρεσία για μακρά χρονικά διαστήματα για να εργάζονται και να αμείβονται από μια δεύτερη;

Τι θα κάνει γι' αυτό το ζήτημα ο νέος υπουργός Εσωτερικών Πρ. Παυλόπουλος; Θα κουκουλώσει κι αυτός το θέμα ακολουθώντας την πρακτική των προηγουμένων υπουργών ή θα καταργήσουν αμέσως –όπως επιβάλλεται– τη σκανδαλώδη αυτή ρύθμιση;

Μήπως ο κυβερνητικός θώκος μετέβαλε τις απόψεις της Ν.Δ.; Διότι στη συζήτηση στη Βουλή στις 18.4.2003 άλλα υποστήριζε το –τότε– κόμμα της «αξιωματικής αντιπολίτευσης»...

Ο.Φ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

CHRISTOPHER A. FARAONE

Καθηγητής Κλασικών Σπουδών

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΡΩΤΙΚΗ ΜΑΓΕΙΑ

Μετάφραση: Μανόλης Παπαθωμόπουλος

Με 358 σελίδες

Ποια ήταν τα μαγικά ξόρκια στα οποία κατέφευγαν οι αρχαίοι Έλληνες –άντρες και γυναίκες– για να κρατήσουν, οι γυναίκες τους εραστές, οι άντρες τις ερωμένες τους, ή για να τους εμπνεύσουν το ερωτικό πάθος μέχρι να τους σαγηνεύσουν και να τους αναγκάσουν να τους παραδοθούν ερωτικά; Μαγικά βότανα, φίλτρα, κατάδεσμοι, ξόρκια, κατάρες, φυλαχτά, κούκλες και άλλα μαγικά μικροαντικείμενα, είχαν αναλάβει σπουδαίο ρόλο.

Ο Christopher Faraone μας ξεναγεί σ' αυτόν τον ασυνήθιστο και παράξενο κόσμο των μαγικών πρακτικών και των επιπτώσεών τους σχετικά με την ανδρική και γυναικεία σεξουαλικότητα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑ

Προσφορά στον Πολιτισμό και στην Παιδεία

Ιπποκράτους 8 Αθήνα Τηλ.: 210.36.27.318

www.papadimasbooks.gr • e-mail: papadimas@atp.gr

Δεν μπορώ σημαίνει δεν θέλω

του Μανόλη Καρέλλη

Με χαρακτηριστική συχνότητα επανέρχεται η φράση ***«δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα»*** (ή κάποια παραλλαγή της).

Εκφωνείται από άτομα που κρατούν κάποια ουσιαστική ή τυπική δύναμη στα χέρια τους, όταν αντιμετωπίζουν κριτική για την ένοχη σιωπή των μετά από κάποια επίθεση των ισραηλινών στρατιωτικών δυνάμεων σε παλαιστινιακούς καταυλισμούς ή Αμερικανών και Βρετανών σε κάποια ιρακινή φυλακή με στόχο τους προστατευμένους από διεθνείς συνθήκες φυλακισμένους και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Και σημαίνει, κατ' αυτούς, ότι είμαστε υποχρεωμένοι οι πολίτες του κόσμου, περίπου από κάποια ειμαρμένη ή από κάποια θεότητα που ευλογεί το αμερκανικό έθνος, να δοξάζουμε τη βαρβαρότητα και την ταπείνωση των θεσμών που έχουν θεσπισθεί από τη διεθνή κοινότητα ή να την ανεχόμαστε στην πιο ήπια εκδοχή.

Και όμως, τα πράγματα δεν είναι ακριβώς έτσι όπως μας τα περιγράφουν οι τρομοκρατημένοι εθελόδουλοι και όσοι εκτελούν πρακτορικούς ρόλους και είναι γραμμένοι σε κάποιες μισθοδοτικές καταστάσεις εκτός της περιοχής ελέγχου κάποιου διεθνούς Σ.Δ.Ο.Ε.

Γιατί και πολλά πράγματα μπορούν να γίνουν και οι κυρώσεις που επαπειλούνται, εναντίον των μη πειθήνιων, εκ μέρους της πρωτογενούς επίσημης τρομοκρατίας, δεν έχουν ουσιαστικό αντίκρισμα και τα περιθώρια της αντίστασης δεν έχουν εξαντληθεί.

Υπενθυμίζω ορισμένα σχετικώς πρόσφατα παραδείγματα εναντίωσης στα κελεύσματα της υπερδύναμης και μη συμμόρφωσης στις επιταγές της που έμειναν «ατιμώρητα»· κάτι που αποδεικνύει την αλήθεια των ισχυρισμών μου.

Ήταν το εξάμηνο εκείνο που η Δανία, μια μικρή χώρα της Ευρώπης, είχε την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής επίεζε τον προεδρεύοντα του Συμβουλίου Πρωθυπουργό της να εγγράψει άρον-άρον την Τουρκία για ημερομηνία σύνδεσης. (Είναι συγκινητικό το ενδιαφέρον της μιας και μόνης υπερδύναμης υπέρ της προστατευομένης της Τουρκίας και η προσπάθειά της να επιρρίψει το κόστος της οικονομικής αναβάθμισής της στις πλάτες της Ευρώπης.) Ο Δανός Πρωθυπουργός αντέκρουε τα αμερικανικά διαβήματα. Στο τέλος, όταν ο Πρόεδρος Μπους έγινε ιδιαίτερα φορτικός, ο Δανός Πρωθυπουργός έδωσε εντολή στους γραμματείς του να μην τον συνδέουν με τον αμερικανό Πρόεδρο. Παρ' όλ' αυτά δεν επακολούθησε εισβολή των αμερικανών πεζοναυτών για να ξεπλύνουν τη δανική αμφισβήτηση του κύρους του αμερικανού Προέδρου.

Ένα άλλο παράδειγμα αντίστασης εναντίον της υπερδύναμης που πέρασε κι αυτό χωρίς μοιραίες συνέπειες:

Ήταν τότε που οι ΗΠΑ συνεπικουρούμενες από τον υπηρέτη των στην Ευρώπη, τη Βρετανία και την Ισπανία, θέλησαν να περάσουν ένα ψήφισμα στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών που θα έδινε έναν αέρα διεθνούς νομιμότητας στον κυοφορούμενο πόλεμο εναντίον του Ιράκ. Το Συμβούλιο Ασφαλείας όμως δεν ενέδιδε. Πρώτη η Γαλλία, με εκφραστή μια σπουδαία ευρωπαϊκή μορφή, τον τότε υπουργό των Εξωτερικών, απειλούσε με βέτο. Για λόγους εντυπώσεων οι ΗΠΑ επέμεναν στο ψήφισμα, προκειμένου να πάρουν έστω μια σχετική πλειοψηφία στο Συμβούλιο Ασφαλείας. Και ήσαν ορισμένες μικρές χώρες ή άλλες καταχρεωμένες και υποχείριες του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και άλλων παρόμοιων φιλανθρωπικών οργανώσεων, μέλη του 15μελούς Συμβουλίου Ασφαλείας, που είπαν «όχι» στις πιέσεις και που περιφρόνησαν τις κρυφές ή και φανερές απειλές, με αποτέλεσμα την απόσυρση του αμερικανοβρετανικού σχεδίου ψηφίσματος για τον πόλεμο. Απ' ότι γνωρίζω, δεν επακολούθησε εισβολή εναντίον των μη συνεργάσιμων χωρών.

Μια μεγάλη ευρωπαϊκή χώρα, η Ισπανία και μια μικρή, η Ονδούρα, την ακριβή θέση της οποίας στον παγκόσμιο χάρτη απλώς υποπτευόμαστε, αποχώρησαν από την επιχείρηση του Ιράκ. Ούτε και τη φορά αυτή επακολούθησε κάποια εισβολή ή έστω κάποιος αποκλεισμός σε βάρος των.

Και το τελευταίο παράδειγμα που μας μεταφέρει το μήνυμα ότι υπάρχουν πολύ μεγάλα περιθώρια αντίστασης εναντίον της αυθαιρεσίας και της διακρατικής τρομοκρατίας το δίδει η Κύπρος μας. Πρέπει να ψηφίσετε το «ναι», έλεγαν σε όλους τους τόνους, με αποδέκτη τους Κυπρίους, οι Αμερικανοί και οι απανταχού της υφηλίου άνθρωποί των. Οι Κύπριοι όμως υπεστήριξαν ότι ένα δημοψήφισμα απαντιέται και μ' ένα «ναι» αλλά και μ' ένα «όχι». Και προτίμησαν το «όχι», για τους δικούς των, σεβαστούς λόγους. Δεν θέλησαν, είπαν με τον τρόπο των, να μοιάσουν μ' εκείνη την κυράτσα που «με το να μην μπορεί να πει όχι στον ένα και με το να μη χαλάει χατίρι στον άλλο δεν έκανε παιδιά με τον άντρα της». Κι εδώ, στην Κύπρο μας, δεν αντιληφθήκαμε κάποια νέα εισβολή στο ελεύθερο κομμάτι της, ούτε προβλέπεται να συμβεί κάτι τέτοιο στο προβλέψιμο μέλλον.

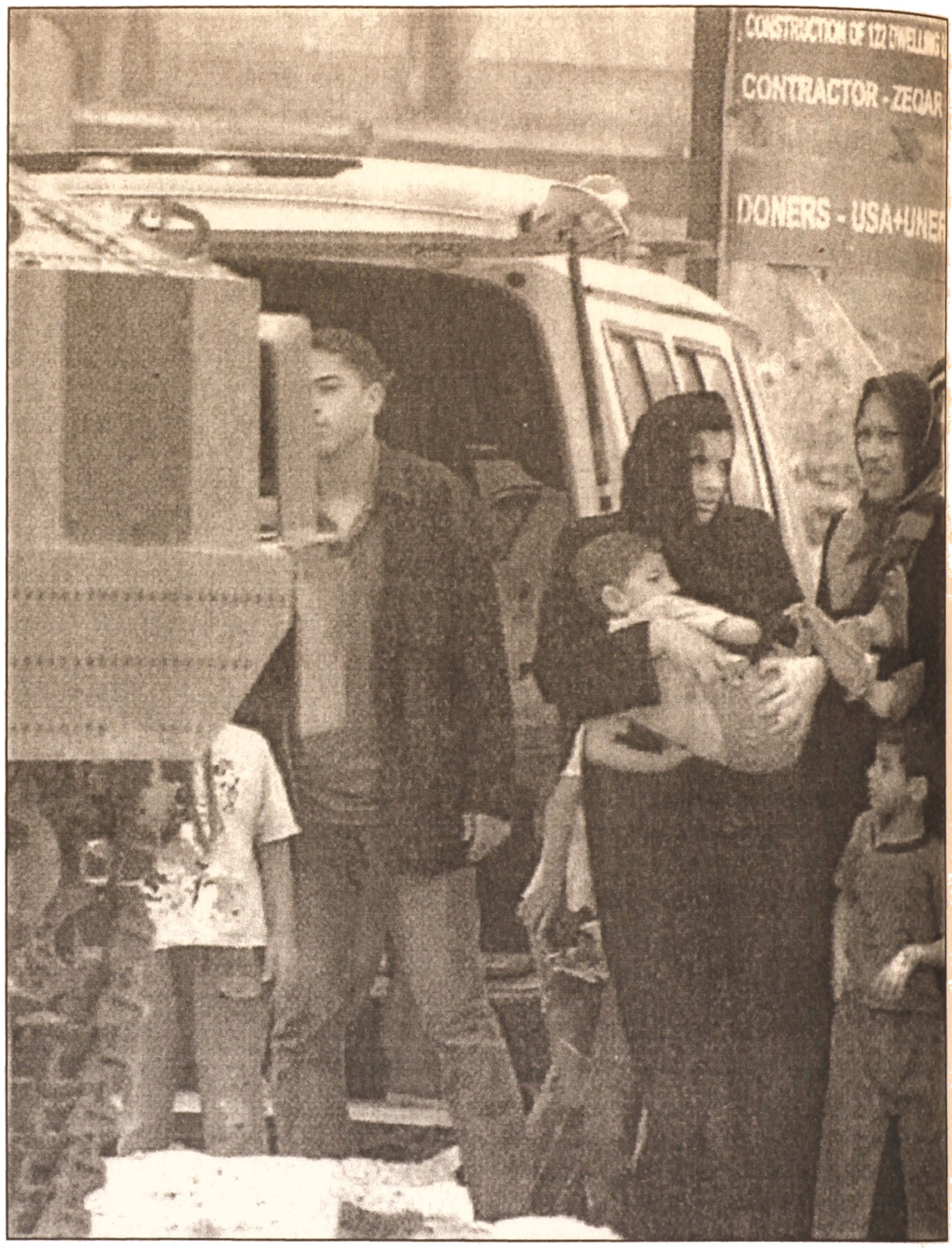
Το τελικό επιμύθιο:

Όσοι λένε ότι δεν μπορούν να κάνουν τίποτα εναντίον της παγκόσμιας αυθαιρεσίας ή να προβάλουν κάποια αντίσταση στη διεθνή τρομοκρατία, εκείνη βέβαια που ασκείται ως κρατική πολιτική με στόχο τη διεθνή νομιμότητα και τους θεσμούς του ελεύθερου κόσμου, κάτι άλλο εννοούν: ***ότι δεν θέλουν να κάνουν τίποτα.***

Και προσπαθούν, όπως η κολοβή αλεπού του μύθου του καλού μπαρμπα-Αίσωπου, να μας κάνουν κι εμάς «ίσους και όμοιούς» των, συμμετόχους στην ατολμία και στην εθελοδουλεία των.

Το συλλογικό έγκλημα συνεχίζεται μέχρι τέλους

Στη δίνη των παρανομιών, των ψεμάτων, της τρομοϋστερίας και των εγκλημάτων που έχει προκαλέσει, παρασυρμένος από τη συμμορία των ακροδεξιών συνεργατών που τον περιβάλλουν και με τη συνεργασία του στενού συμμάχου του Τόνι Μπλερ, ο αμερικανός Πρόεδρος Τζορτζ Μπους κινείται αυτή τη στιγμή ανάμεσα σε δύο βασικούς άξονες. Ο πρώτος είναι να δικαιώσει και να συνεχίσει την άφρονα και επικίνδυνα βάρβαρη πολιτική που αποφάσισε να εφαρμόσει την επομένη της «βολικής» τρομοκρατικής επίθεσης της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, και ο δεύτερος να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες που θα αναστρέψουν το αρνητικό κλίμα που έχει δημιουργηθεί σε βάρος του στο εσωτερικό των ΗΠΑ, ενόψει των επικείμενων εκλογών στη χώρα του. Δύο άξονες που δεν αποκλείεται να σταθούν αφορμή για νέες και μεγαλύτερες αναταράξεις, καθώς ο Μπους αντιμετωπίζει μια πραγματική χιονοστιβάδα καθημερινών κατηγοριών και στοιχείων που αποκαλύπτουν το μέγεθος της καταστροφικής πολιτικής του.

Οι τελευταίες πληροφορίες που είδαν εδώ και μερικές ημέρες το φως της δημοσιότητας, δεν ξένισαν τελικά κανένα. Κι αυτό διότι, όσοι δεν το γνώριζαν, τουλάχιστον το υποπτεύονταν: τα εγκλήματα στην ιρακινή φυλακή Άμπου Γράιμπ, που προκάλεσαν σοκ στη διεθνή κοινή γνώμη, δεν ήταν «μεμονωμένα» περιστατικά και, κυρίως, δεν ήταν άγνωστα στην αμερικανική κυβέρνηση, περιλαμβανομένου και του ίδιου του Προέδρου Τζορτζ Μπους, πολύ πριν επισυμβούν μάλιστα, καθώς περιλαμβάνονται στα μέσα και τους τρόπους «ανάκρισης» ατόμων που «θεωρούνται ότι έχουν ανάμιξη με την τρομοκρατία», όπως αναφέρεται σε εγχειρίδια και εγκυκλίους που κυκλοφορούν μεταξύ αξιωματούχων του Πενταγώνου, της CIA, του FBI και άλλων μυστικών υπηρεσιών.

Σαν να μην έφτανε όμως η φρίκη και η δυσωδία των «ανδραγαθημάτων» αμερικανών και βρετανών αξιωματικών, στρατιωτών, φυλάκων και μυστικών πρακτόρων στο Άμπου Γράιμπ, ήλθε και η επίθεση της αμερικανικής αεροπορίας στο Ραμάντι του δυτικού Ιράκ, όπου την περασμένη εβδομάδα έπνιξαν στο αίμα μια γαμήλια τελετή,

σκοτώνοντας περισσότερα από 40 άτομα, μεταξύ των οποίων πολλά παιδιά, με το πρόσχημα ότι «δέχτηκαν πυρά».

Το φαινόμενο αυτό, για το οποίο οι Αμερικανοί ζήτησαν συγγνώμη, δεν ήταν βεβαίως άγνωστο στην κοινή γνώμη. Είχε εμφανισθεί κατά κόρον στο Αφγανιστάν και πιο πριν στους βομβαρδισμούς του 1999 κατά της Γιουγκοσλαβίας, όπου κάθε φορά οι Αμερικανοί –ή το ΝΑΤΟ– σκότωναν καθρόα αμάχους, για να ζητήσουν κατόπιν με την ίδια υποκριτικότητα συγγνώμη.

Στο Ιράκ όμως η κατάσταση παίρνει τλέον τη μορφή γενοκτονίας, όσο περισσότερο ο ιρακινός λαός στρέφεται κατά των Αμερικανών και των συμμάχων τους, διαπιστώνοντας ότι η εισβολή και η κατοχή της χώρας του δεν είχαν καμία σχέση με την ανατροπή του Σαντάμ Χουσεΐν, την «απελευθέρωση» του λαού και τη δημιουργία συνθηκών που θα επέτρεπαν την αποκατάσταση της δημοκρατίας και την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Έτσι το περιστατικό του Ραμάντι φαίνεται σαν ένα μικρό μόνο κομμάτι της δολοφονικής δράσης των αμερικανοβρετανικών και των άλλων κατοχικών δυνάμεων σε όλη σχεδόν την ιρακινή επικράτεια, όπου δυναμώνει συνεχώς η ήδη σθεναρή αντίσταση του λαού της χώρας.

Ορισμένοι αναλυτές προσπαθούν να πείσουν την κοινή γνώμη ότι η Ουάσιγκτον και το Λονδίνο, βρισκόμενες σε πολύ δύσκολη θέση και σπρωγμένες από τον υπερβολικά μεγάλο αριθμό νεκρών στρατιωτών τους, αλλά και τα υπέρογκα ποσά που πρέπει να διαθέτουν για τη διατήρηση της κατοχής, καθώς και από την εντελώς αρνητική εικόνα που δημιούργησε στη διεθνή κοινή γνώμη η ιστορία των βασανιστηρίων σε βάρος κρατουμένων, μελετούν τον τρόπο της αποχώρησής τους από το Ιράκ, αμέσως μόλις παραδοθεί η εξουσία της χώρας στη νέα ιρακινή κυβέρνηση που θα επιλεγεί στις 30 του ερχόμενου Ιουνίου.

Παρ' όλα αυτά, εδώ και δυο μόλις ημέρες υποβλήθηκε στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ ένα κοινό αμερικανοβρετανικό σχέδιο ψηφίσματος, με το οποίο ζητείται η επίσημη αναγνώριση της νέας κυβέρνησης του Ιράκ και

Η (παρα) οικονομία του πόνου

Με απρόσμενα θεαματικό τρόπο αυξάνονται οι φωτογραφίες από τα βασανιστήρια στο Ιράκ. Η απρόσκοπτη εμφάνιση ενός τέτοιου ερεθιστικού υλικού νομίζει κανείς ότι πρωτίστως εξυπηρετεί τις ανάγκες μιας ευρύτερης κατανάλωσης από ένα κοινό που δεν συμμερίζεται απαραίτητα την ιδιομορφία και τις γεωπολιτικές στρατηγικές μιας επιχείρησης, αλλά είναι λογικά εξοικειωμένο με την πρόσληψη της βίας και του πόνου.

Δεν είναι μόνο ορατές από τις τηλεοπτικές οθόνες οι εικόνες των βασανιστηρίων. Τις κρατάμε και στα χέρια μας, μέσα από τις μικρές ή μεγάλες φωτογραφίες των εφημερίδων και περιοδικών. Την αρχή έκαναν οι βρετανικές «λαϊκές» εφημερίδες και μέσω αυτών έκαναν τον γύρο του κόσμου. Μπορεί να εκληφθεί σαν μια άτεγκτη οδηγία έτοιμη να λάβει ένα παγκοσμιοποιητικό χαρακτήρα.

Εξαρτάται από τα κίνητρα του φωτογράφου: Φρόντισε απλά να «απαθανατίσει» τις στιγμές ικανοποιώντας μερικώς μόνο την προσωπική του φιλοδοξία; Ενήργησε βάσει ενός σχεδίου σύμφωνα με το οποίο παρόμοιας μεταχείρισης θα τύχουν όσοι στο μέλλον προβάλλουν αντίσταση στα στρατεύματα της δυτικής συμμαχίας;

Μια φωτογραφία αποκτά και αλληγορική σημασία. Δεν πέρασε απαρατήρητο και από τους συντάκτες του *TIME*. Γι' αυτό μετέτρεψαν το γυμνό σώμα ενός φυλακισμένου σε πίνακα ζωγραφικής για να κοσμήσει το εξώφυλλο. Χωρίς να είναι στις προθέσεις του, παρουσίασαν την μορφή ενός αγιοποιημένου μάρτυρα: Μια νέα εκδοχή του αναγεννησιακού έργου «Τα μαρτύρια του Αγίου Σεβαστιανού». Δεν είναι εύκολο να γίνει πιστευτό ότι κατ' αυτόν τον τρόπο αναλαμβάνουν ν' αποσείσουν τις ευθύνες της πλειοψηφίας της αμερικανικής κοινωνίας για το συμβάν; Τα ΜΜΕ παίρνουν τις αποστάσεις τους αναλαμβάνοντας να χύσουν «κροκοδείλια δάκρυα» για λογαριασμό ενός έθνους που δεν γνώριζε; Θα μπορούσε να είναι και έτσι.

Άμεσα τα ΜΜΕ αντιλήφθηκαν ότι η φαντασία της κοινής γνώμης παραμένει άπληστη, έτοιμη να ρουφήξει την μια εικόνα μετά την άλλη, χωρίς να παρεμβληθεί ο οποιοσδήποτε λογοκριτής. Ακόμη και εάν αφυπνισθούν τα αντανακλαστικά της δημοκρατικής συνείδησης των πολιτών, θα έχει προηγηθεί η αρχική επαγγελματική «διαστροφή» μιας στενής συντεχνίας: Το πώς ο κόσμος παρ' όλη την αποστροφή του θα αποζητά όλο και περισσότερο υλικό βίας και πόνου, επιτρέποντας στα ΜΜΕ να καυχώνται ότι για άλλη μια φορά μερίμνησαν για την έγκαιρη και αποκαλυπτική ενημέρωση.

Το κοινό έχει ανάγκη να τα βλέπει, είτε αποφασίσει να τα καταδικάσει είτε όχι. Οι «ακατάλληλες φωτογραφίες» όμως δύσκολα αποτελούν αφορμή για να προβληματισθείς σχετικά με το πώς δημιουργείται ένας συνειδητός(;) βασανιστής. Για λογαριασμό μας το έπραξε ο Αλμπέρ Καμύ: *« Πίσω από τα πιο ειρηνικά πρόσωπα, τα πιο οικεία, λαγοκοιμάται το ένστικτο του βασανιστή και του φονιά»*. Αυτά τα ανυποψίαστα, «αθώα» πρόσωπα τα γνώρισε πολύ καλά η ιστορία από την αρχαιότητα έως σήμερα. Στη Γαλλική Επανάσταση αμέτρητοι ήταν αυτοί που προθυμοποιήθηκαν να παίξουν το ρόλο του δήμιου στη γκιλοτίνα εντελώς δωρεάν. Στη ναζιστική Γερμανία ένα έθνος είχε γαλουχηθεί για να θεωρεί την κατάδοση μια φυσική και νόμιμη πράξη, έτσι ώστε να απολαμβάνει σιωπηλά την τιμωρία του εβραϊκού πληθυσμού.

Μια κοινωνία μπορεί να διευρύνει τον κύκλο των δημοκρατικών κατακτήσεων, χωρίς αυτό να συνεπάγεται ότι αυξάνει η κοινωνική ευαισθησία για τις περιπτώσεις καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μεγάλη μερίδα της κοινής γνώμης ανέχεται παθητικά βασανισμούς που αφορούν περιπτώσεις εγκλημάτων του κοινού ποινικού δικαίου. Προέχει η διασφάλιση του ομαλού κοινωνικού βίου. Εφόσον εμείς υπηρετούμε την «φυσιολογική ομαλότητα», δικαιούμαστε να έχουμε την ακλόνητη νομική αιτιολόγηση που επιτρέπει την όποια παρεκτροπή. Στα όρια του δικού μας πολιτισμού και ή όποια διαστροφή είναι σε θέση να ωφελήσει τους πρωταγωνιστές της: Ακόμη και εάν τους αποτάξουν από το στράτευμα, όλο και κάποιους θα βρούνε για να τους μοσχοπουλήσουν το λαχταριστό τους εμπόρευμα. Φωτογραφίες, βίντεο και άλλα σουβενίρς.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΛΕΤΣΙΟΣ

ταυτόχρονα η υιοθέτηση απόφασης για την παραμονή στη χώρα μιας «ειρηνευτικής δύναμης» η οποία θα τελεί υπό αμερικανική διοίκηση.

Στην πραγματικότητα οι Μπους και Μπλερ κάθε άλλο παρά σκοπεύουν να αποσύρουν τις δυνάμεις τους από το Ιράκ. Αντίθετα –όπως είχε δηλώσει άλλωστε ο ίδιος ο Μπους κατά την έναρξη της εισβολής– σκοπεύουν να παραμείνουν εκεί για αρκετά χρόνια ακόμα, καθώς θέλουν να διατηρήσουν ολόκληρη την ευρύτερη περιοχή υπό τον απόλυτο έλεγχό τους, γιατί αυτό επιβάλλουν τα ζωτικά οικονομικά και γεωπολιτικά τους συμφέροντα – και όχι βεβαίως η πρόθεση εκδημοκρατισμού των χωρών που την περιβάλλουν.

Στο πλαίσιο αυτό μάλιστα, σκοπεύουν να εγκαταστήσουν μια νέα –το ίδιο και περισσότερο υπάκουη από την προηγούμενη– κυβέρνηση, στην οποία θα παραδώσουν την εξουσία στις 30 Ιουνίου, ενώ στη συνέχεια, καλυπτόμενοι από την απόφαση που επιδιώκουν να υιοθετηθεί στον ΟΗΕ για μια ειρηνευτική δύναμη, θα προσπαθήσουν να πείσουν τις χώρες του ΝΑΤΟ να αναλάβει αυτό την ευθύνη –αλλά και το κόστος– της διατήρησης της ασφάλειας στο Ιράκ, υπό αμερικανική διοίκηση όμως, για την οποία μάλιστα, σύμφωνα με δηλώσεις αμερικανών κυβερνητικών αξιωματούχων, θα υπάρξει και σχετικό «αίτημα» της νέας ιρακινής κυβέρνησης.

Για τον λόγο αυτό εξάλλου, σε ομιλία του την περασμένη Δευτέρα, ο Πρόεδρος Μπους, σε μια προσπάθεια να κατευνάσει τα πνεύματα, δήλωσε ότι πρόκειται να κατεδαφιστεί η αμαρτωλή φυλακή του Άμπου Γράιμπ, στη θέση της οποίας θα κατασκευασθεί μια καινούργια φυλακή σύγχρονων προδιαγραφών. Παράλληλα υποσχέθηκε ότι θα διαλύσει τους αντάρτες που μάχονται κατά των συμμαχικών δυνάμεων.

Ήδη όμως η προσωρινή –κατοχική– διοίκηση του Ιράκ αντιμετωπίζει τεράστια προβλήματα στον σχηματισμό της νέας κυβέρνησης, κυρίως αναφορικά με τα άτομα που θα την αποτελούν, αλλά και με τις δικαιοδοσίες που θα της δοθούν, καθώς οι Αμερικανοί επιμένουν να θέλουν να διατηρήσουν τον

έλεγχο σε ορισμένους καίριους τομείς της εξουσίας, εντείνοντας τη μαχητικότητα διαφόρων ομάδων αντίστασης, με πρώτες τις δυνάμεις του Σιίτη ηγέτη Μοκτάντ ας-Σαντρ.

Έτσι μέχρι στιγμής είναι αμφίβολο αν τελικά οι Μπους και Μπλερ θα καταφέρουν να εφαρμόσουν απόλυτα τα σχέδια τους, παρ' όλο που το επιθυμούν διακαώς, καθώς η δημοτικότητα και των δύο βρίσκεται στο ναδίρ, ενόψει και των εκλογών που πρόκειται να διεξαχθούν στις ΗΠΑ τον ερχόμενο Νοέμβριο και στη Βρετανία τον ερχόμενο χρόνο.

Στο πλαίσιο των δυο βασικών αξόνων που κινείται ο Πρόεδρος Μπους εντάσσεται άλλωστε η πρόσφατη απόφασή του να εντείνει τις κυρώσεις σε βάρος της Συρίας, αλλά και της Κούβας, σε βαθμό μάλιστα που να προκαλέσει την αντίδραση των ίδιων των κουβανών αντικαθεστωτικών που συνωστίζονται στις γειτονιές της Φλόριντα.

Στο ίδιο πλαίσιο εξάλλου εντάσσεται και η σκανδαλώδης υποστήριξη που προσφέρει στον ισραηλινό πρωθυπουργό Αριέλ Σαρόν, ο οποίος, εκμεταλλευόμενος την περίσταση, πραγματοποιεί τη δική του γενοκτονία σε βάρος των Παλαιστινίων, αποφασισμένος να τελειώνει μια και καλή μαζί τους.

Την περασμένη Δευτέρα ο ισραηλινός στρατός αποχώρησε από την περιοχή της πόλης Ράφα, στη Λωρίδα της Γάζας, αφού προηγουμένως και επί μία ολόκληρη εβδομάδα με περισσή αναλγησία γκρέμιζε σπίτια σε δυο καταυλισμούς, σκοτώνοντας ή τραυματίζοντας δεκάδες άμαχους και δημιουργώντας νέο κύμα προσφύγων. Σε βαθμό που να προκαλέσει την οργισμένη αντίδραση του υπουργού Δικαιοσύνης Γιοσέφ Λαπίντ, ο οποίος, συγκλονισμένος από την εικόνα μιας ηλικιωμένης Παλαιστίνιας που έψαχνε να βρει τα φάρμακά της στα ερείπια του σπιτιού της και η οποία του θύμισε, όπως είπε, τη γιαγιά του που χάθηκε στο Ολοκαύτωμα, δήλωσε: «Φαντάζουμε σαν τέρατα στα μάτια του κόσμου». Ο ίδιος επέκρινε δριμύτατα την κυβέρνηση για τις κατεδαφί-

σεις, τις οποίες χαρακτήρισε απάνθρωπες και προειδοποίησε για το ενδεχόμενο επιβολής κυρώσεων εκ μέρους της διεθνούς κοινότητας.

Για τη δραστηριότητα αυτή του στρατού, που τερματίσθηκε εσπευσμένα εξαιτίας της διεθνούς κατακραυγής και για την οποία ο υπουργός Άμυνας Σαούλ Μοφάζ έσπευσε να ζητήσει συγγνώμη, η δικαιολογία ήταν ότι αναζητούσαν μυστικές διόδους από τις οποίες οι Παλαιστίνιοι εφοδιάζονται με όπλα από την Αίγυπτο. Όπως ανακοινώθηκε μάλιστα, βρέθηκαν ορισμένες από τις διόδους αυτές και κατασχέθηκαν όπλα και πυρομαχικά. Τόσο η δικαιολογία όμως, όσο και η τελική ανακοίνωση, δείχνουν ότι ο στρατός θα επιστρέψει με την πρώτη ευκαιρία.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΟΣ

Η κριτική δεν είναι αντισημιτισμός

Του Άνταμ Κέλερ

Ο Νέιθαν Σαράνσκι –πρώην σοβιετικός αντιφρονών και «υπουργός για την εβραϊκή διασπορά» στην κυβέρνηση του Αριέλ Σαρόν– περιόδευσε πρόσφατα σε διάφορα κέντρα των ΗΠΑ και σε πρωτεύουσες της Ευρώπης, στο πλαίσιο μιας εκστρατείας «εναντίον του νέου αντισημιτισμού». Ένα από τα επιχειρήματά του μάλιστα αξίζει ιδιαίτερης προσοχής. Συγκεκριμένα ο Σαράνσκι υποστήριξε ότι, ακόμα και όταν οι επικρίσεις κατά της πολιτικής του Ισραήλ δείχνουν ότι είναι σωστές, η δημόσια διατύπωσή τους μπορεί να θεωρηθεί ως πράξη αντισημιτισμού, εκτός αν οι επικριτές αφιερώνουν ίσο χρόνο και ένταση σε επικρίσεις και κατηγορίες έναντι οποιουδήποτε άλλου στον κόσμο πρέπει επίσης να επικριθεί. Τόσο απλά και καθαρά. Μπορούν όμως να είναι έτσι τα πράγματα;

[...] Σε καιρούς όπως οι σημερινοί, κυρίαρχο θέμα είναι ότι οι πολιτικές του Ισραήλ αντιμετωπίζονται με έντονες επικρίσεις σε πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο, όπως και ότι πολλές από τις επικρίσεις αυτές δίνουν πολύ μεγαλύτερη προσοχή σε ενέργειες του Ισραήλ, σχετικά με πράξεις καταπίεσης ή παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από όση δίνουν σε ανάλογες ενέργειες άλλων καθεστώτων στον κόσμο. Παρ' όλα αυτά, είναι όλες αυτές οι επικρίσεις πράξεις αντισημιτισμού; Όχι κατ' ανάγκη. Αντίθετα, μπορεί να βρεθεί μια μεγάλη σειρά άλλων εξηγήσεων στο φαινόμενο αυτό:

• Κανένα κράτος, το οποίο ασκεί καταπίεση, αξιώνει να θεωρείται ότι είναι μια δυτική δημοκρατία, στην πραγματικότητα «η μόνη δημοκρατία» στην περιοχή του, ζητώντας μάλιστα τη διεθνή υποστήριξη σ' αυτή τη θέση του. Δεν είναι λοιπόν φυσικό οι πολίτες των άλλων δυτικών δημοκρατιών να παρακολουθούν πιο στενά τη συμπεριφορά ενός κράτους που ανήκει στην «οικογένεια»;

• Κανένα κράτος, που ασκεί καταπίεση, δεν δημιουργήθηκε από ένα λαό ο οποίος υπήρξε θύμα της πιο σκληρής καταπίεσης, γι' αυτό και ζήτησε από τον κόσμο να του προσφέρει υποστήριξη και συμπάθεια, διακηρύσσοντας ότι το κράτος που δημιούργησε δεν θα είναι συνηθισμένο κράτος αλλά «ένα φωτεινό παράδειγμα». Δεν είναι λοιπόν φυσικό οι ξένοι να κρίνουν το Ισραήλ με τα κριτήρια που έθεσαν οι ιδρυτές του;

• Κανένα άλλο κράτος, που ασκεί καταπίεση, δεν έχει δημιουργηθεί από μια εθνότητα η οποία αξίωσε το αποκλειστικό προνόμιο να πάρει πίσω τη γη όπου έζησαν οι πατέρες του πριν από 2.000 χρόνια και του αναγνωρίστηκε αυτό το προνόμιο, αρχικά από την Κοινωνία των Εθνών και αργότερα από τον ΟΗΕ, με την απαραίτητη προϋπόθεση όμως ότι αυτό δεν θα γινόταν σε βάρος του λαού που ζούσε τότε στη γη αυτή. Δεν είναι λοιπόν φυσικό για τους ξένους να παρακολουθούν αν η προϋπόθεση αυτή τηρείται;

• Κανένα κράτος, που ασκεί καταπίεση, δεν είναι αποδέκτης τριών δισεκατομμυρίων δολαρίων κάθε χρόνο, ούτε απολαμβάνει μια σχεδόν αυτόματη άσκηση αμερικανικού «βέτο» στο Συμβούλιο Ασφαλείας, όποτε αυτό χρειασθεί. Ούτε κανένα άλλο κράτος, που ασκεί καταπίεση, έχει τη δυνατότητα να ασκεί άμεση επιρροή στα εσωτερικά πολιτικά πράγματα των ΗΠΑ, όσο έχει το Ισραήλ. Δεν είναι λοιπόν φυσικό για τους Αμερικανούς πολίτες να αναρωτιούνται για τα τεκτενόμενα σ' αυτό το κράτος – και για τον ίδιο λόγο δεν είναι φυσικό να αναρωτιούνται και οι πολίτες άλλων κρατών σε έναν κόσμο τόσο κυριαρχούμενο από τις ΗΠΑ;

• Κανένα κράτος, που ασκεί καταπίεση, δεν διαθέτει ένα αξιοσημείωτο οπλοστάσιο με πυρηνικές κεφαλές και πυραύλους, αρνούμενο ωστόσο να υποστεί οποιονδήποτε διεθνή έλεγχο. Δεν είναι λοιπόν φυσικό οι ξένοι να παρακολουθούν στενά τις δραστηριότητες ενός τέτοιου κράτους;

Ο Άνταμ Κέλερ είναι ισραηλινός δημοσιογράφος, αρχισυντάκτης ενός ενημερωτικού δελτίου με τον τίτλο *Το άλλο Ισραήλ*. Τα παραπάνω είναι αποσπάσματα ενός σχολίου που έγραψε ο ίδιος στο τελευταίο τεύχος του δελτίου.

Ιράκ και νεοσυντηρητικές ακροβασίες

(Σε μνήμη Γρηγόρη Γιάνναρου)

του Μάνου Σταυρουλάκη

του Χρ. Παπανίκου

Παρά τη συνθηματολογική χρήση του όρου από μια μικρή μερίδα της Αριστεράς και τη συχνή διαστρέβλωσή του από τον δημοσιογραφικό λόγο, είναι γεγονός ότι ο σύγχρονος φιλελευθερισμός συνιστά ένα διακριτό ρεύμα σκέψης στον χώρο των κοινωνικών και πολιτικών επιστημών. Ταυτόχρονα αποτελεί και την κυρίαρχη πολιτική σε σημαντικό αριθμό κρατών.

Με αφορμή την προαποφασισμένη εισβολή και κατοχή του Ιράκ από τις ΗΠΑ, οι εκπρόσωποι της νεοφιλελεύθερης αντι-μεταρρύθμισης, αυτού του εκτός ελέγχου καπιταλισμού, επιχειρούν για μία ακόμη φορά επιστημονικές αυθαιρεσίες.

Πιο συγκεκριμένα, νεοφιλελεύθεροι αναλυτές περιορίζονται στην πρόταση ότι «δεν μπορούν να αντιληφθούν τη λογική του George Bush». Αυτή η «βαθυστόχαστη» ανάλυση αναφέρεται ακροθιγώς στη διάκριση στο εσωτερικό της αμερικανικής Δεξιάς μεταξύ θρησκόληπτων και φιλελεύθερων Ρεπουμπλικανών. Συνεπώς η εισβολή και οι θηριωδίες των αμερικανικών στρατιωτικών δυνάμεων στο Ιράκ δεν είναι παρά μια «παιδική ασθένεια» του Bush του Νεότερου, μια παροδική «δυσλειτουργία» του αμερικανικού πολιτικού συστήματος, ένα «παράδοξο» της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ.

Οι θιασώτες του νεοσυντηρητισμού εμφανίζονταν «κατά σύστημα» απαισιόδοξοι για το πολιτικό και οικονομικό μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως σε σχέση με εκείνο των Ηνωμένων Πολιτειών. Αυτή η υπολανθάνουσα και ιδιότυπη «ευρωαπαισιοδοξία» συνοδευόταν αρχικά και από την εξήγηση της σθεναρής αντίστασης του γαλλογερμανικού άξονα της Ευρώπης μέσα από τις εμπορικές συναλλαγές της Γαλλίας και της Γερμανίας με το Ιράκ, αποδίδοντας με αυτόν τον τρόπο την αντίδραση των δύο ιστορικών χωρών σε υστεροβουλίες οικονομικού χαρακτήρα. Ο στόχος ήταν και παραμένει διττός: η ανεπιτυχής προσπάθεια μετατόπισης του κέντρου βάρους του δημοσίου διαλόγου γύρω από την αμερικανική εισβολή από τη σφαίρα της υπεύθυνης πολιτικής απόφασης στο πεδίο των διακρατικών εμπορικών σχέσεων και, κυρίως, η υποβάθμιση του ενδιαφέροντος για το δημόσιο διεθνές δίκαιο, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τους δημοκρατικούς θεσμούς, δηλαδή για τους βασικούς πυλώνες του σύγχρονου δυτικού πολιτικού πολιτισμού.

Αυτές οι ιδεολογικές αυτο-ακυρώσεις και πολιτικές αγκυλώσεις δεν επιτρέπουν στους θεωρητικούς της Νέας Δεξιάς να αντιληφθούν την τριπλή προσβολή κατά του διεθνούς δικαίου, των δικαιωμάτων του ανθρώπου, της δημοκρατίας.

Ως προς το διεθνές δίκαιο, είναι καταφανές ότι παρακάμπτεται κατά τρόπο εξακολουθητικό. Δεν υπάρχει βέβαια η παραμικρή αμφιβολία ότι ο Σαντάμ Χουσεΐν ήταν ένας αδίστακτος δικτάτορας. Ωστόσο η επίκληση της «δημοκρατικής επέμβασης» στο εσωτερικό του Ιράκ προσέκρουε εξαρχής στις επιταγές των κανόνων του διεθνούς δικαίου. Μέσα στο πλαίσιο μιας μονόπλευρης και αυθαίρετης ερμηνείας παλαιότερων αποφάσεων των Ηνωμένων Εθνών, οι συστηματικές αμερικανικές και βρετανικές επιθέσεις πραγματοποιήθηκαν χωρίς την εξασφάλιση της σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να προστεθεί ότι δεν έχει αποδειχθεί καμία ανάμιξη του πρώην ιρακινού ολοκληρωτικού καθεστώτος στο τρομοκρατικό κτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 και ότι θεμελιώδης νομική προϋπόθεση οποιασδήποτε στρατιωτικής επέμβασης ήταν και εξακολουθεί να είναι η προηγούμενη έγκριση του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Ακόμη, τα δικαιώματα του ανθρώπου και των λαών γελοιοποιούνται καθημερινά. Η σημερινή ηγετική ομάδα του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος επιμένει να αυτοαναγορεύεται σε απελευθερωτή του ιρακινού λαού. Είναι ασφαλώς σημαντικό ότι μεγάλο μέρος του ιρακινού πληθυσμού διαφαίνεται να επιθυμούσε την ανατροπή του αυταρχικού καθεστώτος. Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι επεδίωκε και τη μετεξέλιξη του ιρακινού κράτους σε ένα νέου τύπου αμερικανικό «προτεκτοράτο». Το άρθρο 2 του Κατα-

πατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ίναι σαφές: «Ο Οργανισμός βασίζεται πην αρχή της κυρίαρχης ισότητας όλων ων Μελών του». Καταδικάζει μάλιστα ην απειλή χρήσης βίας. Η παράγραφος του ίδιου άρθρου προβλέπει: «Όλα τα Μέλη στις διεθνείς τους σχέσεις θα απέχουν από την απειλή ή τη χρήση βίας, που εκδηλώνεται εναντίον της εδαφικής ακεραιότητας ή της πολιτικής ανεξαρτησίας οποιουδήποτε κράτους, είτε με οποιαδήποτε άλλη ενέργεια ασυμβίβαστη προς τους Σκοπούς των Ηνωμένων Εθνών».

Τελευταία, αλλά όχι στερνή παρατήρηση: η δημοκρατία υπέστη ένα σοβαρό πλήγμα. Η πληροφόρηση ήταν επιλεκτική. Καταβλήθηκαν προσπάθειες να συγκαλυφθούν τα πραγματικά διαπυβεύματα αυτής της ανθρώπινης κτηνωδίας. Πίσω από τον πλουμιστό «ανθρωπιστικό» μανδύα, υπήρχε και υπάρχει μία διπλή στρατηγική στόχευση: η ιδιοποίηση του πετρελαίου και η πολιτική ηγεμονία στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής. Όμως η δημοκρατία είναι ένας διαρκής διάλογος στηριγμένος στην πληρέστερη δυνατή πληροφόρηση. Δυστυχώς φαίνεται ότι αυτό το θεμελιώδες αξίωμα υποτιμάται από τη σημερινή αγγλοσαξωνική πολιτικοδιοικητική ελίτ.

Συμπερασματικά, ο σύγχρονος φιλελευθερισμός αρέσκεται να παρουσιάζεται ως μία συνολική πολιτική και κοινωνική θεωρία βασισμένη κυρίως στον πλήρη σεβασμό των ατομικών δικαιωμάτων. Η εισβολή και η κατοχή στο Ιράκ αναδεικνύει με τρόπο ανάγλυφο τις εσωτερικές αντινομίες και τον πολιτικό κυνισμό του νεοσυντηρητισμού. Οι εκπρόσωποι της λεγόμενης «σύγχρονης Δεξιάς» δεν θίγουν μόνον τον σκληρό πυρήνα του διεθνούς δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας. Προσβάλλουν πρωτίστως το αυτονόητο και τη νοημοσύνη των πολιτών. Ή, όπως προειδοποιούσε από το 1990 το ιστορικό στέλεχος της Ανανεωτικής Αριστεράς Γρηγόρης Γιάνναρος, αναφερόμενος στον θεωρητικό της νεοφιλελεύθερης σχολής Friedrich A. Hayek: «εισάγει τη θεωρία της περιορισμένης δημοκρατίας, έναντι της σημερινής την οποία χαρακτηρίζει δημοκρατία δίχως όρια, και προτείνει σοβαρές αλλαγές στη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος, που τείνουν να περιορίσουν τα δικαιώματα της πλειοψηφίας στις σημερινές δημοκρατίες» (Γ. Γιάνναρος: *Από τις αυταπάτες στην πραγματικότητα – η Αριστερά μετά το '89*, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1990, σελ. 26).

Με τρύπια βάρκα και ναυτία, βγαίνω λοιπόν στην πειρατεία

Την έκκληση αυτή την υπογράφω μαζί με τον Σόλο – δεν τον βρήκα στο τηλέφωνο, αλλά σίγουρα θα υπέγραφε· πάντως αν διαφωνήσει, να μη θεωρηθεί έγκυρη η υπογραφή του. Παίρνω το θάρρος όμως γιατί το συζητάμε και κατέληξα στο συμπέρασμα ότι καθένας πρέπει να προσπαθήσει, και γενικά να τεθεί ουσιαστικό πολιτικό ζήτημα σε όλες τις χώρες για το τι πρέπει να γίνει για να σταματήσει ο πόλεμος του Μπους.

Ευτυχώς, πιστεύω το ίδιο και για κάποιους ακόμα και αυτό είναι τουλάχιστον μια παρηγοριά. Αλλά σίγουρα η έκκληση αυτή θα είναι ο καταπέλτης της νίκης του καλού και όλοι οι κάποιοι θα μπορέσουμε να ζήσουμε την ομορφιά της ανθρώπινης ζωής.

Καθώς λοιπόν είναι πρόσφατες οι εξελίξεις με την επίθεση στο γαμήλιο γλέντι και την ειρηνική διαδήλωση με τα γυναικόπαιδα, νομίζω ότι είναι για όλους πλέον εύκολη η απάντηση γιατί πρέπει να δράσουμε: υπάρχει μια ξέφρενη αδικία εις βάρος κάποιου από κάποιον άλλο και αυτός τυχαίνει να είναι και ο πανίσχυρος εξουσιαστής όλου του συστήματος. Αν μη τι άλλο, κάθε χώρα που στηρίζει τον πόλεμο μπορεί, αφού με κάποιον τόσο άδικο συμπράττει, να πέσει και η ίδια θύμα. Και δεν θα είναι κάποιου άλλου, αλλά του εαυτού της.

Το ίδιο το αίτημα του πολέμου είναι η αποκατάσταση της δικαιοσύνης και της ειρήνης, και έχει βρει ένα όνομα που όλες οι πεποιθήσεις οφείλουν να έχουν σα βάση, το καλό δηλαδή, πρωταρχικό συστατικό της κάθε είδους επιβίωσης των συνόλων. Η κατεξοχήν, πλέον, ιδέα προς διακύβευση.

Το γεγονός ότι πλέον η κορυφή της εξουσίας είναι στα χέρια κάποιων εγκληματιών-κυβερνώντων, στα χέρια μισθοφόρων κάτω του ανθρώπινου επιπέδου, και οδηγεί σε τέτοιες αντιδράσεις την πλευρά του αδικημένου, το γεγονός του κακού, πρέπει να μας βρει όλους δυναμικά ενάντιους.

Το δικό μας αίτημα είναι το τέλος της αδικίας, η αληθινή ζωή, η προσπάθεια ενός συνολικού κόσμου να φυλάξει το δώρο της ζωής και των αξιών που έχουμε κληρονομήσει από άλλους είδους αίματα. Ωραία αρχή δηλαδή η μάχη εναντίον μιας τόσο καταφανούς αδικίας και που τώρα που το σκέφτομαι θυμίζει Βιετνάμ και καθόλου δε θα με πείραζε να ήμουνα μια σύγχρονη χίπισσα και η Μελίνα Κανά να γίνει Τζάνις Τζόπλιν, εγώ και ο Σόλο να ζήσουμε την απατηλή επανάστασή μας και να λέμε μετά ιστορίες στα παιδιά μας.

Ή μήπως ούτε αυτό έχει κάποιο νόημα;

Όχι βέβαια, πρέπει να αρθρώσουμε στη δική τους βρόμικη γλώσσα την κατάρριψη και του τελευταίου άλλοθι που η κορύφωση της απληστίας προφέρει για κάθε εγκληματία πολέμου, να μιλήσουμε συνολικά, μέσα από μια γενική στάση αντίστασης και να εκθέσουμε την αδράνεια των φορέων της παγκόσμιας δικαιοσύνης που δεν υπάρχουν πια, απειλώντας τους με την κατάργησή τους, αφού η συνέχειά τους θα είναι η θέσπιση πια της προσβολής στο δικαίωμα του σεβασμού και της ασφάλειας του ατόμου. Μια πολύ σοβαρή προσβολή. Τότε βέβαια, απροκάλυπτα, το σκυλολόι (συγγνώμη σκυλιά μου) θα δρα με πεταμένη τη μάσκα, μιας και τόσο φτηνά την είχαν αγοράσει.

Πάλι ένα είναι το συμπέρασμα: πρέπει να απολύσουμε τον ισχυρό και, αν τον χρειαζόμαστε τόσο πολύ, να βάλουμε στη θέση του κάποιον άλλο. Τέρμα οι Αμερικάνοι. Τα κάναν σαν τα μούτρα τους!

Μιλήσαμε τελικά με τον Σόλο και εγκρίνει το κείμενο, αν και είπε ότι αυτό το τελευταίο είναι πολύ παιδικό. Το αφήνω όμως, γιατί είναι μια τόσο απλή αλήθεια.

Με τιμή στους καλούς και παγκόσμια έκκληση στους τελευταίους τιτάνες να βγουν από τα μπουντρούμια της κόλασης και να προσπαθήσουν να χωρέσουν την τόσο τεράστια αρρώστιά τους σ' έναν –επιτέλους– καλό κόσμο.

Άλμα Μία - Σόλο Κανένας

Και για την ευθύνη της έκκλησης ειρήνης και διατύπωσης χαρακτηρισμών εναντίων των χειρίστων, Δάφνη Μικιρντισιάν με προσωπικό διερμηνέα κύρους τη Μαφάλντα.

Ο Πάπας απελευθερώνει χωριά της Κύπρου

του Σάββα Παύλου

Τη δεκαετία του '40, με αφορμή κάποια ένσταση-διαπλοκή του με τον Πάπα, ο Στάλιν, εκφράζοντας την αντίθεση και την υποτίμησή του για τον αρχηγό της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, αλλά και την αυτοπεποίθησή του στη στρατιωτική υπεροχή της Σοβιετικής Ένωσης, ρώτησε σαρκαστικά και κυνικά: *Πόσες τεθωρακισμένες μεραρχίες διαθέτει ο Πάπας;*

Ήταν η εποχή που με τις τεθωρακισμένες μεραρχίες του ο Στάλιν άρχισε να αποτελεί φόβητρο για φίλους και εχθρούς. Ο Πάπας δεν είχε έστω και μια τεθωρακισμένη μεραρχία, όμως σήμερα ζει και βασιλεύει, ενώ ο Στάλιν και το σοβιετικό του καθεστώς έχουν καταρρεύσει και βρίσκονται στα αζήτητα της ιστορίας. Αν ο Ιωσήφ είχε διαβάσει καλύτερα τον Μαρξ, θα μάθαινε ότι οι ιδέες αποκτούν υλική δύναμη όταν αγκαλιάζονται από τις μάζες. Ο καθολικισμός λοιπόν εκφράζεται σήμερα από εκατοντάδες εκατομμύρια πιστούς και δίνει μεγάλης εμβέλειας δύναμη στον Πάπα, που συνεπικουρείται από τη διαπλοκή του Βατικανού με τους πολιτικούς και οικονομικούς κύκλους της Ευρώπης και της Αμερικής.

Το θέμα έχει και άλλες προεκτάσεις. Στην Κύπρο υπάρχει μια μικρή μαρωνίτικη μειονότητα (½% περίπου του πληθυσμού του νησιού) που ανήκει σήμερα στη δύναμη του ρωμαιοκαθολικισμού (προσχώρησε επίσημα σ' αυτόν το 1736). Τα τέσσερα μαρωνίτικα χωριά της Κύπρου (ο Κορμακίτης, ο Ασώματος, η Αγία Μαρίνα, τα Καρπάσια, σύνολο 2.447 κάτοικοι το 1974) σκλαβώθηκαν όλα στην εισβολή του Αττίλα και οι κάτοικοί τους έγιναν πρόσφυγες, εκτός από λίγους που παρέμειναν εκεί. Λοιπόν, στο περιβόητο σχέδιο Ανάν υπάρχει και μια άλλη πρόνοια, ενδεικτική των διαβουλεύσεων και πιέσεων που έγιναν πριν υποβληθεί: με τη λύση επιστρέφονται στην περιοχή της ελληνοκυπριακής διοίκησης και τα τέσσερα μαρωνιτικά χωριά της Κύπρου. Έτσι αποκτούν τα σπίτια και τις περιουσίες τους και επιστρέφουν όλοι οι Μαρωνίτες της Κύπρου. Και στους δύο χάρτες που ενσωματώθηκαν στο σχέδιο Ανάν, τα μαρωνίτικα χωριά περνούν στις περιοχές που δεν θα ελέγχονται από τους Τούρκους. Όπως οι ίδιοι οι Μαρωνίτες δήλωσαν, η επιτυχία τους οφείλεται στην παρέμβαση και τις πιέσεις του Βατικανού και του Πάπα.

Αν η πορεία της γραμμής του σχεδίου Ανάν προχωρούσε προς τα ανατολικά της Λευκωσίας, καλύπτοντας ακόμη 1,2% του ανατολικού εδάφους και αφήνοντας έξω 1,2 % του εδάφους δυτικά της Λευκωσίας, δηλαδή αφήνοντας έξω δύο από τα μαρωνίτικα χωριά, που κατά την εισβολή του '74 κατοικούνταν από 663 κατοίκους, τότε θα επέστρεφαν 18.000 ελληνοκύπριοι πρόσφυγες της ευρύτερης περιοχής Κυθρέας, (Μια Μηλιά, Νέο Χωριό, Τραχώνι, Βώνη, Μετόχι, Παλαίκυθρο και φυσικά το κεφαλοχώρι Κυθρέα)· όμως για χατίρι του Πάπα η γραμμή που ορίζει τις περιοχές υπό ελληνοκυπριακή διοίκηση πήγε βορειοδυτικά. Εντέλει, με βάση το σχέδιο Ανάν, ο Πάπας ικανοποίησε το 100% των θελήσεων και επιθυμιών της ρωμαιοκαθολικής μειονότητας των Μαρωνιτών του νησιού. Ο Στάλιν μπορεί να αναλογιζόταν πόσες μεραρχίες τεθωρακισμένων διέθετε ο Πάπας, όμως σήμερα, αν ζούσε, θα διαπίστωνε ότι η δύναμη που έχει ο Ποντίφικας μπορεί να απελευθερώσει χωριά της Κύπρου.

Δεν μπαίνω φυσικά στη λογική γιατί τα μαρωνίτικα χωριά κι όχι άλλα, γιατί έτσι ακολουθώ τη λογική του αποτρόπαιου σχεδίου Ανάν. Χαίρομαι γιατί τα μαρωνίτικα χωριά, έστω και με βάση το σχέδιο Ανάν, θα απελευθερώνονταν από την τουρκική κυριαρχία· ζητώ όμως να λυτρωθούν και τα ελληνικά χωριά και οι πόλεις. Ωστόσο η αναφορά σ' αυτό το γεγονός αποδεικνύει περίτρανα ότι το Κυπριακό ήταν πάντα θέμα πιέσεων και συσχετισμού δυνάμεων και όχι αρχών και προταγμάτων. Εντέλει οι Άγγλοι, οι Αμερικανοί και ο Πάπας πήραν το 100% των απαιτήσεών τους, οι Τούρκοι το 98%, και οι Έλληνες της Κύπρου τα υπολείμματα και ξεφτίδια, ό,τι περίσσεψε και γι' αυτούς.

Ας δούμε και μια άλλη πλευρά. Όταν η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Κύπρου διακήρυξε την αντίθεσή της στο σχέδιο Ανάν, «προοδευτικιά» δημοσιογράφος αθηναϊκού καναλιού αναρωτήθηκε: «μα έχουμε θεοκρατικό καθεστώς στην Κύπρο;», συνδηλώνοντας ότι θεωρεί ανεπίτρεπτη την ανάμιξη της κυπριακής Εκκλησίας στην πολιτική και το Κυπριακό. Αμφιβάλλω αν θα τολμήσει να κρίνει την ενέργεια του Πάπα. Αν όμως είναι επιτρεπτό να αναμειγνύεται ο Πάπας στα του Κυπριακού, για να επιστρέψουν όλοι οι πρόσφυγες του καθολικού δόγματος στα σπίτια τους, γιατί η ενέργεια της Ιεράς Συνόδου να αγωνιστεί για την επιστροφή όλων των μελών της Ορθόδοξης Κυπριακής Εκκλησίας είναι κακή ή ανεπίτρεπτη; Γιατί αυτή πρέπει να αδιαφορεί όταν τα μέλη της αδικούνται και στερούνται των στοιχειωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους; Κάπου πάσχει ο αθηναϊκός προοδευτισμός, ή δεν έχει καταλάβει τις βαθύτερες συνιστώσες του Κυπριακού και βολεύεται με διάφορα ιδεολογήματα και σιροπιαστές ντιρεκτίβες;

Όλα αυτά επανέρχονται στη μνήμη με αφορμή το άρθρο της κ. Τζίνας Πολίτη στο *Αντί** για όσους υπέγραψαν υπέρ του «ναι» στο σχέδιο Ανάν. Γιατί πολύ ορθά τους υποδεικνύει ότι αγνοούν στο σκεπτικό τους τα συμφέροντα άλλων ισχυρών εμπλεκομένων που τακτοποιούνται με το σχέδιο Ανάν. Το παρόν αρθρίδιο ας θεωρηθεί μικρή συμβολή στην επισήμανση μίας άλλης περιφερειακής εμπλοκής, της παπικής.

* Τζίνα Πολίτη, «Παρατηρήσεις επί του κειμένου υπογραφών υπέρ του "ναι"», *Αντί*, 16/4/04, τχ. 815, σελ. 24-25.

Κρατάμε ζωντανό το πνεύμα της Αντίστασης

του Γιάννη Δ. Στρατή[1]

Μονόφθαλμη περίπολος στη θάλασσα τρυγά
Γύρω και πίσω στις σκηνές ουρλιάζουν οι σειρήνες
Τη Λέρο, τη Μακρόνησο, τα Κύθηρα, τη Τζια
Τες μου ποιες τάχα σφράγισαν μισόν αιώνα μνήμες.[2]

Την Τετάρτη 17 Δεκεμβρίου 2003 στο Κέντρο Τεχνών του Δήμου Αθηναίων (πάρκο Ελευθερίας-πρώην στρατόπεδο ΕΑΤ-ΕΣΑ) πραγματοποιήθηκε ημερίδα, όπου παρουσιάστηκε η μελέτη ομάδας ερευνητών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου με επικεφαλής την καθηγήτρια Άννη Βρυχέα, ***για την προστασία και την ανάδειξη του ιστορικού χώρου των στρατοπέδων πολιτικών κρατουμένων της Γυάρου.***

Η εμπειρία ήταν μοναδική. Οι εισηγητές έβγαζαν μια συινητική αγάπη και φροντίδα απέναντι στο έργο που ανέλαν οικειοθελώς και με ανιδιοτέλεια. Παρακολουθήσαμε α σπάνια συνάντηση της επιστημονικής δεοντολογίας με το εβασμό στην Ιστορία και τον Άνθρωπο.

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα απ' την αρχή.

Στις 23 Ιουλίου 2001, με το τέλος της γιορτής για την πτώση ου δικτατορικού καθεστώτος, το Διοικητικό Συμβούλιο του .Φ.Ε.Α. βρέθηκε μπροστά σε ένα εξαιρετικά σοβαρό ζήτηα. Μας καλούσε ο τότε Πρωθυπουργός Κ. Σημίτης να τον υνοδεύσουμε στη Γυάρο, όπου επρόκειτο να εντοιχίσει ναμνηστική πλακέτα προς τιμήν «όσων αγωνίστηκαν κατά ης χούντας και υπερασπίστηκαν τη Δημοκρατία».

Διχαστήκαμε, αν και συμφωνούσαμε όλοι ότι δεν είναι χωίς σημασία το γεγονός να σε καλεί ο Πρωθυπουργός σε μία κδήλωση όπου έμπρακτα αναγνωρίζεται ο Αντιδικτατορικός Αγώνας. Ωστόσο αρκετοί εξέφρασαν επιφυλάξεις· κυίως διότι η πρόσκληση δεν απευθυνόταν και προς τους φοείς της Εθνικής Αντίστασης.

Εξάλλου από καιρό ο Σύνδεσμός μας είχε προτείνει στον πουργό Πολιτισμού Ευάγγελο Βενιζέλο να αναδειχθεί **ολόληρο το νησί** σε χώρο Ιστορικής Μνήμης και Πολιτισμού, αι, φυσικά, να γίνει προσπελάσιμο με την κατασκευή προλήτας και γενικότερα λιμενικών εγκαταστάσεων.

Απαντήσαμε λοιπόν ότι δε μπορούμε να συμμετάσχουμε στη υγκεκριμένη εκδήλωση, αλλά θα συμβάλλουμε ουσιαστικά ε μια ενωτική διαδικασία, στην οποία οι ενδιαφερόμενοι ορείς θα συνδιαμορφώσουν συγκεκριμένη πρόταση προς ην Πολιτεία. Έτσι και έγινε. Ο υπουργός Αιγαίου Ν. Σηφουάκης, με εντολή του Πρωθυπουργού, συγκρότησε μια εντεκαμελή εισηγητική επιτροπή με πρόεδρο τον συναγωνιστή Μιχάλη Βαρδάνη, πρόεδρο του Σ.Φ.Ε.Α, η οποία εργάστηκε με σύμπνοια επί 3 μήνες συνεχώς κι έδωσε σημαντικό έργο.

Με βάση την πρόταση που διατύπωσε η επιτροπή, οι αρμόδιοι υπουργοί υπέγραψαν Υπουργική Απόφαση που καταχωρείται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (Φ.Ε.Κ. 772/Δ/19-9-2001). Στην απόφαση αυτή, όλα τα κτήρια της Γυάρου χαρακτηρίζονται διατηρητέα και εκδηλώνεται το ενδιαφέρον της Πολιτείας για «δημιουργία διαδρομών ιστορικής μνήμης στο χώρο των στρατοπέδων της νήσου Γυάρου».

Ήδη έχει δρομολογηθεί η αποκατάσταση του κτηρίου της φυλακής με «ήπιας μορφής επεμβάσεις στο εσωτερικό, που δεν θα αλλοιώνουν τον αρχιτεκτονικό και ιστορικό χαρακτήρα, ούτε βέβαια και την εικόνα που σχετίζεται με την καθημερινή ζωή των κρατουμένων». Επίσης έχουν διατυπωθεί οι τεχνικές προδιαγραφές υλοποίησης της πρότασης των ερευνητών του Ε.Μ.Π, προκειμένου να γίνει η προκήρυξη του έργου.

Αν και υπάρχει υπουργική δέσμευση ότι το έργο θα γίνει, και πράγματι γίνονται θετικά βήματα, είναι απαραίτητο, λόγω και της κυβερνητικής αλλαγής της 7ης Μαρτίου, να συντονίσουμε τις προσπάθειές μας όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς για να επιταχυνθούν οι διαδικασίες και να ολοκληρωθεί το έργο μέσα στο 2004.

* * *

Στο τελευταίο τριήμερο (29-30-31) του περασμένου Αυγούστου ζήσαμε στο ανεμοδαρμένο νησί του διαβόλου, ***το Μακρονήσι****, μια ξεχωριστή και ανεπανάληπτη μυσταγωγία. Ο Μίκης Θεοδωράκης και η ορχήστρα του –όλοι νέα παιδιά, «που ξέραν πού πατούν και πού απευθύνονται»– έδωσαν ονειρική συναυλία τιμής και μνήμης με αξέχαστα τραγούδια, διανθισμένα με εξαίρετες απαγγελίες μεγάλων ποιητών της ρωμιοσύνης.*

Χιλιάδες κόσμος, πάρα πολλοί νέοι· ήλθαν με δέος και σεβασμό να αποτίσουν φόρο τιμής στον τόπο του μαρτυρίου, στο κολαστήριο της νεότερης ιστορίας. Να μάθουν, να στοχαστούν και να αναστοχαστούν.

Δυστυχώς η μεγάλη σκηνή, που χρησίμευε ως χώρος υποδοχής και εισαγωγής στο κλίμα που έζησαν –κατά τους πιο μετριοπαθείς υπολογισμούς– τουλάχιστον 100.000 αγωνιστές της ΕΑΜικής Εθνικής Αντίστασης και γενικότερα του λαϊκού κινήματος, ήταν φτωχή σε εκθεσιακό υλικό, που προερχόταν κυρίως απ' τις κρατικές υπηρεσίες και την τότε διοίκηση του στρατοπέδου.

Το μετεμφυλιακό κράτος ονόμασε τη Μακρόνησο *«Παρθενώνα»* και μπορεί να είχε δίκιο! Σ' αυτά τα βράχια η Ελλάδα των «Ελεύθερων Πολιορκημένων» στάθηκε όρθια απέναντι στη βαρβαρότητα, τη βία, το μίσος του δοσίλογου απέναντι στον πατριώτη.

. Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Φυλακισθέντων-Εξορισθέντων Αντιστασιακών 1967-1974.

. Από «Τα νησιά μας» της Στ. Χρυσουλάκη, που τραγουδάει η Νένα Βενετσάνου στο δίσκο «Το κουτί της Πανδώρας».

Ωστόσο σε πληγώνει να βλέπεις την εγκατάλειψη. Οι πλινθόκτιστες κατασκευές καταρρέουν. Θα έλεγε κανείς ότι κάποιοι θέλουν, έστω και ασύνειδα, να ξεχαστεί ο ρόλος του νησιού στα νεότερα χρόνια. Συχνά-πυκνά δημοσιοποιούνται προβληματισμοί «αξιοποίησης» του νησιού. Πότε θέλουν να κτιστούν ξενοδοχεία. Πότε πάλι κάποιοι άλλοι(;) προτείνουν να χρησιμοποιηθεί ως σκουπιδότοπος.

Το Μακρονήσι, με την ανοχή του κράτους, παραμένει έρμαιο των καταπατητών, οι οποίοι βεβηλώνουν χώρους μοναδικής ιστορικής αξίας και μνήμης για λόγους καθαρά κερδοσκοπικούς. Έχουν περάσει 15 χρόνια από τότε που η υπουργός Πολιτισμού, η αείμνηστη Μελίνα Μερκούρη, αναγνώρισε τη Μακρόνησο ως τόπο ιστορικής μνήμης και χαρακτήρισε τα κτίσματα διατηρητέα. Κι ακόμα, έχουν συμπληρωθεί 9 χρόνια από τότε που ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωστής Στεφανόπουλος υπέγραψε το Προεδρικό Διάταγμα με το οποίο ορίζεται σαφώς η χρήση γης και απαγορεύεται ρητά κάθε μορφής εκμετάλλευση του νησιού.

Έχουμε λοιπόν χρέος, κυρίως απέναντι στις νέες γενιές, να υπερασπιστούμε την ιστορικότητα του νησιού, να συνδράμουμε το έργο της Πανελλήνιας Ένωσης Κρατουμένων Αγωνιστών Μακρονήσου (ΠΕΚΑΜ) και να συμβάλουμε με όλες μας τις δυνάμεις στη σύσταση του Ιδρύματος Μακρονήσου και στην ανάδειξή του σε μία σύγχρονη Πνύκα πνευματικής και ανθρωπιστικής καλλιέργειας, σε Διεθνές Παρατηρητήριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

* * *

*Εδώ και 4 χρόνια (απ' το 1999), μέσα στο πρώτο δεκαήμερο του Ιούλη, διοργανώνονται στη Λέρο, υπό την αιγίδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Δωδεκανήσου και τις άοκνες προσπάθειες της Δημοτικής Αρχής, οι εκδηλώσεις «**Μέρες μνήμης και Δημοκρατίας**».*

Με τις εκδηλώσεις αυτές δίνεται η δυνατότητα στους κρατούμενους της χούντας, που «φιλοξενήθηκαν» στα δύο στρατόπεδα του νησιού (Λακκί - Παρθένι) να χαρούν τις εκπληκτικές ομορφιές του τόπου εξορίας και να γνωριστούν με τους καλοσυνάτους Λεριανούς, οι οποίοι, μέσα σε συνθήκες γενικευμένου φόβου και ανασφάλειας που συνεπάγεται η κατάργηση των ατομικών δικαιωμάτων, κράτησαν «ζωντανό το όραμα της Δημοκρατίας και της Ελευθερίας».

Στις περσινές εκδηλώσεις ανακοινώθηκε η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου να απονείμει στους πολιτικούς κρατούμενους της χούντας τον τίτλο του **επίτιμου δημότη**, ενώ την προηγούμενη χρονιά ο δρόμος που περνάει δίπλα απ' το στρατόπεδο στο Παρθένι και οδηγεί στην Αγιά Κιουρά ονομάστηκε «*Οδός Πολιτικών Κρατουμένων 1967-74*». Το εκκλησάκι έχει αναγνωριστεί επίσημα ως διατηρητέο μνημείο του νεότερου πολιτισμού [τις τοιχογραφίες έχουν φιλοτεχνήσει ο Κ. Τσακίρης, ο Α. Καραγιάννης και ο Τ. Τζανετέας. Τα μοντέλα ήταν κρατούμενοι, χωροφύλακες και η θυγατέρα του βιοπαλαιστή που διατηρούσε τότε μια καντίνα στο στρατόπεδο].

Μαθαίνουμε ότι η Δημοτική Αρχή σχεδιάζει να τιμήσει ακόμη μια φορά τους πολιτικούς κρατούμενους της περιόδου 1967-74. Θα δώσει σχετικό όνομα σε πλατεία του Λακκιού.

Στο Παρθένι σήμερα στρατωνίζεται μια μονάδα του ελληνικού στρατού και το μόνο που θυμίζει το παλιό στρατόπεδο συγκέντρωσης είναι τα δύο κτήρια των αποθηκών. Μέσα στο στρατόπεδο έχει κατασκευαστεί ηρώο, ***αφιερωμένο στον ανώνυμο αγωνιστή***.

Το κτήριο στο Λακκί, όπου κρατήθηκαν χιλιάδες αγωνιστές, είναι ετοιμόρροπο, μη επισκέψιμο. Η τοπική αυτοδιοίκηση θα το κατεδαφίσει και στη θέση του θα φτιάξει Πολιτιστικό Κέντρο, στο οποίο θα στεγαστεί το «Δίκτυο Λέρου», που αποφασίστηκε στις αντίστοιχες εκδηλώσεις του 2001 και θα αποτελέσει οργανισμό «συγκέντρωσης καταγγελιών βίας οπουδήποτε συντελούνται και θα προβαίνει σε ενέργειες προστασίας στα θύματα βασανισμών και κακοποίησης σε συνεργασία με αντίστοιχες συλλογικότητες στο εσωτερικό και στο εξωτερικό». Ως Σύνδεσμος προτείναμε να υπάρξει αναπαλαιωμένο ένα κομμάτι του κτηρίου και να εντοιχιστεί αναμνηστική πλάκα.

Κάθε χρόνο με τις εκδηλώσεις επιβεβαιώνεται η ύπαρξη αμοιβαίων αισθημάτων αγάπης και αλληλοσεβασμού κρατουμένων, πολιτών, τοπικών αρχών. Αποκαθίσταται η δημοκρατική υπόληψη των Λεριανών, που είχαν την ατυχία να ζήσουν, χωρίς να το θέλουν, την κράτηση στο νησί τους επί 7 συναπτά χρόνια χιλιάδων αγωνιστών της Δημοκρατίας και της Εθνικής Αντίστασης.

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων διοργανώνονται συμπόσια όπου προσκαλούνται σημαντικοί άνθρωποι και συζητούν ζητήματα εξαιρετικού ενδιαφέροντος *για τον Άνθρωπο και τον Πολιτισμό*. Φέτος η συζήτηση θα έχει θέμα την αντιστασιακή λογοτεχνία, ενώ πέρυσι είχε τον γενικό τίτλο ***«Πόλεμος και Ειρήνη: Το πρόβλημα της διακυβέρνησης του πλανήτη τον 21ο αιώνα»***. Εγκρίθηκε μάλιστα ομόφωνα η Διακήρυξη της Λέρου για την Ειρήνη, που συνέταξαν με συντονιστή τον Μανώλη Γλέζο οι εκπρόσωποι των κινήσεων ειρήνης (ΑΚΕ, ΕΕΔΥΕ, ΚΕΑΔΕΑ, *«Πολίτες του Κόσμου για την Ειρήνη, το Περιβάλλον και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα»*).

ΝΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΑΣ

«...Μπορεί να έχει παρέλθει ο καιρός των επαναστάσεων, όμως αρχίζει σιγά-σιγά η ώρα των εξεγέρσεων υπό οποιαδήποτε μορφή (διεκδίκηση δικαιωμάτων μέσω δημοψηφισμάτων, πολιτική ανυπακοή, αντιπολεμικά συλλαλητήρια, εμφάνιση κινημάτων κοινωνικής αμφισβήτησης,...)»[3]

Η «Νέα Τάξη Πραγμάτων» με στρατιωτικό βραχίονα τη συμμαχία Η.Π.Α.-Βρετανίας, με κάποιους πρόθυμους καλοθελητές, παρακάμπτοντας πλήρως τον Ο.Η.Ε. και περιφρονώντας το Διεθνές Δίκαιο, μετατρέπει ολόκληρες περιοχές σε πεδία βολής και δοκιμής οπλικών συστημάτων, βομβαρδίζει ανηλεώς αμάχους, καταστρέφει μνημεία πολιτισμού μεγάλης ιστορικής αξίας, οδηγεί στην πείνα και την εξαθλίωση εκατομμύρια ανθρώπους. Με πρόσχημα τη καταπολέμηση της τρομοκρατίας, που εξυφαίνεται στα «εργαστήρια» των μυστικών υπηρεσιών

3. Γιώργος Σταματόπουλος, εφημερίδα *Ελευθεροτυπία*, 03/04/2004.

της Υπερδύναμης, έχει εξαπολυθεί ένας «προληπτικός πόλεμος» που σπέρνει τον τρόμο σε πολλά σημεία της υφηλίου και προκαλεί την οδύνη σε χιλιάδες ανθρώπους, ανήμπορους να αντιδράσουν.

Απ' τη δεκαετία του '90 μια δράκα φασιστοειδών επεξεργάστηκε ένα σχέδιο αναδιοργάνωσης των ενόπλων δυνάμεων των Η.Π.Α., για να μπορούν να διεξάγουν πόλεμο σε πολλά μέτωπα ταυτόχρονα.

Συμπληρώθηκε κιόλας ένας χρόνος από τότε που εξαπολύθηκε ο πόλεμος κατά του Ιράκ και, παρά το ότι η χώρα βρίσκεται υπό κατοχή, όπλα μαζικής καταστροφής –που ήταν το βασικό επιχείρημα του Υπουργείου Εξωτερικών των Η.Π.Α. για την εισβολή– δεν βρέθηκαν. Επιβεβαιώνεται έτσι έμπρακτα ο επιθεωρητής του Ο.Η.Ε. Χανς Μπλιξ, που απ' την πρώτη στιγμή υποστήριζε ότι δεν υπάρχουν. Ωστόσο καθημερινά στο Ιράκ σκοτώνονται άνθρωποι, γίνεται μακελειό. Ο φόβος κυριαρχεί σ' όλη τη χώρα· κυρίως μεταξύ των αμάχων.

Πρόσφατα στο Κοσσυφοπέδιο απειλήθηκε σύρραξη μεταξύ Αλβανών-Κοσοβάρων και Σέρβων. Ξαναθυμηθήκαμε την εθνοκάθαρση και τις τραγικές συνέπειές της. Ποια σχέση μπορεί να έχει η αναταραχή αυτή με την πολιτική αλλαγή που επήλθε στην Ισπανία, εξαιτίας κυρίως του πολύνεκρου δολοφονικού χτυπήματος της αλ-Κάιντα στο σιδηροδρομικό σταθμό της Μαδρίτης;

Πριν συνέλθουμε από το σοκ του σύγχρονου πολέμου υψηλής τεχνολογίας που έγινε στον Κόλπο, στο Αφγανιστάν, τη Σερβία, εκτοξεύονται απειλές προς το Ιράν, τη Συρία, την Κορέα. Δολοφονείται ο Γιασίν, θρησκευτικός ηγέτης της Χαμάς στην Παλαιστίνη και προαναγγέλλεται απ' τον ίδιο τον πρωθυπουργό του Ισραήλ Αριέλ Σαρόν η δολοφονία του αντικαταστάτη του (το έγκλημα έχει ήδη διαπραχθεί). Προετοιμάζεται έτσι η διεθνής κοινή γνώμη για τον επόμενο παγκόσμιο πόλεμο, που θα είναι, όπως όλα δείχνουν, πολύ πιο καταστροφικός απ' τον προηγούμενο. Δυστυχώς 59 χρόνια μετά τη λήξη του Β΄Παγκόσμιου Πολέμου και την ίδρυση του Ο.Η.Ε., ξαναγυρίζουμε στην εποχή που ένας μικρός αριθμός «ιθυνόντων», όχι μόνο στρατιωτικών, χωρίς νομιμοποίηση, αποφασίζει για τις τύχες λαών και κρατών.

Η ουσία, κατά τον έγκυρο αναλυτή Ιγνάσιο Ραμόνε, είναι ότι πρώην διευθυντικά στελέχη και νυν μεγαλομέτοχοι, όπως ο Αντιπρόεδρος Ντικ Τσένι, των πολεμικών εταιριών Λοκχιντ, Μάρτιν, Νόρθροπ, Γκρούμαν, Ραίη-Θέον και άλλων, ασκούν πολιτική άμεσα στα πλαίσια της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοκρατίας.

Η εγκληματική ενέργεια της 11/09/2001 εναντίον του εμπορικού κέντρου της Νέας Υόρκης, έδωσε το πρόσχημα στους Μπους-Μπλερ να θέσουν σε εφαρμογή τα σχέδια παγκόσμιας κυριαρχίας του G7 και ολοκληρωτικής επιβολής της Pax Americana. Δεν έχουν μάλιστα τον παραμικρό δισταγμό να χρησιμοποιήσουν χημικά όπλα για την εξουδετέρωση ακόμα και των ειρηνικών λαϊκών κινητοποιήσεων, παρά τη σχετική απαγόρευση του ΟΗΕ. Την ίδια στιγμή επαναφέρουν στην ανθρωπότητα τον εφιάλτη του πυρηνικού ολέθρου με την ευρεία χρήση όπλων απεμπλουτισμένου ουρανίου.

Πολλοί πολιτικοί αναλυτές ισχυρίζονται ότι η ίδια η Ευρώπη αποτελεί στόχο· μακροπρόθεσμα μπορεί να αμφισβητήσει την πλανητική ηγεμονία των Η.Π.Α. Εντούτοις οι ηγεσίες των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχουν αναμφισβήτητα ειδικό βάρος στην παγκόσμια σκηνή, δεν τολμούν να αντιδράσουν αποφασιστικά [ίσως να αποτελεί εξαίρεση ο νέος πρωθυπουργός της Ισπανίας Θαπατέρο].

Η μόνη, λοιπόν, ελπίδα είναι τα εκατομμύρια των πολιτών –κυρίως νέοι– που έδωσαν αγωνιστικό και ενωτικό «παρών» σε περισσότερες από 600 πόλεις σ' όλο τον κόσμο [Ενδεικτικά: 2 εκ. στη Βαρκελώνη, 1 εκ. στο Λονδίνο, 2.5 εκ. στη Ρώμη, 500.000 στην Αθήνα]. Ξεδιπλώθηκε ένα τεράστιο κίνημα ενάντια στον πόλεμο, το ρατσισμό, τη φτώχεια. Δυστυχώς δεν υπήρξε συνέχεια, αν και οι αιτίες που προκάλεσαν τις κινητοποιήσεις διογκώνονται καθημερινά.

Σ' όλες τις χώρες, ακόμη και στις πιο αναπτυγμένες, παρατηρείται έλλειμμα δημοκρατίας. Περιορίζεται και περιθωριοποιείται ο δημόσιος χώρος της πολιτικής, η κοινωνική νομιμοποίησή της, η θεσμική αξιοπιστία της.

Σήμερα, με τις ανακατατάξεις που συντελούνται στην ευρύτερη περιοχή της νοτιοανατολικής Μεσογείου, περνάμε και πάλι δύσκολες στιγμές. Ο αμερικανοβρετανικός άξονας, εκτιμώντας τη γεωστρατηγική θέση της Κύπρου, απαιτεί, μέσω της διπλωματίας των εκφοβισμών και της κινδυνολογίας, να γίνει τελικά αποδεκτό το Σχέδιο Ανάν-Χάνεϊ, παρά το ηχηρό «όχι» που εξέπεμψε το 65% του ελληνικού κυπριακού λαού. Ελπίζει έτσι να αποδυναμώσει την Ευρωπαϊκή Ένωση· να μη μπορεί δηλαδή να δώσει λύση στο κυπριακό ζήτημα, σύμφωνα με τις δημοκρατικές αρχές που διέπουν το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Τριάντα χρόνια μετά την εισβολή, τους εκατοντάδες νεκρούς και τους πλέον από χίλιους πεντακόσιους αγνοούμενους, τον ξεριζωμό διακοσίων και πλέον χιλιάδων Κυπρίων απ' τις εστίες τους, τη στρατιωτική κατοχή μεγάλου τμήματος του νησιού και την εγκατάσταση χιλιάδων εποίκων απ' την Τουρκία –παρά τα αλλεπάλληλα ψηφίσματα των Γενικών Συνελεύσεων του Ο.Η.Ε.– επιχειρείται η νομιμοποίηση της διχοτόμησης (τριχοτόμησης). Κατασκευάζεται ένα κρατικό μόρφωμα-προτεκτοράτο τύπου ομοσπονδίας, αποσαθρωμένο, δηλαδή αδύνατο να πραγματώσει μια πολιτική που να εξυπηρετεί τα συμφέροντα των Κυπρίων και να ανταποκρίνεται στις ειρηνικές διαθέσεις των λαών της περιοχής.

Είναι λοιπόν απαραίτητο να συνεργαστούμε στενά όλοι οι φορείς της Αντίστασης. Να βοηθήσουμε τους συμπολίτες μας, ιδιαίτερα τη νεολαία, να συνειδητοποιήσουν ότι η οικοδόμηση ενός άλλου, πιο δίκαιου και πιο ανθρωποκεντρικού κόσμου περνάει μέσα απ' τη ριζική αντίθεση στις στρατηγικές επιλογές του Καπιταλισμού και των δυναμικών ερεισμάτων του.

Δεν μας διαφεύγουν βέβαια οι σοβαρές αμφιβολίες που υπάρχουν γενικά για την δυνατότητα εφαρμογής μιας τέτοιας συνεργασίας. Μπορούμε ωστόσο να ξεκινήσουμε από απλές και άμεσα υλοποιήσιμες δράσεις. Για παράδειγμα στις ετήσιες εκδηλώσεις της Λέρου κατατίθεται από αντιπροσωπεία όλων των φορέων **ένα μόνο στεφάνι** εκ μέρους «των αγωνιστριών και των αγωνιστών της Εθνικής μας Αντίστασης».

Αθήνα, 04/05/2004

δια λογος αναγνωστων

Για το ΙΜΟΠ

Από τον Ν. Χριστοδουλάκη πήραμε την επιστολή που ακολουθεί:

Αγαπητό *Αντί*,

Με έκπληξη και λύπη διάβασα στο τεύχος 817 (14.05.2004) ένα γεμάτο υπονοούμενα άρθρο της κυρίας Φωκατοπούλου για το Ινστιτούτο Μελετών Οικονομικής Πολιτικής και την δική μου συμμετοχή. Θέλω να γνωρίζετε ορισμένα πράγματα που ίσως φανούν πιο χρήσιμα από την εύκολη συκοφάντηση:

1. Από το ΙΜΟΠ αποχώρησα πλήρως και οριστικά πριν 11 χρόνια, με επιστολή που απέστειλα προτού αναλάβω Γενικός Γραμματέας, ακριβώς για να μην υπάρξει ούτε μία ημέρα επικάλυψης. Από την ίδρυσή του, αλλά όσο γνωρίζω και στη συνέχεια, ουδέποτε το ΙΜΟΠ είχε την οποιαδήποτε σχέση με κόμματα, ούτε έκανε ποτέ παροχή υπηρεσιών σε επιχειρήσεις. Ασχολήθηκε μόνο με προγράμματα Ακαδημαϊκής Συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εκδόσεις.

2. Το άρθρο συκοφαντικά αναφέρει ότι το ΙΜΟΠ πήρε πρόγραμμα 700 εκατ. δρχ. από την Γενική Γραμματεία Έρευνας, διαστρεβλώνοντας ακόμα και τους ισχυρισμούς του δημοσιεύματος που επικαλείται. Σας πληροφορώ ότι δεν πήρε ούτε μία δραχμή και κανένα απολύτως πρόγραμμα, όχι μόνο από την ΓΓΕΤ, αλλά και από καμία άλλη πηγή έμμεσα ή άμεσα σχετιζόμενη με οποιαδήποτε θέση και αρμοδιότητα είχα.

3. Το ΙΜΟΠ είναι πλήρως ενταγμένο στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και φυσικά έχει ελεγχθεί όπως ορίζει ο νόμος για ανάλογες περιπτώσεις. Στο ΙΜΟΠ έχει κατά καιρούς συμμετάσχει πλήθος καθηγητών από την Ελλάδα και το εξωτερικό και με τις δραστηριότητες συνεδρίων, περιοδικών και έκδοσης βιβλίων έγινε και προβλήθηκε ένα σημαντικό ερευνητικό έργο στα οικονομικά. Αυτά όλα είναι πασίγνωστα και διαθέσιμα στο site του Ινστιτούτου, αγνοούνται όμως από όσους θέλουν απλώς να συκοφαντήσουν πολιτικά πρόσωπα.

4. Τα παλιότερα χρόνια που δούλευα και εγώ στο *Αντί* ως τακτικός συνεργάτης, θυμάμαι ότι για να δημοσιευτεί ένα άρθρο γινόταν εξονυχιστικός έλεγχος και διασταύρωση της ακρίβειας των αναγραφομένων. Τώρα φαίνεται ότι άλλαξαν πολλά και όπου γυρίσει ο ανεμιστήρας.

Με πολλούς χαιρετισμούς
Νίκος Χριστοδουλάκης
Αθήνα, 19 Μαΐου 2004

Η συνεργάτιδα Όλγα Φωτακοπούλου απαντά:

Στη Σουηδία, π.χ., μία χώρα ανεπτυγμένη, ο κάθε πολίτης έχει πρόσβαση σε φορολογικές δηλώσεις ή αναλυτικά δημόσια οικονομικά στοιχεία ακόμα και του ίδιου του πρωθυπουργού. Στη χώρα μας, μάλιστα μετά και την εικοσαετή σοσιαλιστική διακυβέρνησή της, ακόμα κι ένα απλό δημοσιογραφικό αίτημα χορήγησης τέτοιων στοιχείων χαρακτηρίζεται «συκοφαντία» ή «υπονοούμενο».

1. Στο ρεπορτάζ αναφερθήκαμε στην επιστολή παραίτησης του πρώην Υπουργού Ν. Χριστοδουλάκη με ημερομηνία 26/10/93. Παράλληλα επισημάναμε το γεγονός ότι «η έκτακτη γενική συνέλευση της εταιρείας έκανε ομόφωνα αποδεκτή την παραίτηση» στις 6/5/94, δηλαδή 7 μήνες μετά. Επίσης τονίσαμε ότι η αίτηση κατάθεσης του αναθεωρημένου αυτού καταστατικού της εταιρείας προς το Πρωτοδικείο Αθηνών έγινε στις 21/3/95, δηλαδή 10 μήνες και 15 μέρες μετά την έκτακτη γενική συνέλευση και 17 μήνες μετά την επιστολή παραίτησης του κ. Χριστοδουλάκη. Τυπικά και σύμφωνα με το νόμο ήταν μέτοχος μέχρι αυτή την ημερομηνία, δηλαδή τις 21/3/95.

Στο ρεπορτάζ δεν ασχοληθήκαμε αναλυτικά με τις συνολικές δραστηριότητες του ΙΜΟΠ. Ασχοληθήκαμε μόνο με τα πολιτικά –και όχι κομματικά– συμπεράσματα από τη συνύπαρξη των δύο μετέπειτα Υπουργών Οικονομικών, οι οποίοι ανήκουν σε διαφορετικά κόμματα εξουσίας.

2. Δεν αναφέρουμε πουθενά και δεν υιοθετούμε, απλώς παραθέτουμε, το δημοσίευμα του *Αδέσμευτου Τύπου* στις 28/12/94 (διάστημα που τυπικά υφίστατο ακόμα η παρουσία του κ. Χριστοδουλάκη στο ΙΜΟΠ). Αναφερόμαστε επίσης εκτενώς στην απάντηση του κ. Χριστοδουλάκη προς την εφημερίδα, όπως ορίζει η δεοντολογία. Ίσως ο κύριος Υπουργός θα έπρεπε να ξαναδιαβάσει το κείμενό μας πιο προσεκτικά.

3. Το ΙΜΟΠ είναι «αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία» και υπόκειται σε συγκεκριμένο καθεστώς ελέγχου. Εμείς ζητήσαμε τα αποτελέσματα αυτών των ελέγχων, και όχι τους συνεργάτες του ΙΜΟΠ, ή πού είναι ενταγμένο, ή την ηλεκτρονική του διεύθυνση.

Δεν κατανοούμε σε ποιους αναφέρεται ο κ. Υπουργός όταν λέει ότι «θέλουν απλώς να συκοφαντήσουν πολιτικά πρόσωπα» και ποιες είναι αυτές οι «συκοφαντίες».

Στο κείμενό μας θέταμε τρία σαφή ερωτήματα για τα οποία δεν έχουμε λάβει ακόμη απάντηση. Να τα επαναλάβουμε:

- Είναι ή δεν είναι στα χέρια της Δικαιοσύνης η υπόθεση αυτή από το 1999;
- Περιγράφεται όντως η υπόθεση στο κεφ. «XIV» συγκεκριμένης δικογραφίας και ειδικότερα στη σελ. 87;
- Ποια είναι τα πορίσματα ελέγχου της εταιρείας από δημόσια έγγραφα που έχουν συνταχθεί;

Για το Πανόραμα

Ο Χρίστος Καλλίτσης** από τη **Θεσσαλονίκη γράφει** για **την κατατασκευή** υπογείου **πάρκινγκ στο δενδροφυτεμένο** προαύλιο **του παλιού Δημοτικού Πανοράματος:

Κληρονομήσαμε από τους προγόνους μας ένα Σχολείο με τη δενδροφυτεμένη αυλή του, αφήνουμε στους επόμενους στη θέση του κτήρια κι ένα υπόγειο πάρκινγκ. Πεύκο που κόβεται πώς ξαναφυτρώνει; Άνθρωπος που σκοτώνεται πως ξαναζεί; Ο Δήμος Πανοράματος ενδιαφέρεται για την προστασία του περιβάλλοντος, ωστόσο κόβει 22 δένδρα (13 πεύκα κι 9 κυπαρίσσια, ηλικίας 30-60 ετών, ύψους έως 11 μέτρα) για να φτιάξει υπόγειο γκαράζ, στην αυλή του παλιού Δημοτικού Σχολείου. Το πέτρινο κτήριο κτισμένο από επαναπατρισθέντες πρόσφυγες στα 1927 περιήλθε στα χέρια του Δήμου μετά από πρόταση να μετατραπεί από σχολείο σε χώρο πολιτισμι-

ών λειτουργιών τον περαμένο Ιούλιο.
Έκτοτε και σε σύντομο χρό-ο εκδόθηκε από την πολεο-ομία Θεσσαλονίκης άδεια ατασκευής υπογείου γκα-άζ και κοπής των δέντρων. Το έργο δαπάνης περί τα 2,5 κατομμυρία ευρώ χρηματο-οτείται κατά το πλείστον πό τα Ολυμπιακά Προ-ράμματα του ΥΠΕΧΩΔΕ. Η κατασκευή του υπογείου καράζ θα προσφέρει 132 έσεις και θα βοηθήσει στη ύση του προβλήματος πάρ-ινγκ που αντιμετωπίζουν οι πισκέπτες της περιοχής!
Το πρώην Δημοτικό Σχολείο ρίσκεται στο κέντρο του παιού χωριού Πανόραμα. Η υλή του, έκτασης περίπου 3 τρεμμάτων, είναι το μοναδι-ό κοινόχρηστο μέρος του οι-ισμού που έχει μείνει άχτι-πο και δίνει ζωή σε 37 δέ-τρα. Μαζί με τα 22 που ανα-έρθηκαν υπάρχουν άλλα 15 πεύκα, κυπαρίσσια, ακα-ίες, δάφνη). Με την κατα-κευή του υπογείου πάρκιν-κ επιδεινώνονται οι όροι ιαβίωσης της περιοχής και ποβαθμίζεται η αισθητική ξία του κτηρίου. Αλλοιώνε-αι ανεπανόρθωτα το φυσικό εριβάλλον. Σε ποια περί-πωση επιτρέπεται ένα κοι-ωφελές έργο να προκαλεί αταστροφές στην ατμόσφαι-α; Πόσο ξεκάθαρο είναι ότι ο εν λόγω έργο είναι κοινω-ελές; Τα περισσότερα σπί-ια του χωριού, λόγω του χα-ηλού συντελεστή δόμησης, χουν δικό τους χώρο στάθ-ευσης. Πρόκειται για μια ημόσια δαπάνη που θα γίνει ε σκοπό να ανακουφίσει το ρόβλημα πάρκινγκ που ντιμετωπίζουν οι επισκέ-τες του κέντρου του χωριού. Έτσι θ' αυξηθεί η κίνηση των υτοκινήτων στο κέντρο και αζί με την απώλεια των δέ-ντρων θα πολλαπλασιαστούν οι ρύποι της ατμόσφαιρας. Η κυκλοφοριακή συμφόρηση που υπάρχει στην κεντρική οδό του Πανοράματος κατά τις ώρες αιχμής θα επεκταθεί και στην περιοχή του πάρκινγκ.
Κόβω δέντρα είναι σα να κόβω ανάσες. Η αντικατάστασή τους είναι αδύνατη, καθώς δεν μπορούμε να γυρίσουμε τον χρόνο πίσω. Οι ρίζες ενός πεύκου ύψους 12 μέτρων μπορούν να φτάσουν σε αντίστοιχο βάθος ενώ απλώνονται σε επιφάνεια παρόμοια με της κόμης τους. Για την κατασκευή του πάρκινγκ θα γεμίσει τσιμέντο σε βάθος 8 μέτρων μια επιφάνεια 2000 τ.μ. Το γεγονός κάνει τη φύτευση οποιουδήποτε δέντρου που να ταιριάζει με ή να προέρχεται από το φυσικό περιβάλλον της περιοχής αδύνατη. Αναπνέουμε από τα τσιμέντα, τις εξατμίσεις ή από τα δέντρα;

Χρίστος Καλλίτσης

ΥΓ. Ομάδα πολιτών ενεργεί προς την κατεύθυνση σωτηρίας των δέντρων.

Επισήμανση

Από την artlook:

Αγαπητό *Αντί*,

Θα θέλαμε να κάνουμε μια επισήμανση, για τις σελίδες 48 και 55, τχ. 817 (14/5/04), όπου αναφέρεται ότι τρεις καλλιτέχνες προσέφυγαν στο Συνήγορο του Πολίτη για την υπόθεση της λογοκρισίας του Outlook. Οι καλλιτέχνες που προσέφυγαν στο Συνήγορο του Πολίτη είναι τέσσερις· οι Βασίλης Βλασταράς, Γιάννης Ζιώγας, Λεωνίδας Καραμπίνης και Γιάννης Σκαλτσάς.

Με εκτίμηση
artlook.gr

Αττικό Μετρό

Από την Αττικό Μετρό η επιστολή που ακολουθεί:

Αγαπητέ κ. Παπουτσάκη,
Στην στήλη του περιοδικού σας με τίτλο «Βομβίδια πολιτιστικής αφασίας» αναφέρεται ότι *«το Αττικό Μετρό εγκαλεί, ζητώντας υψηλή αποζημίωση, εικαστικό που χρησιμοποίησε τα έργα της Χρύσας, του Παύλου και του Τσόκλη από τους σταθμούς του για να φτιάξει παιδικά βιβλία»*. Επειδή το σχόλιο αυτό είναι παντελώς ανακριβές και προκειμένου να αποκατασταθεί αλήθεια σας γνωρίζουμε ότι:

- Η Αττικό Μετρό, ύστερα από αίτημα των εκδόσεων «Μικρή Μίλητος» παρέδωσε τις φωτογραφίες των έργων που κοσμούν σήμερα τους σταθμούς του Μετρό, με την σύμφωνη γνώμη και άδεια των δημιουργών του αντίστοιχου καλλιτεχνικού έργου, καθώς και την σχετική άδεια του φωτογράφου-συνεργάτη της εταιρείας μας κ. Ανδρέα Σμαραγδή.
- Στις 23 Απριλίου 2004, με μεγάλη μας έκπληξη, παραλάβαμε εξώδικο του κ. Κωνσταντίνου Ακριτίδη, ο οποίος διαμαρτύρεται εντονότατα διότι *«στο βιβλίο με τον τίτλο* Τσόκλης *των εκδόσεων* Μικρή Μίλητος *δημοσιεύεται φωτογραφία η οποία αποτελεί δικό μου έργο, καθόσον έχει ληφθεί και επεξεργασθεί από εμένα, η οποία απεικονίζει το έργο του ζωγράφου Κ. Τσόκλη...»*
- Καθώς ο κ. Κωνσταντίνος Ακριτίδης ουδέποτε υπήρξε φωτογράφος ή συνεργάτης της Αττικό Μετρό Α.Ε., ουδέποτε έχει λάβει άδεια φωτογράφησης οποιουδήποτε καλλιτεχνικού έργου που εκθέτει η εταιρεία μας στους σταθμούς του Μετρό και οι συγκεκριμένες φωτογραφίες του έργου του κ. Τσόκλη ανήκουν στον φωτογράφο-συνεργάτη μας κ. Ανδρέα Σμαραγδή, η Αττικό Μετρό Α.Ε. απάντησε (03.05.04) σχετικά στον κ. Κωνσταντίνο Ακριτίδη ζητώντας του να προβεί σε *«όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την αποκατάσταση του ονόματος και της φήμης της εταιρείας μας, τα οποία βάναυσα προσβάλλατε»*, εφόσον με το από 23.04.2004 εξώδικό του κατηγορούσε την εταιρεία μας ότι πρόσβαλε τα ανύπαρκτα πνευματικά του δικαιώματα.
Ως εκ τούτου, το ανωτέρω σχόλιο στο έγκριτο περιοδικό σας ουδόλως ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και στην αλήθεια, καθώς μάλιστα η Αττικό Μετρό πάντα και πάντοτε προσπαθεί (μέσω του προγράμματος αισθητικής πλαισίωσης των σταθμών, των εκθέσεων, των ξεναγήσεων ειδικών ομάδων κοινού, φοιτητών, των εκδόσεων, κ.λπ.) να συμβάλει στην προβολή τόσο της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, όσο και στην ανάδειξη των έργων των Ελλήνων καλλιτεχνών.

Δημόσιες Σχέσεις
Αττικό Μετρό Α.Ε.

Απάντηση:

Η αλήθεια έχει ως εξής: ο εκδότης της «Μικρής Μιλήτου» μας ενημέρωσε εξοργισμένος ότι το Αττικό Μετρό ζητά ν' αποσυρθούν τα τρία βιβλία που «έγραψε» η εν λόγω εικαστικός επειδή δεν είχαν ζητηθεί τα πνευματικά δικαιώματα. Ο ίδιος απείλησε τη «συγγραφέα» με δικαστική αγωγή 20.000.000 δρχ. ως αποζημίωση. Στη συνέχεια Αττικό Μετρό και Μίλητος τα βρήκαν και η «συγγραφεύς» μπορεί να διαθέτει ακινδύνως τα βιβλία της, ενώ η αγωγή τελικά έγινε εναντίον του φωτογράφου.

Αντί

Μετά τις εκλογές και νέο χαστούκι στο «σύστημα ΠΑΣΟΚ»

του Νίκου Πρωινού

☞ Το προηγούμενο Σαββάτο στον Πύργο, μετά από έναν αγώνα-θρίλερ, ο Παναθηναϊκός στέφτηκε πρωταθλητής για πρώτη φορά έπειτα από επτά χρόνια (όσα κράτησε και η Κοκκαλική επικυριαρχία): Ένα σενάριο που φάνταζε πολύ μακρινό στην έναρξη του επαγγελματικού πρωταθλήματος. Όλα ήταν εναντίον του.

☞ Το καθεστώς Σημίτη, αν και έτριζε επικίνδυνα, ήταν ακόμα στην εξουσία – και οι διαπλοκές του με τον πολυπράγμονα πρόεδρο του λιμανιού γνωστές, για να μην πούμε κραγμένες, σ' όλη την πιάτσα. Όχι, που θα χάλαγε χατίρι ο κ. «καταλληλότερος» του φίλου και υποστηρικτή του για μικροπράγματα όπως το ποδόσφαιρο!

☞ Από την άλλη, η διαιτησία ελεγχόταν πλήρως, όπως και η ΕΠΟ με τον γνωστό και μη εξαιρετέο αξιότιμο κ. Γκαγκάτση, αλλά και η ΕΠΑΕ με τον Θανασάκη τον (κατά φαντασίαν) πολιτευόμενο.

☞ Να μην ξεχάσουμε και τα «κονέ» με διάφορες ομάδες που θα ήταν πρόθυμες να δώσουν χείρα βοηθείας, αν χρειάζονταν, όπως φάνηκε στα δυο τελευταία ματς.

☞ Άλλωστε οι πράσινοι, σε μόνιμη κόντρα με τον Λιάνη που τους δούλεψε ψιλό γαζί με το γηπεδικό (και όχι μόνο) και με κακή ψυχολογία από τις περσινές αθλιότητες στη Ριζούπολη, που ξεχάστηκαν από τους πάντες, έμοιαζαν με εταιρεία που κανείς δεν θα επένδυε ούτε ένα ευρώ για να αβγατίσει τα χρήματά του.

☞ Άλλες όμως οι βουλές και οι σχεδιασμοί του συστήματος κι άλλες οι εξελίξεις που ακολούθησαν.

☞ Η κατάρρευση του πασοκικού καθεστώτος, αν μη τι άλλο, «πάγωσε» τα μαύρα κοράκια της διαιτησίας και έβαλε φρένο στους «τσαμπουκάδες» των Γκαγκατσοκανελλοπουλέων. Όχι πως οι άνθρωποι δεν έκαναν το χρέος τους στον κ. Κρόκο. Αλλά με ημερομηνία λήξεως και οι δυο. Κανείς δεν τους έπαιρνε στα σοβαρά!

☞ Εξάλλου και το τόπι έχει τους κανόνες του· κι όταν τα κοράκια δείχνουν τη στοιχειώδη αυτοσυγκράτηση, τα αποτελέσματα δεν μπορούν να είναι πάντα σύμφωνα με τις επιθυμίες της κάθε παράγκας.

☞ Ο κυρ-Κρόκος απεγνωσμένα άλλαζε προπονητές σαν τα πουκάμισα, για να καταλήξει στον Αλέφαντο, ενώ οι Βαρδινογιάννηδες κράτησαν τον αμφιλεγόμενο(;) Σουμ μέχρι το τέλος. Ο Παναθηναϊκός ευτύχησε να πάρει τον Παπαδόπουλο, τον Μινχ και τον Μορίς, ενώ στο λιμάνι πήγαν διάφοροι απίθανοι. Κάθε τους εμφάνιση κι ένα δράμα!

☞ Τι έμενε στον Πρόεδρο λοιπόν; Το παραμύθιασμα των οπαδών του, οι οποίοι, όπως όλα δείχνουν, (τουλάχιστον οι περισσότεροι από αυτούς) τον ακούν ως τον σύγχρονο (ή καλύτερα εκσυγχρονιστή) Μωυσή. Εναπόθεσαν τις ελπίδες τους στα τυχόν κακά αποτελέσματα του αντιπάλου στα εκτός έδρας παιχνίδια του κι έφαγαν χώμα. Σε πρωτάθλημα, κύπελλο, βόλεϊ και μπάσκετ.

☞ Ας πρόσεχαν!

☞ Οι Τσουκαλάδες του Κροκοκάναλου ακούν Ολιζαντέμπε και παθαίνουν υστερία. Κάτι σαν τον Giorgos όταν του λένε το όνομα Σημίτης, ή τον Κωνσταντόπουλο όταν ακούει τη λέξη Δαμανάκη.

☞ Όχι, τους Μπιστικοκουναλάκηδες κανείς δεν τους υπολογίζει. Γιατί άλλωστε; Μικρομάγαζα και μάλιστα υποθηκευμένα.

☞ Λυκουρέζος και Παπουτσής μες την καλή χαρά. Ειδικά ο δεύτερος το 'χε ανάγκη. Δεν αφήνεις, Χρήστο μου, το προβληματικό σου μαγαζί, να πάρεις καμιά θέση στην ΠΑΕ; Έτσι κι αλλιώς στους σχεδιασμούς του συμμετοχικοδημοκρατικού δεν έχεις τύχη.

☞ Στην ΑΕΚ τώρα, η κατάσταση πάει από το κακό στο χειρότερο. Οι δηλώσεις του Νικολαΐδη είχαν σαν αποτέλεσμα 200 χουλιγκάνοι να τα κάνουν λαμπόγυαλο στους Θρακομακεδόνες και να ρίξουν και κάτι ψιλές σε όσους δεν πρόλαβαν να κρυφτούν στα υπόγεια. Η ομάδα κινδυνεύει να μην παίξει στο ΟΥΕΦΑ και να πάει στη Δ΄Εθνική. Εκτός κι αν βρεθεί ο από μηχανής θεός (επενδυτής).

☞ Πολύ καλή η πορεία των ΠΑΟΚ, Πανιώνιου, Αιγάλεω και Χαλκηδόνας.

☞ Μετρίως μέτριοι η Ξάνθη και ο Ηρακλής.

☞ Μεταξύ φθοράς και αφθαρσίας ο ΟΦΗ, η Καλλιθέα και ο Άρης.

☞ Πλώρη για τη Β΄Εθνική η Προοδευτική και ο Πανηλειακός.

☞ Στα μπαράζ (με τον Εργοτέλη) ο Ακράτητος.

☞ Στα σαλόνια της Α΄Εθνικής η Καλαμαριά, η οποία επανέρχεται μετά από πολλά χρόνια, και η νεοφώτιστη Κέρκυρα.

☞ Κι ο αγώνας συνεχίζεται...

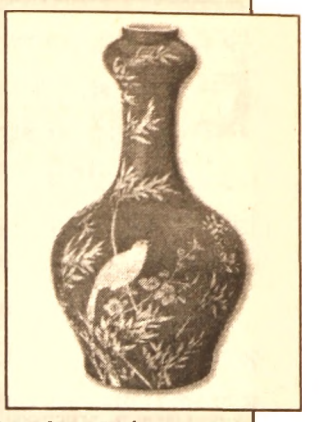
επισημαίνουμε

ράμμα στον Πρωθυπουργό

γαπητέ κ. Πρόεδρε, επιτρέψτε μου κατ' αρχήν μια γενική παρατήρηση: Είναι υσικό οι εκάστοτε νέοι ένοικοι της εξουσίας να αισθάνονται αρκετά πελαγωμένοι ς προς το δέον γενέσθαι. Εδώ ακριβώς έγκειται και ο μεγάλος κίνδυνος να γίνουν, αυτοί, ένα γρανάζι της κυρίαρχης γραφειοκρατίας και να διεκπεραιώνουν κόντες-άκοντες τις ξεθυμασμένες και διαβλητές πολιτικές των προκατόχων τους. όσμωση θα έχει πλέον επιτευχθεί· η καθημερινή ανάγκη θα έχει καταβροχθίσει το ποιο πρόγραμμα, την όποια οραματική διαδικασία. Όταν μάλιστα μιλάμε για τον ολιτισμό, τότε η αμηχανία περισσεύει και η ανάγκη παρουσίασης «έργου» περισχύει των όποιων δεσμεύσεων ή ευαισθησιών. Τότε οι πολιτικοί ετατρέπονται σε πρόβατα εμπρός στην «αυθεντία» του κρατικού υπαλλήλου που ξέρει». Αυτού που γνωρίζει τα «πώς» και τα «γιατί» του κάθε ΚΠΣ και που έχει ένα πρόγραμμα» για να προσφέρει στον πολιτικό του προϊστάμενο. Έτσι βλέπουμε ήμερα η ΝΔ να είναι στην κυβέρνηση αλλά το ΠΑΣΟΚ δια των μανδαρίνων του να αραμένει στην εξουσία, καθώς οι τελευταίοι έχουν ήδη πιάσει κολεγιές με τους ρκετά σαστισμένους νέους ιδιοκτήτες των κυβερνητικών θώκων.
παναλαμβάνουμε πάλι πως στον πολιτισμό η πασοκική νομενκλατούρα ζει και ασιλεύει, ενώ οι πολιτικοί υπεύθυνοι της οδού Μπουμπουλίνας κολακεύονται να ιλάνε με τον δείνα σταρ ή τον χι παράγοντα που πουλάει «τεχνογνωσία». Κι ας ρόκειται γι' αυτούς που έχουν γλείψει εμετικά και εκμεταλλευτεί στο έπακρον την ροηγούμενη κυβέρνηση έχοντας τεράστιο μερίδιο ευθύνης στην πολιτισμική πανάπτυξη του τόπου και στην παραγωγή ανώφελων, πλην άκρως επικερδών έργων». Το ότι διατηρείται και δεν καταγγέλλεται φερ' ειπείν η αμαρτωλή Πολιτιστική Ολυμπιάδα» δείχνει πνεύμα συμβιβασμού και όχι διάθεση για ριζικές ύσεις και ανατροπές. Ο τόπος όμως χρειάζεται ρήξεις ΤΩΡΑ· διαφορετικά η κρίση α συνεχιστεί με επιτάχυνση προς τα κάτω.
πάρχουν επίσης ανοιχτά θέματα που καίνε, όπως είναι η στελέχωση και η πολιτική ου Εθνικού Θεάτρου, το Κέντρο Δελφών που ίδρυσε ο Κωνσταντίνος Καραμανλής αι οι εκσυγχρονιστές το κατάντησαν θέρετρο για την κομματική νομενκλατούρα, ο Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού ή Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού ή Βενιζέλειον ιγος, το οποίο απομυζά δισ. για να προσφέρει διακοπές πολυτελείας στους μετέρους στη Νέα Υόρκη ή το Βερολίνο. Κι απ' την άλλη εσφράγισε το παράρτημα ης Νέας Υόρκης λόγω έλλειψης χρημάτων υπέρ του Ωνασείου Ιδρύματος, ροασπίζοντας σοσιαλιστικά την ιδιωτική πρωτοβουλία. Υπάρχει, τέλος, η Εθνική ινακοθήκη που εδώ και μια δεκαετία υπήρξε προβεβλημένος χώρος της ασοκικής πολιτιστικής προπαγάνδας με κάθε τρόπο. Η Εθνική Πινακοθήκη που εν είναι πια ούτε Εθνική, ούτε Πινακοθήκη, αλλά που διασπαθίζει το δημόσιο ρήμα ασυλλόγιστα και που γράφει στα παλαιότερα των υποδημάτων της κάθε ιαφωνία. Πρόσφατο «επίτευγμα» το παράρτημα στο Ναύπλιο. Μια καμαρούλα μια παλιά, που χωράει 40 πίνακες, μια μικρογκαλερί που παρ' όλα αυτά φορτώθηκε να βαρύ τίτλο και που φόρτωσε μ' έναν ακόμη βαρύτερο το δημόσιο λογιστικό: ύλακες, έξοδα λειτουργίας, εκθέσεις. Κι όλα αυτά για να γίνουν τα πολυτελή γκαίνια και το γνωστό marketing υπέρ της διευθύνσεως. Την επόμενη μέρα το... αράρτημα θα έχει την τύχη των υπολοίπων με κορυφαία την Κέρκυρα... Δηλαδή γκατάλειψη και αδράνεια. Έχουμε κατ' επανάληψη υποστηρίξει, γνωρίζοντας το έμα εκ των ενόντων, ότι η πολιτική των παραρτημάτων είναι τελείως λανθασμένη, αθώς δεν αξιοποιεί τις τοπικές κοινωνίες. Απ' την άλλη είναι αντισυνταγματικό η ινακοθήκη ν' αποψιλώνει τις συλλογές της με διαρκή δάνεια τηδε κακείσε. Μόνο την Προεδρία της Δημοκρατίας έχουν δανειστεί 70 πίνακες! Η διεύθυνση της ΠΜΑΣ καταγγέλλοντας (sic) τον προηγούμενο υπουργό Πολιτισμού (ξανά sic) ήτησε από τον Πρωθυπουργό στήριξη για την κτηριακή αποκατάσταση του δρύματος. Μιαν αποκατάσταση που συνεχώς η ίδια ανέβαλε για λόγους υτονόητους. Μιαν αποκατάσταση που πάντως δεν διεκδίκησε από την τόσο φιλική ης ηγεσία του ΠΑΣΟΚ επί δεκαπέντε συναπτά έτη... Φοβάμαι πως κάποιοι υνεχίζουν να παίζουν ανεπίτρεπτα προσωπικά παιχνίδια στο όνομα της ινακοθήκης και της πολιτιστικής καλλιέργειας του λαού.

Μάνος Στεφανίδης

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

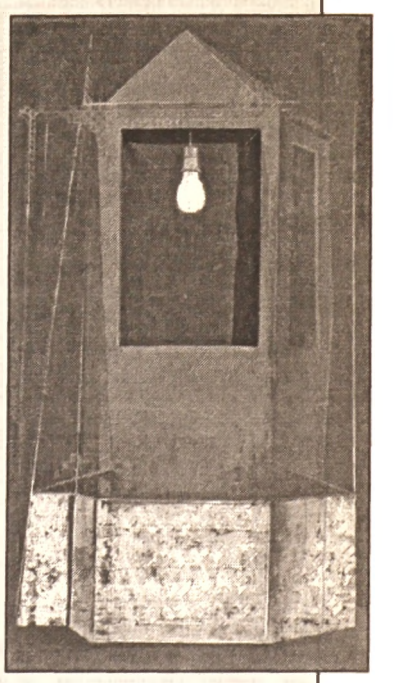

• **Εγκαινιάσθηκε** την περασμένη Δευτέρα η έκθεση **«Αυτοκρατορικοί θησαυροί από την Κίνα»** στην Εθνική Πινακοθήκη: Περισσότερα από 200 αριστουργηματικά έργα που μπορείτε να θαυμάσετε μέχρι και τις 10 Οκτωβρίου.

• **Όσοι βρίσκεστε** ή θα βρεθείτε στη Θεσσαλονίκη, μην παραλείψετε να δείτε την έκθεση που έστησε στην Αποθήκη Β1, στο λιμάνι, το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της πόλης, με τίτλο **«Όταν ο Σαγκάλ έμαθε να πετάει. Από την Εικόνα στην Πρωτοπορία»**. Κεντρικό έκθεμά της η περίφημη, μεγάλων διαστάσεων σύνθεση του Σαγκάλ *Commedia dell' Arte*, που για πρώτη φορά βγαίνει από την Όπερα της Φραγκφούρτης, για την οποία και δημιουργήθηκε.

• **Την Τρίτη** 1/6, μετά τις 7 το απόγευμα, στη γκαλερί Νέες Μορφές (Βαλαωρίτου 9α), εγκαινιάζεται η ομαδική έκθεση των εικαστικών **Α. Βασιλικού, em.kei, Γ. Θεοδωρίδη, Α. Θεοδώρου, Α. Παπαγεωργίου** και **Π. Γερμίδη**, με τίτλο και θέμα «Σενάρια Χώρου». Διαρκεί ως 20/6.

• **Στον «Αστρολάβο»** της Δεξαμενής (Ξανθίππου 11, Κολωνάκι) εγκαινιάσθηκε την περασμένη εβδομάδα η ωραία έκθεση φωτογραφίας του **Γιώργου Παπαδόπουλου-Τετράδη**, του γνωστού δημοσιογράφου της *Ελευθεροτυπίας* (Καιρός). Διαρκεί έως 12/6.

• **Επισκεφθείτε** την έκθεση ζωγραφικής του **Χρήστου Αντωναρόπουλου**, με τίτλο «Ου Τόπος – Κατά Έλληνας Ατλαντίς», που εγκαινιάστηκε την περασμένη Δευτέρα, 24/5, στη γκαλερί Titanium - Yiayiannos (Βασ. Κωνσταντίνου 44, απέναντι από το άγαλμα του Τρούμαν). Διαρκεί μέχρι 14/6.

• **Δείτε** επίσης την έκθεση της **Μυρτώς Σταμπουλού** με τίτλο «Εσωτερική Θέα», που γίνεται στην ίδια γειτονιά, στον χώρο τέχνης «το Μήλο» (Αμύντα 11, Πλ. Προσκόπων, Παγκράτι). Με έντονο το στοιχείο του αυτοσαρκασμού και μοντέρνα μανιέρα, η εικαστικός σχολιάζει την σύγχρονη πραγματικότητα. Διαρκεί μέχρι 12/6.

Life style περιοδικά: Και μη χειρότερα

Είναι άσβεστο το πάθος, γιατί είναι μια μάχη χωρίς μάχη. Εμάς δε μας αφορούν αυτά, τα πετάμε αμέσως στα σκουπίδια: Περιοδικά *τύπου* life, life χωρίς style, δηλαδή αληθινή πέρα για πέρα ζωή.

Τύπου, στ' αλήθεια, όμως η ζωή, *τύπου* και τα περιοδικά, ολόκληρη κατηγορία και όχι πάντα δωρεάν. Γιατί ειλικρινά τόσα χρόνια δεν έχω καταλάβει ποιοι –και αν είναι κιόλας «ποιες»– διαβάζουν με σοβαρότητα, *τύπου* ταύτιση, αυτά τα πράγματα.

Όλοι ξέρουμε ότι αυτά τα περιοδικά καλύπτονται από τις διαφημίσεις μόδας και καλλυντικών, άρα δικαιολογούμε την αυτοαναφορικότητα που διακρίνει κανείς αμέσως, αφού τα άρθρα τοποθετούν σαφώς γράφοντα και αναγνώστη σε μία τάξη που στην αληθινή ζωή απέχει πολύ από τη φαντασίωση της στιγμής.

Παρ' ολ' αυτά επιβιώνει η ψευδαίσθηση της (απροκάλυπτα υλικής) ταξικής διαφοράς –προς τα πάνω πάντα–, και βρίθουν οι ανάλογες περιπτώσεις που αρθρογράφοι και διαφημιστές συμβουλεύουν με τη μυστική συνταγή της επιτυχίας για τη νέα χρονιά, οι όμορφες φίλες να βγάλουν φωτογραφία το Gucci φόρεμα πριν το αγοράσουν, και να το στείλουν φωτογραφία με το κινητό, μη τυχόν και φορέσουν το ίδιο τη φοβερή βραδιά.

Δωρεάν περιοδικό με το *Βήμα*, όνομα *life*, τεύχος 2. Σελίδα 10: *glam είναι να δώσεις τις οικονομίες μιας ζωής για ένα sur mesure* (τι είναι πάλι αυτό;) *ταγιέρ Chanel· το έκανε κάποτε μια γαλλίδα καθαρίστρια*, υπογραφή. Παρ' όλο που στην ίδια σελίδα επιχειρείται να υφαν-

ΒΟΜΒΙΔΙΑ πολιτιστικής ΑΦΑΣΙΑΣ

• Bush, shake it! Ράφα, Ραμάλα, Νατζάφ, Βαγδάτη, Καμπούλ, Ιερουσαλήμ, Γάζα, Λευκωσία. Ταρακούνησέ τα όλα.

• *Shake it! Πρώτος στην τούμπα, τρίτος στο τραγούδι ο Sakis, επειδή είμαστε έθνος ανάδελφον, ενώ τη Ρουσλάνα, βλέπετε, την υποστήριξε όλο το σλαβικό λόμπυ της Ευρώπης.*

• (Τέτοια τούμπα πάντως ούτε κι ο Ζουγανέλης.)

• *Διερωτώμαι: πέρσι τη Σερντάμπ ποιοι την πριμοδότησαν; Οι Μουσουλμάνοι του Λονδίνου και οι Τούρκοι της Κοπεγχάγης; Μας δουλεύουνε ρε!*

• Γι' αυτό shake καμιά βρεγμένη σανίδα προς όλους αυτούς τους γιαλαντζί θριαμβευτές και τους Τζονκαληνύχτηδες.

• *Έσπευσε μάλιστα στην Πόλη και ο υπουργός Τουρισμού κ. Αβραμόπουλος, για να μην χάσει το πατιρντί και τα μεγαλεία.*

• Η Ντόρα πάλι, στο ύψος της. Δέχτηκε ερμηνευτή, συνθέτη και στιχουργό στο δημαρχιακό υπεργραφείο της και σύμφωνα με το πρωτόκολλο φωτογραφήθηκε αρχηγικά με το καλλιτεχνικό πόπολο.

• *Επικοινωνιακή πολιτική του πολύ πρωτοκόλλου.*

• Με τούτα και με τ' άλλα πέρασε στα ψιλά η είδηση της απώλειας ενός πολύ σημαντικού μουσικού ερευνητή του τόπου: Του Στέφανου Βασιλειάδη, της ψυχής του Κέντρου Μουσικής Έρευνας και συνεχιστή της προσπάθειας του Γιάννη Χρήστου και του Γιάννη Παπαϊωάννου. Έφυγε την περασμένη Κυριακή και τάφηκε την Τρίτη στο νεκροταφείο Ζωγράφου.

• *Θυμάμαι με συγκίνηση την πρόσφατη εκπληκτική συνεργασία του Στέφανου Βασιλειάδη με τον Σπύρο Βραχωρίτη και τον Γρηγόρη Σεμιτέκολο στη Ρόδο.*

• Η σοβαρή ελληνική μουσική, που δεν έχει καμία σχέση με τους σοβαροφανείς παραποιητές του Λόρκα στο πιο καραγκούνικο και της Μπερνάρντα στο πιο αραποσέρβικο, έχασε έναν στυλοβάτη της.

• *Μουσικοί πίθηκοι απ' την άλλη, σε μια χώρα καλλιτεχνικής τύφλωσης και απίστευτου αισθητικού δήθεν, μας ταλαιπωρούν ακόμη.*

• Λέγεται αλλιώς και Coca-Cola Art με artists διάφορες κουνημένες φελάχες (shake it), που βολοδέρνουν το κόμπλεξ τους ανάμεσα θεατρικής παντομίμας και μοιρολογοτράγουδων. Είναι αυτοί, ξέρετε, που διασταυρώνονται αλλά δεν αναπαράγονται.

• *Είπα «Μπερνάρντα» και το θυμήθηκα: Τελικά ο μόνος υποψήφιος ευρωβουλευτής από την Εθνική Πινακοθήκη είναι ο Μάνος Στεφανίδης που κατεβαίνει με τον ΣΥΝ.*

FLASH IT, BABY! Ο απόλυτος ορισμός της ευτυχίας! Και της επιτυχίας μαζί! Τα πολιτικά και τα καλλιτεχνικά χαρίσματα σ' ένα μπουκέτο από χαμόγελα. Απαστράπτων Sakis, απαστράπτουσα Ντόρα και πίσω οι «δημιουργοί»: ο μουσικοσυνθέτης και ο μουσικοστιχουργός. Και γαμώ τις εθνικές επιτυχίες δηλαδή! Shake it baby, κι ας τον Αμβρόσιο να φωνάζει. Τέλος, ειδική μνεία οφείλουμε στην μεγαλοκοπέλα από την Μποκοτά της Κολομβίας και βεβαίως στον άψογο τρόπο με τον οποίο παρουσίασε το σόου του Τζον-Τζον. Παιδιά, πάντα τέτοια! Και του χρόνου! Όσο για τη Δήμαρχο, εμπράκτως αποδεικνύεται ότι είναι δίπλα στην τέχνη. Η σοβαρότητα πέφτει μόνο λίγο μακριά.

εί ένα κακόγουστο άλλοθι για την ταρξη του περιοδικού, γιατί δα το ξέουνε πως δεν είμαστε τελείως ζώα, η λάκα καταλήγει ότι όπου πάρτι και παίς. Μέσα είμαστε!

Ετσι λοιπόν καταντάμε στο εξοργιστι- ό κείμενο, παρόλη την κραυγαλέα γεοιότητα του, όπου –τι θεατρικά!– γνωστο ποιος και για ποιο λόγο υποßεται το ρόλο της, και... *η Αδριανή Πέρταχα συγχρωτίζεται πληβείους αι λιποθυμάει από την εσάνς του κορού τους*. Θα πάθει και άλλα τέτοια τα επόμενα τεύχη άραγε;

Μάταιο και εξαιρετικό χάσιμο πολύτις ύλης, να σχολιάσω τα γραφόμενα· συνθέτω όμως κάποια κομμάτια από αυτά, όπως: *τις συνθήκες που επιβάλλουν τον συναγελασμό με άπλυτους συμπατριώτες, που λυμαίνονται το κέντρο της Αθήνας*, με *πολυκαιρισμένο ιδρώτα πάνω σε φθηνά συνθετικά υφάσματα* (οι χοντρές των περιχώρων που είχαν συνωστιστεί στο ντελικατέσσεν *με την έκπτωση της κοινωνικής διαστρωμάτωσης* και οδήγησαν την ταλαιπώρια της *να ζητήσει ξέπνοη μισό κιλό μπρι και λίγο σεβρ, για το μπριτζ, αφού η Λουντμίλα είχε άδεια*).

Παθαίνει πολλά, μέχρι να φτάσει σπίτι, αλλά τελικά, εξαντλημένη και *στα πρόθυρα λυγμών*, διανυκτερεύει στο Saint George, αφού –μετά τον υπερβολικό συγχρωτισμό με πληβείους *και φυτικά σαπούνια της δεκάρας πάνω σε μισοπλυμένους λαιμούς και λιπαρά δέρματα*– άφησε το σπίτι να ξεμυρίσει. Όσο για τον *αχρείο υπαλληλίσκο* που έκανε λάθος την παραγγελία, μάλλον την έχει βαμμένη...

Ουδέν σχόλιον· κι εμείς αρρωστήσαμε, αλλά θα μείνουμε στο κρεβάτι.

ΥΓ. Παρόλο που το ίδιο τεύχος φιλοξενεί μια ωραία συνέντευξη της κ. Νίκης Γουλανδρή, στο εξώφυλλο θα δούμε τα απολύτως σημαντικότερα πρόσωπα, πριγκίπισσα του Μονακό και κόρη.

Δάφνη Μικιρντισιάν

• Η κ. Πλάκα, αφού έβαλε κατά το συνήθιό της όλα τα ΜΜΕ να προαναγγέλλουν τη συμμετοχή της στο ψηφοδέλτιο της ΝΔ, τελικά πήρε τον... Σόρογκα.

• *Δεν μ' ενοχλεί που είναι δεξιοί, μ' ενοχλεί που είναι αδέξιοι.*

• Ιδιοφυής επικοινωνιακή τακτική πάντως, αντάξια της Ντόρας: Λες πρώτα ότι σε εκλιπαρούν να συμμετάσχεις και, όταν σε αγνοήσουν, βγαίνεις και λες ότι αντιστάθηκες στις πιέσεις!

• *Η θητεία πλάι στον Ευάγγελο Βενιζέλο τώρα δικαιώνεται. (Αλλά και πλάι στη Δήμητρα Λιάνη.)*

• Shake it, babies! Αν μη τι άλλο, στον τόπο αυτό δεν θα πάψουμε ποτέ να ξεκαρδιζόμαστε.

• *Κι άλλη καλή μουσική: Στο Γκάζι από 1ης Ιουνίου και για μια εβδομάδα η αφρόκρεμα της ευρωπαϊκής τζαζ.*

• Και οι Mode Plagal βεβαίως-βεβαίως.

• *Και ελεύθερη η είσοδος και πολλές εκπλήξεις και φθηνή μπίρα.*

• Κάτι σαν το αναβληθέν φεστιβάλ του *Αντί*, ή σαν ένα πάρτυ της Αριστεράς χωρίς κομματική διοργάνωση.

• *Ελάτε ν' ακούσετε δημιουργική μουσική και να δείτε τις πιο συμπαθητικές φατσούλες Αθηνών και περιχώρων.*

• Τις φατσούλες που μας κάνουν να αισιοδοξούμε.

• *Επίσης με τρελαίνει η φωτογραφία του Μίκη με τον Πέτρο Φιλιππίδη και τον Αντώνη Ρέμο ενόψει της κοινής τους συναυλίας (sic) στο Ηρώδειο.*

• Sancta Simplicitas και Jan Huss (Χους, όχι ουστ).

• *Επίσης ετοιμάζομαι για την άλλη μεγάλη συναυλία: στους στύλους του Ολυμπίου Διός με Μίκη, Vangelis και Vicky Λέανδρος.*

• Θα στέλνανε αντ' αυτών τον Στέφανο Βασιλειάδη, αλλά τους πρόλαβε ο πιο μεγάλος Μουσικοκριτικός...

• *Να δείτε την Αποστολία Παπαδαμάκη και την πρωτοποριακή της πρόταση σχετικά με μια χορογραφία του σώματος, που ξεθεμελιώνει τις συμβάσεις και ενοποιεί τις τέχνες με κοινό άξονα την ψηλάφηση του αρχέγονου.*

• (Τι γράφω ο ευρωβομβιστής, όταν έχω έμπνευση!)

• *Τύφλα να 'χει ο Τσέκερης! Ο μακράν αμεσότερος κειμενογράφος στην* Αυγή *και ο καλύτερος συνεργάτης μας.*

• ...Όταν δεν μας ξεχνάει.

• *Άλα της, και με Μπερλινγκουέρ ο ΣΥΝ στις ευρωεκλογές!*

• Κάτι τέτοια βλέπει ο Κόκκαλης και ονειρεύεται Ρονάλντο για τον Ολυμπιακό.

• *Αλλά και το ευρωψηφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ μια χαρά είναι: πολυφασικό, αταξικό, light, αυτοδύναμο, αποκεντρωμένο, πλουραλιστικό, επιπεδόμορφο, ανταποδοτικό, προσωπομορφικό, διεσταλμένο, αμφίπλευρο –πήγα να πω ευρύπρωκτο, αλλά συγκρατήθηκα–, συμμετοχικό, φιλελεύθερο, δημοκρατικό, σοσιαλβιομηχανικό και μεταβιομηχανοποιημένο.*

• Με λίγα λόγια postmodern και μεταμοντέρνο και χαριτωμένα αλλού ντ' αλλού (σαν το στιλ του νέου αρχηγού).

• *Άσχετο: Ξέρετε πού έμαθε ελληνικά ο Γιωργάκης; Στου Στρατηγάκη.*

• Ατάκα του φοβερού Παύλου Μάτεσι...

• *Ο οποίος διέπρεψε στο Τορίνο ανάμεσα στους αποσταλέντες έλληνες σκριτορίνους, κατά την* Corriere della Sera, *και τον οποίο ο εκδότης Κροτσέτι αναφέρει ως τον συνεχιστή της μεγάλης ευρωπαϊκής αφηγηματικής παράδοσης.*

• Σας μίλησα για την Παπαδαμάκη, σας έχω μιλήσει για τον Ρήγο, ε, σας λέω τώρα ότι το πολύ επιτυχές φεστιβάλ χορού στην Καλαμάτα χρωστάει ακόμη στους συντελεστές της περσινής εκδήλωσης. Αυτός ο πολύ σοβαρός θεσμός χρηματοδοτείται από το ΥΠΠΟ και τον Δήμο Καλαμάτας, που προς το παρόν χορεύουν κλέφτικα ή την Λίμνη της Πάπιας...

• *Και να πεις πως πρόκειται για πολλά; 100.000.000 δρχ. στοιχίζει ολόκληρο. Κι αυτό χάρις στις άοκνες προσπάθειες της Βίκυς Μαραγκοπούλου, της ψυχής του φεστιβάλ.*

• Αφήστε που και η Παπαδαμάκη παραμένει απλήρωτη.

• *Απ' την άλλη το ΥΠΠΟ έδωσε 45.000.000 δρχ. χορηγία στην Εταιρεία Ελλήνων Συγγραφέων και οφείλει ακόμη 5.000.000 δρχ.*

• Σε απόγνωση ο Γραμματέας της Εταιρείας απειλεί ότι θα πουλήσει σε δημοπρασία τα ιερά και τα

Χαράς ευαγγέλια για τους οπαδούς του πολυτονικού!

Ενδιαφέρουσα όσο και παράδοξη η άποψη που ανέπτυξε ο κλινικός ψυχολόγος και ψυχοθεραπευτής Θαλής Παπαδάκης στην ομιλία του στο Ινστιτούτο Διαγνωστικής Ψυχολογίας του Ανοικτού Ψυχοθεραπευτικού Κέντρου τη Δευτέρα 17 Μαΐου. Παρουσίασε τα αποτελέσματα μιας συνεχιζόμενης έρευνας σύμφωνα με την οποία η εκμάθηση της ιστορικής ορθογραφίας και των αρχαίων ελληνικών επιδρά στην ψυχοεκπαιδευτική ανάπτυξη του παιδιού. Συγκρίθηκαν η ομάδα των «αρχαίων» με την ομάδα των «μονοτονικών» (25 παιδιά με κοινές όλες τις μεταβλητές πλην μιας) και βρέθηκε ότι η πρώτη παρουσίαζε ανοδικές διαφορές σε σχέση με τη δεύτερη όσον αφορά τις οπτικές και αντιληπτικές ικανότητες. Με άλλα λόγια καλύτερες επιδόσεις στη γραφή και την ανάγνωση και λιγότερες πιθανότητες να γίνει ένα παιδί δυσλεκτικό. Μπορεί κανείς, έστω και μη ειδικός, να συμφωνήσει ή όχι με τα συμπεράσματα αυτά, αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το ίδιο καλά περνούσαμε ως μαθητές και την εποχή της ιστορικής ορθογραφίας, αν όχι καλύτερα. Και αισθανόμασταν και την αίγλη ότι διαφυλάσσουμε κάτι ιστορικό και σπουδαίο!

Μαρία Τσάτσου

όσια, δηλαδή τα χειρόγραφα των μελών του Δ.Σ. και λοιπών.

• *Αναμένονται αστρονομικές τιμές για ένα manuscript του Χωμενίδη.*

• Παράλληλα 29 σοβαροί bookmakers ποντάρουν στους συγγραφείς του «Μεταίχμιου». Αυτοί ξέρουν.

• *Άσχετο. Αυτό το ρημάδι το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού δεν γράφεται «Μείζωνος», όπως το βλέπουμε συνέχεια· εκτός κι αν πρόκειται για την οδό Μαιζώνος.*

• Πήγαμε και στο παράρτημα –τρόπος του λέγειν– της Εθνικής Πινακοθήκης στο Ναύπλιο όπου φιλοξενούνται 45 –ολογράφως: σαρανταπέντε– πίνακες και γι' αυτό το λόγο στήθηκε ολόκληρη εμποροπανήγυρις.

• *Ενώ πρόκειται για έναν χώρο, που μόλις μπαίνεις, βγαίνεις. Καμαρούλα μια σταλιά!*

• Παράρτημα ΕΒΓΑ δηλαδή!

• *Αλλά τα εγκαίνια ήσαν λαμπρά. Ξοδεύτηκε άφθονο δημόσιο χρήμα· γιατί έτσι είναι οι δημόσιες σχέσεις, κοστίζουν.*

• Επίσης ατακτοποίητοι παραμένουν ακόμη οι μεταφραστές του καταλόγου *Φως του Απόλλωνα*, οι οποίοι και τιμολόγιο εξέδωσαν και το ΦΠΑ απέδωσαν και χρήματα δεν πήραν.

• *Ε, μην είμαστε και πλεονέκτες. Ούτε η κ. Λαμπράκη μπήκε στο ευρωψηφοδέλτιο, παρότι θα το ήθελε ο κ. Λαμπράκης.*

• Θα μου πείτε, ούτε και η κ. Παναγιωταρέα μπήκε. Και θα σας απαντήσω, προτού με προλάβει ο αθυρόστομος Τάσος Γούλας από τη Γερμανία:

• *Ο τόπος μας ανέκαθεν τιμωρεί τις αξίες.*

• Δεν πειράζει, Μαρινάκι· την επόμενη φορά. Οι αγωνίστριες ποτέ δεν χάνονται. Ούτε και οι στυλοβάτες του ΟΦΑ.

• *Μοναδική εξαίρεση ο κ. Ελληνιάδης, μουσικοπαραγωγός ο οποίος παραμένει πρόεδρος του ΣΕΒΑ, δηλαδή του Συνδέσμου Ελλήνων Βιβλιοπωλών.*

• Τι σχέση έχει με το βιβλίο; Ήξερε τον κ. Τατούλη από το ΕΚΚΕ! Επίσης εκδίδει το περιοδικό *Ντέφι*.

• *Αν θυμόμαστε καλά, ενεπλέκετο και στα τραγούδια της Βίκυς Λέανδρος.*

• Φως φανάρι ότι βρίσκεται στα χαρακώματα του πολιτισμού.

• *Και άλλα ευχάριστα νέα: Ο Πρετεντέρης τα ρίχνει στον Γιωργάκη σε πρόσφατο κείμενό του όπου η ειρωνεία πάει σύννεφο.*

• Ο Ταγματάρχης της Nova συνεργάζεται με τη Λαμπράκη της Πινακοθήκης που προλόγισε την έκθεση του Λάλα που έκανε την εκπομπή «Τα κακά παιδιά» με τον Ταγματάρχη.

• *Τα παιδιά μεγαλώνουν, τα κακά τους μένουν.*

• A propos, ολόκληρη η έκθεση της Κίνας στην Εθνική Πινακοθήκη είναι πληρωμένη από την κινεζική κυβέρνηση ως διαφήμιση της Ολυμπιάδας του Πεκίνου το 2008.

• *Αυτό θα πει οργάνωση.*

• Μ' αυτά και με τ' άλλα και παρά τη συνεχιζόμενη πολιτιστική ανομβρία, το θαύμα της Ακρόπολης συντελείται σιωπηλά και αθόρυβα.

• *Το κορυφαίο μνημείο αποκαθίσταται· και αυτό δεν έχει σχέση με τις πτωχαλαζονικές πολιτικές περί επιστροφής των Μαρμάρων που δεν επιστρέφονται και το ασανσέρ που αποφασίστηκε να τρυπήσει τον Ιερό Βράχο.*

• Μια απόφαση που μας προβληματίζει και επειδή ελήφθει υπό την πίεση του σόου των Ολυμπιακών Αγώνων.

• *Για τον ίδιο λόγο που δεν μας πείθει η όλη σπουδή και η ρητορική περί του Νέου Μουσείου της Ακρόπολης, γιατί στηρίχθηκε κυρίως στο μάρκετινγκ της Ολυμπιάδας και στην «προβολή» της αρχαίας ημών κληρονομίας. Τρομάρα μας.*

• Και γιατί το επιλεγέν κτίσμα υπακούει σε μια τουριστική λογική που προσγειώνει τα εκθέματα για ν' απογειώσει τον μπετονένιο εαυτό του και όχι για να υπηρετήσει ερμηνευτικές ανάγκες.

• *Εκ των ενόντων λύσεις-αρχιτεκτονικές τρύπες, που προσβάλλουν το ιστορικό τοπίο σε μιαν Αθήνα κορεσμένη από παρεμβάσεις και ιδέες.*

• Πώς το 'λεγε ο Τσαρούχης; Στο μέλλον εθνικός ευεργέτης θα ονομάζεται αυτός που γκρεμίζει κι όχι αυτός που χτίζει.

• *Ανοίχτε χώρο, ρε! Πήξαμε!*

Μανωλάκης
ο Ευρωβομβιστής

Πώς άραγε πραγματοποιείται η εισαγωγή, σ' ένα εικαστικό πεδίο, του γράμματος, της γραφής; Γιατί μια πλαστική επιφάνεια, όπου μέχρι πρότινος υπήρχαν μορφές χαραγμένες ή χρωματισμένες με πινέλο, αναγνωρίσιμες –πεδιάδες, λόφοι, σύννεφα, απόψεις φωτεινές και μελωδικές ενός κόσμου πραγματικού– γεμίζει ξαφνικά με μυστηριώδη σημάδια,αρχαϊκά, που ο αλλόκοτος χαρακτήρας τους προκαλεί ένα αίσθημα ανησυχίας; Ποια είναι η βαθύτερη παρόρμηση που ωθεί μία καλλιτέχνιδα σαν την Μαίρη Σχοινά να υποκύπτει ξαφνικά στη γοητεία κωδικοποιημένων συμβόλων που μοιάζουν, θα 'λεγε κανείς, με δημιουργήματα των ονείρων μας;

Η Αιγαιίς της Μαίρης Σχοινά

Πράγματι, οι παράδοξες και ρυθμικές επιγραφές που ρυθμοδοτούν ως οιονεί ήχοι τον χώρο των πινάκων οι οποίοι εκτίθενται εδώ, δεν είναι μονάχα μορφές ή ιδεογράμματα. Δεν ανήκουν στην κατηγορία της αυτόματης γραφής, της γραφής των χειρονομιών, κατά τα πρότυπα πολλών τάσεων και αισθητικών κινημάτων της τέχνης τον 20ό αιώνα, από την εποχή των Ντανταϊστών και των Υπερρεαλιστών μέχρι τις μέρες μας. Αν όντως υπάρχει μια σχέση με το παρελθόν, θα ήταν ενδεχομένως η συγγένεια με το πνεύμα των Σουρεαλιστών και την επιθυμία τους να ξεφύγουν από την κατεστημένη γλώσσα και να υπογραμμίσουν τη διαφορά που χωρίζει τους «μοντέρνους καιρούς» -ωμούς, πολεμοχαρείς, μισαλλόδοξους όσο κατά τις αρχές του αιώνα όσο και σήμερα– από έναν ορισμένο «πρωτογονισμό», που τον φαντάζονταν πλήρη νοήματος, ανθρωπιάς, πολιτισμού.

Οι επιγραφές που βρίθουν στο έργο της Μαίρης Σχοινά είναι αληθινές, έρχονται από τα βάθη του καιρού, από τα βάθη της θάλασσας και του Αιγαίου Πελάγους. Εξ ου και ο τίτλος: Αιγαιίς.

Πέρα από τη «γεωγραφική», τοπολογική έννοια του όρου, η επανάληψη του ευμετάβλητου γαλάζιου βάθους πεδίου αυτής της σειράς των πινάκων, μοιάζει ν' ανακαλεί στη μνήμη την έννοια της θάλασσας μήτρας των πολιτισμικών παραδόσεων για τις οποίες μιλά συχνά η καλλιτέχνις, φόντο των καταπληκτικών πολιτισμών που είδαν το φως στο χώρο της ανατολικής Μεσογείου των αρχαίων χρόνων, εποχή κατά την οποία τα πλοία αυλάκωναν το Αιγαίο πέλαγος χαράζοντας νέους δρόμους, ευνοώντας τις ανταλλαγές και τις επιμειξίες, διευρύνοντας τις ανθρώπινες εμπειρίες. Την ίδια στιγμή τα ίδια αυτά πλοία έφερναν μαζί τους τις πρώτες γραφές που οι λαοί της περιοχής της Μεσογείου είχαν επινοήσει για να επικοινωνούν: την αρχαία μινωική, την κυπριακή μινωική, την ακκαδική, τη φοινικική, κι άλλες πολλές – μέχρι και τις γραμμικές Α και Β.

Μέσα λοιπόν στα βιβλία της ιστορίας και της αρχαιολογίας τις βρίσκει η Μαίρη Σχοινά και από εκεί αντλεί τις προσωπικές της εμπνεύσεις. Οι δικές της γραφές –κοσμογονικά απόκρυφα, μεταφορές, ονειροκρίτες– ζωντανεύουν μια σειρά παραδόσεων και αρχαίων κειμένων, αναπαραστάσεις και θρύλους χαμένους κατά τη μακραίωνη διάρκεια του ανθρώπινου πολιτισμού, που επανεμφανίζονται χάρη στην ορμή της δημιουργικής φαντασίας. Η αναπαραγωγή τους υπό μορφή εικόνας δεν είναι «αντιγραφή». Πρόκειται για την κατάληξη μιας πλούσιας ψυχικής διεργασίας, σύνθετης και ζωντανής, όπως είναι πάντα άλλωστε μια ερμηνεία/παραλλαγή ενός πρωταρχικού μουσικού θέματος περίπλοκη, του οποίου η επανάληψη σημαίνει ταυτόχρονα θάνατο και ανάσταση, όνειρο και πραγματικότητα, απουσία ζωής και ζωή. Πόθος πνευματικότητας εν τέλει, και νοσταλγία για μια εποχή που την φαντασιώνουμε ως καταπληκτική, την εποχή του αιγαιοπελαγίτικου κόσμου, δημιουργού μοναδικών αισθητικών, φιλοσοφικών ή λογοτεχνικών έργων, του οποίου τα ίχνη, από τον ένα πίνακα στον άλλο –και από τη μία ακτή στην άλλη του Αιγαίου– λειτουργούν ως δυνάμεις ενάντια στη λήθη. Ως εκφάνσεις της σκέψης επίσης, που εκφράζουν σε μια ανώτερη σφαίρα επιθυμίες διανοητικές και αισθητικές. Μα πάνω απ' όλα, τα γράμματα και τα σημάδια τούτα που τα λούζει το υδάτινο στοιχείο, είναι γεγονότα πλαστικά χαρακτηριστικά της δημιουργικής εργασίας της Μαίρης Σχοινά, μιας εργασίας όπου η Εννοια και η Ιδέα συναντώνται με την πρωτότυπη αισθητική έκφραση της καλλιτέχνιδος.

ΒΑΣΙΑ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗ-ΚΑΡΑΜΠΕΛΙΑ
Παρίσι, Απρίλιος 2004

Το σημαντικό δεν είναι ότι στα 57 χρόνια της μέχρι σήμερα ζωής του το σημαντικότερο –από κάθε άποψη– φεστιβάλ κινηματογράφου του κόσμου, δηλαδή αυτό των Καννών, δίνει για πρώτη φορά το Χρυσό Φοίνικα σε ένα ντοκιμαντέρ, ούτε ότι το ντοκιμαντέρ είναι πολιτικό. Το σημαντικό είναι ότι το ντοκιμαντέρ είναι αμερικανικό και στρέφεται απροκάλυπτα και με οξύτητα κατά του προέδρου Μπους, καταγγέλλοντας τις οικονομικές διασυνδέσεις, τόσο τις δικές του όσο και των στενών συνεργατών του στην κυβέρνηση, με τον Μπιν Λάντεν και τους σαουδάραβες Κροίσους του πετρελαίου.

Μουρ εναντίον Μπους, σημειώσατε ένα

Ο εκπρόσωπος τύπου του Λευκού Οίκου δήλωσε πως, παρότι το *Φαρενάιτ 9/11* του Μουρ είναι *«ανάξιο λόγου»*, το Χόλιγουντ επανεξετάζει το θέμα της απρόσκοπτης διανομής του στις ΗΠΑ.

Ο πασίγνωστος πλέον Μάικλ Μουρ είναι ο μεγάλος νικητής της φετινής διοργάνωσης, με το ντοκιμαντέρ του *Φαρενάιτ 9/11*. Αξιοσημείωτο είναι ότι Πρόεδρος της φετινής Κριτικής Επιτροπής ήταν ο πολύς Κουεντίν Ταραντίνο, του οποίου οι ταινίες, όσο αξιόλογες και αν είναι, δεν έχουν ποτέ αποτυπώσει πολιτικές ή κοινωνικές θέσεις. Αλλά και η πλειοψηφία των μελών της ίδιας επιτροπής ήταν Αμερικανοί και Άγγλοι. Εν καιρώ θα πληροφορηθούμε πώς συνέβη αυτή η όσο ποτέ επίκαιρη υπέρβαση με το ολοφάνερο πολιτικό νόημα. Όταν με το καλό βγει η ταινία στη διανομή, θα δούμε πόσο και αν βάρυναν τα όποια καλλιτεχνικά της προσόντα στην αξιολογική κρίση και πόσο η –επί γαλλικού εδάφους– κριτική επιτροπή, εναρμονισμένη με το διεθνές κλίμα, θέλησε να δώσει –και το έπραξε– ένα «ηχηρό χαστούκι» στην όπως την αποκαλεί η Σούζαν Σόντανγκ «επιλεγμένη» και όχι «εκλεγμένη» κυβέρνηση του χρεοκοπημένου Τζορτζ Μπους.

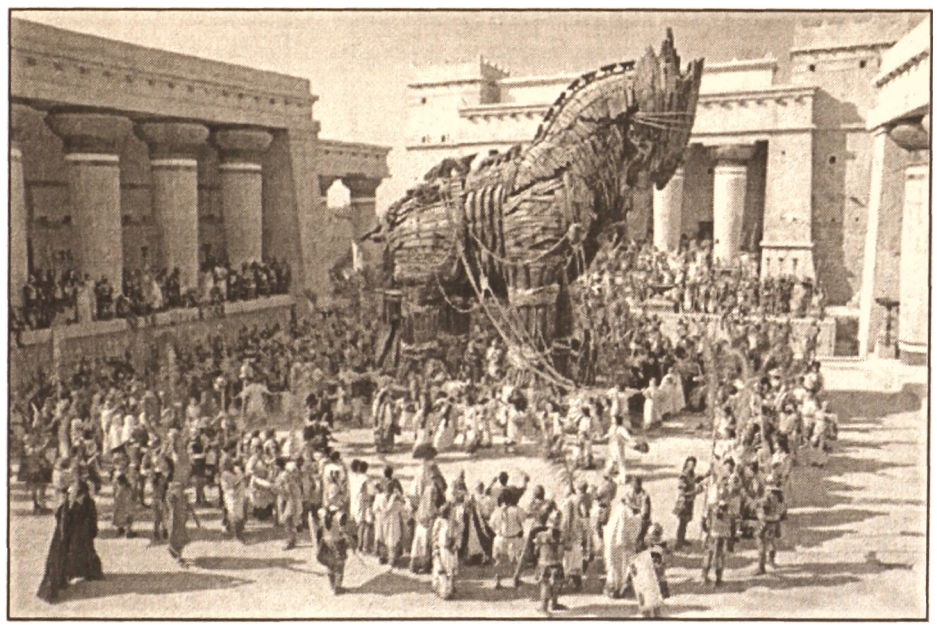
Ο Μάικλ Μουρ δεν είναι άγνωστος στο ελληνικό κοινό. Γεννημένος στο Φλιντ του Μίσιγκαν μπήκε στον κινηματογράφο πριν 15 χρόνια με το ντοκιμαντέρ *Ο Ρότζερ κι εγώ*, μια ακτιβιστική ταινία κατά των απολύσεων που έκανε η Τζένεραλ Μότορς στη γενέτειρά του. Το 1995 κάνει την πρώτη του γνωριμία με το Φεστιβάλ των Καννών, όταν στο τμήμα του «Ένα κάποιο βλέμμα» προβάλλεται το ντοκιμαντέρ του *Canadian Bacon*. Θα ακολουθήσει το ντοκιμαντέρ *Ο μεγάλος*, που στοχεύει στο μαλακό υπογάστριο της αποκαλούμενης στην Αμερική *«οικονομικής ανάκαμψης»* μέσω των απολύσεων, και το 2002 θα παρουσιαστεί ο *Ακήρυχτος Πόλεμος*, μια ιλαροτραγική παρουσίαση του προβλήματος της ελεύθερης κατοχής όπλων από τους αμερικανούς πολίτες. Η ταινία κέρδισε το Ειδικό Βραβείο στις Κάννες και το Όσκαρ καλύτερου ντοκιμαντέρ. Αλησμόνητη θα μείνει η βροντερή καταγγελία του μέσα στην κατάμεστη αίθουσα κατά τη διάρκεια της τελετής της απονομής των βραβείων: *«Ντροπή σας, κύριε Μπους!»*. Τότε προετοιμαζόταν η εισβολή στο Ιράκ. Αλλά και στη χώρα μας η προβολή του *Ακήρυχτου πολέμου* κράτησε κάπου μισό χρόνο.

Πληθωρικός ο Μουρ, σαρκαστικός και με ευθύβολο μαύρο χιούμορ, δεν «μασάει» τα λόγια του, ούτε δείχνει να φοβάται σε μια χώρα με βαθύτατες δημοκρατικές ρίζες, από τη μια μεριά, αλλά και την ολοσκότεινη, αθέατη (στη συγκρότησή της) πλευρά, που δεν διστάζει να βγάλει από τη μέση τους «ενοχλητικούς». Και ο Μάικλ Μουρ παραείναι τέτοιος. Με την πληθωρική εμφάνισή του, την δήθεν αφελή, αλλά ταυτόχρονα «μαιευτική» διαλεκτική του, και κυρίως το εκπληκτικά πλούσιο, αποκαλυπτικό του υλικό, στριμώχνει ασφυκτικά τον αντίπαλό του. Θέλει να γίνει η «φωνή» της άλλης, της δίκαιης και δημοκρατικής Αμερικής. Δεν λείπουν όμως και οι σκεπτικιστές, που έμμεσα τον κατηγορούν ότι με τις (οπωσδήποτε) υπερβολές του επιδιώκει την αυτοπροβολή του και τα οικονομικά οφέλη που του εξασφαλίζουν οι ταινίες και τα βιβλία του. Ο ίδιος ο Ταραντίνο, σε συνέντευξή του, την επομένη της προβολής του *Φαρενάιτ 9/11*, είπε ότι έμμεσα βγαίνει ωφελημένος ο Μπους. Παρ' όλα αυτά, ετούτη την ώρα που έρχεται στο φως η ταινία του Μουρ, είναι μια ακόμα υπηρεσία στην παγκόσμια κοινή προσπάθεια να χάσει ο Μπους τις εκλογές. Θα είναι από τις σπάνιες φορές που η κινηματογραφική τέχνη γίνεται πράξη και όπλο.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Η στήλη ετούτη δεν έστρεψε ποτέ το ενδιαφέρον της ούτε στη σειρά των *Matrix* (και τις εξ αυτών κινηματογραφικές κλωνοποιήσεις), ούτε στους αλλεπάλληλους *Χάρυ Πότερ*, ούτε στους γοτθικούς *Άρχοντες των δαχτυλιδιών*, κάτι που ασφαλώς θα έκανε αν το αναγνωστικό κοινό του *Αντί* ήταν κάτω των δεκαέξι ετών. Η εξαίρεση για την αμερικανική *Τροία* του γερμανού σκηνοθέτη Βόλφανγκ Πέτερσεν γίνεται εξ οικείου και ευλόγου ενδιαφέροντος: «εμπνευσμένη» (όχι «βασισμένη») δηλώνεται στα «γράμματα» της ταινίας από την ομηρική *Ιλιάδα*. Πρόνοια που όμως δεν απαλλάσσει...

Ε, όχι και «εμπνευσμένη» από τον Όμηρο!

Ναι μεν η ταινία ονομάζεται *Τροία* και όχι *Ιλιάδα*, αλλά ροία δίχως τον μηρο δεν υπάρι. Έτσι, καθορικό έρχεται το ώτημα τι ο σενατογράφος Ντέιβιδ Μπένιοφ και ο έτερσεν, τι «inired» (εμπνεύηκαν) από αυτή ν παγκόσμια ποιητική προίκα: Τίπο. Μοναχά τα ονόματα (δανείστηκαν), ύνδετα περιστατικά και αρκετά αφεή σκόπιμα λάθη (π.χ. ξαδέλφια ο χιλλέας με τον Πάτροκλο, η Σπάρτη αι λιμάνι, τον Αγαμέμνονα τον σκονει η Βρισηίδα, εκεί στην Τροία –και ι η Κλυταιμνήστρα στις Μυκήνες– π., κ.λπ.). Κάποιοι ισχυρίζονται ότι τή η επιστροφή (της αμερικανικής ομηχανίας) στην αρχαία Ελλάδα έχει κάνει με τους επερχόμενους Ολυιακούς Αγώνες στην Αθήνα (άλλωε ακολουθούν σε λίγο οι διάφοροι Μεγάλοι Αλέξανδροι»). Χλωμό φαίται. Το πιο πιθανό είναι το «αδιέξο» της βιομηχανίας της κινούμενης εικόνας (κυρίως της αμερικανικής) στην αναζήτηση σεναριακού υλικού για blockbuster και το προσδοκώμενο boxoffice σύμφωνα με το main stream που σε συντριπτικό ποσοστό το αποτελεί η πιτσιρικαρία των πολυ-αιθουσών. Σκόπιμη και η παράθεση της αμερικανικής ορολογίας που προηγήθηκε, αφού αυτή είναι που αντιπροσωπεύει και το κίνητρο της «κατασκευής» αυτών των πληθωρικών γιγαντοθεαμάτων: «Μεγάλο θέαμα» ίσον «Μεγάλο ταμείο».

Δεν είναι ότι στέρεψαν τα σενάρια με πρωτότυπες ιστορίες. Είναι ότι αυτές δεν φέρνουν μεγάλα κέρδη, αφού δεν προσελκύουν τις μικρές ηλικίες που είναι (ιδίως στις ΗΠΑ) το 80% των εισιτηρίων. Δεν ενδιαφέρουν οι σύγχρονοι χαρακτήρες αλλά οι μυθικές, οι εξωπραγματικές διαστάσεις, το μεγάλο θέαμα. Αυτό που υπερισχύει δεν είναι το τι συμβαίνει αλλά το πώς συμβαίνει. Στην προκειμένη περίπτωση δεν είναι ο Όμηρος και η *Ιλιάδα* ο κράχτης –όπως δεν ήταν (στο εμπορικό τους αποτέλεσμα) ο *Άμλετ* του Λώρενς Ολιβιέ, ούτε του Γκρικόρι Κόζιντσεφ, ούτε του Φράνκο Τζεφιρέλι, ούτε του Κένεθ Μπράνα– αλλά ο αλογομούρης Αχιλλέας, γιατί τέτοιο τον κατάντησε ο Μπράντ Πιτ που λες και βγήκε από ταινία του Κουεντίν Ταραντίνο, και πιο πολύ οι απίστευτες στη θεαματική τους υπερβολή ψηφιακές τεχνικές. Ξαφνιάζεται ο θεατής (ανεξάρτητα από ηλικία) με την εικόνα των αμέτρητων (των 1000, λέει ο Αγαμέμνονας) καραβιών του στόλου των Ελλήνων. Χάσκει, με το στόμα ανοιχτό, μπρος στις μυριάδες μυριάδων του στρατού στις αμμουδερές παραλίες του Ίλιου. Τύφλα να 'χουν οι στρατιές των Συμμάχων στην απόβαση της Νορμανδίας. Η αποθέωση της οφθαλμαπάτης του (ανύπαρκτου και τελικά κουραστικού στις κοντά 3 ώρες επαναλήψεις του) μεγάλου θεάματος. Όμως δραματούργημα μηδέν. Όλοι, μα όλοι οι ήρωες, κατασκευές κομπάζουσες, νευρόσπαστα. Σύγχρονοι τύποι –σε κάθε τους κίνηση, σε κάθε τους μορφασμό, στο ηχόχρωμα της φωνής– που μετακόμισαν από πολεμικές συρράξεις διαφόρων εποχών και ντύθηκαν τα βάρβαρα σχεδιασμένα ρούχα τους μέσα σ' ένα τρισβάρβαρο σκηνικό. Μα χρειαζόταν ο Όμηρος για τέτοια ταινία; Ας διαβάσουν π.χ. τον Θουκυδίδη και θα έχουν για μια ζωή ταινίες υπερθεάματα, δίχως την ανάγκη να τσαλαβουτούν μέσα σε πανανθρώπινες λογοτεχνικές κληρονομιές όπως είναι ο Όμηρος. Γιατί, αν αφαιρέσεις από αυτά τα αριστουργήματα το ψυχικό και το αισθηματικό μεγαλείο με το οποίο η ποίηση ντύνει τις ανθρώπινες πράξεις, τότε αυτό που απομένει (όπως στην εν λόγω ταινία) είναι το τηλεοπτικό ρεπορτάζ. Και επειδή η δράση στην *Τροία* αναπαριστά το μυθοποιημένο παρελθόν, ούτε το σοκ του τηλεοπτικού συμβαίνοντος, σε ακαριαίο χρόνο, διαθέτει. Ακόμα και ο ακατάλυτος ερωτικός μύθος του ζεύγους Πάριδος-Ελένης αποδόθηκε άνευρος και κρύος. Ανύπαρκτος. Ένας άχρωμος και αμήχανος Πάρις (Ορλάντο Μπλουμ) και μια εξίσου αμήχανη και χωρίς καμιά λάμψη Ελένη (Σαφρόν Μπάροουζ). Ο τσακισμένος απ' το αλκοόλ Πήτερ Ο' Τουλ μόνο γι' αυτό το λόγο προκαλούσε τη λύπηση και όχι ως Πρίαμος. Ας είναι ήσυχος ο μεγάλος ραψωδός, ούτε καν συμπτωματική δεν είναι η σχέση της ταινίας μαζί του.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Από την ίδρυση του Θεάτρου Στοά, ο Θανάσης Παπαγεωργίου και η Λήδα Πρωτοψάλτη στράφηκαν κυρίως στη σύγχρονη νεοελληνική δραματουργία, τη στήριξαν όσο λίγοι και ανέβασαν στη σκηνή έως σήμερα πενήντα έργα της σύγχρονης παραγωγής! Με συνέπεια που ανάλογή της δεν διαθέτει κανένα άλλο αθηναϊκό θέατρο, εδώ και 33 χρόνια η σκηνή της αποτελεί βήμα και χώρο έκφρασης για νέους συγγραφείς, που η επιλογή τους έχει δικαιώσει τη Στοά στο πέρασμα του χρόνου. Μελετώντας κανείς το ρεπερτόριο της Στοάς θα διαπιστώσει πως ταυτόχρονα μελετά τη νεοελληνική δραματουργία. Από τον Ιάκωβο Καμπανέλλη, τον Μάριο Ποντίκα, τον Λάκη Κουρετζή, τον Πέτρο Μάρκαρη, τον Γιάννη Χρυσούλη, τον Γιώργο Μανιώτη, τον Κώστα Μουρσελά, τον Μποστ, τον Μπάμπη Τσικλιρόπουλο, τον Γιάννη Ξανθούλη, τον Ανδρέα Στάικο έως τον Βασίλη Ραΐση και τον Παναγιώτη Μέντη.

Εντελώς Αξιοπρεπές!

Το *Εντελώς Αναξιοπρεπές* του Βασίλη Κατσικονούρη βραβεύτηκε το 2001 με έπαινο θεατρικού συγγραφέως στον δεύτερο Διεθνή Διαγωνισμό για τη συγγραφή πρωτότυπου θεατρικού έργου, που διοργανώνει το Ίδρυμα Ωνάση. Τρία χρόνια αργότερα η Στοά είναι εκείνη που θα το παρουσιάσει πρώτη στο ελληνικό κοινό. Ωστόσο το έργο έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές σε σχέση με την αρχική του μορφή. Ο συγγραφέας, ανταποκρινόμενος στις ανάγκες του θεάτρου και του σκηνοθέτη, προχώρησε σε ουσιαστικές αλλαγές, όπως η αφαίρεση προσώπων, ακόμα και η αλλαγή της λύσης του δράματος.

Το έργο έχει έντονο Πιραντελλικό χαρακτήρα, κυρίως λόγω της εκτεταμένης χρήσης του παιχνιδιού των ρόλων. Σε μία ψυχιατρική κλινική οι ασθενείς καλούνται να δώσουν μια παράσταση για χάρη μιας ψυχολόγου που έρχεται να ελέγξει τα αποτελέσματα της μεθόδου που εισηγείται ο γιατρός-ιδιοκτήτης της κλινικής. Στην παράσταση οι ασθενείς-ηθοποιοί αναπαριστούν τον χαμένο από τη μνήμη τους παλιό εαυτό τους. Ο Γιατρός, σε ρόλο δημιουργού, κάτι μεταξύ θεατρικού συγγραφέα και θεού, αναλαμβάνει να διαμορφώσει εκ νέου τους χαρακτήρες των ασθενών του οδηγούμενος στην απόλυτη επιτυχία της Μεθόδου του, που είναι η Τελειοποίησή τους. Τελειοποίηση που έγκειται στη μερική επαναφορά της συνείδησης και στην άμβλυνση της μνήμης όπου ελλοχεύει ο «κίνδυνος». Σκοπός η ταύτιση ρόλου και ασθενούς-ηθοποιού.

Χαρακτηριστικό της σκηνοθεσίας του Γιάννη Αναστασάκη υπήρξε η συγκατάβαση: Προχώρησε σε ένα άτολμο και συγκαταβατικό ανέβασμα του έργου, χωρίς να εκμεταλλευτεί το άνοιγμα της φαντασίας και του πειραματισμού που επιτρέπει το ίδιο το έργο. Μπορεί να σεβάστηκε το σώμα και το γράμμα του κειμένου, αλλά δεν φάνηκε να αντιμετωπίζει ισάξια και το πνεύμα του. Έτσι το αποτέλεσμα είναι μια αξιοπρεπέστατη παράσταση, με πολύ καλές ερμηνείες, που δυστυχώς όμως αδυνατεί να κάνει την υπέρβαση και να ανοίξει στον θεατή παραπάνω ορίζοντες από ένα πρώτο επίπεδο ανάγνωσης. Εκεί που ευτύχησε το εγχείρημα είναι στις ερμηνείες. Άλλωστε η παρουσία του Θανάση Παπαγεωργίου στη διανομή είναι αρκετή από μόνη της για να εγγυηθεί ένα εξαιρετικό επίπεδο.

Πολύ μεστές και άρτιες ερμηνείες είχαμε τη δυνατότητα να δούμε και από τον Παύλο Ορκόπουλο, στο ρόλο του Γιατρού, που απέδωσε με ενάργεια τη διαστροφή του χαρακτήρα του· από την Εύα Καμινάρη ως ψυχολόγο-ακαδημαϊκό που μετατρέπεται από παρατηρητής σε θύμα της παράνοιας του αδίστακτου θεράποντα ιατρού· και από την Ευδοκία Σουβατζή στο ρόλο της συμπλεγματικής συλλέκτριας Ζέτας. Στους υπόλοιπους ρόλους ο Αλέκος Κούρος (Βικέντιος), ο Δημήτρης Θεοδώρου (Μάριος), ο Πολύκαρπος Πολυκάρπου (Παρασκευάς), η Ειρήνη Χέλιου (Νατάσα) και ο Ηλίας Κατέβας (Κος Λιγνός) ανταποκρίθηκαν με συνέπεια στο κλίμα της παράστασης, όπως αντίστοιχα και η Λέα Κούση με τα σκηνικά και τα κοστούμια της. Πιο ατμοσφαιρικοί υπήρξαν οι φωτισμοί που επιμελήθηκε ο Θανάσης Παπαγεωργίου.

Σε κάθε περίπτωση, και παρά τις όποιες αντιρρήσεις, πρόκειται για μια παράσταση και ένα κείμενο που αξίζουν την προσοχή του κοινού.

ΕΙΡΗΝΗ ΜΟΥΝΤΡΑΚΗ

Δύο μονόπρακτα του Ιρλανδού συγγραφέα Μπράιαν Φρίελ, εμπνευσμένα από το σώμα και το ύφος του Τσεχωφικού έργου, έδωσαν στο θέατρό μας μια από τις φετινές αποκαλύψεις του. Η θεατρική ομάδα «Παίκτες» χάρισε μια αξέχαστη σε όσους την παρακολούθησαν απόδοση του Τσεχωφικού κλίματος, γλυκιά και συγκλονιστική σαν μουσική μακρινή που σβήνει.

Φρίελ όπως Τσέχωφ

ο πρώτο μονόπρακτο του Φρίελ, *Το παιχνίδι της Γιάλτας*, στηρίζεται στο γνωστό διήγημα του Τσέχωφ «Η κυρία με το σκυλάκι». Το δεύτερο, *Μετά το έργο*, είναι ένα χνίδι του Ιρλανδού δραματουργού νω στις *Τρεις αδελφές* και στο *Θείο νια*, μια προέκταση στη Μόσχα του 0 της Σόνιας και του Αντρέι, στο μέλ- που τους επιφυλάσσει ο δικός τους σμος (δε γίνεται καμιά αναφορά στην ανάσταση που έχει μεσολαβήσει). ι τα δύο παιχνίδια είναι το ίδιο παρα- δυνευμένα από την άποψη του δια- υαστή: αποτελούν μια προσπάθεια να συμπληρωθεί η χαμένη παρτιτού- αλλά να ερμηνευθεί η μουσική ενός ιπρού συνθέτη από έναν έξοχο ερμη- τή. Η σχέση αυτή τη φορά δεν έχει να νει τόσο με κείμενα και διακειμενικό- ες, όσο με ψυχικές συγγένειες ανά- να σε διαφορετικούς συγγραφείς, με ειλικρινή πρόθεση του ενός να μα- εύσει στο εργαστήρι του άλλου. Γι' ό η σύνθεση των μονόπρακτων φανε- νει μια από τις ελάχιστες περιπτώ- ς κατανόησης από το μαθητή της ου- ς στο έργο του διδασκάλου του, μια πία η οποία μπορεί πλέον να μεταδο- και στο δικό του έργο, χωρίς αυτό να ιαίνει κατ' ανάγκην μίμηση, υποδού- η ή αντιγραφή. Ένα δημιούργημα είναι τόσο του Τσέχωφ, παραμένει ίδια στιγμή και τόσο του Φρίελ.

ο παστίς του Ιρλανδού συγγραφέα εί- θαυμάσιο, η γραφή του γεμάτη χιού- και τρυφερότητα και ο διάλογος του το έργο του Τσέχωφ χωρίς συμπλέγ- α μοντερνιστικής κατωτερότητας και αμοντέρνας ανωτερότητας. Ωστόσο είναι αυτό καθαυτό το έργο του το ιαντικότερο στοιχείο στην παράστα- του «Θησείου». Είναι η σκηνοθεσία οι ερμηνείες της. Μπορώ να το πω απερίφραστα, πως σπάνια «Τσεχωφική» ατμόσφαιρα, «Τσεχωφικό» ήθος και ύφος αποδόθηκαν τόσο ολοκληρωμένα, τόσο σεμνά και μεγαλόπρεπα στην ελληνική σκηνή, όσο στη περιστασιακή αυτή σκηνή του «Θησείου». Το επίτευγμα της σκηνοθέτιδας Μαρίας Σάββα είναι μεγάλο. Έστησε μια παράσταση ηθοποιών, πάει να πει: μια παράσταση διδασκαλίας. Μετέτρεψε το σκηνικό ήθος των ηθοποιών της σε σκηνική εικόνα, σε ατμόσφαιρα μιας εποχής, σε ιστορικό πλαίσιο. Και, σαν να ήταν το φυσικότερο πράγμα στον κόσμο, πάτησε πάνω στην ανθρώπινη ικμάδα, στη φευγαλέα σκέψη και στη σιωπή που σκεπάζεται από τα πολλά λόγια, για να μεταφέρει τους ηθοποιούς και τα πρόσωπά της από το χώρο του επίπλαστου δράματος στον αληθινό κόσμο του ανθρώπου.

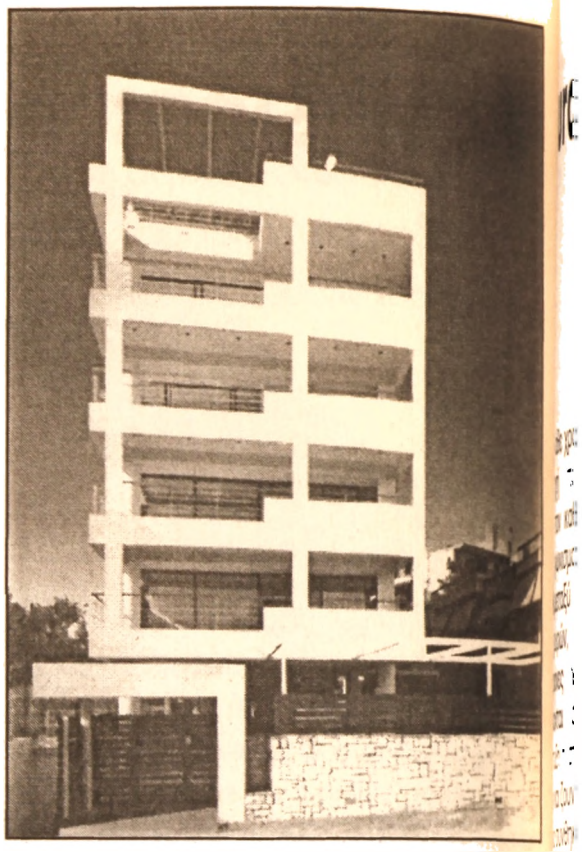
Οι τρεις ηθοποιοί της παράστασης έδειξαν πως εντέλει αρκεί κάτι τόσο απλό για να αποδοθεί ο κόσμος του Φρίελ και του Τσέχωφ: ψυχική ευγένεια. Με ψυχική ευγένεια έχουν μπολιαστεί τα κείμενα και οι άνθρωποί τους, με ψυχική ευγένεια ξαναβλασταίνουν. Η ανθρωπιά και η ευγένεια είναι το μόνο πλαφόν, η ελάχιστη αλλά τόσο πολύτιμη συνεισφορά του ηθοποιού στο θέατρό τους. Η Μαρία Σάββα απέδωσε θαυμάσια τις δυο λεπτές γυναικείες φιγούρες των μονόπρακτων, άλλες φορές εύθραυστες σαν το παλιό χαρτί που θρύβεται στο χέρι, άλλες φορές δυνατές σαν τη γη που περιμένουμε να φέρει νέο καρπό. Δίπλα της δύο θαυμάσιοι ηθοποιοί, ο Μανώλης Δραγάτσης και ο Γιώργος Γκάτζιος, απέδωσαν τον «Τσεχωφικό» κόσμο του κατά συνθήκην ψεύδους σαν καταφύγιο λησμονιάς και λύτρωσης. Στην περίπτωση του Μανώλη Δραγάτση, συμβαίνει ένα θεατρικό «θαύμα», που συμβαίνει μόνο στους πολύ ικανούς ηθοποιούς: Δεν είναι ο ηθοποιός που μπαίνει στο καλούπι του ρόλου, αλλά ο ρόλος που προσαρμόζεται στον ηθοποιό. Η αντίφαση ανάμεσα στην ηλικία του νεαρού ηθοποιού και στην ηλικία του προσώπου που υποδύεται –ο ήρωάς του έχει σχεδόν τα διπλά του χρόνια– εξαφανίζεται έτσι με ένα μαγικό τρόπο. Πραγματική ηλικία του προσώπου γίνεται πλέον η ηλικία του ηθοποιού του και το πρόσχημα της θεατρικής σύμβασης μετατρέπεται σε θεατρική αλήθεια. Στον Γιώργο Γκάτζιο οφείλεται ίσως η σεμνότερη ερμηνεία της παράστασης. Το πρόσωπό του είναι φτιαγμένο από τη θολή ανάμνηση που αφήνει στο νου το βιαστικό πέρασμα μιας «δευτερεύουσας» ανθρώπινης περίπτωσης. Το ότι ένα τέτοιο πρόσωπο, φτιαγμένο από το πιο λεπτό και εύθραυστο υλικό, γίνεται πηγή ευαισθησίας και δύναμης για τους θεατές του, δείχνει τη στόφα και τις δυνατότητες του ηθοποιού.

Τα σκηνικά του Κωστή Δάβαρη πρέπει, μέσα στην απλότητά τους, να μελετηθούν σαν υπόδειγμα σκηνογραφίας «αντικειμένων», εμπνευσμένης ώστε να προβάλλει το κείμενο και τους ηθοποιούς. Ασφαλώς η σύνθεση μουσικών αποσπασμάτων του Νίκου Κυπουργού υπήρξε ο κρυφός συντελεστής μέθεξης του θεατή σε μια ατμόσφαιρα, σε μια διάθεση και σε μια ύπαρξη, στις οποίες η μουσική δίνει ίσως το μόνο κατανοητό λεξιλόγιο.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Τον τελευταίο καιρό γίνεται μεγάλη (σχετικά πάντα) συζήτηση για το χρώμα στην αθηναϊκή αρχιτεκτονική, κάτι που οφείλεται βέβαια στις πρόσφατες πρωτοβουλίες του Δήμου να χρωματίσει προσόψεις στη βιτρίνα της πόλης, πάντα για χάρη των Ολυμπιακών Αγώνων. Στον πυρετό της δόξας λοιπόν, η Αθήνα άπλυτη, αξύριστη και κακοσουλουπωμένη, μακιγιάρεται στα γρήγορα, μήπως κι αφήσει καλές εντυπώσεις στους μυθικούς της εραστές της μιας νύχτας.

Ζεστό σπίτι χρώματος σωμόν

Την ίδια στιγμή, όπως λένε στα αστυνομικά δελτία, σε μια άσημη τάξη του Πολυτεχνείου φιλοξενείται αθόρυβα για ένα απόγευμα ο Μπάμπης Ιωάννου, εκπρόσωπος του αρχιτεκτονικού γραφείου ISV (Ιωάννου - Σωτηρόπουλος - βαν Γκίλντερ). Του έχουν ζητήσει να μιλήσει για τη δουλειά του πετυχημένου γραφείου τους, και να δείξει αντιπροσωπευτικά τους έργα. Πρόκειται για μια νεανική ομάδα, που κατόρθωσε σε σύντομο σχετικά διάστημα να επιβληθεί σε μια εξαιρετικά απαιτητική αγορά (τους επαγγελματικούς χώρους) ακολουθώντας μια κρίσιμη βασική επιλογή: να αναλαμβάνει και το κατασκευαστικό μέρος της κάθε μελέτης που επεξεργάζεται σχεδιαστικά. Ελέγχοντας τα συνεργεία και επιβλέποντας βήμα-βήμα την κατασκευή, μπόρεσαν να πετύχουν ασυνήθιστα (για τα κακομαθημένα ελληνικά δεδομένα) επίπεδα τεχνικής αρτιότητας και να προωθήσουν σύγχρονες, τολμηρές τεχνολογικές επιλύσεις που οδήγησαν σε μια αρχιτεκτονική με πολλούς σήμερα μιμητές.

Αλλά δουλειά μου δεν είναι να εκθειάσω τις αρετές του συγκεκριμένου γραφείου, κάτι που έχει ήδη γίνει άλλωστε με διάφορα δημοσιεύματα, ούτε να εκτιμήσω την έκταση της επίδρασής τους στη σημερινή αρχιτεκτονική, που κι αυτή φαίνεται με γυμνό μάτι. Θα μείνω στον τρόπο που άρχισε να μιλά για τη δουλειά τους ο Μπάμπης Ιωάννου, και σε κάποιες εξομολογητικές φράσεις με τις οποίες τέλειωσε την ομιλία του.

Η παρουσίαση λοιπόν ξεκίνησε με μια (αναγκαστικά) ειρωνική υπενθύμιση των δυσκολιών συνεννόησης με κάποιες πελάτισσές του, που από την πρώτη στιγμή ζητούσαν επίμονα «ένα ζεστό σπίτι σε χρώμα σωμόν». Χρώμα και θαλπωρή σε ασφυκτικό, θανάσιμο εναγκαλισμό. Βέβαια εκείνο το «σωμόν» δεν ήταν τυχαίο: ατέλειωτες σειρές εικόνων από τέτοια ονειρικά σπίτια βομβαρδίζουν εδώ κι αρκετά χρόνια το πανελλήνιο, μέσα από περιοδικά «ποικίλης ύλης» και «διακόσμησης» – αλλά και από συγγενικές εκπομπές (θυμηθείτε όλα εκείνα τα Life Style Shows, ή εκείνο το διάσημο X-treme Design της ET3!). «Σωμόν» λοιπόν, καθιερώθηκε. Έτσι πλημμύρισε η Ελλάδα, πόλεις και ύπαιθρος, με «το» χρώμα.

Η ζεστασιά; Α, αυτή είναι άλλη υπόθεση. Αν το λευκό θυμίζει την ψυχρότητα νοσοκομείου (και αποστείρωση), η επιζητούμενη ζεστασιά θα πρέπει να αναζητηθεί σε αντίστοιχα ζεστά χρώματα, όπερ έδει δείξαι. Ο Μπάμπης Ιωάννου όμως κατάφερε να πείσει αυτές τις «κολλημένες» κυρίες ότι ένα σπίτι μπορεί να είναι «ζεστό» και την ίδια στιγμή λευκό, με τεράστια παράθυρα και σύγχρονα υλικά, χάρις στην ποιότητα των χώρων του και στην προσεκτική αξιοποίηση του φυσικού φωτισμού. Τόσο απλά και τόσο καίρια. Κι αν η λέξη «ποιότητα» ακούγεται πολύ θολή, τότε, μας εξήγησε, ας την εικονογραφήσουμε με κάτι πιο απτό: το να περνάς καλά, να νιώθεις όμορφα, καθισμένος έτσι, όπως το είχε αρχικά φανταστεί πριν αρχίσει να σχεδιάζει, με ένα ποτήρι κρασί στο χέρι και μια καλή παρέα γύρω σου.

Η συζήτηση κυλάει ανάμεσα σε διάφορες αποχρώσεις επεξηγήσεων, περιγραφών, εξομολογήσεων. Το θέμα, προς το τέλος, είναι η έντονη παρουσία του νερού στα κτήρια που σχεδιάζει η ομάδα ISV. Ο Μπάμπης Ιωάννου τονίζει πως το νερό είναι δεμένο με την ελληνική παράδοση και θυμάται την αίσθηση από τη δροσιά του νερού που τον γέμιζε όταν ποτιζόταν ο κήπος τους στο πατρικό του φαληριώτικο σπίτι. Τώρα, χάρις στην τεχνολογία, εκείνο το λιγοστό νερό με το λάστιχο που ξυπνούσε τις μυρωδιές του χώματος έχει αντικατασταθεί από τολμηρές πισίνες, αυλάκια με νερό που τρέχουν μέσα στο σπίτι κάτω από το διαφανές δάπεδο, καταρράκτες που γλείφουν όρθιες επιφάνειες – η μορφή έχει αλλάξει αλλά η αίσθηση της απόλαυσης μένει η ίδια. Είμαστε, καταλήγει, σήμερα αναγκασμένοι να ζούμε σε πολυκατοικίες, αλλά αυτό δεν σημαίνει πως έχουμε χάσει το δεσμό μας με τη γη, κι αυτό μια εξίσου ισχυρή παράδοση. Χαμογελώντας μας λέει πόσα κιλά ελιές έβγαλε από το δέντρο που έχει φυτέψει στην ταράτσα του – η σύγχρονη τεχνολογία σήμερα μπορεί να προσφέρει τέτοιες λύσεις, φτάνει να ξέρουμε πώς να τη μεταχειριστούμε.

Καημένες κυρίες (και όχι μόνο) με τα «σωμόν» σας ανά το Πανελλήνιον, πόσο βαθιά νυχτωμένες είστε!

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

:urovision: Ο καθρέφτης της ιδεολογίας μας

του Αλέκου Τζιόλα

Κάθε χρόνο τέτοια εποχή παρακολουθούμε τον καθιερωμένο διαγωνισμό τραγουδιού μεταξύ των ευρωπαϊ- / χωρών, που λογίζονται χρονες χώρες, επειδή σκονται σε οικονομική ιπτυξη ή στο δρόμο προς ήν και ζουν κάτω από σύγ- ονες συνθήκες ζωής.

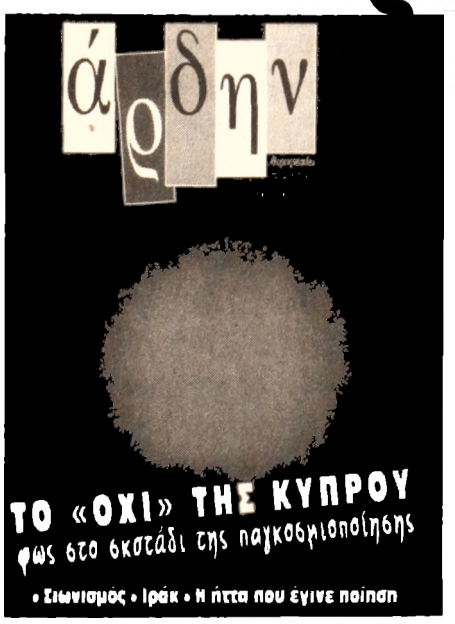
ενώ οι ευρωπαίοι ηγέτες αίρονται για την πρόθεσή ις να διαφυλάξουν αλλά να προωθήσουν την πολυ- ιτισμικότητα της ΕΕ, θεοί όπως αυτός της Γιουρο- ιον έρχονται να τους διαύσουν οικτρά, επιβεβαιώτας ότι η ζωή έχει τους δις της νόμους, που επιλουν οι συνθήκες της με ύπο καθολικό και απαρέ- ιτο. Τριανταπέντε διαφο- τικές χώρες, που παρακάτουν αβασάνιστα τη δική ις ξεχωριστή παράδοση η θεμιά, διαγκωνίζονται ποια υπερτερήσει έναντι των λων σε μιμητισμό και πολιτική υποτέλεια, για να ουσκώσουν τα στήθη ις» κατόπιν από εθνική ερηφάνεια. Το πρότυπο μίης είναι δεδομένο: η υλτούρα της χώρας εκεί- ; που χάρις στην οικονομι- της υπεροχή κατόρθωσε επιβάλει και στους άλλους ηθυσμούς του πλανήτη το ό της πολιτιστικό μοντέλο, άγμα που συμβαίνει πά- ι: Η οικονομική κυριαρχία νοδεύεται και από κάθε λη, ιδεολογική, πολιτική, λτιστική. Έτσι η επιβολή ι αμερικάνικου οικονομι- ύ συστήματος σε όλο τον σμο συνοδεύτηκε και από επιβολή της ανάλογης φιοσοφίας, ιδεολογίας, τρόυ ζωής και πολιτιστικής έκφρασης. Σύμφωνα λοιπόν με τη φιλοσοφία και ιδεολογία αυτού του συστήματος η διάκριση ή κοινώς «πρωτιά», στην κυριολεξία επιβολή, αποτελεί όχι απλώς μοναδικό μοχλό ανάπτυξης της κοινωνικής ομάδας αλλά και το μοναδικό σκοπό του ανθρώπου είτε σε ατομικό επίπεδο είτε σε εθνικό. Ο ανταγωνισμός, που συνιστά την αναγκαία αλλά και ικανή συνθήκη για την ανάδειξη και κατάκτηση της «πρωτιάς», είναι η βασική αρχή του συστήματος, που αποτελεί και την πεμπτουσία του. Επειδή όμως τόσο ο σκοπός όσο και η αρχή που τον υπηρετεί έχουν ατομοκεντρική διάσταση πάντα, εννοούνται δηλαδή ως υπεροχή του ενός (ατόμου ή έθνους) έναντι κάποιου άλλου, κάθε έννοια συλλογικότητας συνθλίβεται και οι κοινωνικές αξίες –ως τέτοιες νοούνται και οι πολιτιστικές– που συνέχουν τις κοινωνικές ομάδες, συρρικνώνονται ή περιθωριοποιούνται.

Οι ευρωπαϊκές λοιπόν χώρες στο πλαίσιο του θεσμού της Γιουροβίζιον επιζητούν τη διάκριση υπηρετώντας συγχρόνως και την ύπατη αξία του συστήματος. Για να είναι όμως δυνατή η επίτευξη της διάκρισης, πρέπει και το πρότυπο μίμησης (πολιτιστικό εδώ), να είναι το κυρίαρχο, αυτό που αναγνωρίζεται, βιώνεται και έχει γίνει αποδεκτό από τους πάντες, και οι τρόποι να είναι οι δοκιμασμένοι. Έτσι η απομίμηση αυτού του προτύπου αποτελεί βασικό «αβαντάζ» για τη διάκριση. Γι' αυτό και όλες σχεδόν οι χώρες από την αρχή του θεσμού κάθε χρόνο διαγωνίζονται με αμερικανότροπα τραγούδια. Τα δοκιμασμένα μέσα είναι αυτά που προσφέρει η τεχνολογία μέσω της τηλεόρασης κυρίως και που έχουν σχέση με την αύξηση της θεαματικότητας.

Είναι πάντως θλιβερό φαινόμενο πολιτιστικής κατάντιας να διαγκωνίζονται πολιτισμένες χώρες για διάκριση και να την επιζητούν όχι στη βάση αυτού που τις ξεχωρίζει αλλά στη βάση αυτού που τις εξομοιώνει. Δεν έχω τίποτα με την αμερικάνικη μουσική, τη θεωρώ αξιολογότατη. Η ολοκληρωτική της επιβολή είναι που με ανησυχεί. Τις ίδιες θλιβερές επισημάνσεις θα έκανα, εάν έβλεπα να κυριαρχεί παγκόσμια η δική μας μουσική και να τη μιμούνται με αυτό τον πιθηκισμό όλοι οι άλλοι λαοί. Πάντως τέτοια συμπτώματα εμφανίζουν οι χώρες που είτε είναι ανύπαρκτες εθνικά, είτε δεν έχουν εμπιστοσύνη στην παράδοσή τους, είτε πάσχουν από μεγαλομανία εξαιτίας της απώλειας «περασμένων μεγαλείων».

Και τελειώνω με μια μικρή προέκταση. Όταν συμμερίζεσαι την ιδεολογία του συστήματος και όταν τραγουδάς με τον ίδιο τρόπο που τραγουδά ο κύριος εκπρόσωπός του, όσες βαρβαρότητες και αν επιδείξει αυτός, δεν εναντιώνεσαι. Ο πολιτιστικά υπόδουλος δένεται και συναισθηματικά με τον πολιτιστικό κατακτητή του. Κι όταν αυτός εξελίσσεται και σε πολεμικό κατακτητή, δύσκολα δυσφορείς μαζί του.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ **άρδην** ΤΕΥΧΟΣ 47 Ιούνιος 2004

ΤΟ ΟΧΙ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΦΩΣ ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το τεύχος περιλαμβάνει **τρία αφιερώματα**: το **1ο** στο **Όχι** και το ρήγμα που προκάλεσε, το **2ο** στο Ιράκ και τον σιωνισμό, το **3ο** στην μεταβολή της ήττας σε ποίηση.

Την 24η Απριλίου, το Κυπριακό ΟΧΙ πυροδοτεί ένα νέο κύκλο όπου, επί τέλους, μπορεί να επουλωθεί το τραύμα της εισβολής του 1974, κύκλο που συνδυάζει κοινωνικά, πατριωτικά, οικολογικά, δημοκρατικά, πολιτισμικά αιτήματα. Γράφουν οι **Ν. Βαγενάς**, **Χ. Ιακώβου**, **Κ. Καραϊσκος**, **Γ. Καραμπελιάς**, **Χρ. Κληρίδης**, **Ο. Μάλινσον**, **Αρ. Μιχαηλίδης**, **Θ. Ντρίνιας**, **Μ. Παπακυριακού**, **Σ. Παύλου**, **Γ. Ρακκάς**, **Ρ. Ρινάλντι**, **Β. Φτωχόπουλος**, **Κ Χατζηαντωνίου**.

Στο **2ο αφιέρωμα**, περιλαμβάνονται κείμενα του **Αρ. Τερζή**, για τις ΗΠΑ και το Ισραήλ και των Εβραίων αντισιωνιστών, **Τ. Γουάιζ** και **Μ. Βαρσάφσκι.**

Το **3ο αφιέρωμα** αναφέρεται στη μεταβολή της ήττας –του εμφυλίου, και της εισβολής του 1974– σε ποίηση. Για τους Κλ. Κύρου, Α. Αλεξάνδρου, Μ. Κατσαρό, Κ. Μόντη και Π. Μηχανικό, γραφουν οι **Γ. Καραμπελιάς**, **Χρ. Μέμος** και **Χρ. Αλεξάνδρου**.

Στο τεύχος περιλαμβάνονται επίσης κείμενα για τα μεταλλαγμένα, την Αλβανία και τις ελληνοαλβανικές σχέσεις,το Φανάρι, την παγκοσμιοποίηση, τη σύγχρονη τέχνη,το πολυτονικό, την αρχαιολογία, κλπ. των **Γ. Κολέμπα**, **Φ. Μαλκίδη**, **Κ.Μοράρου**, **Γρ. Σουλτάνη**, **Κ. Βλασιάδη**, **Β. Λαδοπούλου**, **Α. Δοντά**, **Γ. Παλαιολόγου**, κ.ά.

ΟΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 37, 106 77 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ: 210 3826319, FAX: 210 3839930, email: ardin@hol.gr, www.ardin.gr

Στοχαστής που έθετε πάντα στο επίκεντρο της σκέψης του τον άνθρωπο, ο **Καρλ Πόππερ** άφησε μια πλούσια παρακαταθήκη κειμένων, από την οποία έγινε η επιλογή στον τόμο *Όλοι οι άνθρωποι είναι φιλόσοφοι* (επιμέλεια ύλης και πρόλογος: **Χάιντι Μπόνετ & Κλάους Στάντλερ**, μετάφραση: **Μιχάλης Παπανικολάου**, εκδ. Μελάνι, 2004). Ένα βιβλίο όπου αναπτύσσονται οι βασικοί άξονες της σκέψης του με διαυγή τρόπο, όπως ο συγγραφέας πάντα προσπαθούσε: «Συνείδηση και ανθρώπινη αυτοσυνείδηση», «Γνώση-Μάθηση», «Πολιτική και Ιστορία».

Το έργο του Καβάφη έχει απασχολήσει τους μελετητές με συστηματικό τρόπο· ωστόσο *Η μορφή του Κ.Π. Καβάφη* παραμένει ένα διαρκές ερωτηματικό για τους αναγνώστες. Το βιβλίο της **Ασπασίας Παπαδοπεράκη** παρουσιάζει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς συνδυάζει το απαραίτητο πληροφοριακό υλικό για τη ζωή και το έργο του (εισαγωγή: **Γιώργος Ιωάννου**, χρονολόγιο: **Μαρία Στασινοπούλου**, εργογραφία: **Δημήτρης Δασκαλόπουλος**, εκδ. Παπασωτηρίου, 2003) και συγχρόνως δίνει έμφαση στη μορφή με πλήθος φωτογραφικών και εικαστικών αποδόσεων του προσώπου του ποιητή.

Το ιερό και το ανίερο

Βάλτερ Πούχνερ,
Ο Μαγικός Κόσμος του Υπερλογικού στα Θεατρικά Έργα του Παύλου Μάτεσι,
Ερμηνευτικό Δοκίμιο,
Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σ. 296.

O Herr, gib jedem seinem eigenem Tod!
R.M. Rilke

Ο Μάτεσις, παρότι «άθεος ηρέμα», εμπιστεύεται περισσότερο το αόρατο παρά το ορατό. Το άδηλο, που όμως υπάρχει και που εντέλει εκδικείται. Όλη η ποιητική του, και στο θέατρο και στην πρόζα, στηρίζεται σε μιαν αμείλικτη κατάδυση σε ό,τι θεωρεί ο αστικός πολιτισμός sacrum et profanum. Το ίδιο του το ανθρωπολογικό υλικό τον καθοδηγεί ώστε να προδιαγράφεται νομοτελειακά το τρομερό που θα έρθει «αφεύκτως». Έτσι, όσο πεζολογικές κι αν είναι οι ιστορίες του –που δεν είναι–, όσο λαϊκοί –με την πιο σπαρακτική και συμβολική έννοια του όρου– κι αν είναι οι ήρωές του, στο τέλος η κάθαρση επέρχεται με τη σκοτεινή χάρη της Ειμαρμένης και το πρόσωπο της Μέδουσας. Είναι τότε που το θεατρικό εύρημα ανατρέπει την όποια προϋπάρχουσα ορθολογική κατασκευή και τα υλικά της ποιητικής του μεταμορφώνονται σε ατόφια ποιητική ύλη. Είναι τότε που τα κοινωνιολογικά συμφραζόμενα και οι υφέρπουσες κειμενικές αναφορές από όλο το σώμα του θεάτρου ή της λογοτεχνίας (π.χ. η σχέση του *Προς Ελευσίνα* με το *As I lay dying* του Φώκνερ, ή της *Βουής* με την *Ορέστεια*) γίνονται ένα θεατρικό γεγονός υψηλής αισθητικής. Είναι τότε που το γελοίο γελοιοποιείται με τα ίδια τα γελοία χαρακτηριστικά της καθημερινότητας.

Ο Παύλος Μάτεσις ως θεατρικός συγγραφέας, από την εποχή της *Τελετής* του 1966 ως τον *Φύλακα Άγγελο* που ανεβάστηκε το 2002, χρησιμοποιεί μ' έναν τρόπο απόλυτα προσωπικό τη φόρμα του «μαγικού ρεαλισμού» συνυφασμένη μ' ένα καταλυτικά απομυθοποιητικό χιούμορ. Ο Μάτεσις στήνει ανθρώπους, ανθρωπάκους και σύμβολα ανθρώπων και τους φέρνει σε αντιπαράθεση με την απωθημένη τους επιθυμία για κατίσχυση της φθοράς και του θανάτου· καταπικρούς με το διαβουκολημένο τους όνειρο για αθανασία. Γίνεται δηλαδή αυτό που λέει ο Πιραντέλο στο διήγημά του «La Veglia» (Το Ξύπνημα): *«Δεν υποφέρω εξαιτίας μου ή εξαιτίας σου. Υποφέρω γιατί η ζωή είναι αυτή που είναι»*. Ο Μάτεσις ξεντύνει τους ήρωές του από κάθε μεταφυσική απαντοχή και σαρκάζει τις θρησκευτικές τους οφθαλμαπάτες ώστε, σαρκάζοντας πάντα, να γεμίζει η σκηνή μ' ένα Νιτσεϊκής προέλευσης λείψανο του Θεού.

Τι μένει λοιπόν; Μα η τέχνη βέβαια. Όχι όμως για να μας σώσει, αλλά για να καταστήσει πιο υποφερτή την ομηρία μας στο τίποτε. Σαν το μοναδικό γέρας του ανθρώπινου περάσματος από την Ιστορία. Σαν το επιπολής συμπίλημα της ύπαρξης όσων έζησαν κι όσων θα ζήσουν. Άρα έχουμε ένα θέατρο «οντολογικό» και υπαρξιακό που χρησιμοποιεί την ηθογραφία μόνο ως προκάλυμμα, εφόσον στόχος του είναι η μαγεία και το τρομερό.

Ο Βάλτερ Πούχνερ προσεγγίζει το θεατρικό σύμπαν αυτού του ιδιότυπου και όχι εύκολου συγγραφέα με υποδειγματική επιστημονική μέθοδο. Στηρίζεται στα κείμενα, τα οποία διαβάζει και per se και σε σχέση με το ευρωπαϊκό θέατρο γενικότερα, αλλά και τον Καμπανέλλη, τον Ζιώγα ή τους εμβληματικούς μυθιστορηματικούς ήρωες του ίδιου του Μάτεσι. Η συλλογή διηγημάτων *Ύλη Δάσους* νομίζω ότι σταθερά τροφοδοτεί την προσωπική μυθολογία του συγγραφέα. Στη συνέχεια η Ραραού, ο Ελισαίος και όλοι οι κεκοιμημένοι νεκροί του επανέρχονται από την ανυπαρξία στην ύπαρξη και αντιθέτως, σαν μια φούγκα που κυνηγάει τον μουσικό εαυτό της. Ολόκληρο το έργο του Μάτεσι εξάλλου δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια αριστοτεχνικά δομημένη σπουδή θανάτου. Ακόμη καλύτερα ένα στήριγμα, μια μύηση στον επερχόμενο, δικό μας θάνατο. Μας προσφέρει επ' αυτού ο ίδιος φτερά αγγέλου, δανεικά όμως. Ίσα-ίσα για το ταξίδι. Ο Πούχνερ στέκεται με πολλή ευαισθησία απέναντι σ' αυτόν τον υπερλογικό κόσμο και αφουγκράζεται τον κραδασμό του, ο οποίος άλλοτε

ίβει απελπισία στο γέλιο κι άλλοτε απο-
λύπτει μέσα απ' τον ζόφο ένα φως αισιό-
ξης μελαγχολίας: *«Ο θάνατος είπατε; Αν
ήρχε ο θάνατος –γιατί ΔΕΝ υπάρχει...
άρχει μόνο ένα "στοπ" και μετά τίποτε...»
οχημεία*, 1970).

Πούχνερ χωρίζει το έργο σε πρώιμο και
ιμο, εστιάζοντας την προσοχή του στα
μενα της τελευταίας δεκαετίας. Επίσης
ιειώνει εύστοχα (σελ. 26-27): *«Έχει πολύ
ιαφέρον ότι τα στοιχεία της όψης που με-
ρέπουν τα όψιμα έργα και σε σημαντικά
ίματα –ο Μάτεσις είναι από τους λίγους
ιτρικούς συγγραφείς που μεταφέρουν κά-
ες αντανακλάσεις των τάσεων οπτικοποί-
ης και θεαματικοποίησης του συγχρονου
ίτρου με τις performances και τη χρήση
χρονης τεχνολογίας– υπάρχουν εν σπέρ-
ι και σε εμβρυακές μορφές και στα πρώ-
τα έργα. Στα τελευταία παίζουν καταλυτικό
ρόλο και δίνουν στο σύγχρονο νεοελληνικό
θέατρο νέες διαστάσεις»*. Οι κειμενικές οδη-
γίες του συγγραφέα που συνοδεύουν έργα
όπως π.χ. το *Προς Ελευσίνα*, συγκροτούν
ένα παράλληλο text προς τον θεατρικό λόγο.
Ιδού πώς σχολιάζει ο Μάτεσις την στάση
του Πατέρα: *«Η πανσέληνος που κάλεσε στο
ταξίδι της Επιστροφής, τώρα είναι στη χάση.
Οι νεκροί δεν οσφραίνονται καλά. Τελικά
μόνο ο Πατέρας μυρίζει τη θάλασσα»*. Αλλά
και οι θεατές, θα συμπληρώναμε, το άρωμα
της μυστικής τέχνης.

Ο τόμος περιλαμβάνει, τέλος, πλήρη παρα-
στασιογραφία του Μάτεσι από την Ειρήνη
Μουντράκη, σχετικά με τα 11 πρωτότυπα
έργα του και τις 115(!) μεταφράσεις.

Μάνος Στεφανίδης

Ο ακαταπόνητος Ε. Κριαράς

Κριαράς,
α Γράμματα Ψυχάρη
ος Νικόλαο Γ. Πολίτη,
ντρο Ελληνικής Γλώσσας,
σσαλονίκη 2004, σ. 88.

Η εργασία της έκδοσης των γραμμάτων του
χάρη προς τον Ν.Γ. Πολίτη συνεχίζεται
τη δημοσίευση του δεύτερου τόμου. Ο
ώτος τόμος (*Γράμματα Ψυχάρη προς Νι-
λαο Γ. Πολίτη*, Κέντρο Ελληνικής Γλώσ-
ς, Θεσσαλονίκη 2003) περιλάμβανε γράμ-
τα των ετών 1884-1915, ο δεύτερος γράμ-
τα των ετών 1883-1905. Ανάμεσα στα
ανταδύο εκδιδόμενα γράμματα του δεύ-
ου τόμου παρεισφρέουν και δύο αχρονο-
γητ . Ο τόμος αυτός, ο οποίος περιέχει,
ως δηλώνεται ήδη στον πρόλογο της έκδο-
ς, ένα σημαντικό τμήμα των σωζομένων
ιμμάτων, αναφέρεται σε μια περίοδο ιδι-
ερα σημαντική για την ιστορία της νεοελ-
ικής λογοτεχνίας, αφού συμπίπτει με την
ιξωπύρωση του γλωσσικού ζητήματος κα-
τη δεκαετία 1880-90.

τον πρόλογο του τόμου, τον οποίο υπο-
ίφει ο επιμελητής της έκδοσης, καθηγη-
Ε. Κριαράς, διατυπώνονται ευχαριστίες
πρόσωπα και φορείς που υποστήριξαν
έκδοση. Διευκρινίζεται ακόμη ότι η μέ-
δος που ακολουθήθηκε στηρίζεται στις
ες εκδοτικές αρχές που εφαρμόστηκαν
στον προηγούμενο τόμο και κατέστησαν
εργασία αυτή τόσο αξιόλογη.

α γράμματα και των δύο σειρών αφορούν
φορα θέματα: αποστολή βιβλίων και πε-
ριοδικών, ενημέρωση για τη συγγραφική
δραστηριότητα των αντιπάλων του δημοτικι-
σμού, επισκέψεις ξένων προσωπικοτήτων
στην Ελλάδα, υποψηφιότητες σε πανεπιστη-
μιακές έδρες κ.ά. Μέσα από τα ποικίλα αυ-
τά γράμματα γίνεται πάντοτε φανερή η θέ-
ληση του Ψυχάρη να πληροφορείται για την
πνευματική δραστηριότητα των ελλήνων λο-
γίων. Το ενδιαφέρον του για γεγονότα που
συμβαίνουν στην Ελλάδα δεσπόζει σε πολλά
από τα γράμματα και των δύο περιόδων, πα-
ράλληλα όμως προβάλλει και η αγωνία του
για το γλωσσικό ζήτημα ή για μερικότερα
γλωσσικά θέματα.

Όλα τα εκδιδόμενα γράμματα συνοδεύο-
νται από σχόλια, στα οποία παρατίθεται η
σχετική βιβλιογραφία, καθώς και χρήσιμες
επεξηγήσεις για το περιεχόμενο κάθε συ-
γκεκριμένου γράμματος. Παρέχονται ακόμη
πίνακες των γραμμάτων με χρονολογική κα-
τάταξη, βελτιωμένοι σε σχέση με εκείνους
της παλαιότερης δημοσίευσης. Ο τελευταίος
πίνακας αναφέρεται και στους δύο τόμους
των γραμμάτων που έχουν εκδοθεί, περιλαμ-
βάνει δηλαδή όλα τα γράμματα από το 1883-
1915, αντικαθιστώντας τον πίνακα που είχε
περιληφθεί στον πρώτο τόμο του 2003 και
διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτό τον μελε-
τητή. Ακολουθούν αυτοτελείς προσθήκες
που αφορούν διορθώσεις ή συμπληρώσεις
του πρώτου τόμου. Στο «Επίμετρο» εκδίδε-
ται απαντητικό γράμμα του Πολίτη στον Ψυ-
χάρη. Ο τόμος κλείνει με ευρετήριο προσώ-
πων (ελληνικών και ξένων, σ. 77-79), ευρε-
τήριο πραγμάτων (ελληνικών και ξένων, σ.
80-82) και λέξεων (σ. 84).

Υποθέτουμε πως η πρόθεση του ποιητή **Ηλία Γκρη** να δημιουργήσει μια ανθολογία και μάλιστα δίγλωσση, στην οποία η νεοελληνική ποίηση στρέφεται προς την ελληνική αρχαιότητα και το Ολυμπιακό Ιδεώδες, ακολουθεί το κλίμα των καιρών, το «2004», και ό,τι αυτό σημαίνει για τον καθένα. Ωστόσο ο επικαιρικός χαρακτήρας της έκδοσης και η αίσθηση πως για μια ακόμη φορά υποτασσόμαστε στο ευκαιριακό, δεν ακυρώνει το καλό και χρήσιμο αποτέλεσμα της ανθολογίας *Η αρχαία πατρίδα των ποιημάτων. Νεοέλληνες ποιητές για την αρχαία Ελλάδα* (μετάφραση: **Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ - Γιάννης Γκούμας**, εκδ. Μεταίχμιο, 2004).

Φωτεινό μυαλό ο **Τέρυ Ίγκλετον**, καθηγητής της αγγλικής φιλολογίας στην Οξφόρδη, έχει θερμούς οπαδούς και ισχυρούς εχθρούς. Η σκέψη του, ερεθιστική και με κοινωνικό προσανατολισμό, προσφέρει σταθερή υποστήριξη σε όσους δεν βλέπουν το λογοτεχνικό φαινόμενο έξω από την κοινωνία και την ιδεολογία: *Οι αυταπάτες της μετανεωτερικότητας* (πρόλογος: **Νίκος Κοτζιάς**, μετάφραση: **Γιώργος Η. Σπανός**, εκδ. Καστανιώτη, 2003). Στο δοκίμιό του αυτό ο συγγραφέας, αν και σε γενικές γραμμές θεωρεί ότι ο μεταμοντερνισμός είναι ένα αρνητικό ρεύμα, επιχειρεί να αναδείξει και τα προτερήματά του.

Η διαχείριση του θέματός του γίνεται με γλαφυρό και συχνά σατιρικό τόνο και αναδεικνύει την προσήλωσή του στο όραμα μιας ηθικής και δίκαιης κοινωνίας.

Χώρα φανταστική, που όμως θυμίζει τη δική μας, και πόλη στην οποία διεξάγονται οι «Υφηλιακοί Αγώνες του 2004» και είναι προφανώς η Αθήνα, είναι ο τόπος όπου εκτυλίσσεται η αφήγηση του αστυνομικού μυθιστορήματος του **Τάσου Κοντέλη**, *Σφαίρες, Σωκράτη, όχι κώνειο* (εκδ. Κέδρος, 2004)· αστυνομικό και συγχρόνως ιδιότυπα κριτικό, με χιούμορ και δράση, με παράδοξα γεγονότα που φανερώνουν την καθημερινή τρέλα.

***Ψ**ιμυθιωμένη / Με κενές περιεχομένου στατιστικές / Φτάνει ώς εμάς / Η πραγματικότητα / Της ανείπωτης ανθρωπιάς / Τόσοι ζωντανοί τόσες εκτελέσεις / Τόσα βραβεία τόσες πυρπολήσεις / Παστρικά και τέλεια / Έως θανάτου τέλεια*: **Πέτρου Στράνη**, *(δια)σπαρτα 1999-2003*, (εκδ. Libro, 2003).

ο χαρτοκόπτης

Προϊόντα μιας εξαίρετης δουλειάς του Ε. Κριαρά είναι και οι δύο τόμοι της έκδοσης των γραμμάτων του Ψυχάρη, τα οποία βρίσκονται σήμερα στο Μουσείο Μπενάκη (για την ιστορία των γραμμάτων αυτών βλ. τους προλόγους των βιβλίων). Η έκδοση είναι υποδειγματική και τα σχόλια με τις πληροφορίες και τις βιβλιογραφικές παραπομπές για πρόσωπα και γεγονότα που αναφέρονται στα γράμματα, προσφέρουν στον μελετητή την απαραίτητη βοήθεια για την κατανόηση των κειμένων.

Ι. Ν. Καζάζης και Τ. Α. Καραναστάσης (σε συνεργασία με τους: Ε. Ζερβού, Μ. Κεσόγλου, Χρ. Πασσαλή, Π. Μαυρομματίδου, Α. Δεληγιαννοπούλου),
***Επιτομή του Λεξικού της Μεσαιωνικής Ελληνικής Δημώδους Γραμματείας 1100-1669 του Εμμανουήλ Κριαρά*,**
τόμ. 2ος (λ- παραθήκη),
Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας,
Θεσσαλονίκη 2003.

Το πρώτο τεύχος του λεξικού περιέχει τα λήμματα από το Α έως το Κ. Ο χαρακτήρας και το περιεχόμενο του έργου καθορίζονται με σαφήνεια στην εισαγωγή (Προλογικά και Εισαγωγικά, σ.VII-XV) την οποία υπογράφει ο καθηγητής Ι.Ν. Καζάζης. Για περισσότερες πληροφορίες ο ενδιαφερόμενος παραπέμπεται στις κριτικές παρουσιάσεις των Τριανταφυλλόπουλου, Κακουλίδη, Μπασέα, Μοσχονά και Trapp, στις οποίες γίνεται διεξοδικότερη αναφορά στο κρινόμενο έργο. Ο βασικός στόχος του λεξικού, το οποίο προορίζεται για το ευρύ κοινό και την Εκπαίδευση, είναι να συμπτύξει και να ανανεώσει την ύλη του μεγάλου λεξικού του Κριαρά, που απευθυνόταν κυρίως στο επιστημονικό κοινό. Όπως πληροφορούμαστε από την Εισαγωγή, υπάρχει η πρόσβαση και σε ηλεκτρονική μορφή, ενώ πρόθεση του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας είναι να δημιουργήσει ένα σύνολο ασκήσεων για την εκπαιδευτική αξιοποίηση του έργου.

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η ποιότητα και των δύο τευχών (ημιτόμων) μαρτυρεί μια εργασία υψηλού επιπέδου. Η ύλη του μεγάλου λεξικού που αποτελεί την αφετηρία για το καινούργιο, αναθεωρείται και εκσυγχρονίζεται. Δηλαδή λαμβάνονται υπόψη νεότερες εκδόσεις, νεότερα μελετήματα, νεότερες προτάσεις της έρευνας. Πρόκειται για ένα ουσιαστικά ανανεωμένο προϊόν.

Τελειώνοντας θα ήθελα να επισημάνω τη συμβολή του Τ. Καραναστάση, παλαιότερου συνεργάτη του λεξικού, στη σύνταξη, τη θεώρηση και τη βιβλιογραφική ενημέρωση του πρώτου τεύχους καθώς και ενός μεγάλου μέρους του δευτέρου. Στους εκδότες και στους συντάκτες ευχόμαστε να ολοκληρώσουν στο χρονικό διάστημα που έχουν προγραμματίσει το λεξικογραφικό έργο του Ε. Κριαρά, μια εργασία ιδιαίτερα επίμοχθη.

Σωτηρία Σταυρακοπούλου

Ανάμεσα στα ύφαλα της ποίησης

Γιώργος Λίλλης,
***Στο Σκοτάδι Μετέωρος*,**
εκδ. Μελάνι, Αθήνα 2003, σ. 38.

Ανάμεσα στη φιλοσοφημένη αποδοχή μιας σκοτεινής μοίρας και την ποίηση μιας καθημερινότητας που ερωτοτροπεί με τον χρόνο, την μνήμη και το αναπάντητο, στήνει ο Γιώργος Λίλλης το σκηνικό των φαινομενικά απλών, αφηγηματικών, ποιητικών ενοτήτων του. Κάτω όμως από τις λιτές του περιγραφές και τους διαλόγους υφέρπει ένα ελεγειακό στοιχείο που προσδίδει επισημότητα στα συμβαίνοντα και λειτουργεί σαν υπόκρουση στο ξετύλιγμα του προσωπικού του μίτου.

Και αναρωτιέται κανείς: θα πέσει στην πεζολογία αυτή η εσωτερική ψηλάφηση, στο μελόδραμα, θα δανειστεί εξωτερικά στοιχεία και τρόπους για να λάβει «ύψος», θα κυλιστεί στην υπαρξιακή μεμψιμοιρία, θα καταφύγει στις λέξεις υποκύπτοντας από απόγνωση,ή και τέχνασμα, στη γοητευτική λύση που τόσο εύκολα προσφέρουν; Το εκπληκτικό με τη μικρή αυτή συλλογή, την τρίτη του νέου ποιητή Γιώργου Λίλλη που ζει μόνιμα στη Γερμανία, είναι ότι τίποτα από όλα αυτά δεν συμβαίνει. Η ποιητική του αποκαλύπτει μία ικανότητα βαδίσματος ανάμεσα στα ύφαλα της σύγχρονης ποίησης που θα μπορούσε να την πει κανείς σπάνια. Και ίσως να είναι πιο άξιος γι' αυτά που με πείσμα δεν θέλει εύκολα να επιτύχει, παρά για τα όσα εντέλει αποκαλύπτονται στο χαρτί. Όχι ότι και αυτά είναι λίγα. Τα «εις σεαυτόν» του είναι γραμμένα μ' ένα ύφος κομψό και ρυθμικό, ένα αφηγηματικό ποιητικό staccato που παρασύρει στους αρμονικούς κύκλους του τον αναγνώστη, μέσα σε μια αταραξία που θα μπορούσε να την πει κανείς αρχετυπική, μια παλαιότητα που θυμίζει ανατολίτικη σοφία, και μια κρυμμένη προσμονή που δεν είναι άσχετη

ος την πίστη στην αέναη ανακύκλωση των κοσμικών ρυθ-
ιν. Αποπνέουν μία σεμνότητα αυτοί οι χαμηλοί ποιητικοί
νοι, και προς τη ζωή και προς τον θάνατο και προς την
ίηση. Δηλώνεται ενσυνείδητα μια μαθητεία, κι αυτό ήδη,
ν εποχή της μεγάλης έπαρσης, είναι κατόρθωμα.
ρεις ενότητες διακρίνονται στην ποιητική αυτή δουλειά
υ Γιώργου Λίλλη: η Φωτιά, οι Στάχτες, η Μνήμη. Και τέ-
ς, η «Κατακερματισμένη απολογία μες στο σκοτάδι», που
αι ένα χρονολόγιο της μοναξιάς και της απορίας, μια κα-
γραφή με τρυφερή εφηβική ακρίβεια, δίχως όμως το φό-
τρο της απόγνωσης: «Στο σκοτάδι μετέωρος. Μ' όλα τα
γαλεία της γραφής/ βαθιά μου μπηγμένα. Να βλέπουν τα
οχερά μου/ μονοπάτια ως τα κάτω».
είναι όλα εκεί. Η μοναξιά του ποιητή, ο μετεωρισμός στην
υσσο, η μέχρι την αυτοκαταστροφή κάθοδος στο εσωτε-
κό είναι, η λέξη, ποινή και μαζί κάθαρση, η φύση στην
ληγορική της διάσταση, ενεργή όμως πάντα στην εικονο-
ία του ποιητή. Ο νυχτερινός εφιάλτης σχεδιασμένος στις
λεπτομέρειές του, ο μικρόκοσμος της λεπτομέρειας των υλι-
κών πραγμάτων, από όπου ρίχνει ματιές κανείς σ' ολόκλη-
ρο το σύμπαν. Αλλά ίσως σε κανένα άλλο σημείο ο Γιώργος
Λίλλης να μην έφθασε σε τόση στιλπνή αμεσότητα σημα-
σίας και άφεση λόγου όσο στη «Φωτιά» – την καταστροφή
από το πυρ του αγαπημένου πατρικού σπιτιού που σαν μνη-
μείο της μνήμης δεσπόζει με λυρική φωτογραφική ακρίβεια
γεμάτη «ραφιναρισμένη» συγκίνηση αλλά και βάθος: «Και
η μικρότερη κόρη να παίζει στο πίσω μέρος του κήπου/ με
τις λεπτές φωτοσκιάσεις και τα μυστήρια αρώματα/ των πε-
θαμένων φρούτων/ τον άνεμο να προσπερνά τα ξανθά της
μαλλιά και να χάνεται στις φυλλωσιές·/ ένας αλλοιώτικος
κόσμος τόσο κοντά στην πραγματικότητα.»

Ποίηση συγγενής που κατακτάται χωρίς τεχνητά κοπιώδεις ανασασμούς, στην οποία επιστρέφει κανείς με ένθερμη οικειότητα, η ποίηση του Γιώργου Λίλλη υπόσχεται πολλά.

Μαρία Τσάτσου

Ο Μαυρογιαλούρος ζεί

θων Τσουνάκος,
λαύρο στον Μαυρογιαλούρο!»,
δ. Ηλιοτρόπιο, Αθήνα 2004.

Ερχονται και πάλι εκλογές. Σε ένα δεκαπενθήμερο θα
ιεθούμε ξανά μπροστά στην κάλπη. Κι ένα βιβλίο που κυ-
οφόρησε τις ημέρες των βουλευτικών εκλογών, να και
ίλι στην επικαιρότητα: Είναι το βιβλίο *«Μαύρο στον Μαυ-
γιαλούρο!»*, του Όθωνα Τσουνάκου με την συνεργασία
ι την επιμέλεια του Νίκου Οικονόμου.

Ο Μαυρογιαλούρος ήταν το πρόσωπο ενός
ίλλον αφελούς πολιτευτή που έπλασε ο Αλ.
ικελλάριος. Η ταινία «Υπάρχει και φιλότι-
» γυρίστηκε το 1964-65 και τη χρονιά που
ήκε στους κινηματογράφους δεν σημείωσε
ιαίτερη εισπρακτική επιτυχία. Ήταν η
ονιά με τα Ιουλιανά και η πολιτική ένταση
ν σήκωνε ίσως και πολλά καλαμπούρια.
κολούθησε η Δικτατορία. Ο Μαυρογια-
ύρος έγινε ιδιαίτερα δημοφιλής με την
οβολή της ταινίας από την τηλεόραση. Και
χνά-πυκνά το όνομα επανέρχεται.

Το βιβλίο του Όθωνα Τσουνάκου –όπως
ι τα άλλα πέντε που έχει εκδόσει από το
01 έως σήμερα– ξεκινά με μια σκωπτική
ι ανάλαφρη διάθεση. Βασίζεται κυρίως
η συλλογή του συγγραφέα με τεκμήρια
ας εξηκονταετίας (από το 1946 έως σήμερα). Κάθε λογής
ικό από χαρτάκια, σημειώματα, τρυκ, προκηρύξεις, ψη-
δέλτια, αφίσες, εφημερίδες, φωτογραφίες ανασταίνουν
οχές –όχι απλώς μιαν εποχή– και μνήμες, που για όσους
ησαν αυτήν την περίοδο έχουν μια ιδιαίτερη αξία. Το
οεκλογικό κλίμα, οι απίθανοι συνδυασμοί και συγκερα-
οί πολιτικών, η φτηνή συνθηματολογία αλλά και οι βιαιό-
τες και το κλίμα του φόβου που κυριαρχούσαν στην προ-
κτατορική κυρίως περίοδο δίνονται με πολλά σπαρταρι-
ά ντοκουμέντα. Τα σημειώματα υπουργών προς υπουρ-
γούς για ένα «ρουσφετάκι» οπαδού, οι δηλώσεις μετανοίας
ή τα πιστοποιητικά ότι «ο φέρων το παρόν είναι μέλος της
Ένωσης Βασιλοφρόνων» φαντάζουν σήμερα σαν να έρχο-
νται από το πουθενά. Υπάρχει όμως ως δείγμα της εποχής
και το απίθανο έγγραφο της Ασφάλειας που παρακολουθεί
την προεκλογική συγκέντρωση της ΕΔΑ και σημειώνει ότι
«είς των παρευρεθέντων διατηρεί μικρόν επιδιορθωτήριον
υποδημάτων επί της οδού Τιμοθέου αρ. 1 Παγκράτι και
ονομάζεται Ανδρέας» ή ότι άλλος «είναι έγγαμος και πα-
τήρ δύο τέκνων, κατοικεί πλησίον της Λαϊ-
κής Αγοράς Βύρωνος (οδός Φιλολάου),
πλην όμως δεν γνωρίζω την ακριβήν διεύ-
θυνσιν της κατοικίας του». Και δίπλα οι δη-
λώσεις μετανοίας.

Ήταν εποχές που δοκιμάστηκε σκληρά όχι μόνον το φρόνημα, αλλά και η ζωή (και η καθημερινή βεβαίως) ενός ολόκληρου λαού.

Οι «εκλογικές αναμετρήσεις» κατά την περίοδο της Χούντας (δημοψήφισμα λ.χ.) προσπερνούνται και η αποσιώπηση σκεπάζει την Επταετία. Επανερχόμαστε στη Μεταπολίτευση και τα όσα ευτράπελα περικλείει και αυτή η περίοδος.

Σε δεκαπέντε ημέρες λοιπόν μπροστά στην ευρωκάλπη: «Για νέα ξεκινήματα». Αλλά με το βιβλίο του Όθωνα Τσουνάκου καταλαβαίνουμε «λίγο καλύτερα» τι σημαίνουν εκλογές. Και πόσο τα παραπλανητικά λόγια, οι υποσχέσεις, τα μεγαλόπνοα σχέδια για το μέλλον είναι τις περισότερες φορές φενακισμοί και ψεύδη. Η παράσταση των εκλογών στην πολιτική σκηνή φαντάζει κάπως σαν από θεατρική επιθεώρηση. Αλλά η χρονική απόσταση απαλύνει το θυμό και το έργο ξετυλίγεται σαν φαρσοκωμωδία. Ήταν ή όχι στις προθέσεις του συγγραφέα-συλλέκτη είναι αναπόδεικτο, αλλά αυτή η ειρωνική ματιά μάς έχει στο τέλος κάνει πιο στοχαστικούς.

Χρήστος Νησιώτης

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Η Βιβλιοθήκη Κ.Π. Καβάφη (εκδ. Ερμής, 2003) είναι ένα πολύτιμο βιβλίο για τη μελέτη του Καβαφικού έργου, καθώς αποκαλύπτει τα διαβάσματα και το εύρος των ενδιαφερόντων του Καβάφη. Η ποίησή του προϋποθέτει τον Καβάφη αναγνώστη και υπ' αυτή την έννοια η εργασία καταγραφής και επιμέλειας αυτής της έκδοσης από την **Μιχαήλα Καραμπίνη-Ιατρού**, η οποία υπογράφει και την εισαγωγή, μας προσφέρει ένα πλούσιο υλικό για σκέψη και αξιοποίηση.

Η Νύχτα, Το Νύχι, Η Αμυχή (εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2003)· τρία διηγήματα όπου το οικείο της μεγαλούπολης μετατρέπεται σε παράδοξα απειλητικό, μια νουβέλα που καλλιεργεί μια ιδιότυπη διαλογικότητα, τρία διηγήματα συνειρμικής γραφής συνθέτουν το ενδιαφέρον τρίπτυχο του **Δημήτρη Τσατσούλη**.

Ο κόσμος του **Φελισμπέρτο Ερνάντες** είναι ο κόσμος που αντιστοιχεί στη Λατινική Αμερική του «φανταστικού διηγήματος». Ιστορίες που ενώ φαίνονται αυθαίρετες δημιουργούν μια αίσθηση ότι δεν θα μπορούσαν να συμβαίνουν και διαφορετικά· μια ευφυής διασταύρωση της καθημερινότητας με την εξαίρεση: *Κανείς δεν άναβε τα φώτα* (εκδ. Μεταίχμιο, 2003).

«Σού 'φτιαξα έναν κήπο / να στολίζει τις μέρες σου. / Νά 'ρχονται τα πουλιά να χτίζουν τις φωλιές τους. / Να σε καλημερίζουν με δοξαστικά κελαηδίσματα. / Όμως εσένα δεν σε γεμίζουν τα ρόδα του. / Δεν σε καλύπτουν οι φυλλωσιές του. / Εσύ έχεις στον νου τον Παράδεισο.» (...): **Θανάσης Κ. Κωσταβάρας**, *Οι μεταμορφώσεις των κήπων* (εκδ. Μεταίχμιο, 2003).

«Γκρι χιούμορ» μας χρειάζεται, καθώς συμβαδίζει κι αντιστέκεται στο γκρίζο του καιρού μας. Η **Παυλίνα Παμπούδη** με το *Σκυλολόγιο*, το οποίο γράφει και εικονογραφεί (εκδ. Ροές, 2003), μας προσφέρει σε συσκευασία ενός βιβλίου τα εξής: μικρή εισαγωγή στην κυνική φιλοσοφία, κυνικούς διαλόγους, κυνικές σκέψεις και ημερολόγιο της καθημερινότητάς μας, με λευκό για συμπλήρωμα. Όπως πάντα με το ιδιότυπο, ελαφρά σαρκαστικό και τρυφερό συνάμα χιούμορ της.

Μια ενδιαφέρουσα προσωπικότητα, ένας άνθρωπος με κοινωνική ευαισθησία και ανάλογη πολιτική δραστηριότητα, ο **Τάκης Γ. Ρούβαλης** (1919-1984), νομικός και αγωνιστής στην Αντίσταση, πήρε μέρος στη μάχη της Κρήτης, συμμετείχε στην Αθήνα στην ΕΠΟΝ και στον ΕΛΑΣ, δραστηριοποιήθηκε δυναμικά στο Ναύπλιο και πολιτεύτηκε στη δεκαετία του '60 στο χώρο της Αριστεράς ως μέλος του Εθνικού Αγροτικού Κόμματος. Εξέδωσε μια ενδιαφέρουσα εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα στο Ναύπλιο, τη *Μάχη*, από το 1962 έως το 1963. Ένα βιβλίο έρχεται να τιμήσει την προσφορά του και να ανασύρει από τη λήθη στοιχεία για μια πλούσια σε αγώνες ζωή: *Άρθρα και Χρονογραφήματα στη Μάχη* (Ναύπλιο, 2003).

Ο σημαντικός μελετητής της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας **Αλέξανδρος Αργυρίου** συγκεντρώνει ορισμένα από τα κριτικά του κείμενα για τον Μανόλη Αναγνωστάκη, που συμπυκνώνουν τις κρίσεις του και τη δική του οπτική. Ενδιαφέρουσα συναγωγή που αναδεικνύει τη σύζευξη του ποιητή-στοχαστή με την πολιτική και κοινωνική διάστασή του: *Μανόλης Αναγνωστάκης. Νοούμενα και υπονοούμενα της ποίησής του* (εκδ. Γαβριηλίδης, 2004).

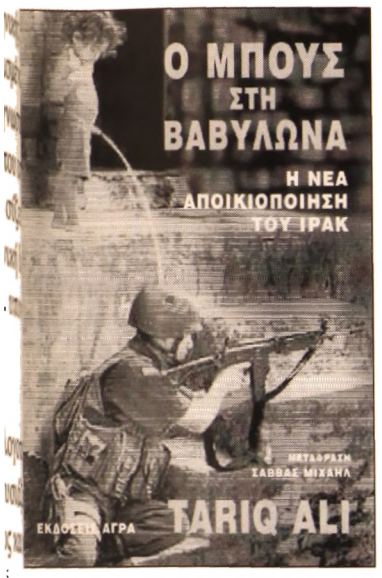
Με κεντρικό θέμα «Θρησκεία και λογοτεχνία» η *Νέα Εστία* (τχ. 1765, Μάρτιος 2004) παρουσιάζει μια σειρά αξιόλογων συμβολών για ένα θέμα άκρως και κακώς υποτιμημένο. Από το μηνολόγιο προτείνω να διαβάσετε την κριτική του Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλου για ένα βιβλίο μνήμης, όπου συγκεντρώνονται κείμενα του Νίκου Χ. Γιανναδάκη, τα οποία επιμελήθηκε με περισσή φροντίδα ο Μ.Ζ. Κοπιδάκης (εκδ. Βικελαία Βιβλιοθήκη Ηρακλείου, 2003), αλλά και την εξαντλητική όσο και υποδειγματική κριτική που ασκεί ο Νίκος Γουλανδρής στη μετάφραση των Michel Volkovitch και Patricia Pontier του διηγήματος του Δημήτρη Χατζή «Η διαθήκη του καθηγητή».

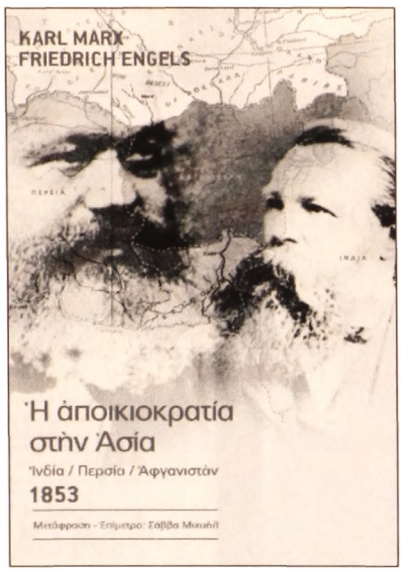
Ένα βιβλίο που έλειπε από τη βιβλιογραφία είναι η μονογραφία του **Γιώργου Χ. Ρεπούση**: *Μάριος Χάκκας. Προσεγγίσεις στο πεζογραφικό του έργο* (εκδ. Μεταίχμιο, 2004)· κι αυτό γιατί είναι σαν να έλειπε από το οπτικό πεδίο μας η ίδια η εμπειρία της εποχής και της ιδεολογικής περιπέτειας της γενιάς του. Η Καισαριανή κι ο Βύρωνας, η φυλάκισή του, αλλά και η Αριστερά μέσα από την ένταξή του και την ιδεολογική κρίση την οποία βιώνει τη δύσκολη εποχή της δεκαετίας του '50 και του '60 διαμορφώνουν το πλαίσιο αφήγησής του. Δε θα ήταν, νομίζω, υπερβολή αν διατύπωνα την άποψη ότι ο Μιχάλης Κατσαρός και ο Μάριος Χάκκας (1931-1972) σημάδεψαν αποφασιστικά τη νέα γενιά που ωρίμασε μέσα στο κλίμα της Απριλιανής δικτατορίας.

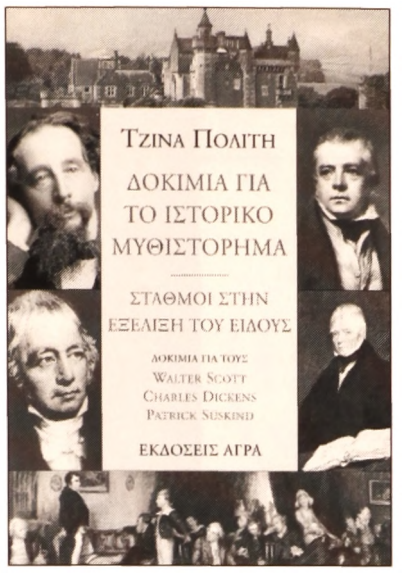
Η ιστορία της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης, που ιδρύθηκε το 1844, έχει ως τώρα μελετηθεί από τους Απ. Μέξη, Βασ. Θ. Σταυρίδη και Αρ. Πασαδαίο. Ωστόσο μέρος του αρχείου της Σχολής, που αναφέρεται στην περίοδο του πρώτου σχολάρχη της, Μητροπολίτη Κωνσταντίνου Τυπάλδου, μεταφέρθηκε στη γενέτειρά του, το Ληξούρι της Κεφαλλονιάς. Ο πρωτοπρεσβύτερος **Γεώργιος Δ. Μεταλληνός** και η Βαρβάρα **Καλογεροπούλου-Μεταλληνού** εργάστηκαν για την παρουσίαση του πολύτιμου αυτού αρχείου και ευτύχησαν να δουν την οριστική έκδοση του Α΄τόμου που περιέχει «Γράμματα Πατριαρχικά και απαντήσεις της Σχολαρχίας»: *Αρχείον της Ιεράς Θεολογικής Σχολής της Χάλκης. Θεολογικής Σχολής της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας. Σχολαρχία Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Κωνσταντίνου (Τυπάλδου-Ιακωβάτου) 1844-1864* (εκδ. Εταιρεία Μελέτης της καθ' ημάς Ανατολής, 2003).

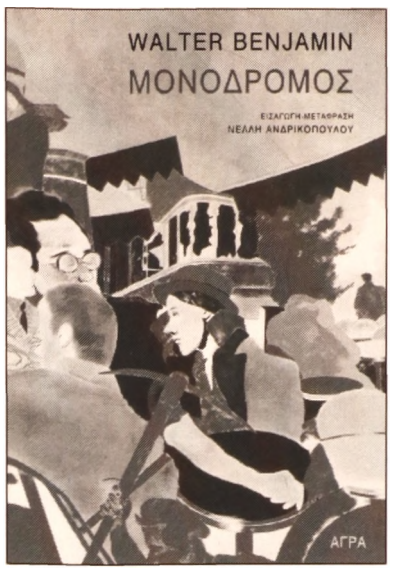
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

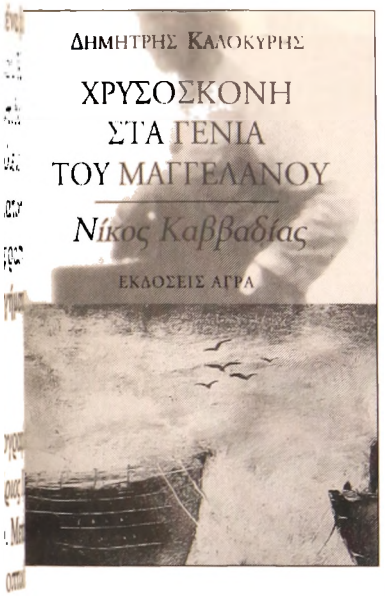
http://www.agra.gr

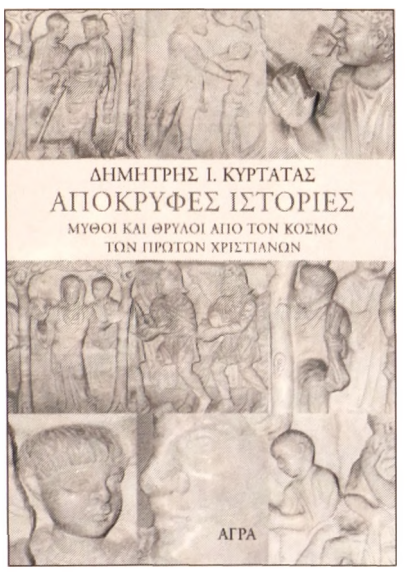

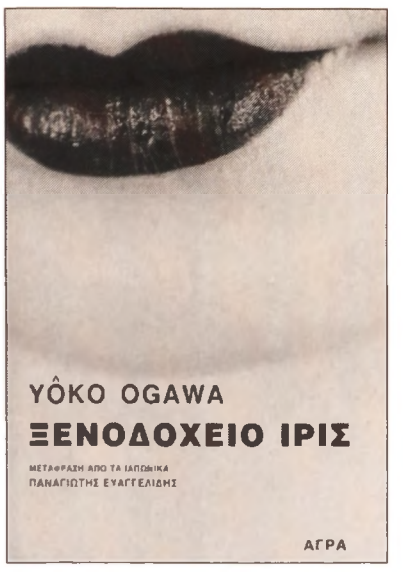

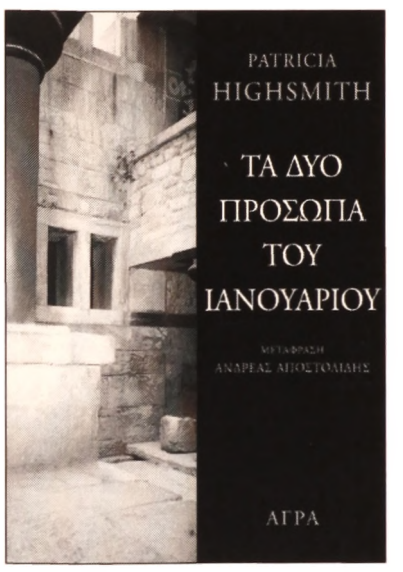

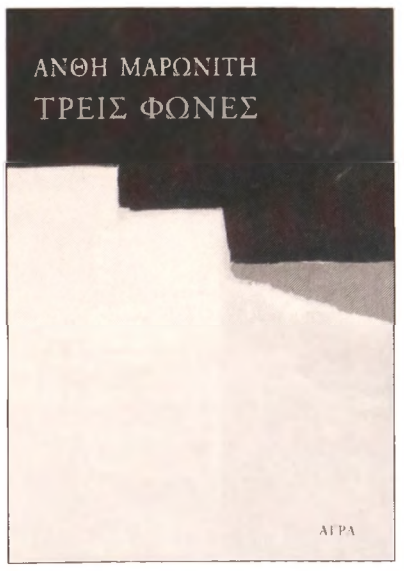

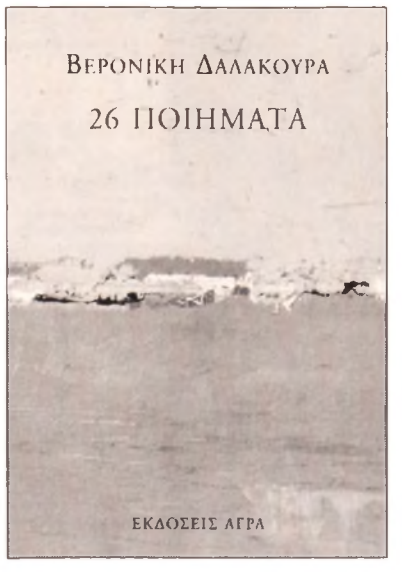

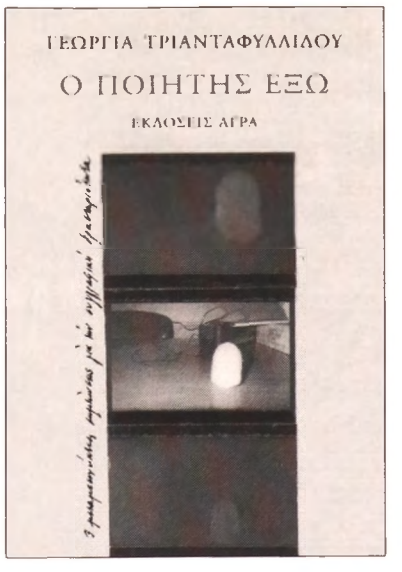

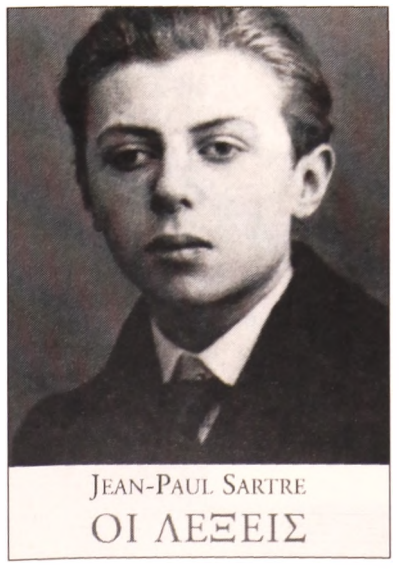

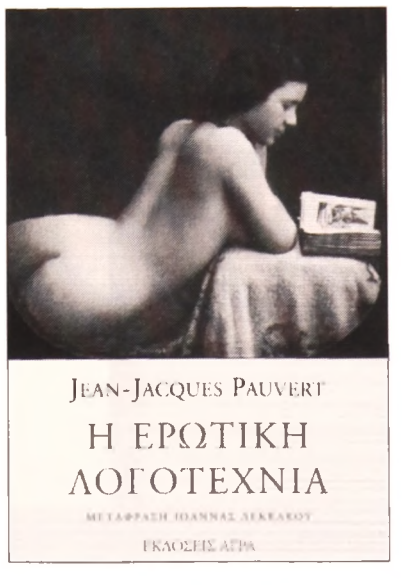

ΕΝΩΣΗ ΝΕΩΝ ΕΚΔΟΤΩΝ - ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6

ΟΛΟΥΕΝ ΧΑΦΤΟΝ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (1500-1800)

ΚΑΡΛΟΥΚΙΝΖΜΠΟΥΡΓΚ

ΚΩΣΤΑΣ ΤΑΓΑΝΑΚΗΣ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΑΞΕΩΝ

ΕΦΗ ΓΑΖΗ

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΙ... ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩ...

ΠΟΙΗΣΗ

ΕΞΑΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

22

CATHERINE PETERS

BYRON

Ποιητής, ερωτιάρης ή επαναστάτης;

ΣΕΙΡΑ: ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΝΕΦΕΛΗ

E.E. RICE

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ

ΣΕΙΡΑ: ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΝΕΦΕΛΗ

ΝΕΥΣΙΣ

12

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

MICHAEL ADAS

Άνδρών μέτρον μηχανή

Barry Unsworth

Τα τραγούδια των βασιλέων

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ Χ. ΜΑΡΚΟΓΛΟΥ

Διέφυγε το μοιραίον

ΕΠΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΝΕΦΕΛΗ

ΜΟΙΡΑΙΟΙ ΑΝΤΙ ΚΑΤΑΠΡΙΣΜΟΙ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΣΑΘΑΝΑΣ

Η ΞΥΛΟΚΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΑΤΕΣ

ΝΕΦΕΛΗ

ΜΑΪΚΑ ΦΡΕΥΝ

Καθαρσιος

ΑΝΤΡΕΑΣ ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΑΤΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ 20ος ΑΙΩΝΑΣ

ΝΕΦΕΛΗ

ΝΙΚΟΣ ΝΟΥΤΣΑΡΑΣ

CALDERÓN DE LA BARCA

Η ΖΩΗ ΕΙΝΑΙ ΟΝΕΙΡΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΝΙΚΟΣ ΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΕΦΕΛΗ

BÜCHNER

ΙΩΑΝΝΑ ΤΣΙΒΑΚΟΥ

ΤΑ ΕΥΕΛΙΚΤΑ ΟΡΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΝΕΦΕΛΗ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΙΟΥΡΤΣΑΚΗΣ

Ή τρελὴ σοφία ἢ τὰ ἀνίερα ἱερὰ

ΔΟΚΙΜΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΚΑΙ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ

ΝΕΦΕΛΗ

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΔΙΚΗ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΔΙΚΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΦΛΩΡΟΣ

Ο άνθρωπος, ο έρωτας και η μουσική

ΝΕΦΕΛΗ - ΜΟΥΣΙΚΗ

ΝΑΣΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ

Οι δαιμονιοι ΑΠΟΘΗΚΑΡΙΟ...

η βιβλιοθήκη της Νεφέλης · ασκληπιού 16, αθήνα 106 80 ... 3607.744 · fax 210 3623...